3 1761 07459216 3

696

696

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
University of Toronto

http://www.archive.org/details/frafruingerstidr00bull

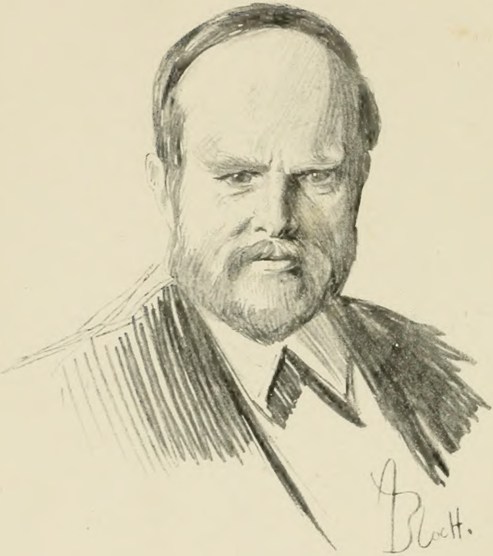
A Bloch.

FRA FRU INGERS TID

FRA FRU INGERS TID

ROMAN

AF

JACOB B. BULL

KØBENHAVN
DET NORDISKE FORLAG
ERNST BOJESEN
1902

Oplag: 3000 Eksplr.

LIBRARY
MAY 4 1977
UNIVERSITY OF TORONTO

PT
8834
F7
1902

KØBENHAVN — GRÆBES BOGTRYKKERI

Første Kapitel.

Da Ørnen fløj.

«Bort da fløy den gamle Ørn
«alt med sine Unger smaa;
«de andre Fugle de blev saa vilde;
«de vidste dem slet ingen Raad.

«Nu sidder Høgen i Egetop
«og breder han ud sin Vinge:
«de andre Fugle, i Skoven er,
«de monne saa jammerlig trænge.»

I den snehvide, vaarsvangre Martsmorgen, under blaa Luft og kold Sol steg der fra Oslo Stad og Akers Dal en angstfyldt Tone som en høi Dur op under al Himmel, som Rop og Reisning af et helt Folk i Fare eller paa Flugt.

Kirkernes Klokker sang dybe Nødskrig ud fra de dirrende Taarne; St. Halvardsdomens tunge, malmerne Røst, dreven op til sin yderste Vældes Evne; Mariakirkens jomfruskære Klage, vidt og bævende baaren; de sprukne Klosterklokker fra Nonneseter svirrende af Angst i hurtige Slag, — og over og imellem det hele steg Rop af Folke-

skarer, Don af springende Flokke, Skrig af Kvinder, Larm af Mænd, alt under det usædvanliges jagende Angst og Spænding.

Thi idag var Hærbud kommet til Oslo Stad. Det, som længe havde været mumlet, fôr nu som aabent Bud over Landet:

«Kong Kristjern, Norges Haab, Sveriges Tugtemester, alt Nordens retmæssige Hersker og Herre, var gaaet om Sverig sit Arveland mist og led nu samme Nød for Norrig.

Thi Viken op og frem til Akershus drog Thure Jönsson den ubarmhjertige med sin unge svenske Konges Hær, og Mester Hans Mule, Akershus' Høvidsmand og Oslo selvtagne Biskop tillige, havde sluttet sig inde paa Kongens stærke Fæste og ropt det ud blandt Oslo Stads Borgere, at nu fik hver en at redde sit og sine, som bedst de kunde; af hannem turde de intet vente, ey Hyelp, ey heller Raad, om han skulde evne at frelse sin høie Herre Kongens faste Borg og dermed Norges Rige.»

Saa steg da alt det Levendes Klage som en vældig Susen over Oslo forladte Stad. Tusen Slags Tanker, Mumlen og Suk, tusen Slags Arbeid, Eder og Skrig, kjæmpende Hænder og bedende, flammende Øine og taarefulde; men gjennem al Dødsens Forvirring og al flakkende Tanke paa Fortid og Fremtid sang enstemmigt og stærkt det tause Folkerop: «Hvad Mand monne Norrig nu have at trøste til! Hvad Rige skulde det nu komme at tjene og lyde, siden Kong Kristjern, Kong Hans'

Søn, maatte vige fra sin unge Gjerning i Lande og stride saa hardt for sin Krone?

Borte var Erik Valkendorf, Nidaros Erkebiskop, Norges tro Ven, borte for Mester Hans Mules Skyld, den troløse, dragen til Romerland at klage sin Sag for den hellige Fader; gammel og sønneløs sad Nils Henriksøn, Gyldenløve, til Østraat, Norges Hovmester og den første i Rigsens Raad ved Erkebispens Side!

Gud Herren den Almægtige og Hellig Olaf miskunde sig over saa ilde stedt et Folk! Kongeløst og høvdingløst tillige»!

— — Vaarsolen steg, og Vaarsolen faldt i festlig Glans over Oslo Rædsels Dag; men da dens sidste korte Straaler gylded Akershus snedække Taarne og St. Halvardsdômens funklende Spir, faldt der et Skud fra Kongens Borg. Saa, efter et Minut, atter et.

Og som om det, der skulde hænde, kun havde ventet paa Solefald og Mørke for at tage sin Begyndelse, slikked nu under Kvinders hvinende Skrig og Mænds mørke Rop Flammer frem og op i Dunkelheden, snart fra Bispealmenningens høie Huse, snart fra Langgadens og Strandgadens lave Træskur, knitrende ind over Leret, sydende ud af Havnen, flakkende, jagende over den hele Stad.

Oslo var tændt — paa Hovidsmanden Mester Hans Mules Bud og Befal.

Nu stod han selv paa Akerhus Mur og stirred triumferende ud over den brændende Stad. Lidet at eftertragte skulde Oslo Bispestol blive, naar

Erik Valkendorf, Nidaros Erkebiskop, kom hjem fra Romerfærden med stadfæstet Magt og Myndighed til at rive Bispehuen af ham, Mester Hans, i Triumf og Hevns Glæde! Lidet skulde Thure Jönsson og den svenske Hær finde, naar de kom og lagde sig rundt Akershus for at tage den ind med stormende Haand eller sulte den ud med Herjing og Krigs Rædsel den lange Sommer frem!

Han, Mester Hans, skulde vide at byde dem Trods, som han før havde trodset Biskop Anders Muus og drevet ham ud af hans Bispesæde i Oslo langsommeligen; han, Mester Hans, skulde vide at holde dem Stangen, som han nu i mange Aar havde holdt Erik Valkendorf Stangen og gjort ham Norge som Helvede hedt i Skygge af Hans Naade Kong Kristierns kolde Vinger! Og blev de ham i Magt for stærke, da skulde han vel vide at fløie dem over ved List og lade sig bære høit i Havn paa hver Bølges Ryg, som kom langveis fra truende, — slig som han nu i mange Aar havde fløiet Hollænderinden Mor Sigbrit, den skjønne Dyvekes Moder, over med List og klog Fordægtighed og ladet sig bære paa hendes brede, urolige Bølges Ryg, fra Kannik til Høvidsmand, fra Høvidsmand til Biskop — ja lige op til Norges Riges Statholder i sin Tid og Time! — Mester Hans Mules tætte Skikkelse med de stærke Øine i det runde, blodrige Ansigt ligesom vokste, der han stod, mens Ilden fraadende og knitrende løfted og slog med hundred Arme høit over Oslo Stad.

Hvad havde han med dette Folk, om det ei

tjente ham til at vinde videre frem og høiere op i den Verden, hvori han var sat til at leve? Hvad havde han med hine Kirker og Klostre, hvis Klokker nu sang Dødens Sange i Angst, mens Luer slikked over Tag og Taarne og rædselsslagne Munke kjæmped som paa Livet for at slukke og redde, hvad helligt og viet var?

Hvad havde han, Mester Hans, med Halvardsdômens gamle Kongegrave og deres mægtige Tale fra et forganget Folk og en svunden Alder? Havde ikke al Tid og Fortid lært ham, at Mand skaber Mands Skjæbne, større og stærkere, jo haardere en tramped andres Skjæbner under Fødder? Og havde ikke hele hans Liv lært ham, at Vold gav Magt og List gav Overtag og at for intet andet bøied Mand og Mands Villie sig tilslut?

Mester Hans hug uvilkaarlig med sin venstre Haand om Sværdheftet, der han stod, mørkere end Skumringen, paa Oslo graa Mure og hørte Dønnet og Folkeropet og saa de fortærende Tunger af Ødelæggelsens mægtige Vrede løfte sig trodsige mod Himlen.

Hans Mund tog pludselig sit vanlige, onde Smils Folder. Han saa endnu en Gang ud over den brændende Stad:

»Brænd med Gud!» mumled han, smilte nu helt, vendte sig og gik med den selvskabte Herskers faste, trodsige Skridt tilbage til Dronning Margarethas store Sal.

Foran Borgestuen stansed han og vinked sin Underbefalingsmand.

«Send Folk at redde Sancta Maria Kirke, om sligt lader sig gjøre,» sagde han kort og slog ud med Haanden, som han i sin Tid havde seet Kong Kristjern gjøre; og han nød sin haarde Stemmes Herskerklang, der han talte.

«Ja, Herre. Hvormange Svende?»

Mester Hans stod et Par Sekunder som den, der lægger over, har Ansvar og tager hurtig Bestemmelse.

«Send tyve Svende,» sagde han saa, kort afgjørende. Og atter slog han ud med Haanden, idet han vendte sig.

«Som I befaler, Herre.»

Underbefalingsmanden med det bleke, rolige Ansigt bøied sig og vilde gaa.

Da vinked Mester Hans Mule atter.

Underbefalingsmanden, den høie, bleke kom ham ganske nær; thi han saa af hans Ansigts fortrolige Udtryk og hans smale, sammenknebne Øine, som paa samme Tid iagttog og saa bort, at det gjaldt en hemmelig Betroelse.

Mester Hans stod tæt ved sin Tjener, halv vendt fra ham uden at se paa ham.

«Hun er vel i Sikkerhed og tryg?» spurgte han dæmpet.

«Ja, Herre. Domsprovst Hans Olssön fôr med hende idag Morges, aarle«. -- Svaret kom dybt og lavt.

«Hvorhen?»

Mester Hans saa med en Gang skarpt paa Underbefalingsmanden, idet han vendte sig helt imod ham.

«Til Hovedøens Kloster, Herre.»

Den høie bleke Normand saa sig langsomt om, speidende.

Mester Hans Mule nikked hen for sig; Underbefalingsmanden hilste; de gik hver sin Vei.

⁂

Norges gamle Stad brændte.

I uendelig, sorgfuld Susen brandt de ældgamle Huse, med sin Synd og sine Hjems Glæder, med Minder fra svunden Tid, med Fremtids fagre Haab.

Graa Røg vælted i Nattedunkelheden; Ildflammer lyste op mod den hvide Sne. Gjennem alle Gader laa Folk paa Flugt, ropende paa sine, stirrende mod Rædselen, holdte tilbage af det, som var dem kjært, drevne fremad af Folkeforbandelsen. Angstfulde for, hvad der vilde ske, nysgjerrige efter, hvad der vilde aabenbare sig, — paa Æventyrvandring bort til det ukjendte.

Kvinder med Barn ved Haand stod med udslagent Haar, betagne og stirred mod de kjære Hjem og de hellige Kirker, hvor Ildens Orgie raste.

«*Sancta Maria* staa os bi!»

Og de sank i Knæ, som vilde de blive og dø. Mænd banded, jaged, trued, med glødende Ansigter og stønnende Aandedræt:

«Fort i den Satans Navn, om I vil med Livet herfra!»

Og videre stønned det angstfulde Tog i broget Forvirring gjennem de brændende Gader mod Akershagen og Ladegaarden til.

Men rundt Kirker og Klostre stod en Dødsens Kamp.

Alle Klokker taug forlængst; Munkenes Rop og Bønner, de arbeidendes Skrig og Støn, mens de slukte og kæmped med den fraadende Ild om hver Tomme af Guds hellige Huse, steg som Havdøns Brag mod Kyst under den store, fortærende Hedes Sus og Storm rundt Tinder og Taarne.

«*De profundis clamamus tibi* — af det dybe raabe vi til Dig, Herre!»

Benedictio Dei in æternum for den, som gaar derind!»

«Red Kirkens hellige Kar! Frels *Sancta Maria*, den velsignede!

Ropene skar gjennem Larmen og døde. Et hundredstemmigt Angstskrig tog det hele; — Ilden slog med et Tordenbrag over i Halvardsdômen. Saa blev der dødsens stille. Ingen Haand rørte sig videre til den frugtesløse Hjælp; de hundred Munke folded sine Hænder og bøied sine Hoveder: — Guds Skjæbnes Røst havde talt.

Da, i den vældige Sus, steg en mørk Sang, et klagende *Kyrie* fra hundred Munkes Struber bævende ind under de brændende Hvælv, dirred længe — og døde.

Og fjernt derinde fra det brændende Taarn svared et Menneskes Røst døende og skjært gjennem Guds Høitids Taushed. — Det var Dômens Ringer, som ikke vilde forlade Guds hellige Hus. Hans bleke Ansigt syntes i Klokketaarnet Glug, der han sad og sang sig Døden til med foldede Hænder.

«Guds Villie ske!» Det var Klosterpriorens Stemme.

«Guds Villie ske! *In æternum!*» svared mumlende Stemmer i stort Kor rundt omkring.

Flammerne steg hvirvlende om det høie Taarn; Røgstøtter slog ud af Gluggerne; de store festlige Vindver brast; fra Dômens Indre hørtes som et kvalt, mumlende Bulder.

Da klang taktfaste Skridt og Kommandoraab. Det var Mester Hans Mules Svende, som kom.

«Mod Sancta Maria!» klang det høit og befalende, idet Troppen drog forbi.

«Mod Sancta Maria! Frels Maria Sancta!» Ropet fôr tændende gjennem den slagne Skare. Mumlende, larmende, trykket op mod hverandre strømmed Munkehopen og deres Hjælpere frem gjennem den trange Gade i Mester Hans Mules Svendes Spor Strandgaden ned for at redde Mariakirken fra Dômens Skjæbne.

Saa brændte da St. Halvards Dôm. Fra Kor til Taarn i Ødelæggelsens blodrøde, skinnende Triumf. Sydende og susende under de høie Hvælv, pibende, hvislende og stønnende ud af Kjælderhalse og Grave, som om alle de Sjæle, som i Kirken været haver, under Skjærsilds Strid og Pine svang paa frie Vinger ud fra sit Lidelsens Fængsel og op.

Slig brandt St. Halvard, Guds store Tempel i Oslo, de gamle norske Kongers Kirkehvælv over deres Ben, stønnende under sine tunge Mures Opløsning, med fed, graa Offerrog til Herrens Hevns Ære. Guds frie, gyldne Spir paa den øverste Fløi pegte forkyndende op mod Nat og Dom; Flammerne slog som Bølger fra Helvedes Hav deromkring. Og viden om ruged Forladthedens store Taushed med Menneskerøsters Rop og Menneskeskarers Kamp fjernt borte for andre Maal og andres Redning.

Der hørtes et dumpt Støn, et bristende Brag; med metallisk skrabende Klang langs de nøgne Mure styrted Dômens store Kirkeklokke ned fra det vestre Taarn og brast med en dump, brudt Klang mellem de vaklende Søiler foran Kirkegravene.

Saa om et Minut styrted Taarnene efter, først det vestre, saa det østre, drønnende mod Kirkeskibets Gulv, som Jordpaakastelsens Muld over et helt Folks døde Historie. Og Skibets Tag faldt tæt og klappende efter, som naar Graven fyldes af sin Jord til Randen. — De gamle norske Kongers Grave var slettet ud; Ødelæggelsens Aske faldt som Forglemmelsens graa Sne derover.

Og videre brændte Oslo Stad. Biskopsalmenningen og Leret, Bryggen og den gamle Provstegaard, Domprovsten Hans Olssöns uterlige Hors Sæde og Dyvekes fagre Hus, Kong Kristjerns skjønne Kongedrøms Slot her i Norge. Alt blev fortæret af Tidens og Historiens flammende Retfærds Ild, tændt af Mester Hans, Guds Redskab, den uretfærdigste Tjener for den evigt retfærdige.

Og da Morgen steg, laa Oslo der som en graa Ager, pløiet for Fremtids Vaar, færdig til Opstandelse, naar Livets Røst engang vilde vække Landene, færdig til at tage Fremtids unge Sæd, naar Folkets Saamand kom, den rette, den seirende.

— — Saa talte da ingen mere om den Lidelse, som her var lidt, og det Haab, som her var dræbt. Kun Vaarsolen, da den næste Morgen steg over Akers lyse Dal og Oslo brændte Stad, vidned og fortalte, at slig er Menneskets Skjæbne, vekslende som Aarets skiftende Tider mellem Vekst og Fordærv, mellem Liv og Død; men lidet bekymrer det Jorden, der hun vælter sig, ældre end alt Menneskets Liv; thi hvad der end dør og hvad der end lever — Bevægelsens evige Kredsløb er dog deri, og den er alt, de levendes Skrig i Fryd eller Smerte intet.

* * *

Vaarens Arbeid var fuldbyrdet siden Oslo Forødelses Dag. Det unge Mailøv bæved i tindrende Sol om Dagene, hang vekt og drømmende i de blaa, svale Nætter; Sjøen aanded, sortblank, befriet; Elve og Bække styrted sig jordfyldte og graa i det rummelige Hav.

Stilhed og spredt Liv rundt omkring fortalte, at Fienden havde været paa Færde og var atter vegen; Naturen var i Gang med at dække Volds og Ødelæggelses Spor; Menneskene fulgte varsomt efter.

— Paa Akerhus Borg i Taarnkammeret med Syn ud over Stad og Sjø laa Mester Hans Mule, Høvedsmanden, vaagen paa sit Leie.

Tryg og stærk, med den røde, kjødfulde Krop sval under Tepperne, laa han der, vækket af Vaardagens Sol, som brød hvid ind mellem de tunge Gardiner og bar Aarets nyfødte Stemning forgjættende frem til Kamrets inderste Krog.

Mester Hans nød Livets og sin stærke Naturs Glæde. Sundhed syded i hans Krop og fulgte hans djærve Planer.

Thure Jönsson maatte vende med uforrettet Sag tilbage fra Akershus, da Oslo var brændt; nu laa han langt nede i Viken og bjæffed fra det Fjerne paa sin Herre Kongens, den unge Gustav Wasas Vegne; alt Oslo var lagt øde; kun Mariakirken stod som en Jomfru tilbage, ventende paa ham og hans Villie med hende. Mester Hans strakte sine trinde Lemmer, der han laa, og følte det fast som vidunderligt, at saa meget og stort kunde hænde paa et eneste Menneskes Bud, naar det ikkun havde Kraft og Hjerte dertil.

Hundreder flakked husvilde om — det var hans Haands Gjerning; Hundreder græd — det var hans Villies Vink. Alt Sverig banded ham, Kanniken, for hans haarde Modstands Skyld; han var i den svenske Konges natlige Tanker, og han skulde vide at blive der videre frem.

Thi nu sad han fastere end tilforn i sin Herre Kong Kristjerns Gunst, al den Stund han havde

reddet Norges Land og dermed Danmarks kan hænde tillige.

Nu kunde hans Fiende Erik Valkendorf komme med Doms Forkyndelse fra den hellige Kurie; han skulde vide at møde Banstraale med lynende Klinge; kan hænde snart den første blev slagen af den sidste her i Norden.

Mester Hans Mule strakte sin Haand ud efter Klokken og ringte.

Kammertjeneren kom ind for at klæde ham paa, som fordum Kongens Kammertjener havde klædt sin Herre Kongen paa.

Men det var et grovere Legem, med grovere Aarer, som nu steg af Senge.

Og Lugten i det dunkle Taarnkammer var en stærkere og kvalmere nu end dengang, skjønt de samme tunge Gardiner skygged da som nu og den samme løveklofodede Løibænk nu stod tom, ventende paa, at en Hersker skulde tage Sæde.

«Er noget nyt at erfare?»

Mester Hans spurgte koldt og kort, fast han ellers gjerne vilde tale meget.

Kammertjeneren, der fæsted hans Brystdug, svared ikke straks. Der steg en Trods i ham; thi som han stod der bag sin Herres grove, kjødfulde Nakke, fornam han stærkt Borgestuens Lugt, endskjønt det var sagt, at Mester Hans bar adeligt Blod i sine Aarer.

«Intet andet nyt, end at et Skib staar Fjorden ind, Herre.»

Mester Hans reiste sig og strakte Armene ud, for at Kjortelen kunde trækkes paa.

«Det er stort nok Nyt,» sagde han mumlende.

«Og intet videre — her omkring?» Han talte ligegyldigt.

Kammertjenerens Ansigt drog sig op til Smil, mens hans Øjne fæsted sig ved det brede Ar i Mester Hanses Haar lige under Tonsuren.

«Nei intet,» svared han stille.

Der var tyst en Stund. Mester Hans vilde ikke spørge, og Kammertjeneren vilde ikke fortælle.

«Hvad tager Hans Olssön, Domprovsten, sig fore?» — Mester Hans maatte spørge omsider.

Smilet paa Kammertjenerens Ansigt forsvandt med et Slag; thi hans Herre havde pludselig vendt sig imod ham.

«Han er paa Hovedø.»

Tjeneren fik travlt med sin Herres Sko, som skulde aabnes.

Da tog Mester Hanses stærke Ansigt med den sanselige Mund og de runde, mørke Øine under buede Bryn dybere Farve.

«Er nogen hos hannem?» spurgte han.

Kammertjeneren reiste sig.

«Ja, hun er hos hannem,» svared han.

Mester Hans vendte sig braat og begyndte at gaa op og ned paa Gulvet, som han vidste Kong Kristjern, hans Herre, brugte at gjøre i stor Harm.

Saa stansed han med ét op foran Kammertjeneren.

«Det kommer ey at hænde sig tiere,» sagde han skarpt.

Kammertjeneren stod ærbødig, som om han kjendte Angst for sin Herre Høvidsmandens Vrede.

«Domprovsten, Herr Hans Olssön, kalder sig Eders tro Ven, Herre!» svared han dæmpet.

Mester Hans traadte sin Tjener et Skridt nærmere.

«Saa faar han at handle som Ven!»

Ordene kom dæmpede, men truende. Og Mester Hans, da han havde talt, gik atter op og ned paa Gulvet og troede, at han haded Hans Olssön.

Men Kammertjeneren, som fulgte sin Herres Bevægelser og, hvergang han vendte sig, saa Arret i hans Hoved under Tonsuren, drog som en Anelse af et Smil; thi han vidste forlængst, at hint Ar skrev sig fra den Gang i Provstegaarden, da en ung Kvinde af Oslo Stad stod ædru, leende over Mester Hans Mule, Kanniken, hvem Hans Olssön, Domprovsten, havde slaget sin tomme Vinkande i Hovedet for hin samme Kvindes Skyld. Og Morgenen derpaa sov Mester Hans og Domprovsten under Bordet i Refektoriet med Armene om hinandens Hals, begge drømmende sig i hendes Favn forvisst.

— — Der blev banket paa Sovekammerets Dør.

Mester Hans retted sig, undrende; Kammertjeneren gik for at se, hvem der saa tidlig søgte Slotsherren.

Han kom straks tilbage.

«Brevskab fra Danemark, Herre!»

Han rakte Mester Hans det forseglede Pergament med en dyb Bøining.

«Er Skibet alt paa Havnen?»

Mester Hans spurgte, mens han aabned, ligegyldig som den, der til daglig modtager stor Besked.

«Ja, Herre, Skibet er allerede paa Havnen.»

Mester Hans læste, vendt mod Kammertjeneren, der kunde se hans Haar, Pande og Øine over Brevet.

De brungraa, faste Øine fulgte hurtig Linjerne; de buede Bryn var let løftede som i Iagttagelse; Pandens Hud var glat og tryg.

Da, med ett, skjød en mørk Blodets Bølge Mester Hans lige til Haarrødderne, og hans Hænder bed fastere om Pergamentet, mens kan læste: men hans Stilling var stærk og trodsig som før; hans tætte Skikkelse stod som støbt paa Gulvet. Og efterhaanden sank Blodet fra hans Pande, der atter tog Ro og jævn Farve.

Saa sænked han langsomt begge Hænder; den høire slap Taget; den venstre sank ned med fast Greb om Brevet.

Han stod længe og stirred frem for sig, ud af Vindvet, ind i Vaarglansen, som strømmed derudefra.

Kammertjeneren syntes, han saa blek ud i det stærke Lys.

«Er noget sært hændet, Herre? vaaged han at spørge omsider.

Mester Hans stod længe, før han svared.

«Det er hændet,» sagde han tilslut — at Norge ingen Konge haver.»

Han talte dæmpet og værdig, som om der faldt historiske Ord fra en Mand af Æt og med Sorg for Landets Skjæbne.

«Kong Kristjern! Er han heden gangen?

Kammertjeneren spurgte stærkt, greben af Begivenheden og traadte uvilkaarlig sin Herre et Skridt nærmere, stirrende med store blaa Øine.

Mester Hans aabned halvt sin Mund for at svare, som man svarer Ligemænd i Fortrolighed; men medett fornam han Kammertjenerens Skikkelse saa intimt nær og kjendte det nedværdigende Ubehag i denne Tilnærmelse.

«Gaa,» sagde han kort og koldt. «Jeg er paaklædt.»

Og fortæl ingen, hvad her er sagt,» føjed han til, idet han vendte sig og saa skarpt paa Tjeneren.

Som I befaler, Herre!» Kammertjeneren gjorde en dyb Bøjning; — han stod ved Døren med Haanden paa Klinken.

Mester Hans Mule slog atter ud med Haanden, som han havde seet sin Herre Kong Kristjern gjøre. Kammertjeneren bøied sig stille og gik.

* * *

Kong Kristjern flygtet! Fra sine Riger og Lande! Og Hollænderinden, den dristige, kloge og stærke med ham!

Mester Hans Mule gik heftig op og ned i Taarnkammeret. Han stansed ved den dybe Vinduesnische og saa ud; han begyndte atter at gaa. Og han stansed paany for at læse om igjen af det skjæbnesvangre Brev.

Hvad nyt vilde nu hænde? Og hvad Valg skulde han selv gjøre?

Til Kong Kristjern, den ubændige, havde han sikkert trøstet, at han under Mor Sigbrits kloge Røgt skulde vide at holde enhver Fiende Stangen, og nu var han fåren, uklogt fra sine Riger og Lande!

Langsommeligen og møisommeligen havde han gjort Kong Kristjern fra Erik Valkendorfs Ven til hans bitre Fiende. — Hvem havde han nu at sætte op imod Erkebispen, naar han kom fra Rom med Hævn for begangen Uret?

Visselig her var Fare for Haanden, om man ei handled itide og ret for at bøie den af!

Men til hvem skulde han, Mester Hans, klogeligst trøste? Skulde han række Haand ud til Gustav Wasa og Sverig, dem han fornys saa haardt havde staaet imod? Eller til Hertug Frederik, som helt gelinde lod den danske Krone glide ned paa sit Hoved, det forslagne!

Eller skulde han blive sin retmæssige Hersker og Herre Kong Kristjern tro i hans Landflygtighed?

Mester Hans Mule blev staaende længe ved Vindvet og stirre.

Naar han tænkte paa Gustav Wasa og Sverig, steg Bisp Karl af Hamars Skjæbne frem for hans Sjæl, og han fik en kvalmende Fornemmelse derved.

Naar han veied Hertug Frederik paa hans Skjæbnes Vegt, da syntes han at kjende, at denne Mand vilde vide at føre sin Sag frem ved Magt eller List; thi stille var han gleden did, hvor han nu stod, og stille vilde han glide videre frem, efter hvert som Tider og Begivenheder formed sig.

Men Mester Hans Mule, den dumdristige, bæved inderst i sit Sind, naar han tænkte paa Hertug Frederik; thi saa snu en Mand var denne, at han og vilde vide at lade ham, Mester Hans, glide stille bort og forsvinde, om han fik Lyst dertil eller saa sin Kans derved.

Og det vidste Mester Hans med sig selv, at rørt Vande og ikke stille maatte der til, om han skulde leve og frodes.

Nei, da hued Kong Kristjern, den Landflygtige, ham bedre.

Under hans voldsomme Sinds Harm var der altid Vingefang at faa, og under hans Sol, naar den skinned, tog al Magt Vekst og slog dyben Rod.

Saa var han dertil hans retmæssige Hersker og Herre, som vel vilde vide at lønne hans Troskab, naar han med Hjelp af sine keiserlige Frænder kom tilbage til det Folk, der med rette var hans alene.

Og Mester Hans følte det for en Gangs Skyld godt og skjønt at være retfærdig og trofast.

Han vilde sidde der paa Akershus, sin Herres Borg, urokkelig i sin Herres Tjeneste, saa længe muligt var. Det kunde ingen klandre. Det var tidsnok at svige, naar det nye havde taget saa stærk en Form og saa fast et Tag, at det gamles Tid for evigt var forbi.

Mester Hans gik hurtig op og ned som før, men af en anden Aarsag: han kjendte sig nu som Begivenhedernes Herre, hvem alle vilde søge og alle spørge, som det lille Lod i Magtens vippende Vegtskaal, det sidste, det afgjørende.

Tro mod sin Konge vilde han sidde der, tro lige ind i Nød og Savn!

Mester Hans stansed; han var bevæget over sit eget Valg.

Han aanded frit ud, som steg han af et kjøligt Bad; han folded Brevet sammen og gjemte det under sin Brystdug tæt ved Hjertet, som vilde han holde sin Troskab og Retskaffenhed fast.

— Da klang der et Horn fjernt ude, og Vagten paa Akershus gav Svar.

Det fôr til med et Stik gjennem Mester Hans mod Sædvane. Hvad ny Begivenhed var skeet? Hvad nyt Budskab kom? Og med væbnede Mænd i Følge?

Mester Hans, Akershus Høvedsmand, retted paa sin Dragt, spændte sit Værge om den tætte Krop, satte Hatten paa sit Hoved og gik, fastende, til Dronning Margarethas store Sal.

Hans Underbefalingsmand vented ham.

Mester Hans traadte ind, med stor Værdighed, hilste flygtig og spurgte ligegyldig:

«Hvad nyt Bud?»

Underbefalingsmanden, den høie, bleke, boied sig, retted sig atter og svared:

«Det er ridende Svende fra Hovmesteren, Herr Nils Henriksön Gyldenlöve, til Østraat.»

Mester Hans tog uvilkaarlig et Skridt tilbage.

«Fra Nils Henriksön?!» Hans mørke Øienbryn løfted sig som i stor Undren.

Hvad kunde bevæge Hovmesteren, den gamle Mand, til at fare saa tidlig Vaar over Fjeldene hid til Oslo?

Hvad kunde være hændet der Nord? Var Erik Valkendorf kommen tilbage? Og uden at fare gjennem Oslo Stad? Thi Tidende om Kong Kristjerns Flugt kunde ikke være kommen til Nidaros før end til Oslo?

«Hvor er Hovmesteren og hans Følge?»

Mester Hans spurgte heftig og kort.

«De raster ved Nonneseter, Herre.» Underbefalingsmanden stod, ventende.

«Hvad er Svendenes Ærinde?»

Underbefalingsmanden svarer langsomt; hans Øine er fæstet paa Mester Hans' Ansigt den hele Tid; thi han ser dets Uro, men forstaar ikke Grunden dertil.

«Hovmesteren beder, at I vil tage imod ham idag og inat tillige.»

Mester Hans staar som før.

«Hvor stort er hans Følge?» spørger han urolig.

«Ikkun femti Svende, Herre.»

«Er der Kvinder med?» Mester Hans ser paa Underbefalingsmanden.

«Ja, der er Kvinder med.»

Mester Hanses Ansigt lysned.

«Meld Svendene, at Herr Hovmesteren og hans Følge skal være mig velkomment baade for idag og inat,» sagde han og vinked med sin venstre Haand.

Saa gik han hurtig gjennem Dronning Margarethas store Sal til Taffels, hvor han aad sterkt og længe uden at agte paa den Opstandelse, som Budet om Nils Henriksöns Komme vakte over alt Akershus Slot fra Riddersal til Borgestue, fra Fadebur til Kjøkken.

⁂

Akershus stod i festlig Larm.

Kongens Knekte i Vaaben slutted Halvkreds rundt Stentrappen ved Kong Kristjerns nybyggede Fløi; paa Trappens øverste Trin, tæt og tryg, stod Hovedsmanden, Mester Hans, i festklædt Skik, ventende og speidende udover mod Slotsporten, hvor Larmen af Nils Henriksön og hans Følge netop fiød dønnende ind.

Korte Kommandoraab hørtes, taktfaste Trin; Kvinders skinnende Dragter mellem Mænds mørke kom langsomt Slotsgaarden frem, langs Fulesangs høie Taarn, i stor Sving over det klippefyldte, ujævne Gaardsrum og stansed. Der faldt Stilhed mellem alt Krigsfolket; der aabnedes Vei.

Mester Hans paa Trappens øverste Trin traadte to Skridt ned; Nils Henriksön, Norges Hovmester, med sin Hustru den ædle Fru Inger Ottesdatter til Østraat ved Side steg ham langsomt tilmøde.

Mester Hans gik endnu et Trin ned.

«Velkommen til Akershus Herre Hovmester! Velkommen i liger Vis velbaarne Fru Inger!»

Han blotted sit Hoved.

Nils Henriksøn Gyldenlöve til Østraat af de norske Kongers gamle Æt lod sin Hat sidde, der han rakte Mester Hans sin Haand.

«Jeg siger Eder af Hiertet Tak, Herre Høvidsmand, at I vil huse min Hustru og mig selv idag og inat; vi fare imorgen videre til Gaute Galde paa Tom.»

Den gamle Ridder gik langsomt Trappen op, medens hans Hustru med en stolt Bøining tog Slotshøvedsmandens Arm og fulgte.

«Oslo Stad giver for Tiden daarligt Herberge, siden I brændte os vore Gaarde af,» sagde Fru Inger, da de stansed ved Trappens øverste Trin. Hendes skjønne Ansigt med de kolde, staalblaa Øine blev vendt halvt mod Mester Hans, uden at hun slap hans Arm.

Mester Hans kjendte det fornemme Velbehag af hele hendes Dragt og Skikkelse nær sin, og det vared en liden Stund, før han kunde tænke

klart og svare. Saa smilte han for at faa Tid og sagde endelig, langsomt, med Vegt paa hvert Ord:

«Oslo blev brændt for ey at give Fienden Herberge, velbaarne Frue!» De bevæged sig atter frem mod Riddersalens Port, hvor Tjenere og Lanseknekte stod Vagt og hilste.

Fru Inger smilte og saa paa sin Husbond, der ogsaa var bleven opmærksom.

«Regner I os som Fiender, Biskop Hans Mule?» spurgte hun lavt og dæmpet; hendes Ansigt var midt imellem Alvor og Smil.

Mester Hans stod nu paa Tærskelen til Kong Kristjerns Riddersal. Han gjorde en dyb Bøjning for Fru Inger.

«Derom faar I nu selv at dømme, skjønne Frue,» svared han smilende som før.

Da bød Nils Henriksøn Fru Inger sin Arm.

«En Biskop herberger ikkun sine Venner,» sagde han. Et klogt Smil fôr over det trætte, magre Ætteansigt.

«Men en Høvidsmand helt gjerne sine Fiender!» Fru Inger fulgte sin Husbond, men med Ansigtet vendt mod Mester Hans, der gik ved hendes høire Side.

«Da ved I dog, jeg langt heller er Biskop end Høvidsmand,» svared denne, berust af hendes legende Ord og betagende Færd.

«Og dog brændte I Oslo Stad?»

Hun tog Sæde.

«Hans Naades faste Borg maatte dog at reddes, om ey alt Norrig skulde gaa til Grunde.» Mester Hans talte som den, der forsvarer sig.

Fru Inger slog sin Kjortels Fold tilside. Hun tog med sine hvide Hænder til sit Hoved for at rette paa sit Hovedklæde. Hendes Barms kostelige Klenodie af ædle Stene i drevet Guld skinned Mester Hans lige ind i hans Øine.

«Guds hellige Kirker maatte brænde, at Hans Naade Kongens faste Borg maatte reddes! I er dog Høvidsmand, ædle Biskop!»

Hun lo og strakte sin Haand ud efter Sølvbægeret; thi Vin blev buden.

Og Mester Hans rysted smilende paa sit Hoved, maalbunden af Adel og Skjønhed. Han løfted sit Bæger mod Fru Inger og hendes Husbond.

«Velkomne til Akershus, til Hans Naade Kong Kristjerns Borg!» sagde han højt og festligt.

«Maatte den længe holde Stand mod enhver Fiende,» føied han sagtere til.

Han tømte sit Bæger til Bunden, og hans Øine mødte Fru Ingers, der hun nipped til sit.

Men Hovmesteren havde endnu ikke drukket. Med Bægeret i løftet Haand saa han længe hen for sig.

«Deri har I Ret, Mester Hans; deri har Eders Høiærværdighed Ret.» Saa drak han stille.

«Kirken kan bygges op paany som Staden, om den styrter; Kongens Værn og Fæste faar aldrig at synke i Grus; thi er hans Vælde først

sjunket i Lande, reyser det sig aldrig; det have vi her Nord svart nok fornummet.»

Fru Inger smilte.

«Der fik I god Hyelp, Herre Høvidsmand,» sagde hun legende.

«Kun gad jeg se Eder bygge Guds Kirke op her i Norden —» Fru Ingers Øine gled pludselig over paa hendes Husbonds, og Mester Hans kjendte for anden Gang idag et Stik fare gjennem alt sit Legem.

Hvad mente hin stolte Kvinde med sin fordægtige Tale? Var Erik Valkendorf kommen tilbage, siden hun talte saa trygt og overmodigt med ham, Mester Hans?

Da saa Nils Henriksön op paa sin Hustru. Der laa stort Alvor i de trætte, graa Øine.

«Dertil kan ret snart al Hyelp trænges,» sagde han dæmpet. «Erik Valkendorf, Nidaros Erkebiskop, Norges Ven, er død.»

Ordene kom næsten hviskende, som var han, der talte, selv en Døende.

Mester Hans gjorde et Ryk tilbage, der han stod. Hans Øines grønbrune Let tog dybere Glød; i hans stærke Ansigt steg behersket Triumf.

«Død!» Han gjentog Ordet; thi han kjendte Fru Ingers kolde, forskende Øine paa sig uafbrudt.

Nils Henriksön nikked tankefuldt hen.

«I Rom. Af den store Pest!» Ordene kom brudt, vemodigt.

Et lyst Drag som af Hævns Glæde tvang sig frem paa Mester Hans Mules Ansigt, saa haardt han end kjæmped for at dølge.

«Han var ey min Ven!» sagde han næsten mekanisk; thi han forstod, at begge læste hans Tanker.

«Men Norges!»

Det var Nils Henriksön, som talte. Og nu stod hans graa Øine i stærkere Glans bent paa Hans Mules Ansigt.

«Derfor er ey jeg nødt til at være Norges Fiende,» svared denne; han besvarede trodsigt Nils Henriksöns Blik. Og han syntes, hans Bryst vided sig og hans stærke Lemmer svulmed under den nye Magt, som Erik Valkendorfs Død og Kong Kristjerns Flugt tilsammen havde lagt i hans Haand.

«Tilvisse ney. Men disse Ting hører Lønkammeret til og ikke Riddersalen,» sagde Nils Henriksön og reiste sig.

«Der kunne vi siden tale videre,» føied han til.

Mester Hans nikked.

«Deri har I Ret, Herre Hovmester, saa meget mere, som ogsaa jeg har Tidende af stor Betydelse at melde.»

Nils Henriksön vendte sig og saa paa Mester Hans; Fru Inger havde ogsaa reist sig og stod nu, undrende.

Mester Hans gik den gamle Hovmester et Skridt nærmere.

«Kong Kristjern er flygtet fra sine Riger og Lande!» sagde han kort og fast.

Nils Henriksön blev mindre, der han stod; hans Træk graaned i stor Bleghed; han tog med sin venstre Arm efter Stolen for at støtte sig.

«Flygtet!» hvisked han tonløst.

«Hvi saa?» Det var Fru Ingers Røst. Hun havde grebet om Mester Hanses Arm og saa nu paa ham i stor Spænding.

«Den danske Adel sveg sin Herre.»

Mester Hans Mules Svar kom stærkt; hans Øine stod forskende kolde paa Nils Henriksön.

Denne stod nu, støttet til Bordet, graa, sammensunken af Ælde og Træthed. Hans Blik søgte fjernt hen; hans Hoved var sænket.

«Saa er Norge kongeløst — atter!»

Ordene klang som et døende Støn i Stilheden.

«Ja, saa er Norge kongeløst!» Fru Ingers Røst klang stærk, ung gjennem Salen. Hun stod der høi og saa paa sin Husbonde med blaa, kjølige Øine.

Og Nils Henriksön Gyldenløve kjendte atter den samme Afmagts Fornemmelse i sin Krop som hin Nat forlængst i St. Halvards Dôm, da han havde svoret Eden mod Kong Kristjern i Herluf Hufvudfats haarde Dage, og han syntes at høre som fjernt Fru Ingers Stemme:

«Hvis Skyld er det, din eller min, at jeg ikkun føder dig Døtre, Nils Henriksön?»

«Før mig til mit Kammer, Herre Høvidsmand,» sagde han lavt. «Jeg er træt af Reysen og vil først, naar jeg har taget Hvile, tale videre med Eder. Men send straks Bud til Rigsens Raad, at det samles her paa Akershus. Det bliver nu Gaute Galde, som faar at komme hid og ikke jeg til hannem,»

Mester Hans hilste.

«Som I ønsker, Herre Hovmester,» sagde han kort. Han vinked, og fulgt af Tjeneren begav det høie Herskab sig til Sovekammeret i Kong Kristjerns nybyggede, halvfærdige Fløi, ledsagede af Mester Hans, der traadte lige saa fast og sikkert paa det bonede Gulv som Nils Henriksön traadte svag og vaklende derpaa.

Da Dørene aabned sig og Nils Henriksön langsomt vendte sig til Afsked ved Fru Ingers Side, spurgte Mester Hans medett:

«Da Erik Valkendorf er død, hvem skulle vi saa kalde til Raadet i Erkebispens Sted?»

Den gamle Nils Henriksön retted sin sjunkne Skikkelse.

«Kald Olaf Engelbrechtsøn! Domkapitlet i Nidaros valgte ham paa Stand i Erik Valkendorfs Sted,» sagde han, og der lød som fjern Klang af Staal i hans Stemme.

«Hvad tykkes Eder om det Valg?» Fru Inger saa paa Mester Hans aabent og klart.

Mester Hans smilte et sanddru, ligefremt Smil.

«Spørg mig, naar jeg er viet til Biskop i Oslo; først da tør jeg at svare,» sagde han og bøied sig dybt for den skjønne Kvinde.

Fru Inger gav Smilet tilbage.

«Da faar ret snart jeg Svar,» sagde hun, aan-

dende hen, hilste og gik ind i Kammeret foran sin Husbonde.

Men idet denne rakte Mester Hans Haanden til Farvel, spurgte han lavt og bekymret:

«Hvad tør jeg saa tro om Eder i denne Norges Trængselsstund?» Hans graa, slukte Blik hang ved Mester Hans' Læber, som vented de sin Dom af dem.

Da gik Mester Hans Mule Norges Riges Hovmester ganske nær og hvisked:

«*Amicus occultus inter hostes melior, qvam hostes occultus inter amicos!*» *)

Saa stirred han bent ind i Nils Henriksøns gamle Ansigt.

Hovmesteren traadte med et Ryk tilbage og blev askegraa. Mester Hans kjendte hans Svig mod Kong Kristjern og den hemmelige Sammensværgelse hin Julenat i St. Halvards Dôm. Vilde da ny Tid og nye Eder aldrig slette det gamle, brudte ud!

Nils Henriksön mumlede uforstaaelige Ord, nikked flere Gange og vendte sig bort fra Mester Hans for langsomt at gaa ind i sit Kammer.

Men da Døren var faldt i mellem den svage Mand og den stærke. lo Mester Hans, en stille, triumferende Latter. Han syntes, han kjendte Norges Skjæbne i sin Haand.

---

*) En hemmelig Ven mellem Fiender er bedre end en hemmelig Fiende mellem Venner.

Andet Kapitel.

Kongeløst Land.

«Hunden ligger under Bordet og sover
«og Ræven i Gaasesti — — —»

Taarnkammeret i Fulesang Taarn paa Akershus Slot lumred under røde Kjerters Lys og hede Kroppes Varme i den dybe, blikstille Sommerkveld.

Foran Bordet, med dæmpet Kjerteskin over det blussende Ansigt stod Mester Hans Mule, Høvedsmanden; til venstre og til høire, kastet trodsigt tilbage i de brede Egestole, med Haand paa Sværdheftet og de stærke Ansigter stirrende bent paa Mester Hans sad de norske Adelsmænd Olaf Galde til Tom og Gaute Galde til Nygaard, færdige til Kamp eller Forlig, alt eftersom Høvedsmandens Ord maatte falde; — men ret mod denne, med Albuen støttet mod Bordet og det graanende Hoved ludet mod Haanden sad i dyb Skygge Norges Riges Hovmester Nils Henriksön Gyldenløve, grundende, med sænkede Øine og den enkle

Guldkjæde lysende mildt frem af Kjortlens dunkle Fløil.

Mester Hans talte, dæmpet og hurtigt; Ordene flød smidigt fra hans buede Mund, uden Stans, som Bækkemummel af en uudtømmelig Kildes Rigdom.

Og, som han talte, gled hans Øine langsomt og forskende fra den ene paa den anden, uden at hans Hoved eller Hals bevæged sig.

Gaute Galde gjorde en utaalmodig Vending halvt bort fra Mester Hans, men vendte sig atter om mod denne, der fortsatte sin Tale med hævet Stemme for efterhaanden paany at synke ned til sin vanlige monotone Mumlen, saasnart alt atter var blevet stille som før.

Nils Henriksön rysted langsomt paa sit Hoved uden at se op, streged med sin Finger mod Bordpladen og lytted paany; men Olaf Galde til Tom, der hele Tiden havde sidder med et halvt Smil, fast bestemt paa ikke at lade sig overtale, reiste sig nu halvt i Stolen, satte sig til rette ved Bordet og støtted begge Albuer med løst knyttede Hænder mod Bordpladen.

«Hvad I der siger og forkynder om Eders egen Ret og Bedrift her i Norrig kan være godt og vel, fast andre siger anderlunde derom; men nu maa dog vel den Time være slagen tilsidst, at Norge kan styres af norske Mænd efter Haandfæstning og Ed.»

Gaute Galdes grove Røst klang ru og udfordrende i Lummerheden.

Mester Hans stansed midt i sin Tale. Nils Henriksøn saa op, retted sig og blev siddende slig i Dunkelheden. Der var et Øieblik ganske stille.

Da talte atter Mester Hans.

«Jeg tænkte, der og var svoret Kong Kristjern Troskabsed?« Han fæsted sine Øine koldt spørgende paa Nils Henriksøn, som vilde han se ham ind i hans Sjæl tvers igjennem Kveldsmørket.

Nils Henriksøn nikked hen for sig, flere Gange uden at se paa Mester Hans.

«Det er der tilvisse,» sagde han sagte hen.

Mester Hans gav et kort Nik med sit runde, faste Hoved.

«Naar saa er, da kan jeg intet skjønne, hvad Forskjel der er paa før og nu; en Ed kan dog ey brydes af den Aarsag, at Kongen er jaget fra sine Lande. Jeg for min Del er Kong Kristjerns Mand som tilforn og svarer hannem med mit Hoved for Akershus Slot, det han mig naadigst anfortroet haver.»

Rodmen jog Gaute Galde over hans brede, stærke Hals. Han reiste sig tungt fra Stolen og stotted sin knyttede Haand med Tommelfingeren indadvendt mod Bordkanten, mens han hele Tiden stirred skarpt paa Mester Hans med sine kolde blaa Øine.

«Nogen maa dog at styre her i Landet, naar ey længer Konge findes, og det bliver os, Rigsens Raad efter Loven.»

Han stod, som vented han skarpt Svar og

var beredt paa at gaa videre frem efter sin egen Villie.

Mester Hans taug længe, som om han vilde, at Tiden skulde lægge sin Kjølighed over Gaute Galdes vrede Sind. Saa sagde han langsomt, næsten mildt:

«Ey har jeg imod, at Rigsens Raad styrer efter Loven, naar det ikkun styrer efter Hans Naade Kong Kristjerns Villie, i Kraft af hvilken jeg sidder her!»

Da reiste ogsaa Olaf Galde til Tom sig. Han stod der lige høi som Broderen Gaute og bredere end han.

«Normænd skal styre i Norge,» sagde han; hans malmdybe Røst klang som en grov Dur i Rummet.

Mester Hans Mules grønbrune Øine fik sin smudsgrønne, kolde Let.

«Da har alle de gjort Eder svar Uret, Hrr. Ridder, de som sagde Eder Sverigs Konge god!» klang det spottende og tørt i Rummets kvalme Fugtighed.

Blodet skjød Olaf Galde voldsomt til Hovedet. Han drog et dybt Aandedrag som for at svare og gik Mester Hans et Skridt nærmere.

Da reiste Nils Henriksøn sig og slog ud med Haanden til Taushed.

«Det er paa Tide, at Normænd styre i Norge,» sagde han høit og fast. Og hans graablaa Øine tog noget af sin gamle staalblaa Glans.

Saa vendte han sig mod Mester Hans Mule i stor Værdighed.

«Norges Rigsens Raad har bestemt, at Olaf Galde tager Styret her søndenfjelds, som jeg tager det nordenfjelds,» sagde han dæmpet men klart. Hans Blik stod frygtløst og bydende paa Mester Hans.

«Vil saa I som lovlydig Mand vige Akershus for hannem?»

Ordene faldt som kolde Dryp i Stilheden.

Mester Hans kjendte sig under en stor Tyngdes Tryk, der han stod under den gamle norske Ridders faste, spørgende Blik; men Trods og Klogskab seired over hans Sjæls Blygsel, og hans Ansigt var hedt og blussende rødt, da han svared:

«Jeg viger for intet her i Lande, saalænge jeg ey har Hans Naade Kong Kristjerns Ord derfor; til hannem har jeg svoret, og ey bryder *jeg* min Ed saa let, som I norske Adelsmænd synes at tro — og at giøre!»

De sidste Ord kom lavt, ligesom glidende ind, og de norske Adelsmænd, Kongers Ætlinger mellem dem, lod Ordene glide, som hørte de dem ikke; kun over Nils Henriksons Træk strøg en bleknende Skygge frem.

«Heller ikke tror jeg, norske Mænd skal røgte sin Dont bedre, end jeg har røgtet min, til Kongens Tarv og Landets Gavn som Høvidsmand for Akershus Fæste.»

Mester Hans talte høit og sikkert under den nye, stærke Følelse af at staa paa det Godes og Rettes Side.

Da lo Olaf Galde, en høi, ru Latter.

«En norsk Mand havde aldrig brændt St. Halvards Dòm med de gamle Kongers Grave,» sagde han harm.

Mester Hans vendte sig braat mod den norske Ridder.

«Tak I Eders Gud, Hrr. Olaf, at St. Halvards Dòm brandt; der brændte mange onde Hemmeligheder med den!» Han ropte næsten, da han svared.

Olaf Galde snudde sig tungt og stirred paa Hovedsmanden. Saa fra ham paa Nils Henriksøn, som om han spurgte i sin Sjæl: Skal denne Mand, som ved dette, gaa levende herfra? Saa lo han atter, tvungent og dæmpet.

«I skulde have brændt Dômen før, Mester Hans; nu er Kong Kristjern ikke længer Konge i Norge!»

«Men I ved ey, hvad han kan blive.» Mester Hans svared kort og tørt. Og Olaf Galde satte sig betænksomt tilbage i Stolen.

Da satte Nils Henriksøn sig ogsaa. Han havde overvundet sin Bleghed.

«I ved ey heller, hvad I kan blive,» sagde han langsomt og saa paa Mester Hans, der studsed ved hans sikre Blik.

«Bispestolen i Oslo turde være lettere at vinde, nu da Eders Fiende Erkebiskop Erik Valkendorf er salig heden gangen.»

Nils Henriksøn fortsatte i samme sikre Tone.

Men Mester Hans, der følte sig usigelig vel ved at kjæmpe den mægtiges Kamp mellem de mægtige som Ligemand med de største, svared kjøligt og uberørt:

«Nu taler I for tidligt, Herre Rigshovmester. Oslo Bispestol hænger af, hvem der bliver Herre over Norrig, og endnu er det Kong Kristjern, om ey alt Norrig vil bryde Ed og Haandfæstning!»

«Er dette Eders sidste Ord udi denne Sag?»

Det var Nils Henrikson Gyldenløve, som spurgte.

Mester Hans smilte.

«Ey mit sidste, Herre Hovmester, men vel det sidste, saa som Tingene nu arte sig,» svared han dæmpet. «Hvad siden kan komme, tør ingen vide; vi rette os alle efter det, som er,» føied han til endnu lavere.

Da smilte ogsaa Nils Henriksøn.

«Naar Tingene arte sig anderlunde, turde det kan hænde være for silde,» sagde han træt.

Mester Hans bøied sig.

«Ikke for den Mand, som forstaar at tyde Tingenes Art,» svared han dristig.

«Og den Mand er I?»

«Ja, den Mand bruger jeg at være.»

Mester Hans bøied sig atter, dybere end før.

Da reiste Mændene sig, alle.

«Vi fare!» Det var Gaute Galdes Røst.

«Ja, imorgen Dag fare vi!» Det var Olaf Galde, som svared.

«Saa kunne vi dog drikke ikveld.» Mester Hans Mule gik til Døren og aabned. Mændene gik foran ham ud, en efter en, Nils Henriksøn sidst af de tre.

«For hvad skulle vi dog drikke?» sagde han med et svagt Smil.

«For Norges Konge og Eders.» Mester Hans Mule hvisked Ordene frem.

Da blev Norges Riges Hovmester ganske blek i sit Ansigt.

«Det blev et Bæger til Døden, Herre Høvidsmand; thi Norges Konge og min – han findes ey mere!»

Den gamle Hovmester vendte sig hurtig og fulgte sine Frænder gjennem Øvre Romerikes lange Gange ud af Borgens søndre Fløi og over i Dronning Margarethas store Sal, hvor Natverd vented.

Men Mester Hans, der han gik som den sidste og den Fremmede mellem de velbaarne Adelsmænd, kjendte sig som den stærkeste af dem alle; thi han var ikke bunden, hverken af Fortid, af Slægt eller Samvittighed. Og Norges, det fremmede Lands Skjæbne laa i hans Haand.

Da fornam Mester Hans sit stærke Legems frie Sundhed bruse gjennem sit Blod som en triumferende Attraa efter Vin og Kvinder, Vin til at øge hans Magt. Kvinder til at øde den.

Og da Midnattens Time slog, dirrende i de tause Taarne, gled Kongsbaad fra Akershus i det bløde, natsorte Vand stille over Viken til Hovedøens Kloster, der laa blomsterduftende i Sommer-

nattens Yppighed, med Latter og Sang ud af de dunkle Haver og lokkende, kveldsmildt Lys fra Refektoriets farvede Glar; — Mester Hans med den tætte Krop og den fede Nakke drog i Nattesvalheden over til sin Ven og sine Kvinder; thi her vare de at finde og favne, Guds herlige Gaver, Manden til Lyst.

Og Natten, Guds blyge Tjenerinde, sænked skyndsomt sine skogfrynsede Øienlaag over Bølgens kveldblaa Øie for at bevare Guds dagklare Billed deri.

⁂

„Effter di Eders Welborenhed ſaa lunde haff-
„uer ſtillet ſig alt Landſens welfærdh imot oc fast
„danſk mand oc aff Os derom offuerbewiiſt ſidder
„fortfarende udi norſk borg oc fæſte ſom oc Jorgen
„Hansſon paa Bergenhuus eller Hans Ericſøn paa
„Baahuus imod lov oc handfæſtning giore, men
„huilcket tør komme dennem ſom oc kan hænde
„Eder i ſin tiid dyrt att ſtaa, ſaa hafue wi, Nor-
„ges Rigſens Raad, efftertænkt oc reſolueret att
„Eder med hvad mact Os ſtaar til raads befeyde,
„paa det at Akers-Huus, Norges Riiges faſte borg
„monne blifue ſom tillforn aff Os ſagd oc ſworet
„till den gode Norſke mand oc ridder Hr. Olaf Galde
„till Thomb ofvergifwen medh all høfwidsmands
„ret oc befal oc hvad waaben eller gods aff Hans
„Naade Kong Kriſtjern derudi monne findes, ſaa
„denne fæſte endteligen nu ſtyris oc forſuaris kann,
„ſom Norges riges hand-fæſtning ſaadant tilſiger.

„Effter hvilken denne feyde-ſkrifwelſe Eders Wel-
„borenhed maa ſig ſom aff Os undſagt betracte
„lige indtill lif oc blod, om ſaa nødigt bliffuer, om
J ey flukſens med god willie vige fra borge oc den
„os Rigſens Raad villigen i hænde giffuer — — —"

Mester Hans Mule slog Pergamentet med knyttet Haand i Refektoriets brede Egebord, saa Vinen skalv i de halvtømte Sølvbægere.

Saa lo han, høit og rydt og længe.

«Ret nu bliver her Feyde i kongeløst Land!» ropte han udfordrende. «Vi faa da at se, hvad Høg sidder i sterkest Rede!»

Han reiste sig fra Borde og gik heftig op og ned over Stenfliserne. Hans Olssøn, Domprovsten, sad med Hænderne foldede over sin Mave og sa paa ham ud af store, matgraa Øine.

«Ey lider Du Nød,» sagde han dorskt. «Akershus kan ey tages, nu Oslo er brændt; Hrr. Olaf og Hrr. Gaute faar at æde sin egen bedske Galde med Skam!»

Han vendte sit tunge Hoved, gav et mæt Støn og dreied langsomt sine Tommelfingre rundt om hinanden, mens han fulgte Mester Hans med Øinene.

Den opbragte Høvedsmand fortsatte sin heftige Gang. Saa stansed han medett foran Domprovsten.

»Jeg vil feyde dem ud af deres Gaarde de baade!»

Han stod med knyttede Næver foran sin tunge Drikkebroder.

«Du har Magten dertil!» Domprovsten saa op, beundrende. Mester Hans gik igjen og stansed.

«Biskop Magnus af Hammer, den Hund! Han skal faa at æde som Bisp Karl Jæmte tilforn!»

«Du har og Magten dertil!» Hans Olssøn saa op som før, beundrende; thi han selv var mægtigt betagen af Vinen og kjendte sit Legems Kraft svunden.

Mester Hans tog den tunge Vinkande og hældte sit Bæger fuldt. Drak saa til sidste Draabe og satte Bægeret med et tungt Smeld mod Sølvbrikken.

Nils Henriksøn, det visne Lem! Til hans Maag skulde jeg krige mig trods al hans Magt, laa der ey Fielde mellem hans blonde Døtre og mig!

Da lo Domprovst Hans Olssøn, saa hans tunge Øine rødmed og hans Bug dissed over hans brede Knæ.

«Ney, dertil har Du ey Magten, al den Stund Du dog er Munk og under den hellige Faders Vælde forvist.»

Han snudde sig mod Bordet og strakte sin Haand ud efter Bægeret.

Mester Hans stod en Stund taus og stirred paa ham, der han fyldte og drak. Saa gik han lige hen, lagde sin Haand paa Hans Olssøns Skulder, saa ham ind i de tunge Øine og sagde lavt, ligesom hemmelighedsfuldt:

«Saa mangt et Bæger have vi to her drukket

sammen og saa mangen en Kvinde have vi her favnet, at vi vel vide, Du som jeg: Med den hellige Faders Magt og Vælde er her lidet bevendt!»

Han traadte et Skridt tilbage, som vilde han se Virkningen af sine Ord.

Den tunge Domprovsts Ansigt ligesom aabned sig i Undren. Han saa paa Mester Hans ufravendt. Saa smilte han.

«Vi drikke et Bæger til,» sagde han. Ordene ligesom faldt ud af hans Mund.

Mester Hans gik ham atter ganske nær, lagde paa ny sin Haand paa hans Skulder og sagde dæmpet:

«Der er nyt i Tiderne, gode Hans Olssøn; tør hænde Magister Morten, hin Wittenbergermunk, vinder Anhør her i Lande. Kong Kristjern er ham huld; det ved jeg af god Kilde forvist.»

Han stod Domprovsten ganske nær og tog ikke sin Haand bort fra hans Skulder.

Hans Olssøn gled langsomt op fra sit Sæde, saa hans Bug strøg nær Mester Hans's Klæder. Han gjorde med stirrende Øine Korsets Tegn for sit Bryst:

«Gud og den hellige Jomfru bevare Eders Mund og Sjæl, Hans Mule! I er dog ey en Kiætter i Eders Hjerte — det tør jeg ey at tro!»

Han stirred i stor, tvilende Undren ufravendt paa Mester Hans, der nød hans Angst.

«Jeg er, hvad det er bedst at være,» sagde denne omsider. Han lagde nu ogsaa den anden Haand paa Domprovstens Skulder. «Saa giøre alle de, der have Magt i Landene,» føied han til;

han slap Domprovsten og stod i nogen Afstand, halvt smilende.

Domprovst Hans Olsson stod en Stund, reist i hele sin Høide, og stirred paa Mester Hans. Saa sank han langsomt ned og tilbage i den brede Egestol.

«Jeg forstaar Dig intet,» sagde han hviskende. Og hans Hænder gled tungt ned paa hans Laar.

Mester Hans smilte, der han stod. Saa gik han med smaa, trippende Trin nærmere, folded sine Hænder over sin Mave og stod og saa paa Domprovsten.

«Dengang da unge Kong Kristjern kom første Gang hid til Lande, svor alle Bønder og al Norges Adel ham Død og Fordærv hin Nat i St. Halvards Dôm,» sagde han dæmpet.

Domprovsten nikked.

«Du var jo selv til Stede,» svared han betydningsfuldt.

«Takket være den Nøgel, Du gav mig til Sakristiets lønlige Dør.» Mester Hans nikked udfordrende mod Domprovsten. «Siden, da Kong Kristjern fik Magten, svor de samme Mænd ham Huldskab og Troskab, selv Nils Henrikson, Norges ædleste Blod!»

«Du har Ret derudi!» Domprovsten saa ligesom i Sorg hen for sig.

Da traadte Mester med et stort Skridt lige hen midt foran Hans Olssøn.

«Nu have atter de samme Mænd svoret Frederik, Hertugen, Troskab og brudt sin Ed til Kong

Kristjern, Norges og Danemarks retmæssige Konge. — Du ser, hvad Ed og Troskab gjælder, naar Mænds Liv og Mænds Magt staar paa Spil, Hans Olssøn?»

Mester Hans vendte sig braat fra Domprovsten, gik en stor Sving hen over Gulvet og kom tilbage.

Da saa Hans Olssøn op og bent frem, støttet med sine stærke Hænder paa sine Laar.

«Intet Under, at Kong Kristjern blev svegen; han sveg jo selv sin Tro mod den hellige Kirke og blev en Kiætter efter Morten Luthers fordømmelige Kjætterdoms Lære,» sagde han dumpt, som var han rystet i sin inderste Sjæl indenfor alt sit Legems Fedt og sit Vellevnets magelige Velvære.

Mester Hans stansed atter.

«Du har idag glemt din Forstand i Bægeret, paa dets Bund,» sagde han medlidende. Saa gik han lige hen, lagde Pegefinger mod Pegefinger som Voksen ligeoverfor Barn og sagde langsomt og tydeligt:

«Da Kong Kristjern første Gang kom her til Lande, fik han Banstraalen for sin Færd mod sin Fiende, Bisp Karl af Hammer, der sveg sin Drot og arbeided Svante Nilssøn Sture i Hænde; men Kong Kristjern døde ey deraf; han bar Banstraalen gladelig paa sit trodsige Hoved, til hans Fiende Bisp Karl var vel død; da fik han Anger og gjorde Bod, fordi han havde den hellige Faders Gunst behov; og den hellige Fader gav ham Indulgens, og han frodedes vel derved i sin Fader, Kong Hans' Riger og Lande.

Men som han siden blev optændt af Had mod Adel og Kirke for Dyveke sin elskede Kvindes Skyld og for Mor Sigrits, den stærke, hadefulde Kvindes Skyld, saa reiste han sig atter mod den hellige Fader og kasted hans Vælde af, som en Okse kaster sit brudte Aag, og han frodedes ogsaa vel derved, fast han blev en Kiætter efter Magister Mortens fordømmelige Læres Art; – sandfærdig er der Tegn i Sol og Maane, at al Jordens Grundvold vakler og at nye Ting atter staar for Handen; det faar en klog Mand vel at beagte.»

Mester Hans satte sig hos sin Ven, Hans Olsson, og saa ham forskende ind i hans Syn.

Men Hans Olsson, der nu havde faaet sin Forstand i sin Magt, svared og sagde:

«Af den Aarsag, at han sveg den hellige Kirke, er han dreven af Lande. Jeg kan ey se nye Tegn derudi!»

Da blev Mester Hans vred. Han reiste sig, og hans Ansigt blev rødt.

«Gud slaa dig, Hans Olssøn, at Du byder mig saadan Tale! Vel ved baade Du og jeg, at det var Adelens Skyld og ey for den hellige Kirkes, at Kong Kristjern fór af Lande; og det have baade Du og jeg erfaret, at Adels Magt er mer og større end Kirkes Magt her Nord. Selv har jeg nu snart 8 Aar siddet trodsig mod Erik Valkendorf og jaget Bisp Anders af Sæde ved Adels og Konges Magt, og slig vil jeg sidde videre fort bag Borg og Mur, saa kommer nok i sin Tid den hellige Faders Velsignelse med Oslo Bispehue over mit Hoved.»

Da reiste Domprovsten Hans Olssøn sig og lo, i dybe Klunk.

«Ja vel har Du Magten dertil,» sagde han høit; «men faa ere som Du i List og Forstand; mig falder det bedre at sidde under den hellige Kirkes Velsignelse, drikke min Vin og se Tiden nærmere an end som Du at tage Tørn for en stor og farlig Sag; men gode Venner kunne vi dog derfor at være, ja netop derfor; thi ey søger jeg Blomster at plukke udi din Have og lidet agter Du dem Plukning værd, som gro udi min; — paa din Sundhed og dit Held, Hans Mule!»

Han skjænked begge Bægre fulde og stødte sit mod Hans Mules, smilende.

De drak begge; men da Mester Hans satte sit Bæger tilbage paa Sølvbrikken, saa han forskende og fast ind i Hans Olssøns Ansigt, helt alvorlig.

«Det var forstandig Tale tilslut; men hvor er min Haves Blomst idag? Den fagreste?»

Hans Olssøn drog et dybt Suk, som fra forgangen Glæde. «Hun var udi Klosterhaven for nys; hun spurgte efter dig helt ofte,» svared han, undvigende.

Da reiste Mester Hans sig. Hans smudsbrune Øine tog stor Ild; hans tætte Skikkelse stod truende.

Pluk ey Blomster udi min Have, Hans Olssøn,

om Du vil at være min Ven. Jeg har forlængst nok deraf.»

Domprovsten Hans Olssøn saa paa Mester Hans med et undrende, hjælpeløst Blik.

«Ey styrer jeg hendes Veye,» sagde han lavt og frygtsomt.

«Men Du faar at styre dine egne herefter!» Mester Hans' Svar kom som et Hug.

Da sank Domprovsten Hans Olssøn, Mester Hans Mules Liderligheds Broder sammen, der han sad, tilintetgjort.

«Tag hende da hjem til dig paa Borgen, Hans Mule,» mumlede han rystet. «Her kan hun ey at være. Sligt kan Du ey forlange»!»

Mester Hans saa paa Hans Olssøn, sin Liderligheds overvundne Broder, og han forstod hans Tale ud af al Liderligheds Erfaring, at han havde Ret og led Uret.

«Du taler sandt,» svarede han, mild i sin Røst; «for haardt vilde det falde baade dig og mig at staa bøiet over en Roses Duft og ey at faa drage den ind med vor Næse.

Domprovsten stirred frem med slørede Øine, der han sad.

«Hun er betagende skjøn!» mumled han hen for sig.

Der fór et fremmed, jagende Stik af Angst gjennem Mester Hans Mules Legem ved Domprovstens Ord. En Smerte som af forspildt Ungdom og brusten Skjønhed. Han vendte sig og gik med Hænder paa Ryg den ældre Mands rastløse Gang

op og ned i Refektoriet. Det gjæred og syded af Minder gjennem hans Aarer og Nerver; de steg i fortærende, nagende Vemod frem, alle de Lystens skjønne Stunder fra Bachanalerne sammen med Hans Olssøn, hvor de begge havde fraadset omkap i samme Vin og samme Elskov, og der vokste i ham, slig som han gik — altid hurtigere og med altid stigende Rødme i sit Ansigt — en fortærende Harm lige indtil Raseri over, at han havde havt nogen Sjæls eller Legems Lyst fælles med Hans Olssøns mæskede Kjød. Han tverstansed bent fremfor den stirrende Domprovst og spytted ham uden videre ret i hans Syn.

«Ja, hun er betagende skjøn,» ropte han — hans raa Stemmes Gufs slog lige mod Domprovstens blanke Ansigt. Saa vendte han sig atter hvast og drev med Hænder paa Ryg heftig op og ned ad Stenfliserne. Og han kjendte sig i sin Sjæl som den Mand, der var i stor og retfærdig Harm for en god Sags Skyld. Men inderst inde i hans Drømmes Dyb gled der som fra det ukjendte frem skjønne Tanker om en ung, renbarmet Kvinde, der var hans alene og han hendes alene, og Refektoriets brogede Glar i det dæmpede Lys gled vemodigt forbi hans Blik som en fjern Duft af Hjem og Lykke, der han gik, og han kjendte sig fast, som han vilde græde derved og vilde være lykkelig ved at græde. Og han gik atter hurtigere og hurtigere i stort Raseri mod Hans Olssøn, Domprovsten, Herrens Tjener, at han havde delt Svir og Lyst med hannem.

Men Hans Olssøn tørred flau og flad sin Liderligheds Broders Spyt taalmodig af sit Ansigt med Insiden af sin Klappeflig og taug.

— — — Der hørtes et let, kjendt Slag paa Refektoriedøren; Klinken løftedes med et rask Tag. Mester Hans vendte sig og stirred paa den slørede, slanke Kvindeskikkelse, som gled ind; og han syntes, hun kom som Svar paa hans dulgte Attraa og hemmelige Tanker; thi han kjendte hendes unge Aandedræt og hver Linie i hendes Legem.

«*Tempus est?*» — — en sølvklingende Stemme spurgte gjennem Sløret.

«*Tempur semper est vobis!*» — Mester Hans stod paa samme Plet, betagen som han altid blev af denne Kvindes Nærhed.

Den unge Kvinde gik tvers over Gulvet, forbi Mester Hans og hen til Bordet, hvor hun slog sig ned i en Stol tæt ved Domprovsten, som sad forlegen og usikker.

Med en pludselig Bevægelse drog hun Sløret tilside og sad der i sin rige Borgerdragt, Kjortelen tæt sluttet om det fine Legeme, Haaret tvunget ind under den perlestukne Hue og de violetblaa Øine mættede af Glæde og Ungdoms Glans. Hun sagde intet; hun smilte kun; men Barmen gik under Aandedrættet, og hun saa fra den ene til den anden.

«Den hellige Natverd er alt begyndt, I Herrens Tjenere,» sagde hun endelig med lav, blød Røst; hun bøied sin Nakke bagover og fried sig med nogle unge Bevægelser fra Sløret, der gled ned og blev liggende rundt Hals og Skuldre. Hendes buede Overlæbe aabned sig halvt, saa det hvidned paa de friske Tænder; hendes faste, runde Hage stod ferskenblodt mod Salens dæmpede Lystone.

Saa tog hun med de slanke, trinde Arme Tag i Egestolen og kom sig med et Ryk nærmere til Bord og Bæger.

«Skjænk mig et Bæger Vin, Hans Olssøn, saa gjør I for en Gangs Skyld en god Gierning,» sagde hun, og nu klang Stemmen atter som Sølv med høi Klang i Ordene, udfordrende.

Hans Olssøn kasted et Blik paa Hans Mule, der stod som før og saa paa den unge Kvinde med varmt betagne Øine.

«Vinen er ikkun for Præsterne ved I vel,» svared han; han rakte Haanden ud efter den tunge Kande og skjænkte.

Hun tog Bægeret og drak begjærlig; den røde Drik sad igjen som Fugtighed rundt hendes hvide Overlæbe, da hun havde tømt.

Hans Olssøn strakte sin Haand ud og kjendte som Vellyst sin Langfingers Spids berøre hendes Pande.

«*Indulgentia* for din Synd, fromme Barn,» sagde han spøgende, men saa i det samme paa Mester Hans, der med de mørke Øjne fæstede paa Domprovsten var kommen nærmere og nu stod ret foran dem begge.

Jeg har Ting at tale med Abbeden endnu idag, saa jeg faar at forlade Eder» — han reiste sig og gik frem forbi hende, saa nær, at hans Kappe strøg mod hendes Kjortel og han kjendte Duften af hendes Haar, idet han gik, først langsomt og ligesom nølende, siden hurtig forbi Mester Hans mod Refektoriets Dør og ud.

Den unge Kvinde saa forbauset paa Mester Hans, hvis mørke Mine hun ikke forstod.

«Han bruger dog ellers at have ret god Tid», sagde hun; hendes Stemme var høi og havde en klingrende Klang.

Mester Hans gik lige hen og stod nu foran den unge, skjønne Kvinde, stirrende med dybe Øine ind i hendes.

«Efter dette faar han ey god Tid dertil,» sagde han haardt.

Den unge Kvinde reiste sig langsomt.

«Er her noget paa Færde?» spurgte hun, og Stemmen fik atter denne bløde, lave Klang, fuld af Forjættelse og Hemmelighed, angestblandet.

Da gik Mester Hans Mule lige ind til hende, der hun stod; han tog hendes hvide Haand mellem begge sine, og hans Stemme skalv, dybt bævende:

«Det er paa Færde, at jeg ey længer er mig selv mægtig imod Eder!»

Hans Ansigt var blekt; hans grønbrune Øjne var graat slørede; hans sanselige Mund bævred.

«Jeg vil have Eder til min alene!» Med et Ryk drog han hende til sig, slog Armene om hendes Liv og holdt hende tæt trykket til sig, længe. Saa løsned han langsomt sit Tag; hans

Hænder gled rundt hendes Liv frem, rundt hendes Arm og holdt om hendes Haandled, fast men vart.

Hun stod taus, lod ham have sin Villie, saa paa ham forskende, undrende, ned over hele hans Skikkelse i Høvedsmandsdragten.

«I vil have mig til Eders alene!» — kom det aandende hen, og de violetblaa Øine fik et døende Skjær af Træthed.

«Ja, til min alene! Og jeg har baade Næb og Klør dertil!» Han stod over hende, tungt aandende.

Da skylled en varm, rødmende Blodets Bølge medétt over den unge Kvindes Ansigt, og Mester Hans kjendte det, som stod han hos en ren Jomfru; thi hendes Svar kom lavt og saart, og hendes Øine stirred duggede hen:

«Sligt skulde I ey tale og ey røre ved, al den Stund I dog vel ved, at det er forsilde dertil!» Ordene flød bort i Hvisken som en flygtende Klage.

«Jeg vil have Eder!» Mester Hans rykked hende anden Gang til sig, og hun blegned derved. Der var længe stille, før han langsomt løsned sit Tag. Hun aanded op, betagent; hun saa paa ham med slukte Øine.

«I er dog en Biskop, Hans Mule», mumled hun hen.

«Jeg er Hovidsmand paa Akershus! Jeg tager dig ind paa Borgen, Gunhilde!»

Han sagde det baade stolt og bedende.

Da sank den unge, skjønne Kvinde ned paa Gulvet bent for hans Fødder med Hodet i sine Hænder og brast i Graad.

Og Mester Hans Mule stod blek over hende og stirred, mens han kjendte sit Hjertes Slag som Vemod jagende gjennem hele sit Legem. Og for første Gang i sit Liv væmmedes han over sit Legems Lyster og erfôr en Fornemmelse af Sjælens højere Glæde, men tog sig strax sammen, fordi han forstod, at gjort ei kan ændres.

«Dette er til intet!» sagde han raat og haardt. Han saa ned over hende, der hun laa bøjet med det unge Legem stramt i den tætte Kjortel, og han fornam paany daarende hver Legemsdels Skjønhed, Nakkefæstet, Skulderens Runding, den spændte Barm.

«Følg mig til Borgen eller bliv min Fiende,» sagde han kort og stærkt. Han stod fremdeles og saa ned paa hende.

Da reiste hun sig langsomt og blev blek, da hun havde reist sig.

«Jeg følger dig til Borgen og bliver din Fiende, Hans Mule,» sagde hun dæmpet men fast.

«Thi Du var den første, som slog min Sjæl tildøde!» Hun talte langsomt, mekanisk, som langt borte, og hendes glansløse Øine stirred ufravendt paa Høvedsmanden.

Da lo Hans Mule en tør, tvungen Latter.

«Du var ret villig dertil,» sagde han spottende.

Da saa hun paa ham i stor Ro.

«Ja, det var jeg,» svared hun bristende.

Og i sit Hjertes Nød undred hun over, at kun kunde hade en Mand, som hun nu haded Mester Hans, og alligevel være ham til Villie i Elskov med Glæde, fordi han havde Magt dertil.

Der blev stille i Refektoriet.

De to stod begge og saa ned, hun grundende, han ventende, begge trætte.

Saa løfted hun langsomt sit Hoved og saa paa ham — og smilte.

Han gik straks hurtig et Skridt nærmere, stansed og smilte.

Slig stod de igjen.

Det, som havde været oppe i deres Sjæl, syntes dem nu begge fjernt og fremmed. Tingene, silg de var, havde seiret over Tankerne, slig de kom.

Mestes Hans gik hurtig hen til Bordet, skjænged et Bæger Vin og kom bærende med det tilbage.

«Drik, Gunhilde,» sagde han lavt.

Hun tog Bægeret og drak. Rakte ham det saa og stirred paa ham.

Han gik tilbage til Bordet, fyldte, drak selv og satte det bort.

«Saa følger Du mig til Borgen,» sagde han uden at se paa hende.

«Ja.» Hun svared, ligeledes uden at se paa ham, ligegyldigt, som talte de om hverdagslige Ting.

Og saa slaar vi Portene i!» Nu vendte han sig mod hende. Hans Ansigt havde et trodsigt Udtryk.

«Hvi saa?» Hun studsed.

«Mod Kirke som mod Konge!» Han stod der stærk og tæt, mens han talte.

«Hvi saa?» Hun kom langsomt nærmere.

Mester Hans stod med Ryggen vendt mod Bordet og begge Haandflader støttet mod Bordkanten.

«Rigsens Raad undsagde mig idag,» sagde han kort og ligegyldigt.

«Undsagde? Af hvad Grund?»

Hun stod nu ganske nær. Hendes Øine lyste; thi Mester Hans syntes hende altid størst, naar han kjæmped.

«Fordi jeg fortfarende sidder paa mit Fæste som Kong Kristjerns Mand.»

Han talte trygt og forklarende.

«Og nu slaa vi Portene igjen bent for de bedske Galders Næse og føre Krig imod Norge for Kong Kristjerns Skyld.»

Han smilte næsten som i Triumf, da han talte. Og hendes Ansigt lyste op mod hans.

«Saa faa vi at se, hvem der er stærkest i Lande, Mester Hans eller Norges Riges Raad!»

Hun hug uvilkaarlig Tag i hans Arm.

«Jeg følger dig forvist,» sagde hun høit og klingende.

Han lod hende holde sig fast.

«Norge eyer ey Konge idag. Eyheller Erkebisp!»

«Du er dem baade!»

Hun slog Armene om hans høire; hendes Øine hang ved hans i Beundring. Og det unge Ansigt var sorgløst tindrende, som talte en Datter med sin Far.

Han smilte. Han smøg sin høire Arm rundt hendes Liv og drog hende varsomt ind til sig.

«Saa skjøn Du er!» hvisked han.

Da sank hun sammen i en svag Fornemmelse og erindred, hvem hun var og hvad hun altid vilde blive. Og en Følelse af Skyld sneg sig langsomt og kjøligt over hende.

Han tog hende heftig ind til sig. Hun taalte det taus, som en Kvinde taaler og erfarer. Men hun følte intet kiært derved andet end det at være i en stærkeres Magt.

Saa slap han hende pludselig og gik frem og tilbage over Gulvet i stærk Bevægelse, uden videre at se paa hende.

Hun glatted sin Kjortel; hun stelte sit Haar; hun saa paa sig og retted sig som en frisluppen Hunfugl ryster sine Fjær og glatter med Næbbet sine pjuskede Vinger.

Og Klokken ringed Vesper fra Hovedøens Klosterkirkes Taarn.

⁂

Samme Kveld, silde, roed Mester Hans Mule, Akerhus Høvedsmand, med sin Kvinde tilbage til

Akerhus Slot, hvor den skjønne Borgerdatter fik Kammer i Kristjern den andens nybyggede, halvfærdige Fløi. Selv kaldte han tidlig næste Morgen sine Mænd under Vaaben og lod Borgen ruste til Leding, som om Fienden var i Landet. Og hele Sommeren frem feided han i Skærmydsel snart hist snart her med Olaf og Gaute Galdes Stridsknekte, snart Seierherre, snart slagen: men mod Høst, da der ogsaa blev Reisning imod ham fra Oplandene, drog han sig i god Tid tilbage til Akerhus stærke Borg med alle sine Mænd, og som han sad der bag stærke Mure og med fuld Vinterkost samlet var han ikke god at true.

* * *

Det var i August Maaned 1523. Feiden mellem Hans Mule og Norges Adel stod uafgjort, og hele Viken led derunder. Saa hændte det en Dag i stille Høstvejr, at en Skude stod Fjorden ind og at Horn kort efter lød og fik Svar fra Akershus, hvor stor Larm og Opstandelse meldte, at nu fik man sjeldent Besøg.

Det var Henrik Krumedike, Kong Hans' Mand, senere Kong Kristjerns Mand og nu Kong Frederiks Mand, som kom paa sin Herre Kongens Vegne for at mægle Fred i Norrig til Nordens Vel.

De sad ligeoverfor hinanden i Fulesangs Taarnkammer de to, Kongens Mand og Hans Mule, Kong Kristjerns tro Mand. I det samme Kammer,

hvor Dødsdom var fældet over Herluf Hufvudfat, og hvor Mester Hans havde siddet den norske Adel til Trods.

De sad nu og saa paa hinanden og lærte hinanden at kjende, medens de talte. Mester Hans med det stærke, slu Ansigt, Hr. Henrik med det kolde, skaarne. Mester Hans sorthaaret, mørkøiet, Hrr. Henrik graahaaret, graaøiet. Mester Hans midt i de firti, Hrr. Henrik stærkt i de seksti.

«I blev den norske Adel for stærk!»

Det var Henrik Krumedike, som talte.

«Det siger ikke meget. Den norske Adel er snart slettet ud her i Lande.»

Mester Hans talte langsomt. Han var idag paa sin Post.

«De vilde jage Eder af Rede?» Henrik Krumedike smilte, som syntes han, det var selvsagt, at de saa vilde.

«Det samme vil vel og I?» Mester Hans var alvorlig.

Da saa Henrik Krumedike paa Mester Hans, klart.

«Dertil har jeg ingen Magt», sagde han høit. «Det er vel ey heller nødvendigt,» føied han til.

«I dræbte Knut Alfsøn!» — Mester Hans talte bent ud og forvorpent; thi han forstod, at saa maatte der tales til Hrr. Henrik.

Hrr. Henrik saa atter bent paa Mester Hans. «*Det* var nødvendigt,» sagde han kort.

Mester Hans nikked hen for sig.

«Jeg er Kong Kristjerns Mand,» sagde han ligesom undskyldende.

«Kong Kristjern er ikke mere!» Svaret kom afgjørende.

Mester Hans fôr op.

«Hvad siger I?» spurgte han slagen.

Henrik Krumedike sad ganske stille, som en Støtte er stille.

«Den Konge er ikke mere, som har forladt sine Riger og Lande,» sagde han tørt.

Mester Hans satte sig. Han trak paa Skuldrene.

«Det nye sker, og han er ey tilstede. Naar han atter kommer tilstede, er alt nyt hans Fiende.» Det var Hr. Henrik, som ligegyldig lod Ordene falde. Og Mester Hans begyndte at høre.

Da talte Henrik Krumedike atter, lavere og roligere end før.

«I er intet Kong Kristjerns Mand; dertil er I for klog at skue,» sagde han.

Mester Hans svared ikke.

«I er Eders egen Mand.» Det var atter Henrik Krumedikes Røst.

Da nikked Mester Hans.

«Jeg er Høvedsmand paa Akershus», sagde han med Vegt paa Ordene.

Henrik Krumedike sad igjen som en Støtte, taus, grundende.

«I vilde heller være Guds viede Biskop i Oslo,» sagdes der lavt og enstonende.

Der var længe stille.

Da nikked atter Mester Hans Mule.

«Det vilde jeg,» sagde han hviskende, som var han bange, at Væggene skulde høre og siden fortælle.

«Og senere Erkebiskop i Nidaros, om Leilighed gaves?»

Henrik Krumedikes Øine stod graa, ugjennemskuelige paa Mester Hans' Ansigt.

Mester Hans nikked igjen uden selv at vide det, førend det alt var skeet.

«Ja, det vilde jeg ret gjerne», sagde han dristig.

Da reiste Henrik Krumedike sig og stod som støbt i Jern.

«Det skal I blive, om I bliver Kong Frederiks Mand,» sagde han fast.

Mester Hans Mule sad som før. Saa lagde han sin ene, knyttede Haand paa Bordet:

«Jeg er Kong Kristjerns svorne Mand,» sagde han, og han kjendte sig stolt derved.

Henrik Krumedike stod ligegyldig og rolig. Han rørte ikke engang sin Haand.

«Det var og jeg,» sagde han.

Mester Hans smilte, haanlig.

«I brød Eders Ed?» spurgte han.

«Det giorde alt Danmarks Adel,» svared Henrik Krumedike stolt. «Thi Kongen brød Tro og Love».

«Det giorde al Norges Adel ligervis.» Det var Mester Hans, som talte.

«Det giorde Hans Eriksøn til Baahus; — det gjorde Jørgen Hanssøn til Bergenhus; kun I holder endnu Stand til Kong Kristjerns Tjenest.»

Da lo Mester Hans.

«Saa faar jeg og at blive Kong Frederiks Mand; thi paa Strøm faar man flyde», sagde han med et slu Smil. «De bedske Galder kunde ellers faa formegen Glæde og jeg for mange Fiender,» føied han endnu sluere til.

Henrik Krumedike nikked.

«I er en klog Mand», sagde han mildt, som var det gode og rette det høieste for ham paa Jorden.

Da reiste Mester Hans sig.

«Men Akershus Slot, det vil jeg beholde, og der vil jeg sidde, indtil Bispehuen med den hellige Faders Velsignelse driver mig derfra,» sagde han høit og trodsigt.

Og Henrik Krumedike, den kolde, klare Aand og stærke Villie, han som uden at blinke havde sat Øksen i Knut Alfsøns Hoved for sin Herre Kongens Skyld og fordi det saa var sikkrest, han svared uden at nøle:

«Behold I Akershus Slot, som Eders Lyst er; det tor være bedre for min Herre Kongen, at I har det inde, end Olaf Galde, Gustav Wasas Ven. Naar saa Bispehuen kommer, kunne vi videre tale.»

Han rakte Hans Mule sin Haand. Den var kold og fornem, og Mester Hans skjønte, at denne Mand lige saa villig lod ham halshugge som bispevie, om det saa maatte være for Kong Frederiks

Sags Skyld, og han fulgte ham med Beundring gjennem de lange Gange til hans Kammer.

Da han noget senere kom til sin Kvinde i Kong Kristjerns Fløi, stærk og stolt, reiste hun sig straks og stirred forskende paa ham; thi hun saa, at noget var skeet.

Han stod foran hende, tæt og trodsig, Ansigtet lysende i stor Kraft.

«Jeg er Kong Frederiks Mand!» sagde han.

Hun stirred, slagen, angst.

«Han loved mig Oslo Bispestol!» Ordene klang seirende, overvældende.

Da løfted hun sit Hoved og knytted sine hvide Hænder, hvori de blaa Aarer nu var begyndt at synes:

«Og dette giør Du mig nu, jeg alt er med Barn,» ropte hun hæst hviskende.

Mester Hans traadte et Skridt frem, som vilde han træde hende ned og vandre sin Vei videre over hende. Saa bøied han af og stansed.

«Det har ey Fare! Jeg beholder Akershus ved Siden til videre,» sagde han blødt og dæmpet.

Hun stod der dybt aandende, efterhaanden ligblek, saa paa ham, men sagde ikke et Ord.

Tredie Kapitel.

Østraatfolket.

Høstdagens Glans laa over Østraat gamle Gaard, som den laa der med sine graanende Mure, mægtig og minderig med Udsyn over Skjørnfjordens havblaa Led og Ørlandets Gaarde viden om.

Høstbrisen sused i de gulnende Lunde; Brudetepper af vissent Løv laa lysende drysset langs de graa Veie; men over Herrestue og Kirke, over svartnende Akre og bleke Enge lagde Septembers tindrende Sol fra skjoldblankt Blaa sin gyldne Høitid, mens Granskogens mørke Hær stod fjernt, paa Vagt.

Lindt skifted Birkene Løv over de gamle Ættehauge; lindt lufted Søndenbrisen gjennem Glugger og Taarne med Tjærelugt og morken Trælugt i Følge; stille seg Frosten langs Udhus og Mures Skygger, rundt Brønde og Vandsig, varslende Vinter første Graaveisdag.

— — Paa den smalle Sti mellem Kirkeføien

og den store Ættehaug i Syd stod en ung Kvinde med Hovedet halvt vendt mod Stien og stirred.

Hovedklædet var faldt tilbage over Perlehuen, der lod det blondtgyldne Haar frit som et Diadem over Panden; den hvide, faste Hals var bar; Hænderne var knepte paa Ryggen under Kappen, saa det rige Bryst stod spændt med Klenodiet flimrende i Solskinnet.

Hun saa til Siden efter dem, som gik Stien frem; men Holdningen var nølende, midt imellem Lyst og Blygsel, og hun stod, som vilde hun vende, tvilende.

Thi hun var Margaretha, Hrr. Nils og Fru Ingers ældste Datter, den landflygtige Dronning Elisabeths Hofjomfru tilforn, Norges ædleste Blod for Tiden, og Ridderen, som gik Stien frem, slank og høi ved Fru Ingers Side, med den korte Kappe over den rigt skaarne Dragt og en fornem Baret med skinnende Strudsefjær over det brunsort lokkede Haar, var Hrr. Vincentz Lunge af de Dyrers Æt, kommen hid til Norge for sin Herre Kong Frederiks Skyld og for at fæste hende — det troed hun vist; thi god havde han været hende alt fra første Stund ved Kong Kristjerns Hof, og god var han hende fremdeles, — det fornam hun af hans varme Blik og den Vis, hvorpaa han holdt hendes Haand længe baade til Goddag og Godnat.

Men skjønt hun frøs i sit Bryst af Glæde derved, blev hun alligevel staaende; hun syntes, hun kunde give ham sit Ja, jublende, og saa flygte samme Stund i Skræk, gjerne ind i den dybeste

Skog; thi der var noget ved denne Ridder, hun ikke forstod. Tog han i Haand, var det som Trost for Sorg; talte han, klang det mildt overtalende, som Undskyldning for Brøde eller Forklaring af Begivenheder, og hans varme, brune Oine bad om Tilgivelse for sin Elskov. Naar han gik, havde han faaet alt at vide uden selv at fortælle noget, og Trygheden ved hans Nærvær blev til Angst, naar han var borte.

Og alligevel fulgte hun ikke nu, men gik langsomt tilbage, Stien ned, Kirken forbi og Muren rundt til den store Port i Nordvest, mens Fru Inger og Ridder Vincentz fortsatte sin Vei gjennem vaad, bladløs Løvskog til Jernskegges gamle Ættehaug.

Kommen frem til Haugens Fod vendte Fru Inger sig dybt aandende og saa paa Hrr. Vincentz.

«Jeg vilde dog syne Eder det rette Udsyn,» sagde hun alvorlig. Hendes stærke, skjønt formede Ætteansigt med de mørkeblaa Øine var roligt og koldt.

Vincentz Lunge smilte.

«Jeg takker Eder derfor!» svarede han lavt og varmt; han stod ganske nær den statelige Ridderfrue og forstod undrende, hvor skjøn hun havde været.

Hun gik foran ham Haugen op, stod med løftet Hoved deroppe og stirred udover.

«Saa fagert Land,» sagde hun dæmpet, næsten som for sig selv.

«Og Eders!» Vincentz Lunge stod smilende ved hendes Side.

Fru Inger svared ikke.

«Der ser I Upphaug, Jernskegges gamle Høvdingesæde fra fordums Tid,» sagde hun og pegte.

«Hvem var Jernskegge?»

Vincentz Lunges Spørgsmaal hørtes saa forunderlig fremmed og dødt i Stilheden. En fremmed Mands Spørgsmaal i et fremmed Land.

Fru Inger vendte sig og saa paa Ridderen.

«En stor Høvding her Nord. Kong Olav, Trygves Søn, drap ham, fordi han sveg sin kristne Tro. Den Haug, I staar paa, er hans.» —

Fru Inger talte med stærk Røst som ud af en dyb, dulgt Stemning, der gjæred og brød i hendes Indre. Og Vincentz Lunge kjendte sig mod sin Villie betagen.

«Det var andre Tider,» sagde han lindt hen.

«Og andre Konger!» Fru Ingers Ord kom med stor Magt og Bitterhed.

«Og stærkere Høvdinger!» føied Vincentz Lunge til hviskende og ligesom forsøgsvis.

Fru Inger svared ikke. Hendes Ansigts Let blev mørkere; de blaa Øine under sammendragne Bryn stirred fjernt hen.

«Norge har ey længer Høvdinger,» kom det omsider, kort og koldt.

Da klang Vincentz Lunges Røst ved hendes Side, sølvklingende og varm.

«I glemmer, at Eders Husbond, Hrr. Rigshovmesteren, lever, ædle Fru Inger!» — og hun kjendte hans Haand paa sin Arm, svagt.

Hun vendte sit Ansigt og saa paa den unge

Ridder; saa vendte hun det atter langsomt fra ham og saa ud over Fjorden.

«Nils Henriksøn er død forlængst.» Det klang som i Drømme, dæmpet og saart.

Da taug Vincentz Lunge, og de blev staaende længe stille, mens Løv faldt lydt og flingrende rundt omkring.

Da talte Fru Inger videre — som ud af sin afbrudte Tanke:

«Norge har ey længer Høvdinger!» sagde hun, mere dæmpet end før.

«Men ædle Fruer forvist.»

Hrr. Vincentz kyssed Fru Ingers Haand.

«Og Jomfruer!»

Hun saa paa ham og lod ham kysse sin Haand. Hun tænkte paa, om hun var treti Aar yngre.

«Jeg har fem,» sagde hun stærkere og ligesom for at fri sig. Thi hun kjendte endnu Blodet varmt og rigt i sine Aarer.

Vincentz Lunge slap hendes Haand, og hun kom uvilkaarlig til at tænke paa Kong Kristjern fra hin Dag i Bergen for femten Aar siden eller sexten, da han førte hende til Dansen, skjønt Ridderen ikke havde den daarende Fornemhed som Kongen.

«Fem Døtre!» Hun sukked flere Gange hen for sig, og Vincentz Lunge fornam af hendes Hoveds Nik, at hun var en ældre Kvinde.

«Jeg ser ikkun én!» sagde han medett dristig og saa Fru Inger lige ind i de blaa Øine; hans venstre Haand kom uvilkaarlig over Kappen op mod hans Bryst som i en Forsikring til Ed.

«Da ere fem lige!» — Fru Inger smilte svagt.

«Eller én lig ingen!» Hr. Vincentz smilte som før, men varmere.

«Da ser I ingen, efterdi I kun ser én!» Fru Inger lukked halvt sine Øine, da hun svared, som gentog hun Ungdommens spøgende Ordstrid, men maatte tænke efter og erindre.

«I er min Mester, ædle Fru Inger!» Vincentz Lunge tog sin Hat af for Ridderfruen og stod der ung, slank og betagende.

«Jeg ser hende, som ligner sin Moder,» sagde han saa, næsten hviskende. «Og jeg elsker hende,» føied han til; de brune Øine brandt; den veke, skjønne Mund blev end vekere.

Over Fru Ingers stolte Ansigt skød en varm Blodets Bølge, steg og sank atter langsomt ned til Bleghed; men hun taug. Og atter var der stille paa Jernskegges gamle Ættehaug under Løvfaldet.

«Her ligger Hertug Skules gamle Borg med Reynkloster bag Aasene!»

Fru Inger talte høit og pegte med den faste, skjønne Haand mod Sydøst over Skogene. «Han tog Døden, fordi han vilde være Konge i Norge!»

«Hans Datter blev Dronning!» Vincentz Lunge talte trygt og afgjørende.

Fru Inger vendte sig mod Ridderen, stolt og sterk.

«Saa blev og Jernskegges Datter Gudrun; men hun drog Kniv mod Kong Olaf i Brudeseng.»

Hun vendte sig, som vilde hun gaa.

Men da klang atter Vincentz Lunges Ord bag hende, indfangende:

«Ilde tør det da kan hænde være for fremmed Mand at søge høybaaren Hustru her Nord!»

Fru Inger stansed; saa vendte hun sig langsomt rundt i sin Kjoles Slæb og saa paa Ridder Vincentz.

«I er kommen at fæste min Datter Margrethe,» sagde hun afgjørende.

Hrr. Vincentz tog atter sin Hat af.

«Det er jeg, velbaarne Fru Inger,» svared han fast.

Fru Inger blev staaende længe taus. Hun vendte sig langsomt mere og mere imod ham; hendes blaa Oine fik en dybt tindrende Farve, som vilde hun læse i hans Sjæl.

«Bedre kunde I ey tjene Kong Frederik,» sagde hun stolt.

Vincentz Lunges Blik sløredes; hans fine Smil kom frem, men løstes straks af til dybt Alvor.

«Og ey heller mig selv,» hvisked han.

«Og ey heller os!» — Fru Inger dulgte et Suk i et langt, bævende Aandedræt. «Efterdi I er af god Byrd og en Mand af stor Lærdom dertil,» sagde hun forklarende.

Vincentz Lunge gik hastig hen, tog hendes Haand, kyssed den og holdt den længe i sin,

mens hun hele Tiden saa paa ham og gjengjældte Haandtrykket.

«Saa er en stor Lykke hændet mig!» sagde han inderligt. «Denne Dag er skjøn som I selv!» føied han til — han løsned i det samme uvilkaarlig sit Haandtag.

Da smilte Fru Inger og slap hans Haand.

«En Høstdag, Hrr. Vincentz!» sagde hun, mumlende.

Vincentz Lunge drog et kort, befriet Aandedræt

«En gylden Høst!» sagde han høit og varmt tillige. Han stod lidt paa Afstand og saa beundrende paa Fru Inger.

«Fem Døtre saa lyse!» Hun smilte.

«Og snart en Søn — saa mørk!» Han smilte som hun. Deres Øine mødtes i stor Betagenhed; men da gled hendes hurtig tilside, og hun saa ud over Fjorden mod Reinskloster, som droges hendes Øine altid did.

«Om den Sag faar I videre at tale med min Husbond, Hrr. Rigshovmesteren. I forstaar nok at belægge Eders Ord. Mit Minde har I.»

Hun vendte sig for at gaa.

Da bød Hrr. Vincentz Lunge Fru Inger Ottesdatter sin Arm paa høvisk Ridders Vis.

«Det skal jeg vel vide at gjøre,» svared han muntert. — «Siden jeg først har Eders Minde dertil.»

Han trykked hendes Arm fastere til sin, varsomt, og hun følte sig vel derved, at der paany var kommen Mands Styrke til Østraat.

Og som hun gik der ved sin Søn, Vincentz Lunges Arm Stien tilbage og ind gjennem Østraats graa Port, steg Ættestoltheden atter i hendes Sjæl med nye Drømme om Konges Magt over Norges herreløse Land.

Hun stansed medett og slap Ridderens Arm, lykkelig betagen af Høstdagens rige Billed med gyldne Agre og farverig Løvskog alt Landet over, og den Eiendoms Uro og Tyngde, hun i saa mange Stridens farlige Aar havde kjendt og lidt, den skifted nu til tryg Besiddelses Glæde.

«I er jo Magister udi Juris-Prudentia oc vel forfaren til alskens Rets Materie, om jeg ey har hørt det feyl, Hrr. Vincentz?» spurgte hun lyst med de blaa Øine klart fæstede paa Ridderen.

Hrr. Vincentz smilte.

«Det er jeg, kiære Fru Moder,» svared han høit og saa spørgende paa hende.

«Da skal jeg give Eder at giore med vort meget Gods baade her nord oc andetsteds udi Landet, at vi kunne faa vor Ret omsider,» sagde hun stolt og gik videre.

«Dertil kan I trygt trøste — saadan skal jeg tilvisse vide at skaffe Eder!» — Ridderen fulgte hende, mens han svared, og de traadte begge to ind i Herrestuen, hvor Hrr. Nils, Rigshovmesteren, var at finde.

* * *

Høstdagens korte Sol var sunken og Kveldskygger faldne over Yrjens Gaarde, før Vincentz Lunge havde talt til Ende med Nils Henriksøn Gyldenløve om sit Hjertes Sag og endelig faaet hans Ja.

Nu reiste den graanende Ridder sig omsider fra den tunge Gyldenlæders Ekestol og rakte Hrr. Vincentz sin smale, visne Haand.

«Saa faar det da at være, siden I saa hardt gaar an,» sagde han med træt Stemme og støtted sig med begge Hænder mod Bordet for at komme frem.

«Jeg gaar at hente hende.»

Hrr. Nils Henriksøn retted sin sjunkne Skikkelse og gik langsomt, med korte, faste Trin til Fruerstuen; men Ridder Vincentz, som stod igjen, ventende, kjendte med sine unge Sanser den Gammelmandslugt, der fulgte, da Hrr. Rigshovmesteren i den sorte Fløilskappe gik, og han tænkte fra ham paa Fru Inger, som snart maatte blive Enke for sand og fra Fru Inger i al hendes stærke Naturs Strid paa Margrethe, hendes Datter, at i hende skulde nu Slægten opstaa. Og alt Blod jog susende gjennem hans Aarer, og han kjendte sine Kinder gløde. Men da han hørte, det atter tog i Døren, maatte han Gang paa Gang svælge som i sval Vellyst; thi nu kjendte han, at hun kom, den skjønne, unge, hun der vented ligesom han.

Det var Fru Inger, som traadte ind ved sin Husbonds Side; men bagefter dem saa han Jomfru Margrethe, blussende under de tændte Kjerter, og

Fruerstuen ind fornam han, da Døren lukkedes, lyse, lyttende Hoveder og blaa, speidende Øine.

Nils Henriksøn gik lige hen til Bordet, hvor Ridder Vincentz stod. Men Fru Inger vendte sig mod sin Datter og fulgte hende, der hun gik langsomt frem over Gulvet og blev staaende i nogle Skridts Afstand.

Da talte Nils Henriksøn, og selv Vincentz Lunge, den vidfarne, kjendte som Ærefrygts Tyngde og Trang til at bøie sit Hoved.

«Min Dotter, Margrethe, af norske Kongers Æt — Du er her at tale til Ridder Vincentz Lunge af de Dyrers Æt efter hans Bøn derom. Han begiærer dig til sin Ægte-Hustro for Gud af mig og din Moder. Hvad Svar trøster Du at kunne give hannem derpaa?»

Jomfru Margrethe, hvis Blygsel havde bøiet hendes Hoved, løfted det nu, blekere, i ædelt Blods ættebaarne Værdighed. Hun saa Ridder Vincentz med rene, uskyldsfulde Øine lige ind i hans varme, brune, som vilde hun aabne sig til Bunden for ham og give ham sit Ja derfra. Saa vendte hun sit Ansigt langsomt mod sin Fader og svared, som det sig sømmer en Ridders Datter:

«Det faar at blive, som I, min kiære Herre vil!»

Fru Inger Ottesdatter traadte et Skridt nærmere; den gamle Hrr. Nils Henriksøn tog sin Datters høire Haand, førte hende langsomt frem til Hrr. Vincentz og føied deres Hænder sammen.

«Saa tag hende da, Hrr. Vincentz, som lovlig

fæstet i Guds og den hellige Olafs Navn! Jeg skal imorgen give Eder vort Brev derpaa.»

Ridder Vincentz traadte Jomfru Margrethe nær og kyssed hende paa hendes Pande. Hun bæved derved.

«Jeg takker Eder, min kiære Hrr. Fader og Fru Moder. Hun er mig af Hiertet kiær,» svared han mildt og lyst. «Jeg skal staa hende ved Side alt mit Liv som min Ægte-Hustro og Frue. Det sværger jeg for Gud og den hellige Birgitta!»

Med en bløđ Bevægelse førte han hendes høire Haand over i sin venstre, og de gik begge først til Hrr. Nils og saa til Fru Inger, der tog dem i Favn. Men Hrr. Vincentz blev, da han favned Nils Henriksøn, saa sælsomt greben; thi han kjendte endnu stærkere end før den gamle Slægts Lugt af hans Legem og paa samme Tid den unge, berusende Duft af den fagre Jomfru Margrethes Haar og Kind og hendes Blods fine Pulsslag hurtige og heftige gjennem hendes varme, myge Haand, der laa fugtig i hans.

Da han derpaa kom til Fru Inger og hun tog ham ind til sig, ham alene, og mumled det ene varme Ord: «Min Søn!», da kjendte han, at de tre, som nu stod sammen, hørte til en yngre Slægt end han, som stod der alene ved Bordet, bøiet af Holdning og vendte sig bort, fordi han følte det samme.

Og det blev med en Gang dødsens stille i Herrestuen paa Østraat. Saa smilte Jomfru Margrethe, først til sin Mor og saa end varmere til Hrr. Vincentz, som vilde hun sige:

«Ja, nu blev her stille. Nu kunne I gaa, I, som intet have at tale.» Og Fru Inger, der forstod hende, rommed sig for at fylde Stuen med en Overgang til fri Tale.

Da vendte Nils Henriksøn sig om mod de tre, blek. Og han pegte med sin smale Finger høit op paa Herrestuens vestre Væg.

«Spænd nu dit Værge af og hæng det mellem mine Vaaben, men ey paa hin rustne Spiger der i Øst; den kunde briste; den er for gammel dertil,» sagde han dæmpet, ligesom vemodigt.

«Der hang Finn Arnesøns Sværd og Skjold — saa sige de her paa Yrjen.» Den gamle Mand gik, mens han talte, den anden Dør ud fra Herrestuen til sit Kammer.

«Hvem var Finn Arnesøn?»

Vincentz Lunges Spørgsmaal klang atter fremmed og øde i Stilheden. Og atter vendte Fru Inger sig mod ham i Undren.

«En stor Høvding fra gammel Tid her Nord. Hellig Olavs Ven; men de siger, hans Broder Kalv var mellem Kongens Banemænd,» svared hun stærkt.

Vincentz Lunge, der kjendte sin Fæstemøs Blik hvile paa sig, spændte med et Smil sin skjønne Kaarde af, gik dristig hen og hængte den efter Beltespænden op paa Finn Arnesøns rustne Vaabenspiger, til venstre for Rigshovmesterens Plads.

«God Ven af Norges Konge vil og jeg at være

— og intet skal jeg svige ham forvist,» sagde han med et Smil. «I ser hin gamle Spig holder min Værge, naar en ikkun trøster derpaa,» sagde han videre i større Alvor og med et Blik paa Fru Inger.

Men Fru Inger Ottesdatter stod høireist og med løftet Hoved, da hun svared.

«Trygt tør I trøste til Norges gamle Spig, hvor rusten den end monne være,» sagde hun stolt; «men det er et gammelt Ord, at Konges bedste Ven er Kongen selv. I gjør vel i at tænke derpaa!»

Vincentz Lunge saa med et forbauset Udtryk paa den mægtige Ridderfrue.

«I er af kongelig Byrd, kiære Fru Moder — det mærker en snart af Eders Tale,» sagde han dæmpet og stod nu midt imellem de to Kvinder, men nærmere Margrethe.

«Det er jeg, min Søn!»

Fru Inger nikked, to Gange, vendte sig saa og gik langsomt ud af Herrestuen til Fruerstuen, hvorfra hun var kommen. Og Vincentz Lunge, den danske Rigsraad, Kong Frederiks Mand, stod længe taus med Jomfru Margrethes Haand i sin og grunded over, hvorledes han skulde kunne blive Kongens bedste Ven, Kongen selv, uden at svige Kongen, Kong Frederik af Danmark og nu af Norge.

— En Fornemmelse af, at den unge Kvindes Haand ligesom blev mindre i hans og vilde drage sig tilbage, vakte ham atter fra Magtbegjærets

Drømme til Elskovs Virkelighed. Han holdt hendes Haand fast og hindred den fra at faa sin Villie.

Da smilte Jomfru Margrethe, og det fortrydelige i hendes Øine svandt.

«I faldt nok udi Tanker, Hrr. Vincentz,» sagde hun, som var de endnu fremmede.

Da tog han ogsaa hendes anden Haand; hans varme, brune Øine fik tindrende Glans; saa drog han hende varsomt nærmere og nærmere, idet han den hele Tid saa paa hende, betagen, og kjendte Vegten af hendes unge, faste Legems Modstand. Saa medett slog han Armene om hende. Og der var ganske stille i Herrestuen.

De to hørte hinandens Aandedræt; de bytted Tag med sine Hænder; de saa hinanden ind i Øinene, ungdomsdrukne. Og der var fremdeles ganske stille i Herrestuen.

— Da ringte det til Vesper, langsomt og fredeligt fra Østraats gamle Kirkes Taarn. Vincentz Lunge berørte Jomfru Margrethes Pande med sine Læber og løsned sit Tag om hendes Skuldre uden at slippe. Hun bøied sit Hoved derved.

«Min elskede Herre!» hvisked hun uden at vide derom og bæved ved, at hun blev den første, som talte. Men Hrr. Vincentz tog hende varmt ind til sig og kunde ikke lade være at tænke paa, at det var en Jomfru af kongeligt Blod, som nu var hans, aldeles efter hans Villie.

«Der sagde I, at I havde mig kiær,» hvisked han lavt, med sin sølverne Stemmes Klang — «og

en tro Herre skal jeg blive Eder forsand, om I saa vil!» Han kjendte sig dybt rørt af, at hun havde talt om sin Kjærlighed. Det var anderledes og uskyldsfuldere end mellem andre Kvinder ved Hove, og han fik straks den kjære, stolte Tanke om Jomfru Margrethe, den han skulde ægte og eie, at hun var af ædlere Art end andre sine Lige Landene over. Og han begyndte at elske sin Hustro.

Hans Haand sank; den famled ved hendes, kjærtegnende; den fandt med et dristigt Indfald hendes Kjortels Bælte og det lille Speil, som hang i Guldkjæden derved. Saa holdt han det pludselig op foran hendes lykkelige, bevægede Ansigt med de rene Ættelinjer og de lykkestraalende, blaa Øine.

«Saalunde ser I ud,» sagde han inderligt. «Det tør være godt at mindes.»

Jomfru Margrethe slog begge de fine Hænder rundt hans Haandled og vendte Speilet mod hans eget Ansigt:

«Og I saalunde,» sagde hun med et lyst Smil.

Og Vincentz Lunge saa en fager Mands Ansigt i Staalspeilet og dog ikke en Konges Ansigt; thi der fandtes alt, men ikke ét deri.

Da lod Vincentz Lunge Speilet synke, smøg sin Arm rundt hendes Midje og drog hende til sig. Hun gjorde ingen Modstand mere, og de talte intet videre.

* * *

Østraats graa Mure tog Natskygger; Tausheden hang over Taarne og Spir. Mørket blev end mørkere ved Vindvers Lys og fjernt Stjernetinder fra sortnende Luft; det bleke, sparsomme Birkeløv tegned Lunde og Skogsnar som en graanende Farvedis mod Granernes Nat.

Luften aanded Fugtighed og sval Jordlugt; Muldvarp og Markmus leved alt Nattens tærende Liv i Akrenes fede Muld og mellem det visnede, tislende Løvfald over Tuver og Trærødder. Gnavende Tænder hørtes, hurtige, vimse Fødder, som rapt forsvandt; saa blev der dybere og stillere Mørke.

Men mellem Kirkefløiens Klokketaarn og Skogen syntes Luften med nogen Tids Mellemrum at bæve og en underlig Uro at drage gjennem Kveldsmulmet. Som om en Skygge kom og fløi, uvis om den skulde blive eller maatte svinde. Og to sælsomt lysende Punkter skinned, snart fra Taarnvindvets aabne Glug, hvor de straks forsvandt, snart fra den store Bjerk paa Jernskjegges Gravhaug, hvor de lyste, stilt og længe, for saa atter at blive borte.

Det var Østraats Ugle, som nu igjen var kommen tilgaards. Hvad den vilde, det vidste alle; men den taug, og hver og én paa Gaarden taug som den.

Det var ei heller at tale om. Nils Henriksøn havde naaet sin Alders Tid; det var selvsagt, at han snart maatte heden gange. Og hans Hustru og hans Døtre alle og deres mange Tjenere med

dem lukked hver Dag sine Sanser for det Ubehag, som de alle kjendte ved, at han færdedes som en levende imellem dem.

Men den gamle Nils Henriksøn selv var kommen didhen, at han kjendte sig ensom og udestængt af Livet; han fornam den stille Forventning og den hemmelige Skyhed mellem sine; han fornam, at de saa efter ham, naar han gik, og talte dæmpet om ham, naar han var ude.

Saa gjorde han da ikke længer nogen Modstand i sit Sind imod sin Alders hemmelige Sot; thi han kjendte sig moden til at bøje sit Hoved og give sig Tiden ivold. Norge havde han intet kunnet frelse, ey heller løfte; — tør hænde, at Gud Herren var barmhjertig, som vilde lukke hans Øjne, før han fik se det, som komme vilde.

Var han derfor bleven saa mild i Sind, Nils Henriksøn, betagen af saa stor en Slægtens vemodige Kjærlighed, særlig til sin yngste Datter Lucia, Drømmebarnet, det mørkøjede, hvis skjære, haabefulde Sind ligesom bar hans Længsler videre til Virkelighed og med hvem han kunde tale om alle Sjælens fine Ting uberørt af al Verdens Krav og Kval og Kvide. Og naar han strøg over hendes guldrødt skimrende Haar og saa ind i hendes mørke, troende Drømmeøine, da syntes han, han kunde folde sine gamle Hænder sammen med hendes unge og bede Gud Herren tage dem begge herfra. Fik han da ogsaa saa stor en Længsel efter Naturen at se den vokse og falde efter sine Aarsens Tider, men mest mod Høst og helst i

Skumring; da kunde han vandre ensom i Skogene, lange Stunder, sidde paa vaade graa Stene under faldende Løv og kjende Naturen forbarmende tage Livet ind i sin Hvile, kjende Norge ved Nat og sige det Farvel; saa kjende grøssen Kulde, rejse sig i Længsel efter Mennesker og Varme og søge hjem, forsigtig for ikke at snuble mellem alle kjendte Rødder paa de ensomme Skogsstier.

— — — Der hørtes dæmpet Hvisken i Mørket udenfor Østraat Kirkeport; der skimtedes en lys Skikkelse og en mørk i Murens graanende Lysning; det var de to unge, som søgte Naturens Ensomhed i sin Elskov.

Med Armen om Jomfru Margrethes Liv gik Vincentz Lunge langsomt Skovstien ind, kjendt som han nu var bleven fra Vandringen med Fru Inger ved højlys Dag. Buske strøg lindt og kjøligt sine Kviste langs Ansigt og Bryst. De kjendte det som Liv. Vissent Løv rasled under deres Skridt; de kjendte det som Livets hemmelighedsfulde Ophav og Kilde i den henrykkende Ensomhed. Og de talte ikke. De var jo i Naturen og i Mørket, der dølger Naturens hemmeligste Hemmeligheder. Men de holdt hinanden tæt omslynget, der de gik, og hun lod sig føre, næsten bære frem af hans unge, stærke Arm.

«Skjøn Jomfru»! Han smilte og favned hende. Hendes Kind laa ved hans.

«Hrr. Rigsraad»! Hun gjængjældte smilende og hviskende.

«Velbaarne Frue»!

«Strenge Hrr. Ridder»!

De lo begge dæmpet og saa sig om. Saa gik de atter videre i stor Stilhed som før.

Da stansed Hrr. Vincentz medett. Og hans Arm gled ned fra hendes Midje. Han havde fornummet som en sagte Susning over sit Hoved.

Jomfru Margrethe søgte hans Haand og fandt den.

«Hører I noget»?

Vincentz Lunge holdt hendes Fingre fast i sine.

«Nei, det var intet», sagde han og gik videre.

Men Jomfru Margrethe blev staaende med sin Haand krampagtig i hans. Hun stirred bent frem paa Stien mod en sortnende Skikkelse. Og Vincentz Lunge stirred som hun.

Da vendte den tause Skikkelse sig, saa det hvidned paa dens Ansigt i Mørket. Og den kom langsomt nærmere, til den fik se de to paa Stien og stansed.

Vincentz Lunge tog uvilkaarlig med sin venstre Haand til sit Værge og kjendte, at det var borte. Og Jomfru Margrethe gjorde et Skridt tilbage.

«Paa Elskovssti, mine Børn»! klang en mild Stemme.

Det var Nils Henriksøns Røst; og den gamle Rigshovmester stod lige foran dem paa Stien, blek i sin mørke Dragt

«Er det dig min Fader»?

Jomfru Margaretha aanded lettet op og traadte den gamle Ridder et Skridt tilmøde.

«Ogsaa jeg gaar paa Elskovssti», sagde Nils Henrikson; hans Ord klang vemodig i Mørket.

«Saa ganske alene»! Det var Vincentz Lunges behagelige Stemme.

«Jeg har min Fylgje»! — Den gamle Ridder vendte sig og stirred mod Jernskegges Gravhaug. Saa pegte han med sortnende Arm opover.

Og de fire Øjne, som fulgte, saa to glødende Punkter lyse gult fra den store Birk paa Haugen. I det samme hørtes som fra alle Skogens Skjul paa én Gang et forfærdende Skrig som et Ryk gjennem den slumrende Natur, og de lynende Øine i Birken var forsvundne.

«En Ugle», sagde Vincentz Lunge; hans Stemme klang tør og tryg i den store Stilhed.

«Dødens Fugl», svared Nils Henriksøn rolig.

«Visdommens Fugl», retted Vincentz Lunges Røst, tør som før

Da gled den gamle Rigshovmester dem stille forbi paa Vejen.

«Tag I Visdom deraf,» sagde han saa underlig mildt; «Jeg tager det, som da levnes».

Han nikked til dem med sit bleke Ansigt, gled videre frem som en Skygge og forsvandt.

Men da de to Unge langsomt fulgte efter, kjendte de al Skogens sælsomme Gru, og Ugleskriget sang igjennem deres Sjæl som et Varsel ikke alene for Nils Henriksons Død, men videre frem for Ættens Skjæbne og Norges. Men didhen var jo Tiden lang, og Livets Lyst laa derimellem.

Fjerde Kapitel.

„Hans Naades faste Borg“.

Novembervejret stod med blytung Regnluft og Efterstorms Dønning Bergensleden ind fra Nordvest. I høje, bærende Bølger Laksevaag frem, med tunge, saltgraa Brott mod Askøens brede Strand, men med smult, svartnende Vande bagom Nordnes Tange i Bergensvaagen selv, hvor Skibene laa tæt som Sjøfugl bag Skjær, drevne i Havn af Storm.

Paa Bispegaarden, i et af dens skjønneste Kammere, sad Hrr. Vincentz Lunge selvanden i dæmpet Samtale. Brevskaber laa aabnede foran ham paa Bordet; den aandedrætsmættede Luft i Rummet fortalte, at de havde siddet længe, og de næsten urørte Bægere, at de havde talt om vigtige Ting.

«Men er I og vis derpaa, Hr. Nils»? — Vincentz Lunge sad med sin Tinding let støttet mod sin venstre Haands Fingre, halvt bøiet over Dokumenterne.

Den anden Ridder sad med Albuerne støttet paa Bordet, begge Hænder foldede frem for sig og stirred paa Hrr. Vincentz med lysgraa, skjønne Øine i det fint skaarne Ansigt.

«Det er jeg forvist, Hrr. Vincentz», sagde han med en underlig blød, beroligende Stemme, der ligesom sang, naar han talte.

«Mester Hans var selv til Leyren hos Hertug Kristjern fornys og gav hannem udi al Huldskab og Troskab Akershus Slotslov tilbage under saa favre og fine Ord, at han blev den atter overantvordet, og sidder han nu paa Hans Naades faste Borg som før og forbliver paa samme Tid som tilforn Electus udi Oslo med stort Haab om Bispehuen i sin Tid, saasnart Olav Engebretsøn kommer frelst tilbage fra Rom med Pallium som Erkebiskop udi Trunhiem».

Vincentz Lunge retted sig op og lod sin Haand synke.

«Olav Engebrektsøn siges dog at være Kong Kristjerns Mand»? — sagde han spørgende.

Da smilte den anden Ridder, et godt, eventyrligt Smil, saa de hvide, jævne Tænder syntes.

«Han var Kong Kristjerns Mand og skal tilmed have svoret hannem en Troskabs Ed til, som de traf hinanden udi Mecheln, der han fôr ned — hvad der dog ey hindrer, at han kan sværge anden Ed til en anden Konge, naar han farer hjem; thi da farer han jo modsat Vey»!

Vincentz Lunge smilte svagt og nikked.

«Som I og jeg»! sagde han dæmpet.

Hrr. Nils lo, en lav, godhjertet Latter.

«Som fast alle udi vor Tid», sagde han klart og trygt. «Naar alle Ting svige og svigte, saa selv Krone og Kirke flyttes fra sine Pladse, da blive vi Parvenuer tilhobe — om vi da ville holde Hoved oven Vande».

Hans foldede Hænder løstes, og han strøg Haandfladerne hver sin Vej over det glatte Bord.

Vincentz Lunge sad en lang Stund taus; saa rakte han sin Haand ud efter Bægeret og nipped let dertil.

«Hrr. Henrik Krumedike har Held som altid; han er kommen længer end jeg her Nord,» sagde han, ligesom i retfærdig Anerkjendelse.

Hrr. Nils saa længe paa Hrr. Vincentz, varmt, som man ser paa en Ven, uden at dele hans Strider.

«Hrr. Henrik er Løve og Ræv tillige — derfor har han Held», svared han muntert.

Vincentz Lunge gjorde et Kast med sit Hoved og sagde som for Spøg:

«Det samme kan og jeg være, om noget kan vindes derved eller det nødig-gjøres.»

Hrr. Nils nikked.

«Tilvisse! Kun at I blev Ræv der, I skulde være Løve, og Løve, der I skulde være Ræv». Han lo saa godt ved sine Ord for at betage dem deres Mening. Men Hrr. Vincentz saa paa ham, alvorlig.

Hvad mener I»? spurgte han kort, men dog saa stærkt, at der maatte gives Svar.

Der gled ligesom noget forlegent over Hrr.

Nils' Smil, og han var alvorlig og intimt forklarende, da han svared:

«Jørgen Hanssøn, Bergenhus Hovidsmand, Kong Kristjerns tro Mand — vil I lade hannem sidde i sin Borg frelst, om han sværger Frederik, Eders Konge Huldskab og Troskab»?

Vincentz Lunge fôr op, studsende.

«Bergenhus vil jeg tage med Storm; — der vil jeg sidde; der sad min Fæstemøs Morfader, Hrr. Otte Madsen tilforn», — sagde han heftigt. «I har jo selv bragt mig Brev fra Hans Naade til de fremmede Kjøbmænd om Hyelp dertil».

Han saa forskende paa Hrr. Nils.

Da smilte denne, sit betagende Smil.

«Der ser I selv. Nu var I ret en Løve, hvor Hrr. Henrik var en Ræv; han lod Mester Hans sidde i Rede, fast han turde have fuldt saa god en Lyst paa Akershus som I paa Bergenshus Kongsgaard.» — Hrr. Nils saa spørgende og smilende paa Hrr. Vincentz. Men denne var alvorlig, næsten mørk, da han svared:

«Vel ved jeg, at Hrr. Henrik er en Ræv; men nævn mig, hvor han faret som en Løve frem, og jeg skal vide Eder stor Tak derfor»! Harmen gik over i Haan, medens han talte.

Da saa Hrr. Nils i stort Alvor paa Hrr. Vincentz. Hans graa Øine fik en blak Tone, som om han gik til noget vaagsomt, der tiltalte hans Sjæls Mod.

«Han drap Knut Alfsøn, Eders Frænde»!

sagde han stærkt og djærvt, og hans Ansigt blev end vakrere i hans Dristighed.

«Det var en Niddingdaad»! Vincentz Lunges Svar kom næsten som et Rop, og de saa sig begge om i Rummet med det samme.

«Det var en Løves Slag»! — Hrr. Nils' Svar faldt mildt, men afgjørende. «Thi han vidste, han blev en hadet Mand derved. Men I, Hr. Vincentz, om I stod en mægtig Modstander under Øine — I vilde bruge List og ey Magt»!

Da nikked Vincentz Lunge.

«Kan hænde», sagde han dæmpet. Saa taug han længe, grundende, men lofted saa pludselig sit Hoved, stolt, og saa Hrr. Nils ind i hans Ansigt.

«I er sendt af Hans Naade, at give Agt paa mig her Nord», sagde han afgjørende.

«Det er jeg, fast jeg hverken er Ræv eller Løve», svared Hrr. Nils, koldt, og hans graa Øine saa ind i Hrr. Vincentz' brune, iagttagende.

Hrr. Vincentz taug en Stund.

«Kong Frederik er en slu Mand, men I er sluere, at I fortalte mig om hans Sluhed og Eders Sendelse», sagde han omsider, ganske lunt og stille.

Hrr. Nils nikked, flere Gange og syntes at føle sig ret inderlig vel til Mode.

«Jeg er slu udi Ord, men I udi Gjerning — det tør være Skilnaden mellem os tvende», sagde han; hans Stemme havde en forsikrende Klang.

Vincentz Lunge saa paa ham, længe, over-

legent. Saa reiste han sig langsomt, støtted begge Hænder paa Bordet, bøied sig halvt fremover og sagde:

«Jeg skal da gjøre Eder en Gjerning, som er djerv som Løveklo og snu som Rævesvands tillige. I er kommen at holde igjen for min Magt her Nord; jeg skal dele med Eder, men paa slig en Vis, at vor begges Magt fordobles, fast det er min, som deles.»

Han vendte sig braat fra Bordet og gik langsomt hen over Gulvet, hvor han atter vendte sig i nogen Afstand og blev staaende for at se paa Hrr. Nils.

Men denne reiste sig, langsomt, undrende; og Hrr. Vincentz syntes aldrig at have seet et troskyldigere Ansigt:

«Hvad Tanke har I»? spurgte han, syngende, nølende, som om han proved at tænke efter.

Hrr. Vincentz gik et kort Skridt frem.

«Hrr. Rigshovmesteren, min Sværfader har fire Døtre, som fri ere alle», sagde han ligegyldig.

«Hvoraf I og under mig nogle»?

Hrr. Nils' Spørgsmaal kom uden Betænkning og uden at han skifted Farve derved, skjønt der fôr som et varmt Stik gjennem hans Bryst ved Hrr. Vincentz' Ord.

«Ikkun én» —

Vincentz Lunge begyndte atter at gaa uden at se paa Hrr. Nils, som følte sig gjennemstrømmet af et stærkt Velbehag og baaren af hin store Stemning, hvori man siger Ting, dybere og betydningsfuldere end selv man ved, Ord, som man først senere erindrer.

«En ad Gangen,» sagde han smilende.

Da stansed Vincentz Lunge, vendte sig og saa paa Nils Lykke.

«I er nok vant til at tale om Kvinder, som vi andre tale om Knekte», sagde han muntert. «Men mag det nu først saalunde, at I gjør én Eder god — tør hænde, I faar nok at bestille dermed.»

Nils Lykke stod ved Bordet med sænket Hoved men de graa Øine fæstede paa Hrr. Nils. Han strøg sig med den kraftige Haand nedover Ansigtet og det unge Skjæg, smilte tillidsfuldt og skulde netop til at svare; — da banked det tre Gange paa Kammerets Dør, dæmpet og usikkert.

«Træd ind». De to Herrer Riddere talte begge.

Og Biskop Olaf Thorkildsens spørgende Ansigt med de urolige Øine viste sig i Døren.

«Eders Høiærværdighed er velkommen»!

Vincentz Lunge talte med klangfuld, indsmigrende Stemme og gik Biskop Olaf halvt tilmøde. Nils Lykke stod ved Bordet som før; men med sin højre Haand skøv han Dokumenterne næsten umærkelig sammen, mens hans Hoved var vendt velvilligt mod den Indtrædende.

«Jeg takker Eder, velbaarne Hrr. Vincentz,» svared Biskoppen ujævnt og hurtigt. «Men jeg kommer ikkun for at melde, at Udsendinge fra «de Akteinen» paa de fremmede Kjøbmænds Vegne ere her for at tale med Eder efter Kong Frederik, vor naadige Herres Ønske og Villie.»

Biskoppen saa sig om raadvild og hans Blik hefted sig et Ojeblik ved Hrr. Nils Lykkes Skikkelse.

Da vendte denne sig helt om mod Biskoppen, gik ham smilende tilmøde og rakte ham sin Haand.

«I gør mig glad ved at høre, det I anser Kong Frederik for Eders naadige Herre og ey længer Kong Kristjern,» sagde han venlig, men paagaaende tillige.

Vincentz Lunge, der vilde have talt, stansed og vented paa Biskoppens Svar. Thi lige indtil den allersidste Tid havde han ikke kunnet faa Biskop Olafs Løfte til Kong Frederik, endskjønt han sad som Biskoppens Gjæst her i Bergens Stad.

Biskop Olaf modtog Hrr. Nils Lykkes Haand, men gjengjældte ikke hans varme Haandtryk.

«I er visselig Kong Frederiks Mand,» sagde han undvigende. «Hvad jeg kan blive, det hænger endnu af meget og mangt,» føied han til. Og atter gik hans urolige Øine rundt i Rummet, streifed Dokumenterne paa Bordet og blev hvilende der

«Ja Eders Høiærværdighed. Jeg har Brevskab med fra Hans Naade Kong Frederik til de Akteinen og alle de tyske Kjøbmænd i Bergens By; det skal ret snart aabne Øine paa alt Folket her Nord og tillige Portene paa Kongsgaarden hist, selv om Jørgen Hanssøn aldrig saa længe er Kong Kristjerns Mand, der han sidder.» Nils Lykke stod ligeoverfor Biskoppen og talte den hele Tid smilende.

Biskop Olaf stod ærbødig. Nu bøied han sit Hoved bifaldende.

«Hrr. Jørgen Hansson er ey i Bergen, Hrr. Nils Lykke. Han er faren til sin Herre, Kong Kristjern.»

Bispens Øine saa andensteds hen, da han havde talt; men hans Øren lytted, og han havde fremdeles sin ærbødige Mine og Holdning.

«Saa meget bedre! Saa er Kongsgaarden høvdingeløs, som I alle ere kongeløse.»

Nils Lykke lagde sin Haand fortrolig paa Biskop Olafs Skulder. Denne stod lyttende og nikked atter bifaldende.

«Hans Knudsen, Dekanen, sidder der paa Jørgen Hanssøns Vegne,» sagde han, yderst venlig i sin Stemme.

Da slap Nils Lykke sit Tag i hans Skulder og nikked tilfreds hen for sig.

«Det er allerbedst,» sagde han lyst og muntert; da skulle vi snart komme til en Ende. I Herrens Tjenere ere ey kaldede eller pligtige at være verdslige Stridsmænd. Hrr. Vincentz og de tyske Kjøbmænd ville i en Hast giøre den Sag af alene.»

Biskop Olaf nikked atter bifaldende, mens han hele Tiden saa bort.

«Jeg skal lade dem kalde,» sagde han hurtig,

nikked atter, hilste yderst forbindtlig og gik hurtig mod Døren, der forsigtig lukkedes efter ham.

Da saa Nils Lykke paa Vincentz Lunge, længe, smilende.

«En Biskop efter mit Sind,» sagde han.

Men Vincentz Lunge gik lige hen til Hrr. Nils Lykke, overvandt sin Sjæls Misundelse, rakte ham Haanden og sagde:

«Og I en Frænde efter mit.»

Thi det forstod han, at denne Mand, som Kong Frederik i sin Snuhed havde sendt ham hidop som en Lænke om hans Fod, var ham selvfuldt jævnbyrdig i Dristighed og Klogskab, kun at han tænkte kortere og leved mere for Stunden end for Livet. — Da banked det atter paa Kammerets Dør, og stærke Stemmer hørtes i dæmpet Mumlen derudenfor.

Et Minut senere stod fire af de Akteinen i sine rige Borgerdragter foran de to danske Adelsmænd færdige til at høre Nils Lykkes Ord og Forklaring og modtage hans Brevskab fra den, som nu skulde blive Konge i Norge, Hertug Frederik, Kong Hans' Broder.

⁂

„Frederick mett guds nade wtuald konning till „Danmarck oc rett arfwing till Norge, hertug i Slesuick, Stormarn oc Ditmerschen, greffwe i Oldenborigh „oc Delmenhorſt.

„Vor synderlig guntz tiilforn. Szom wij hafwe „fornummett at konning Kriſtierns mann Jorgenn

„Hansſon holder œnnu wort fæſte i Berghen mett „krigsfolk oc wapen faſt, ſin herre konning Kriſtiern till hand fremdelis, faſt thend hans herre er længst „aff lande faren, oc deraf ſtor ſkade oc fortret all „rigſens handell tillfort, deſs aarſag bethe wij ether „atij will gaa wor gode mand oc Ridder her Winzentz Lwnge vel till hande oc ether ytherſte ſliidt „giore, at thet kand komme tiil god ende for hannem „med hint Berghens fæſte om ſaa nothigt bliffuer „met wapen mackt at bære paa thennem zom ey „met goden wiige wille. Oc bede wij ether atij „ramme oc viide wort gaffn oc beſte i alle made „zom wij ether tiiltro wij willet i alle maade met „ether forſkylle befallindes ether gud.

„Screffueth paa vort ſlott Nyborg løgerdagen „næſt effter St. Michaeli dag aar ect. **mdxxiij** „under wort signett.″

Vincentz Lunge, der havde læst Kong Frederiks Brev høit, rakte det til Formanden for de fire tydske Kjøbmænd, som modtog det med et kort Buk.

«Hans Naade tør vel trygt trøste til Eders Bistand her i Bergen?» spurgte han, vis paa Svaret.

Formanden for de Akteinen undersøgte nøiagtig Kongens Brev og kasted kun et kort, dulgt Blik paa sine tre Ledsagere, hvis Mening han i alle Dele kjendte. Saa gled hans Øine langsomt og ligesom tankefuldt fra Vincentz Lunges rolige Ansigt til Nils Lykkes smilende og atter tilbage til Hrr. Vincentz.

«Der Herr ist noch nit konig geblifwen,» sagde han forbeholdent og med træg, sløret Stemme.

Vincentz Lunge fik medett en Fornemmelse af Mænd i kostbare Klæder, rige paa Guld, træge som Bly, naar Offer skulde ydes, rappe som Rovdyr, hvor Guld var at vinde. Hans Øine søgte Nils Lykkes, hurtig, i Forstaaelse, før han gav Svar.

Da klang Hrr. Nils' Stemme, blød, spottende:

«I vælger Eder heller Kong Kristjern?»

Det kom som et Udraab, men klang som et Spørgsmaal, ja næsten som en Trusel; og de fire Mænd saa nu virkelig paa hverandre, betænksomme.

Hurtigere end man kunde tiltro ham vendte den tætfaldne Formand sig om mod Hr. Nils.

«Dat haven mer nit gesagt,» svared han sterkt.

Nils Lykke nikked flere Gange, vendte sig fra Bordet, hvor han stod støttet, gik et Par Skridt hen imod de fremmede Kjøbmænd og spurgte dæmpet:

«Hvilken Konge vælge da I for Norge?»

Hans Øine stod graa og faste paa Kjøbmændenes Formand. Og Vincent Lunge fornam i en Stemning mellem Nag og Glæde, at Hrr. Nils var en Mand, hvert vanskeligt Øieblik voksen.

Den tyske Kjøbmand, der kjendte begge Ridderes Øine paa sig og fornam sine Landsmænds Taushed som tvilende Forventning, taug en Stund, før han svared.

«Dat is ons gleich,» sagde han omsider; Svaret var kort og afgjørende.

«Da kunne I ret gjerne sværge til Kong Frederik, aldenstund det er Eder lige.» Nils Lykkes Ord kom slagfærdige og myge som Tilbageslaget fra en spændt Bue.

Men Formandens Stemme var atter træg og sløret og hans Øine ligegyldige, da han svared:

«Der Herr is noch nit konig geblifwen.» Og et umærkeligt Smil steg rundt hans fyldige Mundviger.

Nils Lykke saa hurtig paa Vincentz Lunge.

«Kong Kristjern gjorde Eders Fribreve om intet udi Bergen,» sagde han, let hen.

«Konig Kristjern ist gefahren». Formanden smilte, da han svared.

«Kong Frederik ville I ey gaa til Hande.» Hrr. Nils Stemme fik noget varmt, bævende, der steg ligesom af en dyb Forurettelse.

«Dat haven mer nit gesagt.» Svaret kom anden Gang, næsten krast.

Da gik Hrr. Nils Lykke Formanden ganske nær.

«Hvad forlange I da af Hans Naade?» spurgte han ham.

Formanden for de Akteinen saa paa ham i stor Ro.

«Nur onsere recht,» svarer han koldt.

«Det vil sige Eders gamle Fribreve for Handel her Nord?»

Nils Lykke spurgte ivrig, baaren af en stor Hengivenhed for sin Herre Kongens Sag, og Vincentz Lunge undred sig, næsten ængstelig, over,

at han ikke viste større Klogskab paa dette Punkt, som han dog maatte vide var det største i Norden.

Men Formanden for de Akteinen talte høit og vendte sig halvt mod sine tre Ledsagere, mens han talte:

«Kann konig Friderick ons wore friibreff geven, da willen mer hannom till hande gangen.»

Nils Lykke opfangede Vincentz Lunges ængstede Blik og svared med et beroligende Nik hen:

«Gaa I hannem først til Haande, saa vil nok Eders Fribreve siden komme!»

Vincentz Lunges Øine stod fremdeles ængstelige paa Nils Lykke; thi ingen Bemyndigelse var given til at love Hanseaterne gammel Handelsfrihed i Bergen som Gjengjæld for, at de stod Kong Frederik bi.

Da talte atter Formanden for de Akteinen.

«Will konig Friderick ons onsere friibreff geven?» spurgte han stærkt og afgjørende; — han traadte et Skridt frem og saa med kjølige Øine Øine paa den danske Ridder.

Da smilte Nils Lykke.

«Kong Frederik er endnu ey Konge udi Norge,» svarede han lunt — han gav Formanden hans egne Ord ubeleiligt tilbage.

Og der blev grundende stille i Kammeret, indtil Formanden for de Akteinen med en tung Bevægelse vendte sig helt om til sine Ledsagere og mumled:

«Heer is nit zo thon!»

Og der var atter en kort Stund stille. Thi

Herr Nils vilde slaa fast, at paa dette Punkt maatte de og ikke Kongen vige.

Saa talte han da omsider og saa paa Vincentz Lunge, opmuntrende.

«En Konge maa I dog at have, enten Kristjern eller Frederik, om ey Handelen skal gaa Eder alle af Hænder; det sømmer sig da Eder og ey Kong Frederik at gjøre første Skridt.»

Der var fremdeles stille og han talte videre.

«Desuden, det vide I vel I som vi, at noget af hvert lader sig gjøre op, naar Mænd staa under Vaaben; thi som Ordet lyder: I rørt Vande er godt at fiske, og det skulde undre mig stort, om I ey forstaa den Kunst tilfulde. Saa slaa I kun til; det er ey ofte, Eders Vaaben faa Støtte af Konges Magt og Villie.»

Nils Lykke saa hen paa Vincent Lunge for at vinde Bifald; men han fandt ikke den kloge Ridders Blik; thi Hr. Vincentz stod med halstarrig sænkede Øine og stirred ned den hele Tid, som om Sagen ikke længer kom ham ved.

Men Formanden for de Akteinen rynked uvillig sine Øienbryn og saa yderst nedslagen ud, endskjønt intet kunde glæde ham mere i hans Indre end Hrr. Nils Lykkes Ord. Thi Gud Herren skulde vide, at han mere end gjerne gjorde op meget og mangt med de gode Kjøbmænd og Bønder i Bergens By baade fra før og nu. Saadan havde Tiderne artet sig under den strenge Kong Kristjerns Regimente; maatte det dog blive bedre og anderlunde under Kong Frederiks, det som nu skulde komme. Men skulde saa det blive, da gjaldt det for hver og én at holde Tunge ret i Mund og Næve ret paa Skaft og nytte Tiden, efterhvert som dens Klokke slog og dens Visere viste.

Derfor rynked Formanden for de Akteinen sine Bryn høitideligen paa al sin Stands Vegne og svared med treven Stemme:

«Kleene verdeenst haben mer davon; aber — — lat ons seen, ob den konig Friderick recht maken will mer als den konig Kristjern?»

Da forstod Nils Lykke, at han den hele Tid havde regnet ret og at de Akteinens Indvendinger alle vare Kjøbmænds Indvendinger, den sure Nødvendigheds Hams om den søde Nød, som han nu havde knækket. Og han vilde atter tale for lempelig at knytte dem end ydermere til Kong Frederiks Sag, da Hr. Vincents medett traadte frem lige foran de fire Kjøbmand.

«I gaa med Kong Frederik mod Bergens Kongsgaard?» spurgte han høit og freidigt — han førte ligesom den hele Samtale over i klarere Form og lysere Farve nu, da Hrr. Nils ved sin dunkle Smidighed og mørke Djærvhed havde ryddet den farlige Bund.

Formanden for de Akteinen, der regned de to Kong Frederiks Udsendinge for ét, som han og de tre Akteinen var ét, svared med et dybt Buk og et svagt Smil:

«Ja, mer gaa met!»

Og Nils Lykke saa paa Vincentz Lunge befriet.

Men denne Ridder, der nu tog Sagens Ledelse, som om den alene gjaldt ham, sagde dæmpet til de Akteinen:

«Hans Naade, Kong Frederik vil vide Eder stor Tak derfor, som I og af hans Brev vil at erfare; men have I og Vaaben dertil?»

Formanden for de Akteinen saa paa sine Ledsagere og smilte, et tillidsfuldt, mørkt Smil.

«Trosten I deran!» sagde han og nikked.

Vincentz Lunge gik ham endnu nærmere.

«Hvad Dag kunne I saa være rede at støde til os?» spurgte han dæmpet som før.

Den tyske Kjøbmand vendte sig til sine Ledgere. De talte et halvt Minut mumlende sammen, somme ivrigt stigende, andre dæmpet dyssende, indtil de endelig flød sammen i monton Enighed.

Og atter vendte Formanden sit brede, ligegyldige Borgeransigt mod Adelsmanden.

«Om acht Dagen,» sagde han kort og bestemt.

Vincentz Lunge nikked, og Nils Lykke nikked uvilkaarlig med.

«Da gaa vi an mod Kongsgaarden!» — Det var Vincentz Lunge, som talte.

Formanden saa sig om, speidende.

«Da gangen mer an!» sagde han lavt. Og der blev saa lyttende stille i Kammeret.

Vincentz Lunge løfted sin høire Haand, og dens Pegefinger markered let hans Ord:

«Tre Skud fra Bispegaarden — det er vort Tegn!» sagde han hviskende.

«Det er onser tekn.» Formanden gjentog.

«Da gaar vi an med al vor Magt!»

«Met all makt!» Det klang monotont i Stilheden.

«Og ellers — Taushed!»

«Taushed.»

Vincentz Lunge gav Formanden for de Akteinen Haanden. Den blev stille modtagen. Han gav hans tre Ledsagere ligeledes Haanden. De modtog den paa samme Vis.

Der hilstes til Farvel, og der taltes ikke mere. Og langsomt fulgtes de tyske Kjøbmænd til Døren, som lukkedes stille.

Men da Dørens Klinke vel var falden i igjen, vendte Vincentz Lunge sig langsomt og saa paa Nils Lykke.

«Det gjorde I mig godt i al Eders Dristighed,» sagde han lavt.

Nils Lykke smilte.

«Saalunde tæmmer en Bjørne,» sagde han.

Vincentz Lunge lo.

«Det tykkes mig, I heller slap dem løs,» svared han; han gik hen til Bordet, hvor han samled Dokumenterne sammen.

«Da er I ey Skyld derudi.» Hrr. Nils kasted sig mageligt tilbage i Egestolen.

Og Vincentz Lunge kjendte, at stundom kunde det have sin Nytte at være to, særlig til tvivlsom Daad.

Men de fire Akteinen gik i dæmpet Samtale ud af Bispegaardens Port. Og kommen ud i det Fri vendte Formanden sig mod de tre andre.

«Dat is goot gemakt,» sagde han og aanded stærkt op.

«Nun geht's loos.» De fire lo dæmpet sig imellem og gik i Novemberveiret Strandveien hjem til sine Gaarde.

⁂

Det var bleven ottende November.

Regntungt Graaveir med Paalandsvind stod over Bergens By. Det sildred og drypped af Tyskegaardens Tage; det flommed i lergraa, vatret Strøm gjennem Almenningernes Rendestene; det stod i svartnende Pyt og Dam hen igjennem Gydernes trange Smug; det sived og bobled fedt og skiddent i Gaardsrum og Porte.

Langs Tyskebryggen var Færselen stanset. Skib laa ved Skib og bed fast, hver ved sin Pæl; Seil var beslagne, Luger lukket; ingen Vandring hverken af Skutjunger eller Sjøfolk fra og til, saa de enkelte, der hastig strøg forbi, stirred og undred; thi her brugte der være myldrende Liv selv Styrtregnstide.

Men bagom det stængte, dybt inde fra de store Handelsgaardes Tyngde steg det som en dæmpet Mumlen af Røster, som en travl Trængsel af Mennesker, en dump, truende Summen som af en Bikube paa Sværmningens Dag.

Og denne Uro flød videre, fra de tyske Handelsgaarde Vaagen frem, til de tyske Haandverkeres Kvarterer, Skomagerstræde op og Skinderstræde ud, en mørk, hidsig Summen paa fremmed Sprog, høirøstede Rop undertiden, dæmpet Hvisken undertiden, hurtige Skikkelser, der sprang over Gyderne og forsvandt, trodsige, mørke Ansigter, sortøiede, beghaarede bag Glugger og halvaabne Døre.

Det var, som om en hemmelighedsfuld Magt idag havde reist et Folk i Folket, skillet et fremmed Folkelynne ud fra Bergens brogede, larmende Verdensliv.

Det var, som om Sydens glødende Arbeide havde reist sig mod Nordens Drøm, som om al den raa, vilde Kraft, der til dagligdags slog gjennem Huders Garvning, Hammerslag mod Læst, Kniv i bævrende Kjød, Fil mod gnistrende Jern, og al Handels raadsnare Kamp for Vinding i fremmed Land nu tog sig en eneste tøilesløs Svir i Hevn og Voldsdaad til Gjengjæld for al den Forsagelse, som et stort Folks vaagsomme, seige Foregangsmænd havde at lide mellem de lyse, æventyrlystne Ledíggjængere her nord.

Og der sang gjennem den hemmelige Reisning af de Hanseater i Bergen en skummende Raceformemmelse, en Fornemmelse af stærkt, sydende Blod, tætnet og mørknet i Arbeid og strenge Kaars Tvang, gjort dyrisk af grov Kost, gjort hensynsløst af Smugens Stank, gjort æventyrlystent og vildt af Nationallængselens betagende Sorg og Landflygtighedens Bitterhed.

Bergens Kongsgaard skulde stormes!

Der laa et Drag af skadefro Humør over alle de grove, mørke Ansigter, som lytted utaalmodig efter det aftalte Tegn; der laa et Fond af god Villie i de hundred stærke Næver, som knuged om Lanser, Økser og Sværd, haandværksslige og udholdende.

Bergens Kongsgaard skulde stormes! Gewiss!

Og de mørke Øine havde et hemmeligt Forstaaelsens Blink; thi denne Dag skulde blive noget mere end en Hjelp for en ny Konge, en Stormgang mod en fremmed Borg; - den skulde blive et Aarsopgjør, et Livsopgjør Nabo mod Nabo Folkene imellem, et løssluppent Tak for sidst fra Garper til Normænd, en Dags Triumf for Aars Taushed.

Gewiss! Bergens Kongsgaard skulde stormes! — — —

Naar ikkun Mørkets Time slog!

Da løsnedes der tre Skud fra Bispegaarden, og et Ryk af Undren gik gjennem hver norsk Mand i Bergens By.

Og som et vældigt Ekko svared Larmen af de tungt væbnede Horder, som myldred ud fra Tyskebryggens Gaarde og Gyder under fremmede Rop og Vaabenklang.

Men hele Staden over fyldtes Porte og Glugger, Gange og Trapper af skræmte Grupper, som stirred undrende ud efter Larmen i den kolde stormvaade Kveld.

«Mod Kongsgaarden! Mod Kongsgaarden! Mod Kongsgaarden!»

Det var Føreren for Vincentz Lunges Folk, der gjentog sit monotone Raab gjennem Vrimmelen. Og han pegte Strandgaden frem med sit blinkende Værge under Fakkelskin.

«Nit moot den Burg! Nit moot den Burg!»

Det var Formanden for Skomagernes Laug, der svared.

«Mod Kongsgaarden alle Mand, som tjene Kong Frederik!»

Det var atter Føreren, som ropte.

«Nit moot den Burg — wir deenen ons self! Moot den Burgern, nit moot den Burg!»

Det var en af de Akteinen, som ropte. Og et øredøvende Rop af grove Struber svared: «Moot den Burgern!» Og en øredøvende Larm af springende Mænd og klirrende Vaaben steg som en Orgie gjennem Gaderne. Drøn mod stængte Porte, Brag af sprængte Døre skar gjennem den sortnende Forvirring; tændte Blus blaffed; Skrig af Kvinder hørtes; Rop af Mænd, Eder og Forbandelser, krydret af Værgers Klirr og Klubbers Slag — og fjernt og fjernere hen Vincentz Lunges Høvedsmands monotone Raab gjennem Gaderne:

«Mod Kongsgaarden! Mod Kongsgaarden alle de, som tjene Kong Frederik!»

Strandgaden frem vælted det vilde Tog. Husene fyldtes af sortnende Skikkelser, Vaabenklang og Kvinders Skrig. Raa Latter og hæse Rop skar ind imellem; bagbundne Mænd kastedes paa Hovedet ud af de sønderspændte Døre; Kvinder og Børn slængtes halv paaklædt ud i den isnende Novembernat.

Og snart havde den hele Scene skiftet Skikkelse.

Al Bergens Almue vælted ropende og jamrende Gaderne frem — de væbnede Tyskere fyldte Husene, gramsende i Smykker og Bohave, haanende og herjende Mænd og Kvinder med Hug og Slag.

«In Konig Fredericks Naven!» Et nøgent Barn slængtes hvinende ind i Hoben fra Trappen og ud.

«Nun sollen mer Paradies spielen!» En Skomagergesell rev med et Ryk en ung Piges Kjortel op i Barmen, saa hun med et Skrig stupte iknæ foran sin Seng.

Han satte sig med et Hop over hendes Skuldre med Hænderne huggede i hendes Barm.

«Noon fahren mer til Paradies he hupp! he hupp! he hupp!»

Tre andre kom stormende ind og rev ham baglænds ned.

«Dat is dir for got!» skreg de.

«For got for een, for kleen for fier!» ropte han leende.

Saa tog de hende en i hver Arm og en i hvert Ben og bar hende under skraalende Gravsang ud paa Trappen, hvor hun blev liggende.

I Huset ved Siden stod en Kobberslagergesell bøiet over en sprængt Kiste. Han havde en Brudekrone paa sit sortsmuskede Hoved og ringlende Søljer i Brystet. Et sølvspændet Bælte dingled over hans Knæ, og hans Hænder laved af Silkebaand.

Saa sang han med vindrukken, spytsprutende Mund og klistret klæbende Læber:

«So will ek gaa i Prudeseng
«i Prudeseng!
«Du es nit Jungfer eg nit Dreng;
«eg is een Swert ond Du Gehæng —
«Haa - å!»

Og tæt derved, i Bergens Lagmands Spiserum klinked to Garversvende med Franskvin i Sølvbægere, stak Bægerne ét for ét ind paa Barmen, hvergang de tømte, og ropte hver Gang:

«Prosit good mester!»

Slig vælted det indestængte, hevnlystne Begjær sig nu i fraadende Bølge over al Bergens Stad.

Her laa en Slagtersvend knurrende som en halvvild Bjørn over en blek Borger, famlende efter hans Pung.

«Dat geld herfor! Dat du gestaalen hat!» — Og han flænged hans Klæder.

Der, i et usselt Bagkammer haled en bomstærk Grovsmed en ligblek Skomager frem under hans Seng og gav ham «Barckenries» med et Bigsel.

«Nehme dat for den Anna! Dat for den Anna!» Han slog, til Blodet sprang.

«Vat Dyvel is du noch nit tot!» — Det var Jürgen Truff og Hans Hase, som slagted Trond Thorsøns Smale*) i hans stinkende Portrum paa Skinderestræde.

---

*) Faar.

Men under sit Bord i Klemensalmenningens store Hjørnegaard sad Bergens Vekselerer og Aagerkarl dræbt med en Slagterkniv i Brystet, og foran Alteret i Mariakirken laa fire af Bergens bedste Borgere svinebundne i Bøn til Gud og den hellige Olaf om Naade for sit Liv og Hævn for sit Gods, som var stjaalet fra dem trods Helligdom og Kirkefred her for Herrens hellige Alter. — Forbandelse over de Akteinen og al deres gridske Flok, at de misbrugte Guds hellige Navn og Kong Frederiks, ham de sagde sig at tjene!

— — — Natten sank; Lygter sluktes; Larmen tog af. I smaa Flokke drog de tyske Haandverksfolk og Kjøbmænd gjennem Gaderne, belæssede med Bytte, dampende af Sved og Blod og Smuds. Blødende af Saar, med sønderrevne Klæder og højlydt Jamren vendte Bergens Bønder og Borgere med Kvinder og Børn tilbage til sine ødelagte Huse.

Men ud fra Bergens Raadhus sneg sig i Nattestilheden fire af de Akteinen med kosteligt Bytte.

De bar indenfor sine skindforede Kjortler alle Bergens Bys Fribreve, givne af Kong Kristjern, med hvem de nu og skulde svinde.

* * *

Det er Nat i Erkebispegaarden.

Vincentz Lunge staar i sit Kammer, paaklædt, vækket, og ligeoverfor ham, i stort Oprør, med graableke Kinder og sortnende Pupiller i de matte Øine Nils Henriksøn Gyldenløve, Rigshovmesteren.

Han staar der i den drivvaade Kappe den gamle Mand og bag ham Bergens Lagmand blodig og forreven med Gadens Smuds over Kjortel og Haandlinninger.

«Er det saalunde, I tænker vinde Norge for Eders Herre, Kong Frederik?»

Det var Nils Henriksøn, som talte — og Musklerne i hans gamle Ansigt rykked og bævred i Svaghed og Bevægelse.

«Da vinder I det aldrig, velbaarne Hrr. Rigsraad!»

Lagmandens mørke Røst støtted unødig Nils Henriksøns Tale.

Vincentz Lunge saa frem, mildt og klogt.

«Det gjør mig af Hjertet ondt, mig som Eder baade; men jeg kan ved Gud det lidet hyelpe. De tyske Folk sveg sit Ord til Kong Frederik og toge sig selv tilrette mellem Borgerne, i Stedet for som lovet at gaa med mine Knekte mod Kongsgaarden, der af saadan Aarsag gik min Herre Kong Frederik mist. Mit Krigsfolk kom netop nu tilbage hid med uforrettet Sag.»

Nils Henriksøn stod en Stund taus under Vincentz Lunges uskyldige Blik; saa sank der en Skygge over hans Ansigt, idet han svared:

«At trøste til de Garpers Ord — det vilde en Normand lidet gjøre.»

Vincentz Lunges Ansigt blev end mildere og hans Stemme som Fløil:

«Normand er jeg endnu intet bleven, kiære Herr Fader, og naar ey Bergens Borgere ville staa

Kong Frederik bi, havde jeg lidet andet at giøre end vende mig til de Hanseater, om de skulde være villigere dertil.»

Nils Henriksøn sænked sit Aasyn, men løfted det straks atter.

«I farer saa hastig, min Søn,» sagde han mildere; «Normand skulde I vel omsider være bleven, om jeg havde faaet raade, og Bergens Borgere havde da vel og gaaet Eder tilhaande, om I havde taget min Hyelp og Raad.»

Den gamle Mand vendte sig halvt og saa paa Bergens Lagmand, som søgte han Støtte baade for Krop og Sjæl og vented at faa den.

Og Bergens Lagmand gik ham uvilkaarlig nærmere.

Da sagde Vincentz Lunge næsten hviskende:

«Der er ey alle Tider Tid at vente!» Og han saa ned i det samme; thi han havde ikke Hjerte til at møde den gamle Mands Blik.

Nils Henriksøn fôr sagte sammen ved Vincentz Lunges sidste Ord; han retted sig, men var ganske hvid i sit Ansigt.

«I har Ret min Søn,» sagde han anstrengt og med Ophold mellem Ordene. «Feylen er min; thi jeg er en gammel Mand og glemmer det dog ret ofte. I har Ret. Hverken I eller jeg har god Tid at vente. Jeg er for træt en Mand til at redde Norge og I for fremmed en Mand dertil. Saadant tør have Nød at ændres ret snart, og jeg» — — Nils Henriksøn vakled og tog for sig med Haanden efter Bergens Lagmands Arm.

Vincentz Lunge gik hastig et Par Skridt frem.

«I er ey vel, kjære Herr Fader?»

Nils Henriksøn tog sig sammen.

«Det er intet,» sagde han svagt og slap Lagmandens Arm.

Vincentz Lunge stod ham nu ganske nær.

«I er faren ilde i det slette Veyr? Eders Kappe er helt vaad!» Han tog efter den.

Nils Henriksøn gjorde en kold Bevægelse med den venstre Arm, afværgende.

«Kan hænde!» sagde han fast. «Der staar Gufs af Høsten her nord. Og ingen kan vide, naar Snefald kommer!» — Han rakte Vincentz Lunge sin kolde, fugtige Haand. «Kom saa over til os imorgen, om saa kan begive sig, og tag Eder god Tid; vi have meget at gjøre op og at tale.»

«Det skal jeg, naar saa I vil, kiære Herr Fader!»

«Vincentz Lunge gik for at følge den gamle Mand.

«Ney, ney!»

Nils Henriksøn vendte sig, takkende. Der var den høflige Fremmedes kolde Forbindtlighed i hans Øine. Og han støtted sig til Lagmandens Arm.

«Vil I dog ey at age?»

Vincents Lunge fulgte ham fremdeles.

«Ney! ney!» — Nils Henriksøn nikked og vendte sig i Døren, blek i den sorte Kappe.

«Hjem til sin Seng naar Hvermand gjerne!»

Han nikked gjentagende, og Vincentz Lunge fornam som noget betydningsfuldt i hans Blik.

«Ja, saa faar I at bringe min kiære Fru Moder og Jomfru Margaretha saa mange Godnat.»

«Ja, en bedre Nat kan trænges!» Den gamle Mands Svar døde hen, idet han vendte sig og gik.

Men Vincentz Lunge stod alene, i en sval, behagelig Fornemmelse af, at snart tog Naturen vel nu sin Ret ud, saa Alderdoms Angst fik Fred og Slægter fik skifte.

Og han kjendte det unge Blods stærke Velvære i sin Krop og søvntung Træthed derefter.

Femte Kapitel.

Skiftende Slægter.

Nils Henriksøn til Østraat laa paa Sotteseng. Hin vilde Novembernat, da Garperne slap løs over Bergens By, var den store Forandring indtraadt, først i hans Sind og siden i hans Sygdom.

Med feberagtig Hast var Hrr. Vincentz og Jomfru Margrethes Bryllup bleven feiret; i rastløs Uro havde den gamle Rigshovmester sat sin Maag ind i hans Stilling som Familiens vordende Overhoved, og med en Kraft, som ingen skulde have tiltænkt den svage Mand, havde han sat hele sin Indflydelse ind paa at hævde Vincentz Lunges vanskelige Stilling i Bergen og vinde Byens bedste Borgere for Kong Frederiks Sag.

Under dette sit Arbejde var han daglig truffen sammen med Kong Frederiks anden Udsending, Hrr. Nils Lykke, der med sin forunderlige Blanding af dristig Paagaaenhed og snu Mildhed havde trængt sig saaledes ind i den trætte Mands Bevidsthed, at han hyppig baade i Tanke og i Tale tog feil af de to.

Men hvergang han saaledes — i en svigtende Hjernes Glemsomhed — kaldte Hrr. Nils Lykke «min Søn» eller «min Maag», da saa den danske Ridder paa den norske Rigshovmester med et klogt, godt Smil ud af sine klare, graa Øine, saa denne blev ganske varm derved og tænkte: Jeg har dog fem Døtre og ikke Margrethe alene. Og der kunde saa komme over ham en pludselig Angst for, at ikkun en af hans Døtre var paa værdig Maade bortgiftet, fast tre var giftefærdige forlængst.

Men hvor han saa sig om i sine Tanker mellem norske Ætter, Nils Henriksøn — han fandt ikke én, med hvem hans Døtre hæderlig kunde forenes.

Men Jomfru Eline, den anden af hans fem Døtre, gik der drømmende af vaagnet Elskovslængsel. Drømmende, alt siden Jomfru Margrethe var bleven givet til Hrr. Vincentz, og dobbelt drømmende nu, da hun saa sin Søster gaa omkring med Hustrus Erfaring og Moderlængsel, begivenhedstryg, forventningssikker og med det unge Livs tilfredse Fylde i hver en Bevægelse.

Saaledes begyndte hun at blekne, Jomfru Eline, og hendes Naturs Længsel efter at være som andre tog Form i hendes Fantasi, og Formen bøied sig efter Nils Lykkes Billed, da hun saa ham hver Dag, som den før havde dannet sig efter Vincentz Lunges Billed, fordi han saalænge var den eneste.

Men den danske Ridder, som saa, hvad der foregik i den unge Piges Sjæl, gjorde intet for at vinde hende eller daare hendes Længsel; han forstod, hvad der vilde komme, og han vented stille smilende paa, at det modne Æble skulde falde i hans Fang og han blive den anden, som Vincentz Lunge var den første — efter Naturens visse Love og Løb i ungt Blod og stærk Æt.

Thi han elsked ikke Eline Gyldenløve, Nils Lykke; ikke engang med Blodets korte Hedes Elskov, endsige med Sindets dybe; dertil var hun ham for blek en Afglans af sin blomstrende Søster Margrethe, for saart et Suk af Slægtens skuffede Længsel; han fornam hende som undfangen i Modløshed, født ved en Feiltagelse og opdragen i Glemsel som Ekko af sin ældre Søster og senere glemt for sin yngre Søster Ingeborgs Skyld, hun, den stærke, ættevilde, der syntes at være baaren af sin stolte Moder i Haab om en Søn.

Saa lod da Nils Lykke det alligevel ske; thi det faldt ham saa bekvemt tilrette i alle Øieblikkets Begivenheder og var ham saa rig en Virksomhed her ude i det fremmede, paa samme Tid som han, træt af Elskovs hede Roser, kjendte sig fornemt, kjøligt dragen mod denne bleke Længsels Blomst og stunded efter at se den vikle sig videre ud og hvidne hen til Sorg

Thi saa led var Nils Lykke af Kvinders vante Vis med æggende Modstand først og daarende Hengivelse derefter, at han næsten kjendte sig lysten i sin Sjæl efter denne Naturens stille Aabenhed, og han saa paa Eline, der hun gik, som Fremmede ser paa Bjergdronningen, hin Norges

gyldne Blomst, om hvilken der siges, at den gror i Dødens Kløfter med sin hvide, vuggende Krone, udestængt fra Solen, næret af Fossedurs Dugg og Regnbueafglans fra Skumsprøitet.

Saa lod han det da alligevel ske, Nils Lykke; thi Livet var for ham Æventyret, og det sjeldne det eneste, som var Længsel værd — lad staa til, om det kom med Glæde eller Sorg i Følge.

⁂

— — Nils Henriksøn laa paa Sotteseng.

Det var kommen medett, som en Bristen i høiest Spænding, som Taushed efter et Rop, som Stilhed efter et Skud. Ingen Smerte eller Angst; kun med en eneste Gang en stor Træthed, saa han maatte bede sin Hustru, Fru Inger, at lede ham tilsengs; men da hun det havde gjort, forstod hun, at han ikke vilde reise sig mere. Og hun blev medett stærk og ung, den middelaldrende Kvinde

Nu laa han der hen, blek med slørede, graa Øine, ofte i Slummer, ofte halvvaagen, altid med en Fornemmelse af ufortjent Fred mellem de mange, myge Kvindehænder; thi myge og milde var de nu blevne alle de, som før gik sky og vented, at noget skulde ske; Slægtsfornemmelsen havde overvundet Dødsfornemmelsen nu, da de alle saa, at hans Time snart skulde slaa.

Saa laa han da hen, forvandlet, hørte de fjerne Adventsklokker kime som fra fremmed Land, langt borte, kjendte Dag svinde og Nat synke i

altid dybere Fred og Træthed, som om intet mere var at gjøre eller at frygte i denne urolige Verden, og det forunderligste af alt: Dødens Gru var slettet ud af hans Sjæl, selv naar han tænkte paa at fare eller talte med sin kjære Hustru, Fru Inger, derom.

— — Det var bleven Vintersolhverv og Julemulm, med stor, glødende, lav Sol om Dagene og Lygters døde Skin mod blanksort Vand om Nætterne.

Alle Bergens Klokker taug. Hoitidens Under med tindrende Kjertelys og Røgelseduft gjennem Dødsmørket var i Vente.

Og i Østraatfolkets store Gaard paa Haakarlestrand tænkte de hver Dag og Stund, at den gamle Nils Henriksøn vilde slukne.

Han, der før havde ligget saa stille hen, var medett bleven tagen af en stor Skjælven, havde ropt efter Præst med hvidnende Ansigt og fugtig Pande, men var efterhaanden sunken sammen til Ro mellem Puderne og havde endt med et lade Vincentz Lunge kalde.

Nu stod den unge danske Ridder i den gamle Rigshovmesters Kammer, kold af Vinterveiret, lænet til Sengestokken og stirred, mens Fru Inger med venstre Haand under den døende Mands gulbleke Hoved netop rakte ham Varmdrikskruset.

Nils Henriksøn saa op; det var en Tak for Hjælp og en Bøn om at faa blive ene.

Og Fru Inger, den stærke, forstandige, lod hans Hoved synke varsomt tilbage mellem Puderne og forlod Kammeret uden at se paa Hrr. Vincentz.

Den gamle Mands Øine fulgte Fru Inger for

at se, om Døren blev lukket; saa gled de langsomt tilbage og blev staaende i matgraa Glans fæstede paa Hrr. Vincentz Ansigt.

«Jeg dør min Søn.»

Det kom bristende stille.

Og Vincentz Lunge bøied sit Hoved.

Der var længe tyst, som om det kom til en Forstaaelse mellem dem gjennem Stilheden.

Den gamle Ridder gav Afkald paa sin Plads, og den unge Rigsraad indtog den stille; de var jo begge Mænd.

Da talte atter Nils Henriksøn.

«Kongsgaarden? Falder den snart til Fode?» spurgte han spædt.

Vincent Lunge saa op; han talte roligt og dæmpet, som man gjør hos døende.

«De sige saa. Hans Knudsøn skal være betænkt paa at give den over — siden Jørgen Hanssøn intet lader høre».

Der blev atter en Stilhed, mens den syge tog sig Hvile til at tale videre.

Endelig løfted han de bleke Øienlaag; Øinene stod i mager Glans fæstede paa noget fjernt hene i Rummet.

«Otte Madsøn, min kjære Hustrus Fader, sad der tilforn,» hvisked han, erindringstungt. «Hold fast paa Kongsgaarden, min Søn!»

Det sidste kom stærkere.

Vincentz Lunge traadte stille et Skridt nærmere; han forstod, hvad der rørte sig i den gamle Mands Sjæl.

«Jeg skal være Eder en tro Søn,» sagde han dæmpet, og han kjendte, han blev bevæget derved.

Der gik som en blek Lysning over det graahvide Ansigt i Sengen; nogen Mumlen hørtes; en Haand kom famlende frem, men sank og blev liggende paa Tæppet, udtæret.

«Kom hid, min Søn!»

Rigshovmesteren forsøgte at reise sig, og det lykkedes.

Han kom op paa Albuen og støtted sit Hoved paa sin Haand. Og der var ligesom en større Kraft i hans Ansigt, den korte Kraft af anstrengt, stigende Blod.

«Det maa siges nu!» mumled han hen, da Vincentz Lunge, som hurtig var kommen frem til Hovedgjærdet, gjorde en Bevægelse for at hjælpe.

«Vincentz, min Søn! — den hvilende Arm løftedes og faldt med et tungt Greb om Vincentz Lunges Høire — «Norges Timer ere talte som mine, om du svigter!»

Haanden slap atter, og det gamle Ansigt tog stor Vemod.

Der var stille. Thi Vincentz Lunge forstod, at her nytted det intet at bøie af. Og han kjendte en Ærefrygt, næsten som Bæven, ved at være den døende Rigshovmester saa nær. Saa meget mere, som han gjennem sin Hustru Margrethe, hvem han nu elsked med det unge Blods hele tændte Styrke, kjendte Slægtskabets gryende Fornemmelse.

Den gamle talte atter. Hans Haand faldt atter stille, nu næsten kjærtegnende over Hr. Vincentz Arm, som fandt sig deri.

«Vincentz Lunge! Du er dansk Mand. — Jeg er den sidste af norsk Konges Blod herhjemme, jeg og Fru Inger. Det var os, som skulde» — der kom en bævrende Rykning om Nils Henriksøns Mund; hans magre graa Øine tog fugtig Glans — «Vincentz Lunge! Øv Daad! Hold fast! — Saa faar Du Sønner!»

Han sank tilbage i Puderne; Haanden gled ud, og han mumled med dyb, træt Stemme:

«Fru Inger og jeg vi fik ikkun Døtre! Slægten var bleven for vek!» — Det sidste hørtes som et Aandedrags Hvisken.

Vincentz Lunge sidder taus og venter. Han undrer i sin Tanke over, hvor stor Kraft den gamle endnu kan have tilbage, og hvor mange Dage, det vel kan vare.

Da reiser Nils Henriksøn, der en Stund har ligget lavt tilbagesunken, sig med stor Magt og sidder opret i sin Seng. Ansigtet har et Skjær af Rødme, Øinene Glans. Han holder begge Albuer bag sig som Støtte; hans Aandedrag er hurtige, og Ordene kommer stødvis:

«Sværg mig — Vincentz Lunge! — Sværg, at Du vil være norsk Mand — og Norge tro — al din Tid!»

Han fæsted Øinene graa, skarpe paa den danske Ridder, der fornam, som om Sengen dirred ved hans Krops Anstrængelse.

Og tagen af den store Angst i den gamle Mands Blik sænked Vincentz Lunge sine Øine og sagde sandt her indfor Døden.

«Jeg er en fremmed Mand!» hvisked han som brødebetynget.

«Støt mig!»

Nils Henriksons Ord kom kort og kraftigt som dens, der har liden Tid og liden Kraft men Villien til stor Gjerning.

«Du er en Fremmed her i Norge, Vincentz Lunge? Værre er det, at jeg har været det! — — Jeg er som det Skiold, Kong Kristjern gav mig, den Gang jeg – –, den Gang jeg blev Norges Riges Hovmester!» – Ordene sank; den gamle stonned – «der stod en Løve deri. Men den havde ey Øx udi Klo!»

Nils Henriksons Arme gjorde et Ryk; hans Fingre krummed sig; han sank tilbage, og Vincentz Lunge stotted ham, fyldt af hemmelig Gru.

Men atter reiste han sig med en kraftig Bevægelse og pegte:

«Jeg er som Fin Arnesens Skiold der borte paa Knaggen i Skumringen — jeg hænger der ikke!»

Han lo træt og kort.

«I er udi Bergen, Kiære Hrr. Fader!»

Vincentz Lunge talte med tilkjæmpet Ro, men drog sig uvilkaarlig tilside.

«Javist, i Bergen!» Den syge vinked af med sin Haand og talte hurtig videre.

«Det er, som om Gud Herrens Forbandelse

er falden over os alle, vi norske Ætter, siden den Tid, da» — hans Læber blev tørre — «siden den Tid, da vor Kongeæt slap af Lande! Kaneætten — sidste Mand myrdet! Gidskeætten — Døtre, og af Lande! Bolt — Døtre! Tre Roser — dræbt, af Lande, jeg selv — Døtre! — Gud Herren i Himmelen, hvad har Norrig forbrudt!»

Nu sank han tilbage, blek, stille og blev liggende.

Vincentz Lunge reiste sig, stod taus og saa paa ham, og han saa, at hans Øine var lukkede.

Medett slog han dem atter op, mekanisk, og hurtigt, som naar Laag springer op. Han vilde løfte sin Haand, som laa paa Silketæppet, for at tale, men mægted kun at løfte sin Pegefinger over de andre. Saa hvisked han langsomt videre, (og Vincentz Lunge tænkte, at nu kom Døden):

«Ser Du min Søn! Alting brister, selv Hæder mellem Mænd her Nord!»

Han taug atter. Øinene gik roligt og langsomt, men uden at fæste sig ved noget bestemt. De trætte Laag faldt i, hvilte og aabnedes atter. Saa hvisked han videre:

— «Jeg svor en Gang en Ed — mod Kong Kristjern — hin Nat i St. Halvards Dôm. Tro ey, jeg angrer — jo ett: at jeg ikke holdt den — og slog til! — Saa havde kanske nu Norge været frelst, og jeg sad som Konge her paa Østraat!»

Vincentz Lunge vilde sige: I er i Bergen, kiære Hrr. Fader; men han taug. Og den gamle Rigshovmester retted det selv:

«Altid tror jeg mig paa Østraat,» sagde han, lukked sine Øine og taug saa længe, at Hr. Vincentz troed, han sov.

Da slog han atter Øinene op i Angst og reiste sig halvt i Sengen.

«Vincentz, min Søn, faa Sønner! Øv Daad, saa faar Du Sønner! Det gjør lidet, om Kvinderne faar at sidde i Nød med os eller Angst; da føde de Sønner, som Norge fordum fik Mænd i sin Nød. Vi har levet for feigt og fedt her Nord!»

Hans Nakke svigted med et Knæk; hans Hoved faldt træt ned; men han løfted det paany, blek.

«Reis Slægten, min Søn!» sagde han besværligt. «Om Margrethe ey føder, saa tag Eline eller Ingeborg! Gud Herren forlade min syndige Tale; Men jeg har slig Ve for Norrig!»

Nu sank han helt tilbage og blev liggende med saa let et Aandedræt, at Hr. Vincentz reiste sig for at kalde de andre.

Men ved hans første Trin gled igjen de trætte Øine op, slørede; han vendte og bøied sig over den gamle Ridder.

«Lov mig at blive norsk Mand».

Der var saa dyb en Hjælpeløshed i den bedende Hvisken, at Vincentz Lunge kjendte Barmhjertighedens Varme gjennem sin Krop og syntes, han kunde tage den gamle Mands Hoved mellem sine Hænder, som en Kvinde ømt tager en Mands Hoved mellem sine.

«Det lover jeg!» hvisked han betagen — en isnende Angst kom efter Ordet og gjorde ham langsomt kold.

«Og giøre Norges Sag din!»

«Det lover jeg!» Han talte, dreven af sit forrige Løfte.

«Sværg ved det hellige Kors! — Nu havde Nils Henriksøn løftet sit Ansigt; der var Dødens Høitid i Rummet.

Da løfted Vincentz Lunge langsomt sin Haand til Ed. Thi her var ingen Tilbagegang mulig.

«Det sværger jeg!» sagde han høit og klart.

Nils Henriksøn faldt brat tilbage i Sengen.

«Gud og den hellige Olaf velsigne dig,» mumled han som forløst.

Og da Vincentz Lunge nu, da han endelig var bunden, gik frem til den gamle, betagen af en hellig Vigsels Fornemmelse, lagde Nils Henriksøn sin bleke Haand over hans.

«Gud og den hellige Olaf velsigne dig, min Søn!» mumled han om igjen. Saa faldt hans Øienlaag langsomt i; men hans Haand laa over Hrr. Vincentz' som før.

Vincentz Lunge stod en Stund aldeles stille. Han saa paa det hvide Hoved, det ætterene og ædle; han saa paa den bleke Haand. Han saa, at dens Negle var blaanende; men Dødens violette Striber mangled deri. Og Aandedrættet fornam

han jævnt og svagt gjennem Teppets sagte Løftning og Sænkning.

Da drog Vincentz Lunge varsomt sin Haand bort, uden at den Slumrende kjendte det, stod endnu en liden Stund stille, men gik saa med listende Trin ud af Rummet, hvis Dør han nu mærket stod paa Klem.

«Han sover!»

Vincentz Lunge svared paa Fru Ingers spørgende Blik

Hun nikked alvorligt og stille hen for sig.

⁂

Efter sin Samtale med Vincentz Lunge var den gamle Rigshovmester falden i en lang, dyb Søvn, hvoraf han først vaagned sent paa Nat, klar og rolig. Det var, som om en tung Byrde var falden fra hans Sjæl og en dyb Forfriskelse var fulgt derpaa. Hans Farve var bleven en stærkere; hans slørede Øine havde faaet et Streif af sin gamle Glans; men den benhvide Pande med de blaanende Tindinger fortalte, at det kun var en liden Frist, før Naturen kræved sit Opgjør og viste sin Forbarmelse.

Dette havde den gamle ogsaa selv forstaaet; thi mod Morgengry havde han ladet sende Bud efter Hans Høiærværdighed Biskop Olaf og af hans Haand i Vincentz Lunges og Fru Ingers Paasyn modtaget den sidste Olie.

Der havde været dyb Kirkestilhed i hin store

Barmhjertighedens Stund; Fru Ingers Mund havde bævret ved den dæmpet vekslende Tale mellem Guds Tjener og den Døende; men Vincents Lunge havde, da den hellige Salvelse foregik, i stor Harme over sig selv maattet tænke paa, at hin Olie, der nu gjorde det store Fredens Under med den henfarende Sjæl, den havde en Jøde paa tysk Skib bragt til Bergen og solgt den for dobbelt Pris i en snever Vending til Kirken. Og han kunde ikke heller lade være at tænke paa, at med disse sine fede Fingre, der nu gjorde den døende Oldings Pande blank, havde hans Høiærværdighed igaar hugget efter Gaasen, der de sad til Dagverd sammen i Erkebispegaarden paa Haakarlestrand.

— — — Hans Høiærværdighed var gaaet; det var stille og fredeligt i Nils Henriksøns Dødskammer.

Fru Inger sad ved Sengen med den Døendes Haand i sin; hun kjendte dens isnende Kjølighed, dens visnende Kjød. Men hun holdt fast for at have været tro tilslut. Og hun havde Kvindens medfødte Barmhjertighed med alt, som lider.

Rundt Sengen stod Slægten, de fem lyse Døtre, betagne hver paa sin Vis af Stundens Alvor, Margrethe moderbevidst, henført af Slægtstankens Høitid, med stærke, blaanende Øine, der stirred fjernt hen i Haab, Lofter og Drømme; ved hendes Side Eline, blek, med taarefyldt Blik, jomfrublygt bøiet Nakke og Hænderne foldet over Sengekarmen.

Tæt ved Moderen paa Sengens høire Side stod Anna undrende, halvt ligesæl; paa venstre

Side Ingeborg, den trodsige, noget tilbage i Rummet, med fast lukket Mund og de dristige blaa Øine bent fæstet paa Faderens Ansigt; men fremme ved Hovedgjærdet til venstre med begge Hænder tæt hvilende paa Sengekarmens Rand og de store, mørke Øine skiftende mellem Ømhed, Angst og Æventyr stod den trettenaarige Lucie, som vilde hun tale til Faderen, men turde ikke, som vilde hun følge ham, der han nu skulde drage, men fik ikke Lov.

Og Nils Henriksøns milde Blik, som vandred fra den ene paa den anden, stansed altid ved hende i usigelig Ømhed, og hans Læber gjorde ligesom Begyndelsen til en Bevægelse, men lukkedes hver Gang, og saa gled Blikket spørgende over mod Fru Inger.

«Snart ville de vel komme!»

Fru Inger gav med dyb, varm Stemme Svar paa hans stumme Spørgsmaal.

Thi Nils Henrikson havde sendt Vincentz Lunge til Hrr. Nils Lykke for at hente ham, før det blev for silde. Og alle i Huset troede at ane, hvad den døende Rigshovmester havde at tale med den danske Ridder, der i den sidste Tid var bleven dem alle saa velkommen en Gjæst.

Alles Øine gled uvilkaarlig mod Døren, der i samme Øieblik blev varsomt aabnet.

Vincentz Lunge traadte ind og i Følge med ham Nils Lykke.

Fru Inger reiste sig og gav dem begge Haanden stilt. Nils Lykke gik frem til Hovedgjærdet og satte sig i Fru Ingers Stol.

Han tog den døende Rigshovmesters kolde Haand og holdt den et Øieblik mellem begge sine, som var han en gammel Ven.

«God Dag og Guds Fred,» sagde han med sin varme, bløde Stemme.

«Tak, Hrr. Nils!» Nils Henriksøns Blik mødte den danske Ridders, forskende.

«I har ladet mig kalde!»

Nils Lykke satte sig, idet han talte, og hans Øine strejfed alle de unge Kvinder, som han fornam lig en Krans af Blomster rundt en Baare.

«Ja — jeg har ladet Eder kalde. Det er snart forbi.»

Svaret kom træt og med Vanskelighed for Ord. Nils Lykke taug. Taarer fyldte de unge Pigers Øine; Eline vendte sig uvilkaarlig bort og blev staaende bortvendt længe. Og hendes Søster Margrethe, der stod hende nær, kunde høre hendes Hjertes heftige Slag. Den gamle talte atter.

«Jeg — jeg har en Sag at tale til Eder! — Før jeg farer herfra!» Han vendte sit Hoved langsomt mod Hrr. Nils. Nils Lykkes Ansigt fik et lidt blekere Skjær. Men hans graa, vakre Øine var klare og hans Stemme god, da han svared:

«Jeg kiender den Sag, kiære Hrr. Fader!»

Der gik som et stille Ryk gjennem de unge Jomfruer, da han talte, og da han løfted sine Øine, var alle Blikke sænkede, undtagen den unge Lucies, den stod paa ham store, angstfuldt spørgende, saa han et Øieblik undred derover og lod sine Øine hvile i hendes.

Da slog hun dem ned, sortfryndsede. Og hendes gyldne Haar skimred fagert under Hovedsølvet.

Men Eline saa den hele Tid bort, mens Barmen gik, heftigt, ubehersket.

Da talte atter Nils Henrikson; og der var Lykke i hans bævende Stemme.

«Du kiender den Sag, min Søn!» sagde han med Blikket løfted mod den danske Ridder.

«Ja, kiære Hrr. Fader — og jeg vil den af Hierte!»

Nils Lykke holdt atter den gamle Ridders Haand; men hans Øine var sænkede; thi han kjendte sig inderst i sin Sjæl som en skyldig mellem uskyldige, fordi det, han nu i sin Betagenhed gav, var alt andet godt, kun ikke Kjærlighed.

«Eline!»

Den gamle Nils Henriksøn kaldte paa sin Datter. Hun fòr sammen, vendte sig og kom dødblek bleg frem til Sengen ved Siden af Lucie, der var blek som hun. Der sank hun iknæ med Hovedet i sine Hænder.

«Du er ham god?»

Nils Henriksøns hviskende Ord klang til Værelsets fjerneste Krog.

Da løfted Eline sit lyse Hoved med de violblaa Øine.

«Ja!» svared hun bævende. Og hendes Øienlaag sænked sig langsomt under Stilheden.

Nils Henriksøn famled efter hendes Haand og fandt den. Saa førte han med Anstrengelse Nils Lykkes og hendes Hænder sammen.

Der var dødsstille. Og da Hrr. Nils løfted sit Blik, saa han Elines bleke, lykkelige Ansigt, men bagom hendes i forunderlig døende Glans Lucies store, mørke Barneøine stirre paa ham ud af det drivhvide Barneansigt, hvis halvaabne Mund bued sig bævende, og han blev saa ængstelig kvalm, som før man maa graate, og han kjendte denne kvalmende Ulykkesfølelse igjen fra den Tid, han som Barn plyndred Fuglereder og slog dunede, klarøjede Fugleunger ihjel.

«Værg hende, min Søn! Og værg Norge! — Her trænges Mænd!»

Nils Henriksøns Arme slap Tag — de to Unges Hænder gled fra hinanden og blev langsomt trukne tilbage. Kun den gamles tomme Aandedræt hørtes, og Fru Ingers Skikkelse kjendtes som Magt i Rummet, der kun stod med sænket Hoved foran Sengen og stirred paa sin døende Husbond i erindringstungt Vemod.

Da reiste Nils Lykke sig, rakte Fru Inger Haanden og gik rundt Sengen forbi de andre hen til sin Fæstemø, som endnu laa iknæ.

Men da han kom, veg Lucie lige ind i Krogen ved Sengens Hovedgjærde, betagen af en Smerte, der var større end Gru for Sygdom og Død.

Og hun kjendte det som Frelse at være nær sin Faders hvide Hoved, ham, som hun nu igjen elsked høiest af alt paa Jorden — blot hun kunde dø med ham, med sin Haand varm i hans som i alle Tider!

Nils Lykkes Haand gled lindt langs Jomfru Elines Hoved, Hals og Kind, hvor den stansed; han kjendte, at hun svagt gjorde Gjengjæld ved at hvile sin Kind kjærtegnende mod hans Fingres Tryk, og han saa flygtigt, at hun havde et fint rødmende Øre og et blondbølget Nakkefæste over en drivhvid Hals. Da reiste hun sig langsomt, høi og slank som hun var, og vendte sig med sænket Ansigt mod sin Fæstemand.

Og fra Sengen stod Nils Henriksøns trætte Øine ufravendt rettet mod de to.

Nils Lykke lod sin Arm blødt synke ned rundt den unge Piges Midje og kjendte en ærbødig Bæven derved; saa drog han hende varmt til sig, men kyssed kun hendes sænkede Pande, ikke hendes Mund, skjønt Hengivelsen var tegnet i dens Linjer og hendes Barm gik.

Stille fandt saa deres Hænder hinanden.

Nils Henriksons bleke Ansigt hvidned hen i lys Forklaring. Øinene fik en metallisk Glans.

Han løfted sin høire Haand høit som til en Velsignelse; men dens Magt brast; den sank tungt tilbage mellem Puderne.

Den døende smilte og saa ligesom forundret henover.

«Nærmere!» hvisked han kort og brudt. Og Stemmen havde faaet Dødens fremmede Klang.

Der gik som en Susning af Aandedrag gjen-

nem Rummet. Kvinderne bøied med et Ryk sine Hoveder; Mændene stod med sammenpressede Læber, kjæmpende.

Nils Henriksøns Ansigt blev ligesom saa svindende let og hvidt. Læberne havde ikke Farve; kun Øinene stod store med sortnende Pupiller og fæsted sig nu paa Fru Inger, uafvendt.

Hun kjendte det og gik lige hen. Hun bøied sig over ham. Hun tog hans kolde Haand.

Og som om Nils Henriksøn havde trængt hendes stærke Aands Hjælp til at dø, tog nu med en Gang Dødsstriden sin Begyndelse. Aandedrættet blev hurtigt og besværet; den kolde Sved sprang af Panden; men det stirrende, angstfuldt bønlige Blik stod ufravendt paa Fru Inger, som trolig besvared det og trykked den kolde, klamme Haand.

«Lider du ilde?» Hun talte lavt og ømt.

«Ney!» — Det kom som tilfældigt, ved Siden af. Aandedrættets Kamp fortsattes. Og Blikkets Barneangst var den samme som før.

Saa lukkedes Nils Henriksøns Øine første Gang. For dem, der stod omkring, dirrende i alle Nerver af Stundens Spænding, kjendtes det som en Befrielse; thi nu syntes Stunden kommen, da Skillet mellem den Henfarende og de Efterladte sættes.

Fru Inger saa paa Nils Lykke, betydningsfuldt; denne svared med et langsomt, næsten umærkeligt Nik.

Da slog den Døende atter sine Øine op.

«For Gud i Himlens Skyld!» Det hørtes

som en fattig Mands Rop, og han tog med et Ryk begge sine Hænder halv knyttede op mod sit Hoved.

Nils Lykke og Vincentz Lunge reiste sig begge for at bringe Hjælp; men Kvinderne trak sig uvilkaarlig sammen, som om Taget i Kammeret havde sænket sig over dem.

Da talte Fru Inger, fast og mildt.

«Nu lider Du ondt, min Husbond!»

Den gamle Rigshovmesters Blik fandt atter hendes. Aandedrættet gik, jagende. Men han gav intet Svar. Og atter laa hans døde Haand i hendes levende. Og atter kjæmped de to Livets og Dødens Strid sammen, indtil Nils Henriksons trætte Øine for anden Gang sank i og de i Dødsværelset for anden Gang fik Fred til at drage Aande.

Der var ganske stille. Det sagte Støn i Aandedrættet slog gjennem den angstfyldte Taushed som Pendelslaget af Tidens Uhr. Og alles Øine vogted paa den Døendes sjunkne, rødblaa Øienlaag, om de vilde løfte sig mere.

Saa begyndte de svigtende Aandedrag, med ængsteligt lange Mellemrum og Snappen efter Luft. Der kom Rykninger i den døendes Hænder; Dødens onde Udtryk, idet den dræber, sad i hans Ansigt.

Pludselig slog han med et Støn sine Øine op, mens en graa Skygge drog over hans Træk og Fortvivlelsens Rædsel talte ud af hver en Fold og Fure.

Fru Inger bøied sig over ham. Hun løfted ham op som til Hjælp med Haanden under Hovedpuden.

«Ja, ja!» ropte hun bævende. Thi den Døendes Øine havde forandret Udtryk. De stirred forklarede hen, som saa de noget himmelsk, og den stængte Pust aanded ud som en lind henført Tone, mens det fuldbragtes hvide Fred gled hen over hans Ansigt.

Hovedet faldt som et sovende Barns Hoved om paa Fru Ingers Arm; — Nils Henriksøn, Norges Riges sidste Hovmester, var død.

Men i samme Stund kjendte Nils Lykke, som stod greben, to Barnehænders heftige Tag om sin Arm og saa et forvildet Ansigt angst stirre op i hans.

Det var Lucie.

Og da hændte det uforklarlige, at Nils Lykke midt i Dødens Uhygge følte sig gjennemjaget fra Isse til Fod af en stor Saligheds Fornemmelse, rigere end alt, hvad han havde kjendt og erfaret; han fik Taarer i sine Øine; han bøied sig hurtig ned og kyssed Lucie paa hendes lyse Haar; saa tog han hendes lille Skikkelse beskyttende ind til sig og blev staaende stille slig.

Dette var det sidste, som hændte, da Nils Henriksøn Gyldenløve til Østraat døde.

Fire Dage senere overgav Bergens Kongsgaard sig af god Vilje til Hrr. Vincentz Lunge, og fjorten Dage derefter, da Nils Henriksøn vel var faren i Jorden, forlod Nils Lykke efter Vincentz Lunges Vilje Bergen og Norge.

Sjette Kapitel.

Norske Mænd.

Prædikebrødrenes Kloster i Bergen summer af den store norske Herredags Liv.

Did var de stævnede alle de Herrer, som sad i Norges Riges Raad; thi nu skulde Landets Skjæbne gjøres op og Haandfæstning gives Kong Frederik, efterat først Kong Kristjern, Kong Hans' Søn, var opsagt Huldskab, Mandskab og tro Tjeneste.

Ved Raadslagningsbordet sad de: Trondhjems nyviede Erkebisp Olaf Engelbretsøn af de Kaners og Aspers gamle norske Æt; Biskop Magnus af Hamar netop hjemkommen fra Danmark, hvor han paa Herredagen i Kjøbenhavn havde svoret Kong Frederik Troskabsed paa Gaute Galdes, Olaf Galdes, egne og flere søndenfjeldske Herrers Vegne; Biskop Høskuld af Stavanger, Biskop Olaf Thorkildsen af Bergen og Oslo Bispestols Electus, Mester Hans Mule, Akerhus Høvidsmand tillige samt Jon Aresøn af Hole fra Island.

Af verdslige Herrer sad dem ved Side: Olaf og Gaute Galde, Vincentz Lunge, Joakim Griis,

Erik Ugerup, Olaf Bagge, Erik Eriksøn og Hans Krukow. Kun Henrik Krumedike, der i det søndenfjeldske havde fremmet Kong Frederiks Sag med saa stor en Kraft og saa stor en Troskabs Offervillighed, sad hjemme; thi med det nye, som her skulde foretages, og med den Reisning af Norges Kraft, som paa Vincentz Lunges Tiltag nu løfted sit Hoved, vilde denne Herre intet have at skaffe.

Det var den 5te August 1524.

Mødet var fuldtalligt; ikke én af Norges mægtige Herrer havde draget sig tilbage. Thi idag skulde Ting af stor Vegt og Betydning for Norge gjøres af.

Ved det brede Raadsbord i Prædikebrødreklosterets store Sal, under Høstsol og rige Farver af Løv, der faldt paa de sprinklede Vinduer, sad Norges Riges Raad.

For Bordenden mod Syd sad Erkebiskop Olaf, høi, mager, med det mørke Ætteansigt, den fint bøiede Ørnenæse og de muskelstærke Kjæver. Ham tilhøire og tilvenstre den tætbyggede Mester Hans Mule og den spæde, kloge Biskop Mogens og dem ved Side Jon Aresøn, Islands bomstærke Prælat og Biskop Høskuld af Stavanger.

For Bordenden mod Nord sad Vincentz Lunge i sin nye Værdighed som Nils Henriksøn Gyldenløves rette Arvtager og dermed Norges bedste Mand. Ham ved Side til høire og venstre de brede, tykhalsede Galder og andre norske og danske Adelsmænd med dennem.

Erkebiskop Olaf reiste sig med et Pergament i sin Haand. Han fæsted de runde, gjennemborende Øine paa Vincentz Lunge, saa sig et Øieblik om i Kredsen, der tegned sig som en Krans af løftede, lyttende Hoveder, og læste med dyb, velklingende Stemme, der havde den geistlige Forkyndelses tilvante, bævende Klang:

> „Wii Oluff met gudz naade erchibiſp i Trundeem
> „oc pavelig ſedis legatt, Hauskald i Staffuanger,
> „Mogenus i Hammer, Oluff i Bergen, Hans i Oslo,
> „Joen Arreſon i Hwole i Islandt aff samme naade
> „biſcoper, Vincentins Lunghe, Oluff Galle, Gawte
> „Galle, Joacim Griis riddere, Erik Uggerup, Oluff
> „Bagge, Eric Ericſen, Johan Kruke, Norges riigis
> „raadt kiendis oc giore alle vittherlict met thette
> „vort obne breeff, at aar effter gudz byrdt twſinne=
> „femhundrede paa thet fiærde oc tywgæ ottende
> „dagen neſt effter ſancti Oluffs dag ware wij for=
> „ſamblede wti Swortebrøder cloſther i Bergenn at=
> „forhandle oc offerwuege Norgis riigis oc allis theris
> „jndbyggeris nodt platzs jæmmer twang ſkade oc for=
> „derff, ſom thee langtiidt hafft haffde formiddelſt
> „hogboren førſtis oc heris konungs Chriſtierns then
> „andens aff thet naffn wcriſtelige wmilde oc wret=
> „færdige regimente, ſom hann fran thet førſte han
> „rigens forſtander bleeff wti Norrigh oc intiil ſiiſte
> „dager han wdaffrymde met ſiine førſtinne oc barn“
> — — —

Erkebiskop Olaf gjorde en Stans og saa paa de norske Riddere, blandt hvilke Olaf og Gaute

Galde nikked bekræftende med sine Hoveder, som om de vilde styrke sin egen Samvittighed; thi de havde jo begge været med hin Nat i St. Halvards Dôm.

Erkebispen læste videre den lange Klage over Kong Kristjerns Forsyndelser, hvorlunde han havde brudt sin Haandfæstning og Ed til det norske Folk, paalagt ulovlig Skat og Tynge og uden Lov og Dom taget uskyldige Mænds Liv. Atter hæved Olaf Engelbretsøn sin Røst og saa sig om i Kredsen. Og med høi Røst læste han videre:

> „item for tyranner ſckalke oc troldkoner, ſom han
> „haffde inddraget oc opphøffuet oc effter deris raad
> „regimente ſwo foractelig forſmaadde oc offuergaff
> „ſit raadt oc gode mend ganſke riget till ſkade oc
> „forderff.“

Olaf Engebretsen saa længe paa Mester Hans, og denne, der stirred ubevægelig ret frem, fornam, som om der i Luften lumred et dulgt Smil. Thi alle de gode Herrer, som her sad, kjendte og vidste, at han lige til ifjor i November Maaned sad i Kong Kristjerns Naade og havde vundet sit Sæde ved Mor Sigbrit, den Skarns Kvindes, Vilje og Støtte.

Derfor saa Mester Hans ret frem, uigjennemtrængelig; men han loved sig selv i sit Sind, at han, naar Leilighed gaves, skulde tale, og den vilde nok snart begive sig.

Og videre sang Erkebispens klingende Stemme:

„Oc thertill rømde han fran oſs bort udi frem-
„met Land oc ther hafwer han nu halfannet aar
„fortøffuet ſethindes oſs wti ſtoer ſorrig oc bedrøffelſæ
„ingen fortrøſtning oc hielp eller wndſetning giø-
„rendis uti nogre made, ſom wij oſs kunde tillfor-
„lathe," ––

Vincentz Lunge nikked mod Erkebiskop Olaf, og denne fortsatte med høi Røst:

„Ther fore haffue wij nw endrecthelige beſluttedh oc
„offuer eenſs wordet met thette wort obett beseglet
„bræff for^{ne} konung Chriſtiernn ganſche ſørgelige thet
„gud almecthugiſte kienne at opſchriffue huldſkab mand-
„ſchab oc troo thienniſte oc aldrig effter thenne dag
„wære hannum huldt eller troo, meden kaare oc
„keyße oſs en annen herre oc konnung ſom oſs neſt
„gudz hielp ſkall regere chriſtelig oc well oc for-
„deygde oc forſware oſs for woldt oc all wrætt,
„ſparendis derudoffuer ey ſiitt eyget liiff landt eller
„righe førſtedøme gotz eller penninge i nogre made.
„Till ytermere ſænden oc viſſen her om henge
„wij for^{e} Norgis riigis raadt wore indſegle neden
„for thette breff.

«*Datum anno die loco ut supra.*»

— — —

Olaf Engebretsøn sænked sin Haand med Pergamentet. Han saa ud over Forsamlingen.

«Om ingen haver noget ved dette Skrift at klandre eller ønsker Forandring derudi, saa sæt Eders *sigillum* derunder,» sagde han med den ledende Mands sikre Røst.

Der var dyb Taushed.

Erkebispen vented nogle Sekunder. Han saa fra den ene paa den anden.

Saa levered han Pergamentet til sin Skriver.

Denne gik fra Mand til Mand og fik alt Rigsraadets Segl fæstet.

Da han kom til Mester Hans Mule, sagde Olaf Engebretsøn dæmpet:

«I har vel neppe Eders nye Værdigheds Segl rede, al den Stund I først er viet som Biskop her i Bergen igaar?»

Mester Hans Mule svared ikke straks. Men med en rask Bevægelse drog han et Signet frem af sin Kjortels Brystsytkke, holdt det over den tændte Kjerte og trykked til.

«Jo, Eders Naade,» svared han kort og trygt.

Da lo hver Mand i det norske Rigsraad, og selv Erkebispens mørke, strenge Ansigt tog Smil.

«I er en diærv Mand, *Domine frater!*» sagde han stille.

«En fremsynt Mand, Eders Naade!»

Nu smilte ogsaa Biskop Hans.

«En Kongens tro Mand!» — Det var Vincentz Lunges Stemme.

«Og nu ogsaa fremfor alt en Kirkens tro Mand!»

Det var atter Erkebispens Røst.

Da talte Biskop Hans paany, og der var Værdighed i hans Stemme:

«Kongerne ere mange — Kirken ikkun én!» sagde han alvorlig.

«Ingen kan tjene to Herrer.» Det var atter Erkebispen.

Da saa Mester Hans op.

«Nei ikkun én — ad Gangen!»

Ordene kom dræbende. Og idet Mester Hans saa sig om i Kredsen af de norske Mænd, som idag opsagde sin Konge Huldskab og Troskab for en andens Skyld, føied han til:

«Det have vist baade I og jeg erfaret.»

Nu var han den eneste, hvis Mund bar Smil. Alle de andre stirred ret frem for sig.

Og Mester Hans fortsatte med de mørke, brungrønne Øine fæstet paa Brødrene Galde:

«Jeg skal bede en Bøn i St. Halvards Dôm for os alle, at dette bliver den sidste Ed, vi faa at sværge nogen Konge, naar vi sværge Kong Frederik vor Tro.»

Der var dødsstille i Salen. Skriveren, der havde lagt sit Pergament foran Herr Gaute Galde og nu stod ventende, undred, hvi det blev slig Stilhed og Stans.

Men Olaf Engebretsøn, der havde taget Sæde, sagde med dyb Røst:

«Tiderne ere urolige, Biskop Hans. Nød bryder alle Love!»

Da nikked Biskop Hans Mule; de buede Øienbryn løfted sig.

«I har Ret, Eders Naade. Det Ord gjælder os alle.»

Der blev atter stille. Norges Riges Raad sad i Skam, stumme over sine brudte Eder, dem de

havde maattet bryde af Nød for Landets Skyld og sin egen.

Og i dyb Stilhed satte Gaute Galde som den sidste af dem alle sit Segl under det norske Rigsraads Opsigelse af Huldskab og Troskab mod Kong Kristjern.

Da Forseglingen var tilende og Dokumentet i Erkebiskoppens Værge, reiste Vincentz Lunge sig og tog Ordet. Han talte i jævn, dæmpet Tone; men hans Stemme havde en besnærende Troværdighed, og hans Ord føied sig efter hver Vending i hans Tanke som Dragten efter Legemet, der bærer den.

«Et er det,» sagde han, «— hvad før er skeet her ud i Norrig, og et andet, hvad nu skal ske, om vi alle staa som gode Normænd tilhobe.

Jeg er, som hver god Mand ved, kommen hid til Lande fra Danemark — at tale min kiære Herre, Hans Naade Kong Frederiks Sag. Og lidet undrer det mig, hvor tungt og smædeligt det end kan kiendes for hver Mand af Hæder, at Norges Mænd have opsagt sin Ed til Kong Kristjern, al den Stund vi og i Danemark have faaet tilfulde erfare, hvorlunde han selv vidste at holde Ed og Haandfæstning.

Men endnu mindre kan jeg falde udi Undring derover, siden jeg selv er ved Blods Baand bleven knyttet for al Tid til dette Land og dets Ædlinger, at I ey længer ville taale og lide alt, hvad I saa længe taaligen have baaret af Tab, Fortryk og Krænkelse for Eders Troskabs Skyld.

Saa er da hændet mig, at jeg, som kom hidop kun for at vinde Kong Frederik, min naadige Herre og Konge, Magt og Land, mit Sind er nu vendt derhen, at dette Land og Folk staar først i min Tanke, at det atter maa vorde det Land, som fordum været haver med Fædrenes gamle Frihed og Ret efter Handfæstningen; thi det tør jeg her høyt sige, at ey Norrig hverken af Folk eller forgangen Tids Sæd er bestemt at være Danemark en Ladegaard til Fedelse og dets frie Mænd stavnbundne Mænd under dansk Vold og Fortryk.

Frit skal Norges Rige være, slig som I tog det af Eders Fædre! Dertil staar min Hu fra den Stund, jeg fôr hid til Lande og fornam dets Reysning og dets store, vilde Hav, hvem ingen kan true, og for den Sag vil jeg at staa og slaa, som det bedst kan falde, saasandt jeg, siden jeg tog Nils Henriksons Eftermaal her Nord, er bleven god norsk Mand baade af Hierte og Forstand, baade af Æt og Eye.»

Vincentz Lunge talte med Henførelse, og der steg en Mumlen af stor Tilslutning gjennem Salen, da han tog Sæde.

Olaf Engebretsøn, Erkebispen, rejste sig braat, i hele sin Høide, da Vincentz Lunge havde talt. Hans mørke Øine lued; hans bleke, stærke Ansigt var som forklaret af Betagenhed.

«Stor Glæde har I voldt os alle og mest mig ved Eders Ord, Herr Vincentius,» sagde han bevæget.

«Og dobbelt stor, fordi I er en af Æt frem-

med Mand her i Norrig. Det er faldet os Normænd tungt paa Sinde, at vi ikkun med Skam havde at svare, om vore Fædre reyste sig af Grave og spurgte om Arven, de os efterlod.

Bleg vilde Erkebiskop Eystein staa imellem os, speydende efter Kirkens gamle Ret i Norrig, og mørke i Hu vilde de staa her Kong Sverre og alt hans kronede Følge, om de tren herind for at spørge om Norges gamle Vælde, hvor den var bleven.

I selv, Herr Vincentzius, kommer fra Nils Henriksøns sørgende Æt med hans Døds Lugt i Eders Klæder og hans Affærds Ord klingende i Eders Øren forvisst; intet kiender jeg, hvad der mellem Eder talet er; men det skulde undre mig saare, om ey Norges Navn og Ret var der imellem, og det tror jeg forvisst at vide, at hans Siæl besegler villigen det, vi Norges Rigsens Raad idag have beseglet, fast ey hans Segl fik Tid at hænges derunder; og ligesaa visst ved jeg, at han, som med saa stor en Sorg til Kong Kristjern maatte i sin Tid afsværge Norges Ret, han er med Eder, hans Æts Eftermaalsmand og os alle enig, naar vi nu af Kong Frederik kræve Norges gamle gode Ret tilbage, hvad der og tør være denne Konge til Baade i al Henseende og gagne Nordens Lande bedst.

Thi er det min Mening, at I, Herr Vincentzius, er rette Mand at opsætte og siden at forelægge os, Norges Rigsens Raad, de Punkter og Dele, som findes bør i Norges Riges Handfæstning med Kong

Frederik. Jeg tør sikkert tro, at andre med mig ere enige udi, at saa bør det være!»

Erkebispen saa sig om i Kredsen, hvor høilydt Tilslutning fulgte hans Ord.

Da reiste Vincentz Lunge sig anden Gang, mens Erkebispen langsomt tog Sæde.

«Min Tak til de høiærværdige og velbaarne Herrer af Norges Riges Raad for den Tro, som er mig skjænket!

Visselig vil jeg af bedste Evne røgte det Hverv, som Hans Naade Erkebiskopen af Trundheim og I alle med hannem have lagt mig paa om Norges Riges Handfæstning. Og det kunne trygt I trøste, at fast jeg er Kong Frederiks tro Mand her i Nord, saa skal jeg vide at øve denne Troskab saalunde, at hver faar sin Ret, hvad der da og, som hans Naade udi sin Tale sagde, tilslut er hver og én størst og længst til Gavn. Trygt tør I ogsaa trøste til, at Kirkens Sag som verdslig Sag skal blive helt og stort tilvare tagen. Thi det maa dog enhver af Norges Riges Raad forstaa, at nu, om nogensinde, kræves Endragt, om det, som Fædrene have bygget, ey for al Tid skal styrte.

Men, I gode Herrer af Norges Riges Raad! Saa godt, at Endragt i Norges Sag er vunden, kan jeg ey kalde dette, naar Herr Henrik Krumedike som den eneste af norske Riddere ey er her tilstede for sammen med os at sætte Segl under og Liv og Ære ind for Landets Sag.

Heller end at ærligen som vi andre give Landet til Kong Frederik paa hæderlige Vilkaar og med Hovedet reyst mod Uretfærdighed og Fortryk tier og trykker han som Ræv i Hule af Frygt for sin Herre Kongens Vrede, om han giør, hvad Retærd siger til. Hvilket efter min Tro er en Tort og Haan baade mod Kong Frederik, at Hans Naade skulde vilde vinde Norges Rige urettelig, og mod os Norges Riges Raad, at vi skulde ville svige vor kaarede Konge og vore Segl vanhædre den, som satte sit derimellem.

Mig og min Æt har denne Herr Henriks Færd som al Krumedikernes Færd her Nord, voldt stor Harm, og er denne Svig mig som Normand ey stort bedre, end Svigen mod Knut Alfsøn, den I dog alle tør med Harm at mindes.»

Vincentz Lunge gjorde en Stans, til Raadets harmfulde Mumlen havde lagt sig.

«Desaarsag er det min Mening og mit Raad, at vi alle som én saadan Svig aabenbart befeyde i Brev og med Sverd og ey hvile, forinden saadan Mand enten er af Lande jagen eller til Korset krøben eller af Live tagen, hvad der vel vilde være bedst og Guds Retfærd mest til Følge, saasandt Brøde kræver Straf.»

Vincentz Lunge taug atter og saa sig om i Kredsen; der blev en kort Taushed.

Da klang Gaute Galdes raa, dybe Stemme tæt ved Herr Vincentz.

«Hvad monstro Kong Frederik vil sige dertil, at vi befeyde hans tro Mand?»

Og Olaf Galdes lysere Stemme fulgte lige efter:

«Herr Henrik veg Skiens Lehn og offred stort Gods og Besvær for Hans Naade Kong Frederiks Skyld.»

Atter faldt en kort Taushed. Thi Vincentz Lunge, der saa paa Mester Hans, at han vilde tale, taug med sit eget Svar.

Mester Hans, Hans Høiærværdighed, Biskopen af Oslo og fremdeles Hovidsmand paa Akershus, reiste sig, kort og tæt, med Smil om de sanselige Mundviger.

«Jeg har Erfaring derfor, hvad Hans Naade vil sige,» sagde han djærvt. «I Maaneder befeydede de gode Herrer Galder til Thom og Nygaard mig og jeg dennem, og dog var Hans Naade mig huld, da jeg siden fôr til Danemark ned og svor hannem Troskab mod rimelig Gjengjæld derfor. Jeg tror, Hans Naade intet vil sige, men se Tiden an, hvem der feyder bedst her Nord.»

Mester Hans satte sig, fremdeles smilende, mens hans Øine fra Siden af kort streifed Gaute Galdes og Olaf Galdes stærke Hoveder.

Da fortsatte Vincentz Lunge:

«Jeg tror som Hans Høiærværdighed, at Hans Naade intet vil sige, hvis vi staa alle mod én i denne Landets Sag. Iøvrigt er det min Tanke, at Herr Henrik, om han faar fare frem efter Lyst, vil blive baade Kirke og verdslige Herrer til Skade og Fordærv kring Oslo; thi den, som hug Knut Alfsøn for sin Konges Skyld, han hugger end heller Olaf Galde eller Gaute Galde for sin egen Skyld, og intet har han imod at sidde Eder Bisp Hans af Oslo nær som Høg over Eder alle og Hovidsmand paa Akershus faste Kongsborg.»

Vincentz Lunge satte sig.

Og anden Gang talte Mester Hans; thi han følte det som Vellyst at tale i Norges Riges Raad, Ligemand med Landets fornemste Herrer.

«Der talte Herr Vincentius Ord af Forstand. Thi sidde i faste Borge ville vi alle gjerne. Men fast jeg har kraftigen feydet med Herr Gaute som med Herr Olaf netop for min faste Borg Akershus, saa vil jeg dog sige, at det ligger dennem nærmere og mig bedre tilpas, om en af disse velbaarne Herrer blev Høvidsmand paa Akershus, det jeg nu efter Hans Naades og min Aftale skal forlade, end om Herr Henrik kom didind med Fiendskab mod alle gode Slægter her Nord. Desaarsag tilstyrker jeg, hvad Herr Vincentz haver talet om at befeyde Herr Henrik kraftigen.»

Disse Ord talte Herr Hans, skjønt han i sit Indre var fast besluttet paa aldrig at slippe Akershus af sin Haand; men han forstod tilfulde, at Herr Henrik Krumedike var ham en farligere Mand som Herre i Oslo end Gaute Galde, som han ret snart skulde forstaa at maale Skjæppen fuld.

Da reiste Olaf Engebretsøn sig atter og foreslog kort og godt, at der skulde sættes Herr Henrik et Feidebrev op og at Herr Vincentz skulde tage den Sag paa sig i ligervis som Haandfæstningen.

Og nu gav Rigsraadet alle som én sit Minde dertil.

* * *

Rigsraadets Møde var hævet; dets Medlemmer forlod Prædikekrødrenes Kloster for gjennem dets Haver, som dufted af Frugt og stærke Høstblomster, at begive sig til Dagverd hos Herr Vincentius paa Kongeborgen, som laa tæt derved.

De gik to og to i dæmpet Samtale, Erkebispen og Herr Vincentius i Spidsen.

Den høie norske Prælat og den sirlige slanke Ridder talte dæmpet med hinanden i Forsigtighed som to Hunde af ædel Race, naar de ved sit første Møde besnuse hinandens Væsen og derefter under Libationer befæste Stundens nødvendige Venskab.

«I sidder her i sikkert Fæste at ivaretage Norges Adels Sag, Herr Vincentius!»

Prælaten lod sin Haand vise flygtigt ud mod Kongsgaarden i en rund Bevægelse.

«Ja, Eders Naade. Det kan og sterkt trænges. Ellers saa sad Ætten her og tilforn. Min Frues salige Morfader Herr Otte Svalesen Rømer sad her, og Fru Inger, min kiære Sværmoder, har vandret sin Ungdom histinde.»

Olaf Engebretsøn svared ikke straks. De gik for at gaa og for at komme til Borgen. Og de øvrige Mænds Tale klang dæmpet bag dem.

Da talte atter Olaf Engebretsøn, idet den vestre Port aabned sig for dem og Vagten gjorde Honnør.

«Det vilde være godt, om Guds Kirke her Nord var saa vel befæstet, som I og Eders Slægt nu ere,» sagde han, som vilde han bringe denne Sag frem til Drøftelse og Klarhed.

Vincentz Lunge undveg.

«Guds Kirke har sin Aands Befæstelse og evige Vagt i sig selv mere end i faste Borge,» svared han, som var han greben deraf.

Olaf Engebretsøn smilte stærkt.

«Tilvisse. Men enhver Aand har dog et Legem til Sæde og Forsvar. Jeg for min Del er sterkt betænkt at skaffe mig et.»

Han saa med sine store, skarpe Øine ind i Herr Vincentz' Ansigt uden Frygt.

Herr Vincentz standsed. De var ved Trappen.

«Eders Naade agter at befæste Eders Erkebispesæde?» spurgte han, tvilende.

Olaf Engebretsøn standsed ogsaa.

«Det agter jeg!» sagde han kort og stærkt.

Vincentz Lunges Ansigt mørkned.

«I faar en sterk Hyelp i Eders Strid for Norges Sag» — Erkebispen hvisked Ordene.

Da tog Vincentz Lunge sin Bestemmelse.

«Derfor skal I have Tak baade af mig og Norge,» sagde han varmt.

«Hvor agter I at lægge hint hellige Fæste?»

Erkebispen hvisked:

«Paa Stenviksholm!»

Vincentz Lunge studsed.

«Saa fjernt fra Nidaros — det er neppe klogt, Eders Naade.»

Da gik Olaf Engebretson Trappen op, vendte sig og vented paa Herr Vincentz.

«Det er alt gjort,» sagde han høit.

Han nikked flere Gange til Herr Vincentz.

«Ikke skulde I staa alene i Eders Kamp for Landets Sag,» tilføjede han.

Vincentz Lunge smilte, et godt men magert Smil.

«Derfor takker jeg Eder,» svared han stille.

Og under livlig Samtale og Bordets stærke Glæde, med Vin i Sølvkander og tunge Bægere veksled Norges Riges Raad sine Interesser og jævned sine Krav ud i Haakon Haakonsøns gamle Kongehal, mens Fru Inger og hendes Døtre alle med Undtagelse af Husfruen Margaretha, der snart skulde føde, lagde Glans af fornem Kvindelighed og Livs Ynde over Salene.

Syvende Kapitel.

Under Slumpens Lov.

«I kommer alt for at tage Farvel, Eders Høiærværdighed?»

Vincentz Lunge rejste sig fra sit Sæde ved Fru Ingers Side og gik Biskop Hans Mule tilmøde.

«Jeg gjør saa, velbaarne Hrr. Rigsraad — fast det tør falde tungt i mangen Maade.»

Biskop Hans Mule gjorde en kort Bøining med sin tætte Skikkelse mod Fru Inger og tog Sæde.

Vincentz Lunge satte sig ved Siden.

«I faar et haardt Veyr, om I nu skal fare. Han er sterk Sydvest.»

Fru Inger talte dæmpet og med Værdighed. Og Mester Hans kjendte, at hun tænkte mere paa andet end paa ham.

«Veyret kan være slemt nok,» sagde han med et Smil; «men værre er det dog at fare fra gode Venner.»

Han saa hele Tiden med dristige, fortrolige Øine paa Fru Inger.

Hun saa op, forbi ham og hen paa Vincentz Lunge.

«Ja, enhver har sine,» sagde hun. Hun havde den stolte Kvindes naturlige Modbydelighed mod Mester Hans, hvis djærve Rænker hun overalt kunde gjennemskue, men aldrig var istand til at møde.

«Hvordan lider Eders Dotter Fru Margrethe?»

Mester Hans spurgte, som en Bekjendt spørger; men Fru Inger følte sig slagen; thi Mester Hans havde spurgt om det, som laa hende mest paa Sinde i al denne Tid.

«Hun lider vel»! Svaret syntes at skulle afskjære videre Tale.

«Og er ved godt Mod?» Biskop Hans fortsatte lige ind i det intimeste, og Fru Inger blev nødsaget til at svare.

«Hvi skulde hun ey være ved godt Mod,» spurgte hun; hun førte Krigen over paa Mester Hans' Side. Men Mester Hans svared ikke paa Spørgsmaalet og lod hende derved vide, at han vel kjendte hendes hemmelige Angst og Tvil for sin Datter, Fru Margarethas Skyld. Og han fortsatte videre ind i det intimeste, det hvorom Vincents Lunge og Fru Inger netop havde talt saa dæmpet, da han kom.

«Maatte det blive en Søn!» sagde han, varmt og inderligt, som hørte han med til Slægten og var en gammel Ven.

Da fjerned Vincentz Lunge ham atter.

«Det forstaar sig, at det bliver en Søn,» sagde han smilende, slig som man slaar alvorlige Ting over i Spøg indfor Fremmede.

Men Biskop Hans Mule var ikke den Mand, som slap et Tag, naar han trængte det, lige saa lidt, som han var ræd for at sætte Odd ind, naar Sagen kræved det.

«Saadant hænger ey af Eder alene Hrr. Vincentz,» sagde han med et dulgt Smil. «Ey sandt Fru Inger?»

Hans grønbrune Øine stod ondskabsfulde paa Nils Henriksøns Hustru.

Fru Ingers staalblaa Øine tog en kold Tone. Hun haded nu Biskop Hans.

«Stod det til os Kvinder, saa fødte vi vel bedre Mænd,» sagde hun med et kjøligt Smil; hendes Blik søgte atter Vincentz Lunge, hurtig som til Forstaaelse, og gled bort.

«Hører I, Hrr. Vincentz! Vi faa at holde for, vi baade!»

Mester Hans slog den høje Spøg an. Hans Smil forsøgte at blive godt og lystigt.

Da talte Fru Inger atter, mens det kjølige Smil steg højere paa hendes Ansigt.

«I Biskop Hans, I er dog efter Eders nye Embed fri for Tiltale udi hin Materie,» sagde hun bidende. Hun saa sig om i Rummet, som sad der mange Tilhørere og Vidner, særlig Kvinder, der forstod hendes Tale.

Da reiste Mester Hans sig og bukked, dybt, saa hans tykke Nakke rødmed.

«Jeg er og Høvidsmand paa Oslo fremdeles,» sagde han spidst.

«Saa længe, I kan holde Hrr. Henrik Krumedike Stangen!»

Det var Vincentz Lunges Ord. Han tænkte at vende Mester Hans' Vaaben mod ham selv.

Men Mester Hans vendte sig braat mod Hrr. Vincentz.

«Saalænge *vi* kan holde Hrr. Henrik Krumedike Stangen, mente I vel, Eders Velbaarenhed,» sagde han paagaaende.

Vincentz Lunge og Fru Inger veksled Blikke. Biskoppen havde dem i sin Vold. Thi uden ham eller mod ham lod intet sig gjøre her Nord af alt det, som var i deres fælles Drømme.

Da reiste Vincentz Lunge sig og rakte Biskop Hans sin Haand.

«Nuvel, *vi*!» sagde han.

Biskop Hans modtog hans Haand, idet han reiste sig; men han blev staaende, som om han vented og intet vilde foretage, før han havde faaet sin Vilje.

«Vi ere tre,» sagde han dæmpet; hans Øine stod paa Fru Inger.

Da reiste Herskerinden til Østraat af de norske Kongers Blod sig for Mester Hans, Kanniken, Biskoppen, Høvedsmanden.

«Jeg er jo kun en Kvinde,» sagde hun undskyldende.

«Ney ædle Fru Inger! I er mer! Uden Eder stemme vi ikke Hrr. Henrik,» sagde han, idet han hurtig gik hende imøde.

«Nuvel!» — hun rakte sin Haand ud.

«Lad da godt Venskab være imellem os, siden I er saa sterk en Mand; men sørg saa selv for, at det kan længe vare.»

Biskop Hans modtog hurtig den fremrakte, ædle Haand og kyssed den ærbødig.

«Derfor behøver ingen at frygte, at det ey skal vare,» sagde han varmt; — «der ligger jo Fielde imellem.»

Fru Inger smilte, idet hun tog sin Haand tilbage.

Denne sanddru Skjelm tog sig som en ond Lugt Vej overalt og var ey at hindre; man fik ikkun prøve at finde sig tilrette med hannem og at vente, til han paa en eller anden Luftning drev af; men hemmelig strøg hun sin Haand mod Kjortelen for at blive hans Kys kvit; thi hun havde kjendt det som et begjærligt Kys af stærke Sanser, og med Biskop Hans' Sanser vilde hun for sit Liv og sin Salighed intet have at skaffe.

Da sagde Biskop Hans i dyb Fortrolighed:

«Maatte det saa blive en Søn! Thi Sønner trænger her at fødes, skulle vi holde Hrr. Henrik Stangen og alle, der tænke og gjøre som han.»

Vincentz Lunge nikked, og Fru Inger nikked som han.

«Ja Sønner tør her trænges!» — Ordet kom uvilkaarlig og pressedes frem.

Og Biskop Hans Mule tog Afsked med Fru Inger og Hrr. Vincentz for at fare i Septemberstorme den lange Reise fra Bergen til Oslo ombord paa leiet Skib.

Thi Mester Hans brændte af Begjær efter nye Ting og ny Udfoldelse af sit nye Embeds Magt og Myndighed; nu, da han var bleven tagen op mellem de store, skulde han nok vide at blive den største, naar Tid og Leilighed dertil begav sig.

Men da den slu Prælat havde forladt Kongsgaarden og Hrr. Vincentz Lunge var vendt tilbage til Fru Inger, der fremdeles sad paa Løibænken i den lille Sal tilvenstre og mod Øst, reiste denne sig heftig og gik ham imøde.

«Har I nu seet den Guds Tiener vel fra Døre?» spurgte hun.

«Ja, kiære Fru Moder!»

Vincentz Lunge talte kort for at komme bort fra Emnet.

Men Fru Inger blev ved.

«Det falder haardt for ærligt Folk at sidde i sliges Vold!» sagde hun harm. «Han er som naar en Galte kommer ind i en Stue — der er ey Udvei med hannem».

Vincentz Lunge trak paa Skuldrene.

«Tiderne ere tunge, kiære Fru Moder — en faar at pløje med de Okser, som findes.»

«Blot han ey stanger dig et Øye ud, som bedst Du pløyer!»

Da smilte Vincentz Lunge.

«Sligt kan hænde, min Moder. Men ingen

Mand tør lade sig deraf skræmme. Biskop Hans er hændt som høvet, som man siger. Og det Slags Folk er nyttigt Folk, særlig i Tider som disse. Ifior tjente han Kong Kristjern og Mor Sigbrit af Hierte, fordi han fandt sig godt tient derved. Iaar tiener han Kong Frederik, fordi han finder det bedre; ifjor forligte han sig med Henrik Krumedike og tog hans Landskyld tilkiøbs for Spotpris i Venskabs Gave; iaar befeyder han hannem, fordi han ey vil have en sterk Mand til Hovidsmand paa Akershus. Hver tiener sin Sag — saa giøre vi alle!»

Fru Inger saa paa sin Maag, undrende.

«Alle, som intet have, men andres begiære — tør hænde de giøre saalunde,» sagde hun.

«De som have, agte sin Sag paa bedste Maade; — saa giøre og vi!»

Vincentz Lunge lagde sin Haand overtalende paa Fru Ingers Arm.

Hun løsned den sagte.

«Der er dog Skilnad paa Ret og Uret,» sagde hun, som tænkte hun efter.

«Ney, kiære Fru Moder! Ret er Magt; Uret er ogsaa Magt — de ere lige baade.»

Vincentz Lunge smilte, da han sagde Ordene. Men det kjendtes, at han mente dem, dybt i sin Sjæl.

«Da maatte det klogeste af alt være at have Ret og giøre Uret — en fik da al Magt!»

Fru Inger sagde som Hrr. Vincents Ordene

spøgefuldt hen; men hun mente dem ikke. Thi Ret vilde Fru Inger altid gjøre — og have.

Saa medett gled hendes Haand hen paa Vincents Lunges Skulder, og hendes blaa Øine stirred angst ind i hans brune:

«Maatte det blive en Søn!» hvisked hun.

Vincentz Lunge kunde ikke lade være at se ind i hendes Øine.

«Skiønne Fru Moder!» hvisked han. «Eders Datter maa føde Sønner!»

⁂

Det var Paalandsstorm.

Biskop Hans Mule stod paa Dæk, klamret til Tougverket Luvart agter. Hans Ansigt stirred blaahvidt ud af Kappens Hætte; hans Øine var farveløse, skiddengrønne som den skummende Sjø.

Skuden krænged voldsomt under Kampen for at klare Vesterviks Odde, hvor Havet med et Helvedes Dunder øste og skylled i taarnhøie Sprøit sine Bølgers uudtømmelige Tyngder mod de glaskolde Klipper.

Stormasten stod som en spændt Bue; det tjærede Tougverk dirred under yderste Stramning; Seilene stod bristende fyldt, og Rorgjængeren, den bleke Mand med det røde Skjæg, holdt med hvidnende Knoker om Rattet og de vasblaa Øine stirrende mod Stormen, ufravendt paa Vagt.

Thi i denne Time gjaldt det Liv eller Død.

«Klarer hun Odden, Styresmand?»

Mester Hans' Røst hørtes som et svindende Suk i Stormen.

«Ja, vel, om intet brister!»

Svaret kom raat og haardt. Styresmanden, der stod ved Masten i Læ, vendte sit Ansigt mod Biskoppen. Og Bisp Hans saa, at det var blegt under Skjægget.

«Holloi! Hardt Styrbord!» — Kommandoropet døde i et Drøn. Og dirrende i Skrog og Reisning stod Skuden sitrende stille, slagen af en Braadsjø for Bougen.

Biskop Hans styrted, men hug fast og reiste sig atter. Rorgjængeren, den bleke Mand med det røde Skjæg, stod som naglet paa Plads, og Skuden stak atter op i Vinden for hardt Styrbord.

«Slige traatte vi ey mange!» Det var Styresmandens Røst.

«Klarer hun Odden, Styresmand?» Biskop Hans' Stemme hørtes hæs og blev borte. Hans Ansigt var blaarødt af Anstrengelse.

«Bed til Gud og St. Olaf, at intet maa briste!» Styresmanden vendte sit Hoved, da han havde talt. Og knagende og stønnende hug Skuden videre frem gjennem de skumkammede Sjøer.

Da sank Mester Hans iknæ og bad med høi Røst i den brølende Brænding Bøn for Sjøfarende, om den kunde hjælpe, og en isnende Angst, som han aldrig havde kjendt i nogen Strid tilforn, gjorde hele hans Legem koldt, saa han holdt paa at slippe sit Tag i Taugverket.

Da roptes der atter raat fra Masten, hvor Styresmanden nu stod surret.

«Gak under Dæk, Biskop Hans, eller I tør blive skyllet overbord. Stormen stiger!»

Biskop Hans slap sit Tag og rulled som en Sæk af Kjød over i Læ, men hug strax Tag i Kahyttens lukkede Lem med begge Hænder og blev liggende slig, stønnende.

«Skynd Eder!»

Biskop Hans kom paaknæ, saa fort hans tætte Krop evned, aabnet med et Ryk Lemmen og smat ned.

«Bed til Gud —» det sang efter ham, der han tumled ind i Halvmørket Trappen ned og blev liggende, med lukkede Øine og foldede Hænder og al Helvedes bragende Bølgeslag i Ørene ind.

Hans Mund plapred Bønner, de nærmeste, han kunde huske; hans Tanker jog som jagede Rotter i Bur rundt i hans Samvittighed.

Skulde han dø nu, midt i sin Triumf? Var der en Mening i alt Livets og Dødens Mangel paa Mening? Eller skulde han ikkun gjennemleve en Naturens Rædsel, hvorom han siden skulde kunne fortælle, naar han sad gammel og graa og havde gjort godt mellem Mennesker?

Han reiste sig op paa sine Hænder og sine Knæ og lo, høit, forat han selv kunde høre det og blive stærk deraf. Han var jo paa en Skude, en stærk Skude! Hvad i al Djævlens Navn, om den ey skulde taale Tørn og Bølgeslag! Slig var

jo al Havets vilde Art! Slig var jo alle vilde Sjøfolks Vis og Vane. Styresmanden vilde ikkun blæse ham Stormen op og jage ham en Dødsangst i Livet for siden at plukke sig rig deraf!

Og han plappred atter Bønner; thi han kom atter i Angst, der han hørte Havets drønnende Vask mod Skibssiderne og den knagende Banken, som slog de Ligkisters Nagler ind! Gud Herren, om der var en Gjengjældelse!

Han saa Kvindeansigter, raa og fine, alle med Hænderne dækkende over sine Øine og Fingrene borede ind i sit Haar; han vælted sig over, med Hoved og Skulder mod Dæk — Gud Herren!

Da skreg han et stort Skrig og fôr op, atter paa Knæ, slingrende; — en Mus var faren over hans Haand. Nu sad den i Trappen. Med Angst i sine sorte Øine! Den hopped, for at komme Lemmen op, men faldt knistrende! Han ropte atter — der kom flere. Alle sad de i Trappen, graa med de angstfulde sorte Øine og de bløde Klør; — alle vilde de Lemmen op, men faldt ned, knistrende!

Var der en Doms Dag? Var der en Gjengjældelse? — Aa Gud Herren!

Og Biskop Hans slog begge sine Hænder for sine Øine for ikke at se, og han forsøgte at kjende Anger, men kunde ikke; thi hvergang han skulde folde sine Hænder, faldt han over ved Skudens Stød, og hver Gang han vendte sit Hoved for at løfte det til Bøn, saa han en eller to Mus paa Trappen med de vimrende Snuder og rædde Øine.

Da blev Mester Hans kold, læned sig mod Kahyttens Væg, støtted sig paa begge sine Hænder og blev siddende slig.

Han fornam bagom Skibssidens drønnende Bjælkelag Havdybet, det grønne med al Bundens Rædsler deri. De store, kolde Fiske, der gled, de mange hvide Lig paa Bunden. Og han tænkte paa Kirkeklokker og en viet Grav, naar han en Gang i Fred fik gjøre sit Livs Regnskab op.

«Ney!» Han skreg det ud. Der greb ham en vanvittig Rædsel for, at dette skulde være hans Grav, at Naturen, den store, hævnende skulde tage ham, stænge ham inde, skjære hans Gjerning af.

Han sprang op Trappen, slog Lemmen tilside og stak sit runde Hoved op som en Hvalross, der søger Luft.

Og han stod slig i Guds stærke, frie Luft, længe, dybt aandende.

«Styresmand! Klarer hun Odden?» Han ropte af al sin Kraft.

Da hørtes et Smeld som af et Skud. Et Taug brast, et Seil fløi hen. Fire Mands Rop hørtes og døde.

«Bed for vore Sjæle, Biskop Hans!»

Hovedsmandens raa Røst sang, skjælvende gjennem Stormen.

Og Skuden drev med Stormasten rak og Seilstumperne som skrigende Nødflag under Havdønnet festlig baaren ind over Leden i stedse

ogende Fart mod den brølende, kogende Brænding rundt Vesterviks Odde.

«Styresmand!»

Mester Hans sad i Lugen med de knyttede Hænder løftet og ropte.

«Bed til Gud!»

Styresmanden stod, løst fra sine Baand, høi og blek ved Masten.

«Læg Roret om!»

Biskop Hans strakte sine Arme mod Rorgjængeren.

Denne stod taus som før med begge Hænder om Rattet; ingen kunde læse i hans Ansigt, det han skued.

Da sang de to Matroser forud — de Døendes Bøn. Og som rørt af Guds Finger blev Mester Hans stille under Dødens vældige Tale.

Hans Øine var stivt fæstet paa Styresmanden, hans Hænder nær hinanden som for at foldes. Det var, som lærte han Døds Ro og Mandemod af disse Naturens enkle Mænd.

Og nærmere og nærmere drev Skibet Brændingen, mens de sidste Strofer af den skjære Sang døde.

«Nu tørner hun! Gud være os alle naadig!»

Det var Styresmandens sidste Ord.

Med et vældigt Brag stødte Skuden paa den fremste Baa, blev løftet høit i Skumsprøitet og sank dundrende ned mellem Skjærene.

Mester Hans var sprungen op med Anspændelse af hele sin tætte Kraft og var styrtet hovedkulds ud i den skummende Hvirvel. Han kjendte sig baaren og kastet som i sval Bedøvelse; han kjendte sig løftet og fik Luft; han tog Tag med sine Arme i den stærke Sjø, som veg; han ropte et Dødsens hæse Nødrop, der Bølgerne skylled over ham og tog hans Aande; i Kvælnings Angst slog han sine Øine op og saa som i Drømme et blekt Ansigt med rødt Haar høit baaret paa en graagrøn Bølge drive ham svømmende forbi — han sank i det sydende Hav; det dundred fjernt for hans Øren — saa gled Billeder tæt forbi, Gudrun Hufvudfats Ansigt, Murhvælv af Kirker, en skinnende Sølvkalk, hvide Hænder, mange, bleknende hen som i Skyer, grønskende hen som Enge og en boblende Kilde tæt ved — — — —

Da Munke fra Vestervik næste Dag gik langs Stranden for at søge Bytte efter Stormen, fandt de i en Vik tæt ved Odden, krøben op paa Stranden, en halvdød Sjømand, blek af Ansigt med rødt Haar. Det var Rorgjængeren paa Mester Hans' Skude. Men senere paa Dag, længer ind i Viken, der hvor Dønningen skylled og vasked i uendeligt Dragsug ud og ind, fandt de en anden Strandvasker; det var Mester Hans Mule selv.

Ansigtet var blaarødt, Hænderne knyttet og tæt optrukne under Hagen begge, Knæerne i Krampe dragne ind under hans Bug. Slig laa han og rulled i Dønningen Mester Hans, en tæt Klump af Kraft, tagen tilslut af den Natur, han alt sit Liv igjennem havde misbrugt.

Og fjernt derude gik Havet, svalt og stort med sit sunde Aandedræt som i frigjort Glæde over at have fuldbragt Dom paa Jorden og stanset én, der ei lod sig stanse af Ret eller Barmhjertighed mellem Mennesker.

Ottende Kapitel.

Frit er Norges Rige.

Vincentz Lunge, Norges Riges Raad, stod i Ribe gamle Slot overfor sin Herre og Konge, Fredrik den første, Kong Hans' Broder.

I Storm og Mulm var han faren den stride Novembertid fra Bergens By til Danemark for paa Norges Rigsraads Vegne at stedes Kong Frederik til Tale og overbringe Haandfæstningens Dokument til Vedtagelse og Besegling.

Han stod der, fast bestemt paa at bringe Norges Sag til Seier, slig som han havde svoret Nils Henriksøn i hans Døds Stund, og slig, som han havde kjendt sin Hu at drages til Norges forunderlige Land, der han fór Leden Syd bort fra sin elskede Hustru Margaretha, som bar hans Barn under sit Hjerte og nu snart skulde føde.

Derfor stod han med saa ædel og stolt en Holdning for Kong Frederik, der sad tilbagelænet i sin Hyndestol med Armen hvilende paa Stolens Pude og de rundtoppede Fingre langsomt trommende paa det udskaarne Leopardhoved, mens

Kansleren læste ham Haandfæstningen fore, Ord for Ord, Item efter Item de lange Sider ned.

„Item lofve og ſværge Wij at ſtadfæſte oc opretholde
„den ſande kriſtelige oc katholſke Kirke udi
„alle Frihed oc Rettigheder ſom tilforn oc ey at
„lade kjætterſk oc lutheranſk Lære faa Frihed at
„forkyndes eller prædikes mod dennem.

Kong Frederik, der før havde nikket bifaldende og bevaret sit fordægtige, dulgte Smil, gjorde en Bevægelse og satte sig stærkere tilrette i Hyndestolen.

Han klapped med den flade Haand Stolens Arm gjentagne Gange og hug Tag, lindt.

«Sligt er let at love», sagde han lunt.

«Blot det i Længden lader sig holde» — han talte hviskende og saa paa Hrr. Vincentz med de kloge Øine.

Og Vincentz Lunge, der selv havde faret viden om og plukket al Tidens nye Frø, smilte tilbage.

«Ændres sligt, da kommer det ey fra Eders Naade,» sagde han smidig.

«Eders Naade kan dog ey skabe Vor Herres store Veyr om, selv om det bliver Uveyr for somme. Eders Naade kan ikkun love at forbyde Vindmagere at blæse, og dertil er Eders Naade visselig beredt og villig.»

Kong Frederik nikked flere Gange.

Kansleren saa op paa sin Herre Kongen, om han var rede til at høre videre, og fortsatte saa

med monoton Røst den lange Oplæsning af Kirkens Krav og Rettigheder.

Kun da det tilslut hed, at hver Biskop, Ridder eller Væbner fra denne Dag skulde have Ret til at befæste sin Gaard, sig og Riget til Gavn, studsed Kong Frederik.

Han satte sig ret op i Stolen og stirred fast paa Hrr. Vincentz Lunge.

«Hvis Verk er dette?» spurgte han koldt.

Vincentz Lunge udholdt sin Herres Blik.

«Det er Erkebiskop Olafs Verk», sagde han i stor Ro.

«Han er alt gaaet i Gang med at handle derefter», føied han til, for at støtte sine Ords Vægt.

«Hvi saa?»

Kong Frederik boied sig frem som for at se bedre.

Vincentz Lunge saa ligegyldig ud i Rummet.

«Han har befæstet Holmen ved Stenvik i Stiørdal,» sagde han tørt.

«Af hvad Grund?»

Kong Frederiks Ansigt fik en lidt blegere Farve. Slig blekned han altid, naar Harme tog ham, og talte da lavt og langsomt.

Vincentz Lunges Stemme fik en lysere Farve, og hans Svar kom næsten muntert:

«Erkebiskop Olaf, der er af gammel norsk Æt, vil befæste Eders Naades Magt der Nord.»

«Og I har givet Eders Minde dertil?»

Kong Frederik saa ned, da han spurgte.

«Ja, Eders Naade — efter at det var skeet. Før vidste ingen noget derom. Iøvrigt havde jeg ey anderlunde at handle, om jeg skulde vinde Norrig for Eders Naades Sag. Thi Hans Naade Kong Kristjern drog sig meget Had over Hoved af Norges Riges Raad derved, at han brød Hammer Bispegaard til Grunde og forbød Kirkens Mænd at sidde i Borg og Fæste.»

«Vi ville tage hin Grund for god! Læs videre Kantzler!»

Kong Frederik løfted sit Hoved, men saa ikke paa Vincentz Lunge.

„Item ſkal Norges Konge og Danmarks ey „efter denne Dag ſig Arfving till Norge ſkriffue eller „kalde, al den Stund Norges Rige fra gammel Tid „oc effter al Handfæſtnings-Ord oc Grund frit kan „ſin Konung vælge, oc ſkall ey heller Konungen „byde eller forlange ſin Søn eller nogen af dennem „om flere ſindes, till Norges Konung valgt eller „koren udi hans Liffſens Tiid, ſom oc tilforn wrettelig ſkeet er imod Handfæſtningen."

Kantsleren stansed og saa paa sin Herre Kongen: thi han vented at høre ham tale.

Men Kong Frederik ændred ikke en Mine, skjønt hans Huds Bleghed var stærkere. Han sagde kun med dæmpet Røst og uden at se paa nogen:

«I har været mig en tro Mand, Hrr. Vincentz!»

Og han legte med sin smukke Haand, da han sagde det.

Over Vincentz Lunges fagre Ansigt för en skjær Rødme, men blev øieblikkelig borte. Og hans brune Øine fik en hed Glod, da han svared:

«Da jeg för fra Danmark at gavne Eders Naades Sag, var jeg Eders Naades tro danske Mand. Tiderne have forandret mig efter menneskelig Skiæbnes Vis. Nu staar jeg her som Eders tro norske Mand forvist, og visselig, jeg skal hverken svigte Eders Naade eller Norrig, og ey heller den Æt, hvortil jeg nu er bunden.»

Og Vincentz Lunge lagde Haanden paa sit Bryst.

Da sagde Kong Frederik stille:

«Findes der flere mine tro Mænd udi Norge?»

Han saa op i stort Alvor; men Vincentz Lunge fornam den kolde Haan i hans Øine. Og han svared, fremdeles fast bestemt paa at føre Norges Sag til Seier:

«Ja, Eders Naade. Biskop Hans Mule og alt Norges Riges Raad tænker som jeg i denne Sag. Frit skal Norges Rige gaa Eder til Hande, Herre Konge; af frie Mænd skal Norges Konge krones i Nidaros.»

Hans Røst klang bævende høi. Han stod som henført.

Og Kong Frederik tænkte, at det var tungt at miste saa smidig en Mand.

«Da er Vi vel faren», sagde han smilende og reiste sig.

Men Kantsleren, der ikke havde læst tilende, sagde i ærbødig Tone:

«Der er mere, Eders Naade.»

Kong Frederik gjorde en rund Bevægelse med sin Haand.

«Siger intet: — paa Vore gode norske Mænd vil Vi stole!»

Saa greb han Pennen, skrev sit Navn med keitede, horisontale, svigtende Bogstaver og satte sit Segl derunder.

Vincentz Lunge modtog Dokumentet af Kanslerens Haand. Han bøied sig dybt, men med stolt Anstand for Kong Frederik.

»Jeg takker Eders Naade paa Norges Rigsraads Vegne,» sagde han høit. «Maatte Gud, den Høyeste, forunde Eders Naade et langt og lykkeligt Regimente!»

Kong Frederik rakte med et diskret Smil sin Haand til Haandkys. Og Hrr. Vincentz kyssed sin Herre Kongens Haand, idet han med lukkede Øine svor, at aldrig skulde med hans Vilje denne Mand krones til Norges Konge eller hans Søn efter ham.

Men Kong Frederik, da han saa ned i Vincentz Lunges Nakke og hans stærke unge Haar, mens han lod ham kysse sin Haand som for at ære ham ud af Stuen, tænkte, at kunde han ikke seire ved egen Daad, saa kunde han seire ved andres Feil, og kunde han ikke tage Norges Mænd med Magt, saa kunde han tage dem ved stille at sætte Magt ved Magt hinanden imod. Thi alt

kan bruges, Styrke som Svaghed i Klogskabs Tjeneste.

Som Vincentz Lunge nu reiste sig og retted sig efter Haandkysset, nikked Kong Frederik ham til flere Gange, som man nikker til en Mand, hvis Skjæbne man hemmelig har bestemt, og sagde med dæmpet, hvilende Stemme:

«Hvor lider Eders unge Hustro?»

Hr. Vincentz bøied sig atter.

«Min Hustro lider vel, Eders Naade!» sagde han ceremonielt som sig Hofmand sømmer.

«Hun er i lykkelig Omstændighed?»

Kongen saa fra Siden paa Hrr. Vincentz, hurtig.

Hrr. Vincentz studsed.

«Eders Naade kjender til den Sag?» spurgte han undrende.

«Ja, Hrr. Henrik Krumedike, Vor tro norske Mand har fortalt Os. Vi tale ofte sammen om Eder baade.»

Kongens Øine havde Ormeøines runde, kjølige Pupiller, ubestemt stirrende hen.

Vincentz Lunges Ansigt mørkned. Men han bøied sig atter for Kong Frederik.

«Eders Naade vil vide at sigte Hrr. Henriks Ord,» sagde han trygt.

Kongen besvared ikke det dulgte Spørgsmaal.

«I venter en Søn?» spurgte han.

«Det er hver Mands Haab.» — Vincentz Lunge bukked koldt for Kongen.

Denne nikked hen som før.

«Jeg ønsker Eder til Lykke! Hr. Vincentz — Farvel.»

Og Kong Frederik forlod Vincentz Lunge med korte, faste Skridt, og Vagterne, som aabned, saa, at han smilte den hele Tid, da han gik, som havde Mødet med Hrr. Vincentz været ham til Glæde og Munterhed.

Men ingen vidste, at Kong Frederik smilte, fordi han regned ud, at naar Vincentz Lunges Søn var voksen Mand, da sad alt Kristjern, hans egen Søn, forlængst paa Norges Throne; og hænde kunde det jo ogsaa, at Søn ey kom; thi Ønskeborn slaa ofte feyl, svigefulde, og Kong Frederik regned heller med, hvad der ey skeede, end med hvad der skeede i denne Verden.

* * *

Der stod høi, vinterlig Sjø rundt Norges Vestkyst, da Vincentz Lunge med vel forrettet Sag ved Juletid vendte hjem til Bergen.

For skummende Medbør havde Skuden seilet; sneskinnende i den korte Dagglans havde Norge reist sig for ham med Sjøsprøit om sin mørke Bringe; i stor Vælde havde de fjerne Fjeld taarnet sig med Mulmets Æventyr, naar den rødmende Sol sank; og Hrr. Vincentz var bleven saa sælsomt betagen; thi det var ham, som laa der et vaagnende Land med gode og onde Vætter ventende paa ham, der skulde komme langveis fra med Lys over Land og Sommer over det store Øde.

Og han syntes, han fornam, at nu gjorde Norge sig rede; nu tog kuede Kræfter sig sammen; nu vilde en stor Natur reise sig og fylkes under ham, Ættens Øverste; dette Land, hvis Grænser det evige Hav havde draget, vilde tage sin ældgamle Ret og skrive sig sit eget Maal efter sin egen Sæd og Skik.

Og han drømte Kongedrømme, der han stod paa Dæk og stirred ud i den frie Natur, Hrr. Vincentz, og han følte som Kongeblodets høie Rislen gjennem sit Legems Aarer med mæt, faderlig Fornemmelse, fordi hans Hustru Margaretha af de gamle Kongers Æt, hun, der i Elskov havde taget ham som sin Herre, nu havde født Barn med hannem; thi nu havde hun født — nu var Ætten frelst.

Han saa sig om med et stolt Blik, der de fôr Leden ind; han havde paa sin Færd seet saa mangen en fager Fjord skjære ind gjennem norsk Land, som ei var Fru Ingers eller hans; hvad de ei var, turde de ret snart at blive, Konge og Kirke tiltrods! Thi stor Ændring i Tiderne forestod, det troed han vist, og snart vilde den gamle Kirkes Tid være forbi i Norrig, om blot nogen af stor Magt tog den nye Tids Tale. — Og Vincentz Lunge drømte videre om et nyt Norge, reist af ny Tid paa det gamles Borg og Fæste; kun saalunde kunde han seire her Nord saa stærkt, at hans Navn til alle Tider skulde mindes, hans som Hellig Olafs!

Derfor vilde han ogsaa straks med hvert et Middel tage Kampen op mod Erkebispen i Nidaros;

thi var først Kirken, som sad i Landet, knækket, saa skulde snart Kongen, som sad fjernt i Danemark, følge efter, og paa den nye Tids Bølge skulde han, Vincentz Lunge, seile sin Kongeskude ind med Tidens Vigsel over sit Æt!

— — Det runged fjernt fra Bergens gamle Stad; det klang festligt fra alle Kirker og Klostre — det var Julens hellige Høitid, som ringedes ind; — Frelseren var kommen i det dybe Vintermørke. Og det fôr sitrende gjennem Hrr. Vincentz, at her var Varsel, her var Vigsel, og han slog uvilkaarlig Korsets Tegn for sit Ansigt og for sit Bryst.

Han stirred mod Kongsgaarden, der Skuden seg ind, og han tænkte: Denne Borg, denne min Borg er for svag; jeg vil bygge den af alle norske Fjeldes Styrke om! Og han undred, da Ankret faldt, at ikke alt Bergen stod i Fest, nu da han kom, at ikke Bryggen summed af Folk og at kke Kongeskud tordned fra Borgen.

«Hvad nyt?» spurgte han sin Høvedsmand, der med Vagt var mødt op.

«To Ting nyt, Eders Velbaarenhed!» svared denne. «Eders Velbaarenheds naadige Frue er just nu lykkelig kommen med Barn ned!» føied han til og saa paa Hrr. Vincentz.

«Hvad Kjøn!» Vincentz Lunge saa ikke op, der han spurgte.

«Derom ved jeg endnu intet; — alt er saa nyt skeet, Eders Velbaarenhed.»

Høvedsmanden saa usikkert hen for sig.

«Og det andet?»

«Vincentz Lunge gik i Land og stod paa Bryggen, da han spurgte.

«Biskop Hans til Oslo er salig henfaren!»

— Vincentz Lunge tverstansed ved Hovedsmandens Ord.

«Henfaren?»

Han aanded Ordene frem.

«Hans Hoiærværdighed led Skibbrud paa Hjemfærden i den store Novemberstorm udenfor Vesterviks Kloster og blev!»

«Har man fundet Hans Høiærværdighed?»

«Ja, Klosterbrødre fandt Hans Høiærværdighed død i Stranden Dagen efter Stormen.»

Vincentz Lunge stod en Stund stille.

Saa vendte han sig og gik videre.

«Desto heftigere maa Hrr. Henrik at befeydes» — mumled han hen for sig.

⁂

Da Hrr. Vincentz traadte ind i Kongsgaardens lille Sal, kom Fru Inger ham imøde.

Vincentz Lunge gik hurtigt lige hen og rakte hende sin Haand. Der var stor Spænding i hans Blik.

«En Søn?»

Han spurgte kort og brudt.

«En Datter!»

Fru Ingers Svar kom lavt, halvt som i Skam.

Vincentz Lunges Haand sank. Skuffelsens blege Eftertænksomhed gled over hans Ansigt.

Det var længe stille.

Da saa Vincentz Lunge op paa Fru Inger.

«En Datter!» gjentog han.

Den stolte Ridderfrues tinderblaa Øine tog stærk Glans; hendes skjønne Skikkelse ligesom vokste i indre Trods.

«Det er dog ingen Synd begangen,» sagde hun med dyb, velklingende Stemme.

Vincentz Lunge svared ikke. Hans Øine flygted; hans Aandedræt ligesom forlod ham, hørbart.

Da talte atter Fru Inger.

«Din Hustru er skiønnere end tilforn og ung — der hun ligger med Barn i Arm,» sagde hun varmt og saa forskende paa Hrr. Vincentz.

Der bæved en forunderlig dyb, menneskelig Følelse gjennem den danske Adelsmand; det var, som drev alle stolte Planer bort og døde under disse faa Ord, og han blev tagen af saa stort et Vemod og saa uimodstaaelig en Længsel.

Han saa op med sine bruntslørede Øine.

«Har hun spurgt efter mig?» sagde han, næsten blygt.

«Hun ropte efter Eder i sin Nød.»

Fru Ingers Ansigt udtrykte henført Betagenhed.

Og gjennem Hrr. Vincentz jog som en hed Straale af angerfyldt Fryd. Han kjendte, at han elsked sin unge Hustru, og han syntes, han maatte tage hende i sine Arme i samme Stund.

«Kom!»

Fru Inger havde forstaaet hans Bevægelse. Og hun gik med sagte Skridt foran sin Maag fra den lille Sal, gjennem Fruerstuen, gjennem det lille Forgemak, hvis Dør ind til Sovekammeret stod paa Klem.

Da vendte hun sig advarende.

Og der faldt som hellig Stilhed over de to verdslige Sind.

Fru Inger gled ind, lydløst, talte dæmpet med sin dybe Røst og fik spædt Svar af en ung, sød Stemme, der fôr gjennem Hrr. Vincentz som en Gysning af Foraar.

Saa blev der Hvisken. Betagen Hvisken og dyb Stilhed. Saa atter travl betagen Hvisken, med brudt, spæd Klang ind imellem, som fra en, der ikke hersker over sin Røst.

Saa talte Fru Inger, nogle trygge Ord. En hørte en Stol flyttes; en hørte Susen af Fru Ingers Klædebon, der hun kom og stod med Haanden paa Klinken, med et mildt Blik, fuldt af æventyrlig Moderfornemmelse.

«Du tør at komme,» sagde hun mygt.

«Det var som der skylled en Bølge af Taarer over Hrr. Vincentz Sjæl og tvætted den ren; det var, som klædte han af sig al sin Synds Klædebon og stod med blottet Sind i dyb, sitrende Skamfølelse, da hine Ord faldt.

Han gik stillere ind til sin Hustru og sit Barn, end han gik ind i Guds Helligheds Hus, og han bøied dybere sit Hoved paa Knæ ved Sengestok-

ken end han bøied sig for Guds hellige Legem og Blod i Præstens Haand.

«Velkommen!»

Det blev hvisket. Og Hrr. Vincentz fornam det bønligt søgende i Ordene.

Han løfted sit Hoved; han mødte de bedende, undskyldende, blaa Øine.

«Krist signe dig, min Hustro!»

Han fandt den veke, hvide Haand, fugtig af den tunge Strid; han saa ind i det bævende Ansigt, hvor Moderangst og Moderfryd skjalv i bleknende Skygger. Og han kyssed den unge Haand, som laa magtesløs i hans.

Da tog Fru Inger med varsomt Tag det fine Silkeklæde bort fra Fru Margrethas Bryst, og Hrr. Vincentz saa sit Barn.

Han reiste sig langsomt, ligesom blændet af Barnens fine Hvidhed, ligesom i Angst for det nye Liv, som leved anelsesfuldt derinde ved den unge Kvindes offrede Skjønhed.

Saa retted han sig helt op, fyldt af Mands Styrke. Han kjendte sig som støbt af Jern i Ættens Billed.

Han syntes han vilde føre Krig mod al Verden og seire.

Niende Kapitel.

Paa Pilegrimsfærd.

Det er ved Storsjøen, dybt inde i Østerdalene, en Julikveld 1526.

Somrens bløde Nattesvalhed er falden Nord og Syd over Ødet. Aaserne sover i sortnende Linjer langveis hen; graanende Varmedis drømmer mellem Breddens Trær; Sjøen tager natsort Skogens Billed og tier.

Af og til vaker en Fisk med stort Plask; nu og da jager en vildrende Kveldsjingle*) mellem Furukronerne og blir borte.

Saa sover igjen den store Sjø dybt der inde, med Miles Taushed paa alle Sider.

— — Paa en af Odderne nord for Fiskevik sidder en Otter og gnager paa en Fisk; det sortner og hvidner i Dunkelheden, der den flytter sig. Og Lyden høres fjernt hen. Pludselig farer den sammen, retter Snuden op og forsvinder med et Plask.

Den har hørt noget fremmed i Stilheden.

— — Det knager tungt i Skogen paa den

---

*) Flaggermus.

anden Side; der høres Døn af flygtende Dyr; saa blir alt atter stille.

Det er en Elg, som vilde slaa Svøm over Sjøen, men som snudde ved Bredden; den havde veiret farligt levende i det linde Søndendrag, hvori Sjøen af og til bæved.

⁂

Forbi Fiskvik Odde med Kurs for nordre Sjøbotten roed et Følge paa flere Baade i den stille Kveld. Kutteklædte Skikkelser tegned sort mod Skogsgraaningen; Aaretagenes jævne Dunk gav kjølig Træthed; sparsom Tale fra dybe Mandsrøster klang dødt og bortgjemt der bagerst i Ensomheden, hvor Vandets bløde Fure lukked sig og strøg det hele ud til Stilhed.

Nu sang det paa den forreste Baad, bævende, paa fremmed Maal.

Og atter blev det stille, undrende stille.

Varme, furuduftende Glufs fra Land drev over Baadene; Svalning fulgte efter. Og Aaretagene dyssed videre til Søvn og Glemsel.

«Lang Færd, Rorsmand!»

Det var en ung Mandsstemme i den første Baad.

«Aa ja. Fire Mil.»

Bonden, som rodde, holdt paa Aarerne for at svare og hvile paa samme Gang.

«Retnaa er vi fremme!»

Han vendte Aarerne i Haanden og lod dem atter falde. Saa rodde han videre.

Den unge, kutteklædte Mand bøied sig langsomt over mod en mindre Skikkelse, som sad ved hans høire Side.

«I er træt, Gunhilde?» hvisked han.

«Ey nok til at faa sove!» Det var en Kvindes Stemme, ung, men fuld af Sorg og Træthed.

Der taltes ikke mere.

Men den unge Mands Haand kom hemmelig ind mellem Folderne paa den kvindelige Skikkelses Kappe og fandt der en fin, blød, kjølig Haand, som laa villieløs i hans uden at gjengjælde hans linde Haandtryk.

Rorskarlen, der saa ret frem, mærked det hele, men taug. Han havde seet saa mangt mellem Munkene, som fôr, dog mest efter Olsok, naar de fôr syd fra Nidaros og var glade. Og mens han rodde, havde hans brunbrændte Ansigt et lunt Smil. Han var selv i treti Aars Alder og vel likt af Jenterne baade paa Anneraa, hvor han havde hjemme, og paa Søilli, hvor han før havde tjent.

Men de, som fôr til St. Olavs Skrin, var vel framifraa Syndere.

Saa rodde han da videre i Natstilheden, indtil han naadde nordre Sjøbottens store Vik, der Rena og Mistra fra hver sin Dal render i Sjøen gjennem Akrestrømmen.

Baaden stødte mod den grunde Sand; de andre tre Baade lagde til ovenfor og nedenfor i Viken; Rorsmanden gik ud i Vandet til over Ankelen og stod der, ventende.

«Træk Baaden ind!»

Den unge Pilegrim stod raadløs og stirred.

«Den kommer intet længer!»

Rorsmanden svared smilende.

«Du faar hoppe!» Han smaalo.

«Ja jeg; men —» Pilegrimen saa paa sin Ledsager.

«Hende skal jeg greie!» kom det trygt. Rorsmanden tog bedre Tag i Baaden for at holde den stø.

Den unge Pilegrim stod et Øieblik raadvild. Saa gik han hurtig over Tiljerne hen til Forstavnen og sprang let i Land.

Den unge Kvinde fulgte.

‹Nei, Du blir vaad!»

Rorsmanden tog hende uden videre i Fang, da hun vilde springe, og bar hende langsomt høit op paa Land. Han kjendte hendes unge, faste Skikkelse i sine Arme og hendes Hoved let mod sin Pande, og hun fornam, halv angst, hans store Styrke og sunde, vilde Aandedræt.

Men ingen sagde noget, og han gik rolig tilbage til Baaden, som han nu drog op paa Land.

Det hele Følge var da samlet paa Stranden og gjorde sig istand til at fare videre til Akre, hvor Husly var at finde.

Da Følget gjennem den tætte Granskog langs Elven bøied af den smalle Skogsti op til Akregaarden, stansed Rorsmanden, lyed og stirred udover Strømmen.

«Østmunk tur fjeløm*)!» sagde han.

Følget stansed som han og stirred. Og paa den østre Side af Akrestrømmen, hvor de svartnende Kogstenshauger mørkned mod den graa Strand, kunde en øine Bevægelse og fornemme Lyd af Tale og klingrende Hestesko mod Sten gjennem Elvesusen.

«Det er to. Nu slaar de sig til Vands!»

Det var en høi, mørk Mand i brungraa Kappe, som talte. Han lagde Haanden over Øinene og stirred udover i Mulmet.

Der var atter stille. Alle stod og saa frem, samme Vei.

«Du er skarpsynt Mand!» sagde Rorskarlen; han saa undrende paa den høie Fremmede.

«Gammel vant!» Den høie Mand tog Haanden ned.

«Nu farer de Strømmen!» sagde han, vendte sig ligegyldig mod den lille Skikkelse, som var i hans Følge, og gik videre.

Alle fulgte; thi nu saa man tydelig de to Heste, hver med sin Mand paa Ryg og hver med sin Fører foran plaskende vade den grunde Strøm.

Uden et Ord mere drog Følget med Rormanden som Fører Stien op og videre frem mod Akregaarden, hvor Lys skinned gjennem de buklede Blyruder og Røg steg sortnende mod den trætte Luft i Sommernatten.

* * *

---

*) fra Fjeldene.

«God Kveld!»

Rorsmanden kom foran ind fra Svalen og blev staaende ved Døren, hvis Jernklinke sagte sank.

Det kutteklædte Følge fyldte Svalen bag ham.

«Aa god Kveld!»

Svaret kom fra Akrekonen selv, som stod fremved Varmen med Varmdrikskjedlen i Haand. Paa Krakken nærmest Vedroen sad Akregubben i Skjortærmer og med Hænder i Fang; fremved Høgsetet aad en Fremmed Natverd under det flakkende Tyrilys fra Aaren.

En brunsvart Hund reiste sig dovent, kom fremtil, snuste paa Rorsmanden og logred fort og kringt med sin ihoprullede Hale, løfted Snuden undersøgende mod de andre af Følget, gik langsomt tilbage paa sin Plads og lagde sig, sukkende.

«Se til at faa sidde!»

Akrekonen satte Kjedlen fra sig, gik frem til Bænken, som stod ledig foran Bordet, strøg den af med sin Kjortelfold og drog den stilt frem mod Varmen.

«Guds Fred!»

Det var mange Stemmer. Følget kom langsomt ind og tog Sæde. Hele Bænken blev fuld. Den Fremmede, som aad, saa op og flytted nærmere ind mod Skabet i Høgsetshjørnet. Der aad han stille videre i Dunkelheden.

«Det er langfærdendes Folk?»

Akregubben havde reist paa sig og sad nu opret og stirred under hvidnende Bryn fra den ene paa den anden af dem, som var komne.

«Vi er saa.»

Den høie Mand i den brungraa Kappe svared. Hans mørkblaa Øine i det magre Ansigt lyste frem under Kutten. Det lange, brune Skjæg var graasprængt og tjavset.

«I er paa Olavsfærd?» Det var igjen Gubben, som spurgte. Rorskarlen havde sat sig frem ved Varmen; Akrekonen var gaaet ud til Staburet efter mere Mad.

«Vi er saa, somme!»

Den blaaøiede Mand saa sig om, da han svared. Men alle de andre taug.

Og der var en Stund saa stille i Stuen, at en kunde høre den slikkende, mørke Lyd af Ilden over Tyrikubben og Fladbrødknastret under Tænderne paa ham, som aad.

«I kommer sent Dags!»

Akregubben reiser paa sig og stager med en Tørskie Furukubben dybere ind i Ilden, saa Lysning stiger.

«Vi gør saa. Vi har faret langt.»

Det er den unge Pilegrim fra første Baad, som svarer.

Akregubben sætter sig paa Krakken ved Siden af Rorsmanden. Han har ved den høiere Lysning i Stuen faaet et Glimt af rige Klæder under den unge Pilegrims sorte Kappe og fornummet fine Kvindefingre paa dens Fang, som sad han nærmest. Men han siger intet.

«De fór fra Deisettr i Solrendingen!» siger Rorskarlen stille.

«Det var lang Færd.» Akregubben reiser sig.

«Men retnaa blir der vel en Raad,» siger han; han rusler med Hænder paa Ryg ud af Stuen.

Paa Svalstenen møder han Konen, som kommer fra Staburet med Mad.

«De har ungt Kvindfolk med,» siger han dæmpet.

Konen stanser.

«Det lyt vel bli en Raad,» siger hun. «Karfolket faar gaa aat Sommerstuen,» føier hun stille til, tar vart i Klinken og gaar ind.

Men Akregubben blir staaende og stirre nedover den graa Vei i Nattedunkeden. Han har hørt Stemmer og Slag af Hestesko.

⁂

«Tak for Mad og Skjænk!»

«Gud sign!»

«Tak for Mad og Skjænk!»

«Aa Gud sign!»

Den ene efter den anden af Pilegrimsfølget gjorde Korsets Tegn, reiste sig og kom frem fra Bænken rundt det brede Bord, hvor Bjerkebollen med den stærke Kjældermelk stod tømt og Elgelaaret viste hvide Benet i det rødblaa Kjød.

Bare den blaaøiede Mand og hans Følgesvend, hvis Ansigt ingen havde faaet at se, selv ikke, naar han drak, aad stille videre af Ihoplagtbrødet, Skjørosten og det gulnende Sommersmør i Øsjen.

Ude var den fremmede Hestetramp døet hen og faret videre; nu tog det lindt i Døren, og

Akregubben, graa og i Skjorteærmer, seg frem til Varmen, hvor Anneraamanden aad Niste af Skræppe paa Krak og Akrekonen sad med Hænder i Fang ved Siden for at spørge nyt sønden fra.

«Tak for Mad og Skjænk» — mumled mange Stemmer.

«Aa ikke at takke!»

Akregubben blev staaende, halv vendt mod Følget.

«I trænger Kvile,» siger han saa. Han ser paa den unge Kvinde, hvis Hætte er sunken bagover i Træthed og hvis fagre, bleke Ansigt synes dødblekt mod den sorte Dragt.

Der svares ikke, og det er Svar nok. De to, som endnu sidder ved Bordet, ser op og æter fortere; Akregubben gaar langsomt hen til Skjænken, hvor Høgsetet nu staar tomt, og tager en Nøkkel frem.

«Vi lyt aat Sommorstuen — Karfolket,» siger han; han gaar med et Blik paa den unge Kvinde mod Døren.

«Dø lyt følje!» siger han og gaar.

Da reiser Akrekonen sig, gaar hen til den unge Kvinde og lægger sin gamle Haand trygt paa hendes Arm.

«Jeg ska følje dei paa Ramnen*),» siger hun stille.

Den unge Pilegrim med de rige Klæder under Kappen staar endnu i Døren. Han og den unge Kvinde veksler Blik.

«Aa, Du kan vara tryg!»

---

*) Ramnen = Loftet.

Akrekonen siger det med et Smil fra de store, blaa Øine under mørke Bryn.

«Ho bir inte borte for dei,» føier hun til.

«Saa kvit*) Du er!»

Hun tar hende lindt kring Livet.

Saa gaar hun foran hende, Koven ind, men bliver staaende i Kovedøren og vente.

«Kom naa!» siger hun.

Den unge Kvinde gaar uden at se paa den unge Pilegrim, som endnu venter i Døren.

Saa følger hun Akrekonen Koven ind og den steile Trappe op til Ramnen, hvor Gaardens Kvindfolk bruger sove. Det knager lydt i Trappen, der de gaar op; men hun hører alligevel Klinken falde i efter den unge Pilegrim der nede og hans Trin i Svalen og paa Svalstenen, dovt, hendøende.

Kommen op stanser hun, tagen af Dunkelheden og den sommervarme, brugte Luft. Og hun synes at høre Aandedræt under Bjælkerne i Mørket.

Akrekonen famler efter hende.

«Her er Senga!» siger hun og fører hende fremtil. Og den unge Kvinde sætter sig paa Sengekarmen, mens hun langsomt lader Kappen falde.

Akrekonen fornam i det dunkle Skjær af Sommernat fagre Lemmer og et rigt Haar, der hun tog Silkehuen af.

«Du er gift?» spurgte hun.

Der kom intet Svar.

Og Akrekonen tænkte sine Tanker om den

---

*) hvid, blek.

unge, fagre Kvinde og hin Pilegrim med de rige Klæder. Men hun taug.

«Du faar saavaa,» sagde hun hviskende og vendte sig for at gaa.

Da reiste den unge Kvinde sig.

«Er her andre?» spurgte hun, og Akrekonen kjendte paa Røsten, at hun var angst.

«Bare Mor mi?» hvisker hun igjen.

«Men I? Ligger I heroppe?»

Akrekonen smilte, saa den unge Kvinde fornam det af hendes Aandedræt.

«Nei. Je og Manden min ligg ti Kaavaaem her bent ned!» sagde hun dæmpet.

Der kom intet Svar. Bare et bævende Aandedrag. Da kom Akrekonen langsomt hen til den unge Kvinde og lagde Haanden paa hendes Arm i Mørket.

«Je trur, Du er illsvien*),» sagde hun, varmt som en Mor.

Den unge Kvinde forstod ikke Ordet, men kjendte Meningen.

«Findes her Lys?» spurgte hun.

«Nei, det har vi inte.» Akrekonen maatte igjen smile; hun skjønte, den unge Kvinde var af fint Folk.

«Du kjem fraa Oslo, skjønner jeg,» sagde hun.

«Ja.»

«Hm. Du kan trygt saavaa. Ingen kjem her. Han Burmann ligg i Svalen.»

Akrekonen stod og saa. Den unge Kvinde

---

*) = urolig.

løste Kjortelen i Barmen. Det lyste paa drivhvidt Lin der under.

Og Akrekonen tænkte videre over det hvide Ansigt og det hvide Lin.

«Han er vel Bror din han, Kameraten din?»

Hun talte lavt, men uden at hviske, som var det om ligegyldige Ting, de talte.

Den unge Kvinde smøg Kjortelen af.

«Jeg farer ensom,» hvisked hun; — hun slog den slidte Skindfeld tilbage.

«Isamma!» Akrekonen slog Hænderne ihop, men tog sig i det og saa sig om.

«Da maa Du ha det ilde,» sagde hun aldeles hviskende for ikke at forstyrre Stilheden. Det knaged i Gulvet, da hun flytted Fod og støtted sig mod Sengestolpen for at høre videre.

«Du hører Stor-Mand til kanske?»

Den unge Kvinde rysted paa Hovedet. Hun fletted sit Haar.

«Guds Mand kanske?»

Der kom intet Svar.

«For slige bruger ofte fare!» Akrekonen rejste sig, saa den anden kunde faa Sengen.

Da hørtes der et langt, bævende Suk i Stilheden.

«Jeg hører ingen til!» hvisked en ung, brusten Stemme.

— «længer» — kom det en Stund bagefter som af en uimodstaaelig Indskydelse.

«Hm!» — Den gløgge Bondekone havde hørt Ordet.

«Da har Du stor Sorg,» sagde hun stille.

«Det har jeg.»

Den unge Kvinde lagde sig ligesæl og slog Fælden over.

Der var en liden Stund ganske stille. Akrekonen tænkte videre om den unge Kvinde, og hun vugged uvilkaarlig sit gamle Hoved.

Saa lagde hun Haanden paa Fælden, der den unge Kvindes Arm kjendtes.

«Ja, Du faar saavaa da,» sagde hun.

Der hørtes kun et Suk til Svar.

«God rolig Nat!»

«God Nat!»

Listende Trin smøg Trappen ned. En hørte nogen vende sig i Sengen der oppe paa Ramnen. Saa sank der Stilhed.

Og den unge, farende Kvinde laa uden Søvn og hørte en ældgammel Kvindes Aandedrag derinde under Ramnsbjelkernes Dunkelhed.

⁂

«Hvad er Du for Slags Landsmand?»

Spørgsmaalet kom fra Vedroen, hvor man fornam Akregubbens Skikkelse i Dunkelheden, mens der faldt stærkt Lys fra Aaren paa hans knokede Hænder, som laa rødgule en paa hvert Knæ.

Den høie Pilegrim i den brune Kappe retted sig paa Krakken, der han sad. Kutten gled tilbage over hans Hoved, som han sad der og stirred ind i den flakkende Ild fra Tyrikubben.

«Fraa Hemaarken,» svared han kort. Hans kutteklædte lille Ledsager sad stille som en Mus ved hans Side.

«Saa?»

Akregubben mønstred ham længe ud fra Mørket.

«Skogsmand kanske?» sagde han omsider.

Den høie, blaaøgde svared ikke straks. Saa bøied han sig ned og tog en Stikke fra Aaren.

«Jeg er det,» svared han djærvt og sad som før.

Stilheden faldt; Aftentræthed seg over Stuen. Hunden reiste sig, tasled paa kneppende Klør over Gulvet og lagde sig fremved Døren, hvor det var kjøligere.

Da brød Gubben atter Stilheden.

«Er det Son din, han?» spurgte han dæmpet.

«Det skulde være det.»

Den høie Skogsmand svared; Sønnen gjorde en Bevægelse paa Krakken og rømmed sig med grovt Maal. Det var anden Gang ikveld, Akregubben havde hørt dette grove Maal fra et Barns Mund; thi Barn maatte Sønnen være efter Veksten at dømme.

«Aa gammel er den Karen da?» Akregubben vender sig halvt mod den kutteklædte, mens han spørger.

«Snart tjuge Aar!»

Det er Skogsmanden, som svarer, og hans Øine har et mørkere Udtryk.

«Hm! Det var underligt!»

Akregubbens Ansigt er kommet frem i Ildslyset og stirrer vantro paa den kutteklædte.

Da siger Skogsmanden med Hænder i Fang og Blikket dødt hen:

«Mor hans fôr ilde!»

Akregubbens Ansigt fik et underligt Udtryk, som om noget begyndte at dæmre i hans Erindring.

«Hm! Hm!» siger han og vugger langsomt paa Hovedet.

Men Skogsmanden stirrer videre hen som før og siger tørt og brudt:

«Han blev spændt ud af Mors Liv!» Og i det samme gled hans Øine til Siden bort paa Akregubben Denne drog sit Ansigt langsomt tilbage i Dunkelheden.

«Hm! Hm! Skulde Du ha hørt sligt!» siger han som før.

«At kristent Folk kan fare slik frem!» føier han til derinde fra Mørket, hvor han sidder.

Skogsmanden retter sig op, langsomt.

«Aa nei — det var nok inte kristent Folk,» siger han haardt.

Og der blir dyb Taushed.

Men Akregubben lægger ihop, at dette maa være hin Thore Morkinn, hvis Barn Morten Thuesen, Kongens Foged, spændte af Mors Liv første Aaret, Kong Kristjern var i Norge. Og han kjender sig saa underlig tagen derved.

«Aa heter Du da?» siger han pludselig.

Den mørke Skogsmand ser stærkt paa Akregubben.

«Thore,» svarer han.

«Hm. Og nu er Du paa Olafsfærd?»

«Ja. Det blev saa.»

Akregubben reiser sig. Han gaar med langsomme Skridt hen til Høgsetsskabet, tager noget af en Skuffe og gaar likesæl tilbage paa sin Plads.

Tager saa sin Kniv frem, skjærer Biter op og holder dem i Haanden frem for Skogsmanden uden et Ord.

«Aa Tak!»

Skogsmanden og hans Søn tar stilt hver sin Bit i Mund, Akregubben ligesaa.

En vild Duft af Kvanrod stiger. Og de tre Mænd blir siddende, hver med sit, hensunkne.

Endelig løfter den høie Skogsmand sit Hoved og ser vist paa Akregubben.

«Du er bleven gammel,» siger han. Hans Oine har et næsten umærkeligt Drag af Smil.

Akregubben studser. Han stirrer paa den fremmede Pilegrim, længe.

«Je er inte god for at drage Kjendsel paa dig,» siger han saa. Han ser fremdeles forskende paa den fremmede.

«Aa nei — det er længe siden.»

Skogsmanden sidder med et trygt Smil og lader Akregubben se.

«Det var endda samme Aaret, Morten Foged blev slagen ihjel paa Miøs.»

«Saa? Var Du med til den Færd?»

Akregubbens Ansigt er ligesom trukket sammen i sløret Likesælhed.

Skogsmanden saa i et væk ind i den gamles

Ansigt. Og det lille Smil forlod ikke hans Øienkroker.

«Der var mange med,» sagde han kort.

«Og galt gik det!»

Akregubben taler som den, der intet har havt med Sagen at gjøre.

«Ja. For somme.»

Skogsmandens Svar kom næsten muntert.

Akregubben reiser paa sig og faar det travelt med Varmen.

«Ja, det var haarde Tider,» siger han saa, ser hen for sig og sætter sig.

«Det var saa.»

Efter Skogsmandens Svar blev der lang Taushed.

De to havde fortalt hinanden sin Historie og dvælet ved et farligt Emne, uden at et eneste tydeligt eller farligt Ord var sagt.

Akregubben spytted, forsigtig.

«Tro det blir likere under den nye Kongen?» vaager han sig til at spørge.

Skogsmanden spytter ogsaa.

«Ja tro det?» siger han.

Nu spytter ogsaa Sønnen, og Akregubben ser for første Gang et Glimt af hans Ansigt, et lyst Ansigt, næsten fagert, men for stort paa den lille Skrot.

Da siger Akregubben, og der er et Smil paa hans Ansigt, mens han taler:

«En skulde tro det, nu, de har faaet baade ny Høvedsmand og ny Bisp i Oslo.»

Skogsmanden smiler.

«Ja, en skulde tro det.»

Akregubben saa ned.

«Den gamle vart ikke gammel Karen!» siger han.

«Mester Hans?» Nei, han fôr fort.» Skogsmandens Svar kom træt.

«Det var nok en Guds Mand?»

Akregubben saa gløggt paa Skogsmanden.

«Ja. Det var nok en Guds Mand.»

De smilte atter begge.

«Han blev paa Sjøen?»

«Ja, han blev.»

Akregubben reiste sig.

«Da gjorde Vor Herre Sælebot!» sagde han lunt.

Skogsmanden svarer ikke. Lægger bare sin Haand vart paa Akregubbens Knæ. Saa bøier han sig frem og hvisker:

«Hun, Kvindfolket, som farer, skal være hans Kvinde!»

Han gjorde et Tegn med Hovedet mod Kovedøren og saa forstaaelsesfuldt paa Akregubben.

Der blev lang Taushed. Akregubben havde draget sig tilbage i Skyggen ved Vedroen.

Saa sagde han endelig dæmpet, saa det grove Maal hørtes som søvnig Dur i Stilheden.

«Saa hun var hans Kvinde?» Og atter om en Stund:

«Da er det intet Under, hun farer.»

Den høie Skogsmand sad og stirred ind i Ilden, tankefuld.

«De siger hun blev med Barn,» sagde han.

«Hm!» Akregubben sad med Hænder i Fang.

«Da er det intet Under, hun farer,» sagde han anden Gang.

Han bøied sig frem og spytted forsigtig. Og atter blev der en liden Stilhed. Da reiser Akregubben sig, drager et Suk i Træthed og Tryghed, flytter Krakken forsigtig tilbage i Vedroen og kommer frem, saa Lyset falder paa hans Ansigt:

«Ja, det var en Guds Mand,» siger han stilt.

Saa rusler han uden at vente paa Svar frem til Høgsetsbænken og sidder atter i Skyggen.

Da taler Skogsmanden, dæmpet og fremmed, som kom det hele ham intet ved:

«Hun gik til Skrifte i St. Thorodd.»

Der kom intet Svar. Natstilhed begyndte at falde.

Saa hørtes atter Akregubbens Stemme i Dunkelheden.

«Han, som farer med hende, hvad Mand kan det være?»

Da reiste Skogsmanden sig.

«Derom ved jeg intet,» sagde han, «om han ellers farer med hende,» føied han ligegyldig til.

Akregubben reiste sig med et lidet Ryk fra Høgsetsbænken som en Mand, der er sliten og træt.

«Slike Farkjer bruger gjerne fare med nogen,» sagde han mumlende og gik med korte, gamle Skridt mod Kovedøren, hvor han famled sig frem og blev borte i Dunkelheden.

Og snart sov alt Sommernattens lumre Søvn paa Akre Gaard.

⁂

Det var blevet høgstnattes.

Den unge Kvinde paa Ramnen snudde sig i sin Seng søvnløs, feberhed.

Hun kjendte Skindfeldens Dyrevarme; hun kjendte den solstegte, sommerlumre Luft under Bjelkelagene; hun fornam Trykket af det varme Tag og hørte i Dødsstilheden den gamle Kvindes Aandedræt dybt derinde.

Hendes fine, sanselige Legem led under den stærke hensynsløse Natur; hun kjendte sig som i grove Magters Vold, dem hun gjerne kunde have givet sig hen til og følt sig lykkelig ved at tjene, om det var skeet for længe, længe siden; thi her var Fred og sanddru Styrke, det kjendte hun forvisst; her kunde en leve sit Liv og dø sin Død tryg og tro, som de havde levet og døet gjennem Slægter herinde i det dybe, enkle og vilde. Det fornam hun feberhed af Sorg og næsten skjælvende af Reisens Strid og Spænding; men bakom det hele slog Nagets vilde Puls, mens Mester Hanses Billed og andres veksled i Angst som Pulsslags jagende Smerte gjennem hendes Sind. Hun vendte sig atter i sin Seng, halvpaaklædt som hun laa; hun kunde ikke sove. Og hun drømte den unge Pilgrims fristende Billed frem, om der kanske kunde være Lægedom eller Lise i Elskovs Drøm; og hun tænkte, at den Fremmede tog hende i Favn, og hun kjendte hans Elskov, saa hun et Øieblik glemte al Sorg, skjønt hun jo intet vilde have med ham eller andre at skaffe, men var faren paa Angers Færd til den hellige Olafs Legem at bede for Mester Hanses Sjæl og sone i Sorg sin Synd! Den unge Kvinde drog et dybt Aandedrag, befriet gjennem det, hun havde tænkt, og hun kjendte med Velvære sin blottede Barm løfte sig og røre ved Fældens Haar; og den gamle Kvindes Aandedræt dybt derinde blev som en sund Slægts Erfaring og Forbarmelse, der tog hende ind til sig og strøg hendes Sorg ud. Hun folded sine Hænder over sit Bryst og tænkte, at nu fik hun sove; men om lidt gled de med et Ryk fra hinanden og ned ved hendes Side, og hun syntes, hun maatte klage høit, der hun laa, men ikke torde; — hun var kommen til at tænke paa sit Barn. Og hun forbanded Mester Hans, at han var død, saa hendes Barn var et Skammens Barn mellem Fremmede; og hun forbanded sit Barn, at det var født, saa hun selv var bleven en skamløs Mor mellem Kvinder; og hun tænkte det bedst, at hun blev en Allemands Kvinde paa Jord; da havde en dog Lyst og ei Sorg alene. Hun reiste sig op i sin Hede; hun kunde ikke aande; hun syntes den svale Skog og det store Vand, som hun nu havde lært at kjende, var eneste Frelse; hun brød sig om Verden intet, om Menneskers Tale intet; hun vilde ud i Guds frie, svale Natur for at tage Lægedom eller Død, — det fik komme, som det vilde. Hun klædte sig paa; hun smøg Trappen ned; hun fornam, at den gamle Kvinde reiste sig i Sengen og stirred efter hende; hun hørte Folk snu sig og lytte i den mørke Kove, da hun gik forbi, og en Mandsstemmes sagte Kalden paa en knurrende Hund, da hun tog i Dørklinken, mens mørke Hoveder under Kapperne speidende løftedes i Kvældsskjæret fra den sluknende Tyrikubbes usikre Lysning paa Aaren.

Saa aanded hun op, befriet; hun stod paa Svalstenen og stirred ud i Sommernatten.

Der var slumrende stille.

Stabur og Laaver sortned eventyrligt; Hundehuset med sin hvidnende Staurgard omkring stod tomt, men paa Vagt; Ljaaer bed fast i Vedskjulets Væg rundt den gulnende Slibesten. Kransede Rensdyrtakker tegned mod sortblaa Himmel; grinende Bjørneskaller lyste ud af Væggenes Mørke; det graaned paa Allmandveien med de høireiste Merkestene; bagom steg Granskogen svartnende, svindende i uendeligt Øde.

Den unge Kvinde drog Aanden frigjort paany: i dette dybe fredelige vilde hun leve eller dø. Og hun gik med hurtige Skridt paa maafaa ud mellem Husene, frem gjennem Engen, som veg med blødt Græs og blaanende Blomster; saa sank hun ned mellem de smaa Buske og de graanende Stene; og hun kjendte Nattesvalheden synke som Søvn over hendes trætte Sanser.

Det var som stilned Sorgens Drøm i hendes Blod, der hun laa; det var som sov hun mellem Venner i Mørke, tryg som Barn i Mors Fang, og fremom sig kjendte hun Skogen, farefuld og alligevel skjærmende for Fare. Hun laa længe slig, ganske stille i den graa Nat med Misterosets dove Elvesus langt borte og Aasenes værnende Skygger høit løftede vidt omkring.

Tankerne paa Døden døde i hendes Sind; Livets svale, dragende Lyst vaktes; Skjønhed og Glæde steg med sine Minder fra tusen korte, stjaalne Stunder; Hengivenhed i Livet blev atter all hendes Længsel. Hun kjendte sig dragen mod at gjøre Bod for Synden; hun syntes Jordens Sorg medett blev skjøn og dens Lyst en Salighed, fordi den gav saa skjøn en Sorg.

Langsomt reiste hun sig, saa sig om i den store, stille Natur og gik tilbage gjennem Græsset samme Vei, som hun var kommen.

— — — Der stod en Skikkelse mellem Husene. Hun kvak til og stansed; thi den kom hende i Møde. Det var den unge Pilgrim. Han gik lige hen. Han tog hendes Haand.

Jeg vidste I maatte komme,» hvisked han.

Hun drog sin Haand til sig og vendte sig bort.

‹Jeg fik ey sove,» svared hun, dæmpet og ensomt.

Han stod hende ganske nær, saa hun kjendte hans Aandedræt.

«Det faar I ey uden i min Arm, Gunhilde; det ved I forvisst.»

Den unge Kvinde traadte et Skridt tilbage og løfted sit Hoved, saa Glansen af hendes blaa Øine blev mærkbar i Mørket.

‹Slig faar I ey at tale,» sagde hun hæst; Stemmen dirred af Harm.

Den unge Pilgrim stod som før. Kappen hang løs over Skuldrene; de fornemt skaarne

Klæder lyste derunder, og hans friske Tænder hvidned i et Smil.

«Saadan er I skiøn, Gunhilde,» hvisked han.

Hun tog et par hurtige Skridt for at komme forbi, men stansed braat; thi han traadte hende i Veien.»

«I faar ey gaa!» Der var slig hed Magt i hans Stemme og slig sund Ungdom tillige.

«Vi ere jo ene i de store Skove; der er Nat trindt omkring.» Hun kjendte ham atter nær sig, og det var som om en sød Træthed jog gysende gjennem hende.

«Jeg har intet med Eder,» mumled hun; — hendes Øine fanged hurtig hans Billed og gled atter til Side.

Da lagde han sin Haand paa hendes Arm.

«Mester Hans lever ey længer,» sagde han lavt og nær.

Hun gjorde et Ryk, men blev staaende lammet af hans Arms Magt.

«Hans Barn lever,» hvisked hun bønligt bævende.

Den unge Mands Arm gled sagte ned som i Ærbødighed; hun stod der fri i den frie Natur. Hun kjendte, hun kunde gaa eller blive, som hun selv vilde. Hun drog Aanden stærkt i Frigørelse og vendte sig bort; da saa hun ham styrte i Knæ og kjendte hans Arme om sine Fødder, der hun stod.

«Gaa ikke,» hvisked han.

Der drog som en betagen Kjærlighed over

hendes Legem; hun taug; hun var i sin Naturs Vold, og Længslens korte hede Glød gjorde hende viljeløst salig nu, som saa mangen Gang tilforn.

Den unge Mand reiste sig; han tog hende ind til sig; hun taug fremdeles, og ført af hans Arm bag hendes Skulder, med sænket Hoved og kort, betagent Aandedræt gik hun i de nedtraadte Blomsters Spor den kjendte Vei mod Skogen og ind.

Sommernatten sov videre sin sunde Søvn, likesæl med Livets Smerte.

⁂

Det graaned af Dag. Naturen begyndte at leve efter sin korte, kjølige Hvile. Et spædt Bækkemummel hørtes høiere end ved Nat; et indestængt Hanegal vækked fra Fjøset. Paa Svalstenen hørtes hviskende Stemmer; det var de to som skiltes; hun stirrende fjernt hen, hvor den rødmende Solstribe gylded Skogen i Vest. han hyllet ind i sin Kappe med Kutten over det krusede Haar.

«Vi gaa at skrifte i St. Peter eller St. Simon,» hvisked han, vendte sig og gik mod Sommerstuen. Hun svared ikke, stirred bare hen som før. Det var, som om al Naturen havde lukket sig for hende trindt omkring. Men ingen af dem havde seet, at Akrekonens gamle vaktsomme Ansigt havde ligget tæt til Havevinduets buklede Glar og seet dem begge, baade da de gik og da de kom.

⁂

Da den unge Kvinde efter lang og fast Søvn under Skindfælden paa Ramnen, vaagned og slog Oinene op i Erindring, saa hun over sig en ældgammel Kvindes Ansigt. Hvidnende Haar under den sorte Hue, halvslukte Øine under rødrandede Oienlaag og en knoket Haand skjælvende stottet paa Krokstaven.

«Det er fremmed Folk,» hørtes der brustent og skjælvende.

Gunhilde reiste sig halvt i Sengen og stirred, men svared ikke.

«Fint Folk, ser jeg,» kom det som før.

Den gamle Haand strøg bugtende hen over Munden; de slukte Øine stirred.

Mester Hanses Elskerinde sad som før og kjendte sig beskuet af Slegtens ældste Øine.

Den Gamle taug en liden Stund og flytted saa smaat paa Staven.

«Er det hende Karen Lomnes kanske?» Stemmen var usikker, da hun spurgte.

Gunhilde rysted paa Hovedet og saa paa den Gamle.

«Det er det nok ikke,» svared hun og reiste sig helt op, saa hun sad paa Sengekarmen med den unge Barm halvaaben. Den gamle Kvinde snudde sig halvt og stod spørgende; saa flytted hun et Par Skridt tilbage paa Gulvet.

«Je tænkte, Du var af Lomnesslegten,» sagde hun igjen og saa forskende paa hende. «Det er fagert Folk og bra Folk,» mumled hun videre hen. Og Gunhilde, der hun sad, vidste ikke hvad det var, som tog hende slik ved den gamles Ord; men hun kjendte, der vilde komme Taarer frem i hendes Øine.

«Jeg er paa Olafsfærd,» mumled hun.

Den Gamle, som horte ilde, kom atter nærmere hen og stod bøiet mod hende. Og hun saa hendes Øine fulde af Taarer.

«Du er langfarendes, kan hænde,» sagde hun.

Gunhilde nikked, og Taarer faldt en efter en.

Den Gamles Ansigt fik ligesom milde Linier; Haanden hviled dirrende paa Krokstaven.

Du er med Barn?» kom det erfarent og stille.

Gunhilde rysted igjen paa det boiede Hoved. Den Gamle saa ned over hendes Haar.

«Aa nei, — Du fôr vel inte saa langt for saa lite,» sagde hun og vendte sig med smaa Skridt mod Ramsgluggen, hvor Morgenens første Solstraaler faldt.

Saa spurgte hun ikke mere. Langsomt og mumlende hen for sig gik hun mellem Krakken og Bordet hen til sin Seng, tog med skjælvende Haand i Skindfælden, retted den, snudde og kom paa den anden Side af Krakken langs med Bordet tilbage til Sengen, hvor den unge Fremmede sad.

«Du laa vel paa Deisetr, ved je?» spurgte hun saa. Hun saa fra Siden med Haanden mod Solstrimen op paa Gunhilde, som nu stod opreist og knapped sin Kjortel i Barmen.

«Ja!» Den fremmede Kvinde svared uden at se op.

«Var han heme han Sevat?» Den Gamle stod som før.

Gunhilde vendte sig halvt bort, mens hun fæsted sit Haar.

«Det veed jeg intet,» svared hun lavt.

«Hm!» Den Gamle sænked Haanden og flytted paa sig.

«Hun Ambjørg og hun Birgit var vel paa Sætern?» Hun stod nu i Skyggen og saa forventningsfuldt, krævende paa den Fremmede. Men denne gav intet Svar.

Den Gamle stod længe. Haanden paa Krokstaven skalv ventende; den hele Skikkelse blev ligesom mindre, baaren af svigtende Kræfter. Men den unge Kvinde svared fremdeles ikke. Hun stod helt bortvendt og fæsted sin Sølje i Bringen.

«Hm!» Den Gamle snudde sig, strøg sig med den knokede Haandbag over Munden og saa ned mod Ramnslemmen.

«Det er svært, saa Du ligner paa Sollerngubbfolket,» sagde hun, stod lidt, drog en Suk og gik varsomt hen mod Lemmen, famled sig med Krokstaven foran og Haanden som Klo om Rækverket Trappen ned, indtil den svarte Luve over det hvidtistede Haar blev borte.

Gunhilde drog Aanden dybt, da hun var bleven alene. Hun strøg med begge de hvide Hænder over sit morgentrætte Ansigt. Hun saa ud gjennem Ramnsgluggen, som søgte hun nogen; saa slog hun sin Kappe om sig, skjøv Kutten frem

over Hovedet og gik langsomt ned samme Vei som den Gamle.

* * *

Der var fuld Morgen paa Akre Gaard. Ljaaer slibtes ved Ildhusvæggen; Heste spændtes for Langarmene, og foran Svalen holdt Pilgrimsfølget, færdigt til videre Færd. Akregubben stod i Skjortærmer paa Svalstenen, og bag Stuevinduets anløbne Glar stirred den gamle Kvindes Ansigt efter dem, som skulde fare. Da saa Akregubben medett undrende op mod Syd, Moraveien; thi deroppefra hørtes klingrende Hovslag og høie, glade Røster i Morgenkjøligheden. To ridende Knekte i stærkt farvede Klæder og med Hat paa Hoved kom Veien frem, stansed i Veiskillet og drog, den ene nord, den anden syd, hver med sin Føresmand foran Hesten. Pilgrimsfølget blev staaende og vente, til han. som fôr nord, var dragen Akre forbi.

«Hvad Mænd var det?» spurgte den unge Pilgrim. Akregubben stod en Stund; saa svared han: «Det var nok Kong Gustas Mænd. De kom over Fjeldet i Nat.»

Den unge Pilgrim nikked.

«Hvad Ærind sagde de sig at have?» spurgte han likesæl.

Akregubben flytted Fødderne paa Svalstenen, fik Haanden paa Ryg og saa mod Solen. «De sagde sig at fare for at kræve Arv hos Storfruen paa Austraat og Hrr. Finsent», sagde han; han spytted paa Svalstenen, da han havde talt, og saa tryg hen i Veiret.

Den unge Pilgrim nikked igjen.

«Men han, som for syd?» spurgte han og gjorde en Bevægelse med sit Hoved.

«Han sagde sig, at han skulde fare til Hrr. Henrik Krumedik og Kong Frederik i samme Ærind.» Akregubben talte dæmpet og høist ligegyldig.

Den unge Pilgrim nikked tredie Gang.

«Det er underlige Tider,» sagde han.

«Ja, det er underlige Tider.»

Akregubben sukked og taug. Og Afskedens forlegne Tomhed indtraadte.

«Farvel og Guds Fred!»

«Eder det samme!»

Gubben stod som en Skygge paa Svalstenen og stirred, mens Følget langsomt drog ud gjennem Grinden, nordover Veien og blev borte i Svingen ned mod Lomnessjøen i den klare Sommermorgen.

⁂

Det er Kveld i øvre Reindals Bygd.

Vesperklangen fra Sante Simon dør i blode Klemt der nord i Dalbunden. Vestagrændens Gaarde Haarsetr i Syd, Berge, Haug og Birkesetr paa Haugene i Nord ligger tause og kjølige i Solefaldsskyggen; men fra Østagrænden, der endnu ligger grøn og varm i Kveldsolsglansen, skjærer Solefaldets gyldne Striber og Straaler skimrende ud af de buklede Ruder, mens Elven blaa drager Dalbunden frem i hastig Strøm.

Paa den gamle Gravhaug nord for Haarsetr Gaard holdt Pilegrimsfølget Rast under Birketræerne. Der havde ingen Messe været i Sante Peter ved Ottastrømmen i Ytterbygden; Præsten, Herr Thorleif var faren til Sante Simon og sad nu paa Kirkens Gaard, Bjonngard-Uti, hvor han brugte at holde til, hver Gang han var i øvre Bygd.

Gunhilde og den unge Pilegrim sad under et Træ noget borte fra de andre.

Den høie Skogsmand laa henstrakt i det magre Græs og aad; Dvergen sad paa en Sten med sit store, lyse Hoved støttet i Hænderne, nynned med grovt Maal en Strofe og stirred nordover Dalen.

Der kom fra Enge og Jorder Folk tilbage til Kvile efter Dagens Arbeid. Somme stansed og saa efter Pilegrimsfølget, der det sad; andre snudde bare Hovedet, talte dæmpet og gik videre.

En gammel Mand, som gik langsommere end de andre og havde Ljaa over Akslen, stansed længe og stirred, satte saa Ljaaen fra sig mod Skigarden og seg fremover mod de Fremmede med Hændende efter Tommelfingrene fæstede i Kjortelbæltet. Kommen frem til Haugen gav han sig god Tid, bøied sig efter Sten, som han kasted til Side, plukked Græsstraa, som han fingred paa længe, kom sig saa endelig frem til den høie Skogsmand og saa paa ham længe i Taushed.

«Det er Munk ude?» siger han saa.

«Det er saa.»

Skogsmanden reiste sig halvt op, der han laa.

Den Gamle saa fra den Ene paa den Anden af de Fremmede og stansed saa med Blikket fæstet paa Dvergen, der sad urørlig paa sin Sten.

«Det var liden Mand,» sagde han.

Dvergen snudde sig halvt, der han sad, og saa op paa den Gamle.

«Smaa er inte større!» Der var et blaanende Tinder i hans blanke Øine.

Da lo de alle og den Gamle længst; saa satte han sig, gigtbrudent paa en Sten ved Siden. Da sagde Dvergen, og den grove Stemme hørtes næsten sælsomt fra det store Hoved paa den lille Krop:

«Det var gammel Mand.»

Den gamle retted langsomt sin Ryg og støtted Hænderne mod sine Knær.

«Gammelt Folk er inte yngre,» sagde hun lunt.

Nu lo alle de andre, kun ikke han, og Bekjendtskab var gjort.

«I kommer Sølenskaret kanske?»

Den Gamle saa paa Gunhilde og den unge Pilegrim, da han spurgte.

«Ney, vi kom Sjøen.» Det var Skogsmanden, som svared.

«Saa? Jeg tænkte I var svensk Folk. Her farer saa mange slige nu om Aarene.» Gubben saa forskende paa de to Unge.

Da sagde den unge Pilegrim muntert:

«Ney, svensk Folk ere vi ey; men syndigt Folk ere vi endda forvisst.»

Den Gamle drog paa Smilen.

«Ungt Folk er støtt syndigt Folk,» sagde han. Han fik Tag i en Kvist, som han langsomt brød op i Smaabiter. Han tog den sidste Bid i Munden og tygged; han havde alle Tænder.

«De siger, Svenskerne skal have reist sig mod Kong Gusta,» sagde han nølende.

Den unge Pilegrim reiste sig og spændte sit Bælte fastere om Kjortelen.

«Det tor være sandt,» sagde han; «og lidet Under er det, nu da Dalkarlerne have lært hannem at kiende. Da var Sten Sture anden Mand og Svante Nilssøn ligesaa.»

Den unge Pilegrim var alvorlig; han stod og saa ud over Bygden.

Da reiste den Gamle sig ogsaa.

«Det er en vanskelig Sag for Høvding at gjøre alle tillags,» sagde han. «Faar nu se, om Kong Frederik gjør det likere her i Norge end Kong Kristjern før hannem!»

Da gik den unge Pilegrim Gubben ganske nær og saa ham alvorlig ind i hans Ansigt.

«Kiender I Kong Frederik?» spurgte han hvast.

«Den Gamle løfted sit Hoved undrende og saa paa den unge Mand.

«Det gjør jeg inte,» sagde han, «inte heller Kong Kristjern og end mindre Kong Hans, fast jeg har levet under dem alle; men det ved jeg, at de

alle er danske Mænd,» sagde han, og hans rynkede Ansigt havde stor Kraft, da han talte.

Skogsmanden var bleven opmærksom; Dvergen sad vendt mod ham, som talte, med et undrende Udtryk i sit lyse Ansigt, og selve Gunhilde, der hele Tiden havde været som borte fra de andre, snudde sig nu og stirred.

Da sagde den unge Pilegrim:

«Danske Mænd faa vi vel at agte her i Norrig, aldenstund norske Mænd snart ey blive at finde.» Der blev en stor Taushed. Alle saa paa den Gamle, hvis Ansigt graaned i Solefaldet.

«Nu hører jeg, Du er fremmed Mand,» kom det betagent, og Røsten havde den Krænkedes tilbageholdte Dirren.

«Du taler, som Peder Sunnanväder siges at tale; alle kommer I hid til os med gilde Ord om fremmed Land og tunge Ord om vort eget. Snart ved en inte, hvor en skal vende sig, hverken til Konge eller Præst.»

Den Gamle stod ludtrygget og stirred fjernt hen; men den unge Pilegrim, som havde studset ved den gamle Mands Ord, sagde nu dæmpet:

«Peder Sunnanväder? Hvad ved I om hannem?»

Den gamle Gubbe drog paa Smilen.

«Aa, noget hører vi her i Fjeldene og; her farer saa mange, baade fra Nord og Øst,» sagde han nølende, som havde han rørt ved et farligt Emne.

«En ved snart lidet, hvem som Konge er,

hverken her i Landet eller i Sverig; alle har de Ret, og alle farer de ilde fram.»

Gubben vendte sig halvt for at gaa. Da sagde den unge Pilegrim:

«Er Du Manden paa Gaarden?»

Gubben vendte sig helt, men stansed og saa paa Følget endnu en Gang.

«Jeg skulde saa være,» svared han; «men Du, hvad er Du for Kar?»

Pilegrimen drog sin Kutte over Hovedet.

«Jeg farer Olafsfærd for mine Synder Skyld,» sagde han uskyldigt.

«Det gjør vi alle,» sagde Dvergen med sin grove Stemme.

Da smilte den Gamle.

«Ja, Hellig Olafs Kappe er vid,» sagde han, og den unge Kvinde fornam af hans Smil, at han havde været fager.

Da spurgte atter den unge Pilegrim:

«Hrr. Thorleif, Præsten, hvor sidder han idag?»

Haarsetrgubben pegte med sin krogede Haand Nord og Øst over Dalen. «Paa Bjøngard-Uti, vi kalder,» sagde han. «Du ser det skinner af Ruder i Solefaldet.»

«Tro, han er hjemme i Kveld?»

«Det tror jeg forvist. Han red over Strømmen fra Sante Simon ved Vesper Tide.»

«Er der Herberge at faa for Natten?»

«Det tør nok hænde, enten paa Norset, eller Bjonngard-Opi. Der bruger støtt ligge Munk og farende Folk.»

Den gamle vendte sig og gik, og Følget brød op fra Gravhaugen for at fare videre i Sommerkvelden; men kommen frem paa Veien ropte den unge Pilegrim efter Haarsetgubben, der han seg langsomt sydover:

«Er Strømmen grund, saa farende Folk kan vade den?»

«Ja, den er grund,» kom det træt og fjernt, og Gubben vendte dem Ryggen.

⁂

I den store Stue paa Bjønngard-Uti sad Præsten Herr Thorleiv ved Høgsetsbordet og skrev. Kveldssolens skraa Striber faldt gjennem de blyindfattede Ruder, dirrende hen over Pergamenterne. En stor skindindbunden Kirkebog med morkne Spænder laa opslagen paa Bænken; Blækhornet stod i Vinduet saa nær, at Præsten kunde naa det, naar han vendte sig hver Gang. Paa Bordets anden Ende stod Rester af Maaltid, Saltmadsfad og Ølskaal med skaarne Navne. Foran Aaren med det torkede Bjerkeløv, der gav vissen Lugt, laa en brunsvart Dyrehund i Ring med mørke, vagtsomme Øine paa Præsten; Skogsbue med Pilebundt fæstet hang paa Væggen tæt ved; Sauskindskjortel og Vadmelshoser hang slængte over Slinden; Fyrfad, rustent og ubrugt, stod i Vedroen mellem Rester af Bark og Flis.

Præsten, Herr Thorleiv, kræmter, tager Pennen mellem Tænderne og ser tilbage paa det, han har skrevet. Reiser sig saa, gaar hen til Bordenden og drikker af den skummende Ølskaal med Pennen i Haand. Øinene gaar vagtsomme til begge Sider, mens han drikker, lysblaa og ulveskraa i den brunbrændte, foldede Hud. Saa sætter han hurtig Ølbollen ned og lytter; Hunden løfter Hovedet og giver et kort, aarvaagent Glæfs. Saa gaar Præsten hurtig tilbage til Høgsetet og giver sig til at skrive videre.

Der høres tunge Skridt paa Svalhellen; det tager haardt i Klinken, og Hunden farer op med et Par voldsomme Glæfs, som fylder Stuen. «Schut, Vagtmand!» Hunden lystrer, gaar med reist Bust knurrende hen til Døren, flekker Tænder og vender træg tilbage til sin Plads ved Aaren, hvor den bliver siddende med mørke Øine og smaa, uvilkaarlige Bjæf mod den, som kommer ind. «Schut, Vagtmand!» siger Præsten igen; han ser bort paa ham, som er kommen.

«God Kveld»! Det var en dæmpet, varm Stemme; Manden stod der med Huen i Haand og den slidte Sauskindskjortel, sortgraa, rundt det stærke Legem. Haaret var rødbrunt, tjafset, Øinene brungraa og flakkende; gulrøde, ornede Bryn og en skarp Næse gav Ansigtet Styrke.

«God Kveld, Birger Norset!» sagde Præsten, «Du kommer at faa mig til Tale?» Han lagde Pennen og reiste sig. Saa gik han Bonden halvt tilmøde, og fra den anden Side af Stuen kom nu Hunden, som havde seet sin Husbond reise sig, knurrende lige hen

«Det tør trængs!» Bonden svared kort og saa ned paa Hunden, som stod veirende ganske nær.

«Det var sint Hund,» sagde han.

«Schut,» sagde Præsten, og Hunden larved sniken hen til Aaren.

«Du kommer at tale om Utistuskogen, kan jeg tænke?»

Herr Thorleiv stod med Hænderne i Siden og saa paa Birger Norset med de skraa, lysblaa Øine. Birger Norset stod og saa paa Præsten igjen; der lumred Harm i hans Blik; den tværskaarne Mund med det rødgule, stride Skjæg viste de gulnede Tandstumper og var hvidnende vaad i Mundvigerne; men han svared ikke.

«Du skriver, ser jeg,» sagde han.

Præsten snudde sig og saa bortover mod Bordet.

«Det giør jeg hver Dag,» svared han.

Birger Norset stod som før og saa fortærende paa Præsten.

«Det tør hænde det,» siger han, og Stemmen faar en høiere, varmere Klang; «men inte magter Du skrive os fra Lov og Ret her i Landet!»

Præsten smiler, saa man næsten ikke ser hans Øine.

«Det er vist intet min Agt,» sagde han tryg; «men Skogen hører Kirken til og har saa gjort; det viser alle Breve.»

Præsten var gaaet frem til Bordet, mens han talte, og stod nu med Hænderne famlende mellem Dokumenterne.

Da kom Birger Norset langsomt nærmere, flytted Huen mellem Hænderne og stirred ned paa de røde Fingre. Saa løfted han Hovedet hvast og saa paa skakke bort paa Præsten. «Skrive gjør Du hver Dag. Det turde blive mange Breve, slig Du bedst liker dem,» sagde han. «Men Skogen er *min* og har saa været, saa længe Folk kan mindes her i Dalen; det skal Du faa mange Vidner for, om saa Du vil i Morgen Dag paa Birksetr Ting. Derfor er jeg kommen.»

Præsten taug et Minut; saa vendte han sig værdig, med lukkede Øine mod Bonden, som stod der, paagaaende og stærk, lagde Haandfladerne sammen over Bugen og stod med Fødderne skilt, som var han for Alteret i Sante Simon.

«Gaa til Tinge med dig giør jeg intet, Birger Norset, for den hellige Kirkes Sag; men skrive giør jeg Morgen Dag til Biskop Mogens udi Hammer og til Herr Oluf Galde, Kongens Høvidsmand, her søndenfields; saa faar vi at se, hvem der eyer Skogen, Du eller jeg.»

Da lo Birger Norset uden at en Mine i hans Syn skifted; saa sagde han med ganske lav Stemme, lumrende som foran Uveir:

«Havde Herr Henrik Krumdik siddet som for paa Kongens Vegne, saa kunde I gjerne have skrevet, Herr Thorleiv; for den Mand var os Bønder god, som Far hans, Herr Hartvig før hannem; men nu faar Du nok at stande til Rette paa Tinge; for snart maa Gud Herren vide, hvem som er Konge og hvem som har Magten i Landet.»

Herr Thorleiv slog sine Øine op og rykked et Skridt tilbage, saa han støtted sine Hænder mod Bordpladen.

«Den Hellige Olaf og Santa Birgitta skiærme din Forstand,» hvisked han, og han gjorde Korsets Tegn fremfor Bonden, der han stod. «Kom din Tale Kong Frederiks Raad for Øre, kunde Du ret snart blive om et Hoved kortere.» Præsten gik en stor Sving bortover Gulvet og stod nu paa Afstand og stirred paa Bonden.

Da gik Birger Norset Præsten endnu nærmere; de gulnede Bryn trak sig sammen; Øinene brændte og Munden skjalv, mens Haanden uvilkaarlig hug Tag i Beltet, der Kniven hang.

«Fik Kong Frederiks Raad at høre, hvad Du og andre med dig tager Eder fore her nord, da kan hænde, det inte gik dig likere,» sagde han med dirrende Stemme. Han knuged Hatten i sin venstre Haand.

Hrr. Thorleiv flytted sig ikke; han stod ventende, indtil Rødmen atter var sunken i Bondens Ansigt.

«Hvad sigter Du til?» sagde han lavt men skarpt.

Birger Norset drog bævende sin Aande. Han flytted med Fødderne og kom ligesom et Skridt tilbage.

«Aa, det turde være mangt og meget, som

Du vel helst inte hører,» mumled han trodsig hen for sig.

Hrr. Thorleiv smilte; han drog sine Øienbryn op og saa med plirende Øine frem mod Bonden.

«Det er nok bedst, Du intet nævner, al den Stund Du intet har at nævne,» sagde han spodsk.

Bonden drog Aanden hurtig; han stod rank og rak foran Præsten.

«Kalder Du det intet, at Du ifjor tog Fiskeretten i Missjøen og Fæmund fra Norset Gaard, som Hrr. Knut før dig tog Retten i Kora, den vi fra gammelt aatte ihop med Unnsetingerne og Tyldølerne? Dengang skrev Du og Hrr. Thorleiv; men nu skal Sagen for Tinge; ellers skal jeg skrive Dig en Rune, Du sent skal glemme.»

Birger Norsets Haand dirred paa Knivskaftet og hans Hud var hvid under det gulrøde Skjæg; men Øinene fôr fra Præsten mod Gulvet og tilbage alt i ét.

Hrr. Thorleivs Ansigt blev blussende rødt; han traadte et Skridt tilbage og stod nu nær Aaren, hvor Hunden netop havde reist sig.

«Du er strid Mand, Birger Norset, — stridere for dit Gods end for dit Liv,» sagde han sterkt.

Birger Norset taug. Han satte Hatten paa sit Hoved, og Haanden slap Knivskaftet.

«Aa, lidet vyrder I at rane anden Mands Gods og Grund; det er gammelt kjendt, saalænge fremmed Folk styred i Norge; men lidet vyrder jeg den, som inte agter Fædres Grund og Gaard.

Er den først tagen, tør det hænde, Livet blir lidet værd her nord.»

Han stod der mørk og stirred bent frem.

Da sagde Præsten:

«Saa synes det mig dog, at mange af Eder baade kiøbe og sælge en Hud her og et Skind der af Fædres Eye, ret som det kan falde sig.»

Birger Norset vendte sit Hoved braat mod Præsten.

«Skam faa den Bonde, som sligt gjør,» sagde han hed i Røsten. «Ellers ved jeg af ingen slig Handel her, andet end den, at Embret Helgesen kjøbte nordre Undset en Hud af Sevat Deisetr for femten Aar siden; men det var for at Gaarden ikke skulde gaa af Ætten, som Gud og hver Mand ved; Sønnen, han Olav Embretsen, sidder, som I ved, i Opistuen den Dag i Dag.»

Da smaalo Præsten.

«I sidder vel og paa eders Gaard, Birger Norset?» sagde han lunt.

«Og I flytter Hafællen, som selv I lyster.» Svaret kom hvast.

«Hafælle maa vel findes!» — Præsten strakte Armen ud og tog om Aarens Jernstaur, hvortil han støtted sig.

«Aa, det blir for daarlig Stængsel mod en Præst, helst om en har ungt Kvindfolk paa Gaarden!» — Birger Norset saa med skarpe Øine ind i Præstens Ansigt,

Hrr. Thorleiv gjorde et Ryk; han blev blodrød i Synet.

«Jeg giver dig og dine Kvindfolk saa god en Dag,» ropte han.

«Og jeg giver dig —!»

Birger Norsets Kniv for af Skede og blinked i den løftede Haand. Steilpandet, foroverbøiet med sammenkneben Mund stod Bonden der, færdig til at gaa paa. De gulnende Tænder tygged; Hatten var gleden bagover det tjafsede Haar.

Hrr. Thorleiv drog med et Ryk sin Bug tilbage og slængte sin Haand med tre løftede Fingre truende frem mod Bondens Ansigt.

«*Maledictio Dei tibi!*» skreg han.

Der hørtes et Glæfs; en Hund sprang frem, hug Tag i Sauskindskjortelen, men blev spændt tilside.

Birger Norset gjorde en Sving med Kniven efter Hunden, som veg.

Der blev et Øieblik dyb Taushed. Hundens Knurren, idet den langsomt drog sig tilbage til sin Herre, døde hen.

Birger Norset blev staaende længe uden et Ord som tagen af Skam eller hemmelig Angst; han satte sin Hat tilrette med høire Haand, hvori han fremdeles holdt Kniven; saa stak han denne langsomt i Sliren, blek.

Da klang det i Stilheden:

«Den hellige Kirkes Forbandelse over den, som lægger Haand paa en Herrens Tjener!»

Hunden lunted hurtig lige frem til Bonden, som vilde den bide, men vendte ræd tilbage til sin Herre.

Da sagde Birger Norset lavt:

«Ja, læs Du mig bare fra min Salighed, som Du skriver mig fra min Gaard; ingen kan vide, hvorlænge I sidder ved Magten, hører jeg ret.» Han snudde sig braat og gik uden at se sig tilbage.

Men da Præsten gjennem den aabne Dør stirred harm ud i Kveldskyggen, fornam han dæmpet Tale af fremmede Stemmer og Hestehoves Tramp paa Græsvolden. Og de fremmede Pilegrime, som nu mod Kveld var komne til Bjønngard Uti, saa en oprørt Mand komme hastig ud af Præstebygningens Sval og gaa Veien ned mod Grænden uden at stanse eller se sig om, slig som Bønder ellers brugte gjøre i Dalene.

De, som kom, var Følget fra Akre, men dem imellem en ridende Svend, lys af Haar, med svensk klingende Tale.

* * *

Det banked, tre Gange, paa Præstens Dør.

Hrr. Thorleiv dypped Pennen i Blækhornet og underskrev, langsomt og roligt, som om ingenting havde hændt:

«Biemptegardt udi Reyndallen *anno domini mdij IV* ottende dag nest fore St. Bodolfi.

Thorleivus Petri.

«Træd ind!» — Præsten tog Pennen mellem Tænderne og saa op.

Den unge Pilegrim fra Akrefølget stod i Døren.

«God Kveld og Guds Fred!» Han slog sin Kappe tilside og stod der høi i sin rigt skaarne Dragt.

«*Idem vobis!*» — Præsten reiste sig halvt fra Bordet.

Pilegrimen traadte et Skridt nærmere og skotted til Hunden, som snused paa hans Knæ, smaalogrende.

«Tilgiv om jeg afbryder Eders Arbeid,» sagde han med ung, indtagende Stemme;» men er I ey Hans Velærværdighed Hrr. Thorleiv til Sante Simon?»

Hrr. Thorleiv reiste sig nu helt, lagde Pennen og kom et Par Skridt frem.

«Det er jeg.» Hans Ansigt kom i venlige Folder, og hans Reisning blev en fornemmere; han gned Hænderne skiftevis i hinanden.

«Da har jeg stort Held; jeg søger netop Eder.»

Pilegrimen saa anden Gang ned paa Hunden og atter op paa Præsten, der bukked med et Smil.

«I har fine Kvinder med,» sagde han.

Den fremmede Pilegrim studsed. «Hvoraf kjender I saadant?» spurgte han dæmpet.

Da smilte Hrr. Thorleiv atter.

«Min Hund snuser saa venligt ved Eders Knæ,» sagde han.

Pilegrimen saa ned og derfra bent paa Hrr. Thorleiv, hvis Øine fortrolig mødte hans.

Saa nikked de begge smilende. De havde forstaaet hinanden.

«Ja, Eders Velærværdighed! Her er en ung Kvinde paa Olafsfærd; hun søger saa saart at skrifte; men det har Hast; vi fare imorgen videre til Nidaros.»

Præsten stod et Øieblik og tænkte; han gik en liden Sving bortover Gulvet med Hovedet sænket og Hænder paa Ryg; saa kom han tilbage og stansed op lige foran Pilegrimen.

«Da vil jeg skrifte hende endnu ikveld og absolvere hende imorgen aarle i Sante Simon.»

«Jeg takker Eders Velærværdighed.»

Pilegrimen gav Præsten Haanden, og denne kjendte med Velbehag Haandens myge Hud og Ærmets bløde Stof kring Haandledet.

«Men hvor faa vi Herberge?» Pilegrimen tog sin Haand til sig.

«Hvormange ere I?»

«Syv eller otte samt en svensk Rytter, som slog sig til os paa Færden idag.»

Præsten saa op velvillig.

«I og den unge Kvinde samt hin svenske Rytter faar at herbergeres hos mig. De øvrige faar tage Herberg hos Bjørn Opigard. Jeg skal straks bringe den Sag tilrette.»

Følg mig velbaarne Hrr. Ridder.»

De to forlod hastig Stuen, hvor Hunden nu

laa paa Vagt fremved Aaren med løftet Hoved, lyttende.

⁂

Der var dækket til Nadverd paa Bjønngard-Uti. Vokslys brændte i de anløbne Kobberstager. Øl skummed i Bjerkekollen. Speket Skinke stod paa Tinfad; Fenaknoke laa ved Siden; Vaffelbrød og ihoplagt Brød paa Skaal, Smørform gulnende midt paa Bordet.

Vokslysenes røde Skjær faldt mystisk dæmrende over de mørke Slinder og mod de kveldsgraa Ruder. Det trængte tindrende stille ind mod Dunkelheden rundt Aaren, hvor Bjerkeløvet kjendtes som en Fornemmelse af grønt og de to fremmede Mænd, den unge Pilegrim og den svenske Rytter, sortned som bøiede Skygger i Forventning; thi fra Koven tæt ved bag den lukkede Dør hørtes som en Anelse af Stemmer, en dyb og mumlende, en lys og saar; — det var Hrr. Thorleiv, som nu snart en halv Time havde skriftet den unge Kvinde. Ude var der natstille med Blink af et enkelt Lys fra Bjønngard-Opi; thi der havde det øvrige Følge Herberg for Natten, paa Bondes Vis efter sin Stand; men nedover de dunkle Veie mellem Gaardene drev en og anden graaklædt Ungdom, som vanligt var.

Det tog i Kovedøren paa Bjønngard-Uti, og de to Mænd ved Aaren vendte sine Ansigter efter Lyden.

Præsten Hrr. Thorleiv kom ud med Bog i

Haand og blussende Ansigt, efter ham Gunhilde med Pilegrimskutten tæt om sit Hoved. Det kjendtes, som om Præsten kom ud en Erfaring rigere og hun en Synd fattigere.

Hrr. Thorleiv gik lige hen til Høgsetsskabet, hvor han lagde Bogen fra sig; Gunhilde gled hen til Krakken ved Aaren og satte sig stille der.

Da sagde Præsten med oprømt Stemme og munter:

«Nadverd er færdig; det tør være paatide at sørge for sit Legem tillige. Her er enkel Kost, om I ellers ville tage tiltakke.» Præsten talte meget og om mange Ting, som for at stryge over og gjemme bort, at nogen den Kveld havde betroet ham noget. Snart sad de tre Mænd og den ene Kvinde i hverdagslig Tale og optagne med Maden ved Høgsetsbordet paa Bjønngard-Uti.

Sommerens Varme var i Rummet; Maaltidets Velvære løste Sindene; Kutterne gled ned; Kapperne sank bagover og tilside; Hans Velærværdighed, Hrr. Thorleiv, fik se sine Gjæster.

Gunhilde sad ham nærmest tilhøire, med ungdomstræt Skikkelse, sammensunken; men der var Fred over hendes Ansigt, og hendes runde Albue hviled let paa Bordpladen.

Hrr. Thorleiv havde aldrig seet fagrere Kvinde, og han forstod saa helt vel, at Mester Hans — — han fòr til og saa sig om, som havde han talt sin Tanke høit; hans Mund løb i Vand, og han strakte sin Haand ud efter Vaffelskaalen, tog en Vaffel og tygged stærkt.

«I kom over Munkebeitet?» spurgte han den svenske Rytter, og han følte et forunderligt Velvære ved at have noget hemmeligt sammen med en ung, fager Kvinde, som sad ham nær.

Den svenske Rytter, i sin brogede Dragt, saa op fra Maden og strøg sit Mundskjæg.

«Ney, jag för öfver Sölinskar,» svared han lyst og høit.

Præsten nikked.

«I er Kong Gustavs Mand,» spurgte han og saa forskende hen over den Fremmede.

Svensken drak af Ølskaalen; de blaa, runde Øine under lyse, jævne Bryn stod frejdigt paa Præsten.

«Ja, jag är Kung Göstas mann,» sagde han tryg og sendte Skaalen videre.

Præsten, Hrr. Thorleiv, saa paa den svenske Rytter.

«I farer til Trundheim kanhænde?» spurgte han, og hans Blik streifed hemmelig Gunhilde.

Den svenske Rytter saa paa Præsten med frygtløse Øine.

«Först til Trundheim och sa vidare fram,» svared han.

Den unge ridderklædte Pilegrim lofted sit Hoved lyttende; saa sagde han dæmpet:

«Videre frem?» Og hans Øine stod forskende paa den Fremmede.

Rytteren nikked; hans Ansigt fik en betroet Mine; han saa sig om mellem Bordgjæsterne med blanke Øine.

«Norget räcker väl vidare än till Trundheim,» sagde han med et Smil.

Præsten gav Smilet tilbage, som en Vært smiler til sin Gjæst; Øinene streifed lynsnart den unge Pilegrim, men stod atter lysblaa, spørgende paa den svenske Rytters Ansigt.

«I farer i hemmeligt Ærind, tør hænde?» spurgte han mere for at spørge, end fordi han vented Svar.

Den svenske Rytter smiled klogt.

«Jag far att hämta arf uti Norget,» sagde han muntert.

Der blev en liden Taushed; saa sagde den unge Pilegrim med et Blik paa Hrr. Thorleiv:

«I farer kanske at hente alt Norrig; de sige, Kong Gustav tror sig at have stor Ret dertil.» Blikket streifed atter Hrr. Thorleiv.

Da lo den svenske Rytter, og selv Gunhilde med det blege Ansigt smilte.

«Konung Gösta tör hafva nog med dalkarlarna at få dennom under sin lydnad,» sagde han afværgende.

Hrr. Thorleiv var bleven sterkt interesseret; han støtted begge Albuer paa Bordpladen med Hænderne foldet.

«Dalkarlerne ere vel nu atter i Fred, siden Peder Sunnanväder er faren til Norge?» sagde han.

Den svenske Rytter svared ikke; han drak og skjulte sit Ansigt bag Ølskaalen. Da han atter saa op, var hans Ansigt ligegyldigt, men alvorligt.

«Jag far till Hrr. Fincent uti Bergen med bref från Hrr. Thure Jønsson att kräfva arf efter Inger Erlandsdotter; måhända Hrr. Fincent är att finna uti Trundheim till Olsokmässa.»

Hrr, Thorleiv nikked.

«Det tør sikkert hænde,» sagde han. «Enten i Nidaros eller paa Østraat hos Fru Inger; men efter Arven kan Hrr. Thure skyde en Pind, siger de ret om Hrr. Vincents' og Fru Ingers Griskhed der Nord.»

Den svenske Rytter svared ikke; der blev atter stille i Stuen; thi nu havde alle ædt. Da sagde den unge Pilegrim:

«Eders Følgesvend, som for syd idag, var vel og Kong Gustavs Mand?»

«Ja, han for samma ärende til konung Frederiks höfvitsman på Akershus,», svared har hurtigt; men der steg en svag Rødme op i hans Ansigt.

Da sagde Hrr. Thorleiv tilfældigt og saa ganske uskyldig ud:

«Mester Knut, Kong Gustavs Fiende, er han fangen?»

Den svenske Rytter smilte, et underfundigt Smil.

«Mäster Knut är känd, kan jag förstå?» Han reiste sig fra Bænken med Tak for Mad, og de andre gjorde som han. Men da den unge Pilegrim rakte Præsten sin Haand, saa disse to danske Mænd forstaaelsesfuldt paa hinanden, og Præsten hvisked, i det den svenske Rytter tog Sæde paa Krakken ved Aaren og Gunhilde stod lænet mod Blyvinduet og stirred ud i Sommernatten:

«Mester Knut og Hrr. Peder Sunnanväder sidde trygge hos Erkebiskop Olaf udi Trundheim.»

Den unge Pilegrim nikked med sine Øine uden at røre sit Hoved.

«Kong Gustav til Trods,» hvisked han tilbage og gled ligegyldig videre.

Og der blev Nat og Hvile paa Bjønngard-Uti. I gamle norske Bønders solbrændte Hus sov en dansk Præst, en dansk Ridder, en svensk Lanseknegt og en dansk Biskops Kvinde Dalens trygge Søvn.

* * *

Morgenkjølighed laa over Skogene. Renas Strøm gik blaa og sval; Sante Simons Spir skinned i Solglitret. Følget var draget efter Fromesse Tide forbi Berge Gaard, Bergslien op, videre forbi Haug og Birkesetr, hvor Bygdens Bønder var larmende samlet til Tinge. Nu red Præsten, Hrr. Thorleiv, fra Sante Simon sydover til Sante Petrus efter at have absolveret Gunhilde, den skjønne Synderske.

Han sad i alleslags underlige Fornemmelser, der han red. Han kjendte endnu i sin Haand den blanke Tyngde af hin rhinske Gylden, som den unge Pilegrim til Afsked hemmelig havde ladet følge Haandtrykket; den unge Kvindes rige Søljer og bløde Kjortel under den grove Kappe sad

endnu i hans Syn. En saar, indestængt Fornemmelse, den han aldrig før havde kjendt, var stegen i hans Sind og vilde ikke vige. Bøgeskovene kring Ribe By og de milde Klokkers Slag fjernt og nær, vilde de da ikke svinde og tie, al den Stund han dog skulde sidde fremmed og fryse her nord i saa haardt et Land! Gud Herren Han vide, naar Livs Glæde og Ro i Sind skulde gives for hannem! Gud Herren Han vide, naar hans Time slog og han kunde atter fare!

Hrr. Thorleiv rykked sin Hest i Bidslet, at den kunde gaa hastigere; han kjendte sit Sind som et varmt Menneskes Sind hyllet i Hud af rivende Rovdyr eller revet Faar. Sad slig han længe, tog snart han Rovdyrets Art, — blev heller Ulv mellem Faarene, end Faar mellem Ulvene! Han haded disse Skove, han haded disse Mænd! Alt tog Livet her nord; intet gav Livsens Glæde. Og han syntes, han saa Birger Norsets løftede Kniv i den knokede Haand og hans skjæggede Dyreansigt tæt indpaa sig.

Præsten Hrr. Thorleiv saa op, der han sad, og samled med et Ryk Hestens Tømmer. I Veien foran ham syntes en Ryg, som han troed at kjende. Det var Birger Norsets Krugg og hjulbente, hastige Gang. Det var en Mand, færdig til alt, som skeed braat, men aldrig færdig med noget, som tog Tid eller kræved Omtanke.

Derfor holdt Præsten sin Hest an for ikke at ride indpaa; thi han skjønte, at hin Mand havde

tænkt sig til Tinge og vilde vende mod Nord ved Broen, hvor Præsten drog Syd.

Birger Norset hørte Hovslagene mod Veiens Stene, snudde sig og kjendte Præsten. Han rykked ud til venstre lige ind mod Hafællen og gik videre, men langsomt og med kortere Skridt end før.

Præsten, som kjendte paa sig, at denne Mand helst saa ham vel forbi, gav atter sin Hest Tøilerne og smætted saa smaat med Tungen.

Da snudde Birger Norset sig anden Gang, stansed og vented. Og da Præsten var naaet op paa Siden, tog han Hatten af.

«God Dag og Guds Fred,» sagde han.

Præsten stansed ikke; men han tog Tøilene.

»God Dag, Birger Norset, og tak for igaar,» sagde han, idet han langsomt strøg forbi.

«Aa lidet at takke for,» svared Bonden; han saa skygg fra Siden op paa Præsten.

Saa satte han Hatten paa og fulgte langs Hafællen.

Præsten drog paa Smilen. Der var en liden Taushed; Hesten arbeided sig frem mellem Stenene; Bonden fulgte ved Siden.

«Du agter dig til Tinge?» — Præsten saa ned paa Bonden, velvillig.

«Det var saa Meningen.» Birger Norset svared uden at se op.

Der var atter Taushed.

Da sagde Hrr. Thorleiv:

«Du faar fare uden mig.»

Birger Norset svared ikke først, saa heller ikke op.

«Præsten faar gjøre, som han synes.» Ordene blev trykket frem.

Da skjønte Præsten, at Nattens Eftertanke havde spaknet hin Mand, saa nu var han let at haandtere.

«Du mente andet igaar, Birger Norset,» sagde han; han holdt Hesten strammere i Tøjlene og vendte sig halvt mod Bonden.

Birger Norset saa op, hastig «Ja, *det* var igaar,» sagde han og prøved et Smil, da han saa Præstens milde Ansigt.

Hrr. Thorleiv nikked.

«Jeg skal skrive i mildeste Maade,» sagde han; — de var komne til Broen.

Bonden svared ikke.

Elvesusen og de klaprende Hestesko henover Broverket tog Tankerne. Ingen talte, før større Stilhed var falden, idet Hesten atter satte Fod paa fast Jord.

«Farvel og Guds Fred,» sagde Præsten uden at stanse sin Hest og bøied af mod Syd.

«Eder det samme!» Svaret kom mumlende, og Bonden snudde mod Nord uden at se efter Præsten, der han fôr.

⁂

Det var bleven høgstdags. Pilegrimsfølget havde draget Elvevoldene forbi, havde ædt Dagverd paa Fonnaasr og drog nu videre Lien op og

Fonnaasfjeldet ind den gamle Fjeldvei mod Nord til Tyldal og videre frem. Nu led det mod Non; Solen stod lavt i Vest over de graa, disigt duftende Fjeld, og Træthed tog til at falde over Følget.

Den høie Skogsmand gik foran og Dvergen lige efter ham, utrættelig. Bag dem den svenske Rytter, taus, og længere nede Gunhilde med Kutten gleden bagover det rige Haar og hende ved Side den unge Ridder.

Den milde Fjeldvind kjøled; Duft af Myr drev i Solskinnet; men Skoene gled i den tørre, graabrune Rensdyrmose, og Viddens blændende Soldis fyldte Synet med Lys.

Gunhilde gik som i Drømme. Hun kjendte sig tagen og løftet høit over Verdens Sorg; hun syntes, at heroppe i det høie kunde intet være Synd længer og Død ingen Rædsel eie. Hun gik uden at kjende sit Legems Bevægelser, tagen af en sød Træthed, som kunde hun naarsomhelst segne og sove. Men den unge Ridder, som fulgte, saa, at hendes Ansigt var blegt.

«Hold, I derfremme! Vi har Kvinder med!» Den unge Ridder stansed og ropte.

Skogsmanden vendte sit Hoved ved Ropet, stansed og ropte tilbage:

«Her er en Flok tæt ved!» Han snudde sig og pegte indover mod Nord, hvor hans fine Sanser havde fornummet Røglugt baaren af Nordendraget og seet Gnister af Baal stige.

Gunhilde, som var sunken ned paa en Tuve, reiste sig atter og gik videre ved den unge Pilegrims Arm. De sortnende Skikkelser seg som mørke Punkter langsomt frem paa det graa Fjeld.

* * *

I Fjeldsøkket under Eggvolas skarpe Kam langt fremme sang det. Baal af gammel Brisk og fersk Dvergbirk frased med slikkende Luer høit tilveirs i Sommerkvelden. Ild aad om sig med graanende Aske i den tørre Mose mellem Stenene. Folk sad i Grupper, kutteklædte og bondeklædte udover; det smaldt af og til inde fra Varmen af de glødende Kokstene, som laa i Haug; det sused og fossed af Trækopperne, naar de glødrøde Stene blev slupne opi. Der steg Damp af kogt Kjød eller Fisk; der hørtes Latter og Rop paa mangeslags Maalføre; der var Kvinder, som stelte stilt; der var Mænd, som dovent vented.

Fra Bellingens fagre Fjeld i Vest stod Kveldens Solglød guldskinnende over Vidden med Slagskygger mod Øst efter alle Kamme og Koller og gyldne Lysstreif over de høiere Fjeldflaaer, hvor Solen kom til. Der saa en Heste paa Beite ved Myrer og Vidjeris; en hørte deres Bjelde, naar de rev Græsset i sig; en hørte dem knægge med løftet Hoved fremover mod Baalet. Bagom mod Nord hvælved Tronfjeld, lysgraat, snevatret; under, mod Vest laa Tyldalens mørkegrønne Stribe; men fjernt mod Øst steg som et lokkende Eventyrland Østfjeldenes bølgende Vidder med Sølenfjeld, Gloføken, Graahøgden og Elghøpiggen stigende Blaane bakom Blaane i Solefaldets Glans. Sølvskinnende Sjøer og sortblanke, bortglemte indimellem alle Fjeld; Sætervange, grønskende som hemmeligt Liv i Ødet. Og over det hele Viddens uskyldige, rentvættede Luft.

⁂

«Ho—i!» Det ropte fra det fjerne fremover mod Baalet.

Somme snudde sig og saa sydover; men Ropet døde i Baalets Knitren og de mange Mænds Tale.

En Bonde i Tyldøls Dragt reiste sig og saa mod Syd.

«Ho—i!» Ropet hørtes nærmere.

«Ho—i!» Bonden svared og stod en Stund stirrende. Saa vendte han sig mod de andre.

«Det er langfærdendes Folk paa Fjeldet,» siger han laagnt.

«Du har lange Ører, Reidar!» Det er en anden Bonde, som svarer.

«Lange Ører har Du, som kan høre, hvad der synges i fremmed Land!» sagde en anden Tyldøl; flere, som sad ved Siden, lo deraf.

Reidar Reten — thi ham var det, som først havde talt — vendte sig uden at svare og stirred udover mod dem, som kom.

«Godt er det, at nogen hører frem mod det, som kommer, og ikke bare efter det, som er gaaet,» sagde han; han snudde sig og satte sig.

Der var en liden Stund stille.

Saa sagde atter den forrige Bonde:

«Du hører kan hænde likere end selve den hellige Jomfru Du Reidar?»

Han raged Varmen under Stenhaugen frem og saa fra Siden hen paa Reidar Reten.

Reidar støtted Albuerne paa Laarene og lod Hænder hænge i Fang.

Hans Ansigt var tænksomt blegt; hans blaa Øine stirred hen.

«Ja, ikke hører hun stort,» svared han omsider. «Og mindst efter, hvad Du siger.» De sidste Ord kom lavt.

Den anden Bonde taug.

Og der kom en underlig Stilhed faldende over Fjeldet; thi nu stod Solen i Solefaldet med skimrende, straalende Glorie i Bællingskarets graa Kløft.

Der strøg medett en Skygge som af Død over Fjeldet, og en stor Kjølighed kjendtes.

Vidden tog Nattens graa Tone; Farvespillet sluktes over alle Fjeld.

Myrduften blev baaren vidt over Vidden, idet Solefaldsbrisen drog som et døende Aandedrag langs Maasaaflaaerne. Hestene løfted Hodet undrende, men begyndte atter at beite; somme, der havde staaet i Kveldglansens fulde Lys, vented nogle Øieblikke, som maatte de vænne sine Øine til Skyggelivet. Saa tog ogsaa de fat paany, men forsigtigt med Fodflyt og Bjældekløkk i Stilheden.

* * *

Under Vidden, i den sortgrønne Revne, laa Tyslas fredelige Dal.

Kirken midt i Bygden i Østlien, hvor Olafsberg og Lund i hedensk Tid løfted sine graa Huse og Thorsbilledet tog Offer i Birkelunden.

Længer mod Syd i østre Li laa Reten, Reidar Retens Gaard og søndenom ham Sørgardene, Tyldalens sydligste Gaarde paa denne Side.

Gamle Arne Sørgard stod i Svalen og stirred over til Hokstad; han stirred Nord til Øverbyr; begge Gaarde laa i Vestalien og saa kjølige ud nu i Kveldsmørket.

Gamle Arne undred, om Reidar Reten, hans Fiende, nu atter laa i Fjeldet for at tale med Munk, som kom; han undred, hvor længe det skulde taales, at saa djærv og sjølstilt en Mand gik der i Bygden med Had mod alt, som ret var, og til Fortrængsel for alt, som gammelt var. Ny Skik og Brug hented hin Reidar af alt, som drev langs Veiene og fôr forbi; ny Tro sagde de ogsaa, at han nu vilde føre ind i Bygden, fremmed Mand, som han var kommen did og havde giftet sig ind paa Reten, ham og hans Naboer til stor Fortræd.

Gamle Arne snudde sig og saa mod Vest i Solefaldet.

Deroppe gik det for sig, bagom Kjølranden ved Nat og Dag. Der fôr Følgene, de vederstyggelige, med Sang og fremmed Tale; der fôr de til Nidaros at tvætte sig for Synd. Og Synd lagde de efter sig, hvor de fôr.

Og gamle Arne snudde sig mod Syd. Han stirred ind i Jutulskaret, svartblaat, som det laa der i Dagsvindingen med Fonaastjeld som en graa

Slagbjørn paa Vagt mod Vest, og han tænkte som saa: Tvi vori Jon, Sønnen min, at hans Hug staar til alt, som jordisk er og lækkert; snart ender han vel med at sælge Sjæl og Sind, ja selve Gaarden med for det, som skinner.

Tvi vori Jon, Sønnen min, at han ikke agter Fædres Skik bedre, men hænger paa Aasen Gaard efter Munkefølgene, hvad enten det er Vaaraan eller Sommer.

Han drikker gladelig af fremmed, blankt Bæger og glor paa Søljer og glinsende Ridespænder; men Ljaaen sin sliper han ikke.

Fagert fremmed Kvindfolk, som farer — til dem staar hans Hu; men tage Kone til Gaarden og Ættens Vekst — det gjør han ikke, fast han nu er i de treti Aar. Tvi vori Jon, Sønnen min!

Gamle Arne Søgard snudde sig fra Syd og saa igjen op over Lien. Der oppe paa Farmandsveiene, der drog den som en Aaskerej al Verdens Synd og Skam og Skade. Tvi vori han Jon, Sønnen min!

Gubben spytted stille, vendte sig og gik gjennem Svalen ind i Stuen.

Det fôr ham til Minde ældgamle Tiders Sæd og Skik her Nord; han satte sig ved Aaren paa Krak og blev siddende hensunken slig, mens Kveld laged sig til derude og Sommernattens graa Tone sagte sig over Dalen.

Kvindfolket var paa Sæteren; han Jon drev Nord i Bygden. Den gamle var alene med sin

Hund, som laa paa Laavbroen paa Vagt og sin Kvinde, som sad og bøded Broker i Koven.

De seg ham til Minde de gamle Tider. Han husked sin Farfars Tale om hin Hauk, som var første Mand paa Hokstad Gaard. I hedensk Tid var det, og stærkere Mand eller klokere havde ingen hørt gjeti der i Tysladalen. Det maatte da være i Urolds Tid, da Jotunen Tyslingen raaded for Dalen alene og Elven gik som fossende Dunder Høgstsommer.

Han mindedes hin Hauk, som var saa stor en Skogsmand med Bue og Pil, at han skjød fire Elger paa et Døgn, og saa stærk en Fisker, at har drog Hvarpet i Kora alene og tog fire Kløver Fisk og en Bjor*) for sin Part alene, da han kom forsent til at dele Lag med de andre.

Og hans Tanke drog videre ind i det forgangne, der han sad og stirred med graa, trætte Øine ind i den slukte Aare.

Han mindedes, hvad Folk her maatte have levet i ældgammel Tid, da Rendalsjutulen slog Glomdalsjutulen ihjel med Stenøksen sin, da han vilde hugge Glommen over i Rendalen.

Hans Tanke drog til Jutulhugget, der det laa som en gabende Kjæft imellem Fjeldene, og Jutulkroppen, der den kløved Dalen og stængte Elven, saa en knapt kunde fare ved Vaar og Høst.

Og han undred over sin Tids veke Slægt.

Tvi vori Jon, Sønnen hans!

---

*) Bjor = Bæver.

Sørgardsgubben drog en dyb Suk og stirred videre ind i det forgangne, hvortil hans indestængt Æventyrsind droges, mest i ensomme Stunder, og dem var der mange af nu, da han ikke længer magted arbeide som før.

Han tænkte paa hin Tid, om hvilken hans Farfar havde fortalt, da den svarte Dauden fòr over alt Land og slog alt Folket ihjel, selv her i Tysladalen, hvor den Tid sjelden Folk blev seet fare.

Da døde hver Mand og Kvinde paa Sørgard, paa Hokstad, paa Overbyr og paa Olafsberg. Snart taug Kirkens Klokker, snart døde alt Fæ. Ku stupte paa Baasen og Sau i Skogen; Hest svalt ihjel i Stald eller frøs ihjel paa Fjeld; Huse morkned og sank ihop, der de stod; thi slig var der Sot i sjelve Veiret.

Saa en Dag kom der en fremmed Mand til Sørgard — de sagde svensk Mand eller Undseting kan hænde. Han slog sig ned i de øde Huse. Han fik Ligfald og Nøtsfald gravet ned, og der røg igjen af en Pibe i Dalen.

Manden hed Arne.

En Dag tog han en gammel Lur, som hang under Slind, gik ud paa Gaarden og blaaste. For fagert var Veiret og Manden var tung til Sinds.

Han blaaste, saa det svared baade i Bellingen mod Vest og i Fonaasfjeld mod Øst. Og han syntes, det var slig Trøst at høre.

Men ret som han stod og Dvergemaalet i Fjeldene forlængst var sluknet, faar han høre

Lur, som svarer langt i Nord. Og han blev saa underlig til Mode.

Saa blaaste han en Gang til. Og da Dvergemaalet taug forlængst, saa svared det atter i Nord.

Da graat hin Arne.

Men Dagen efter tog han Skogen fat til Skoggang nordpaa, og Luren havde han med.

Kommen nord til Prestgard, hvor Kirkespiret var faldt ned og Gravene stod halv tilkastede med Muld og morkne Kister, blaaste han; thi han kjendte slig Rædsel.

Da svared det nord ved Aasen, dybt inde fra Skogen.

Saa drog han videre frem, ikke Veien, for den fandtes ikke, men Elven langs, vilde Skogen.

Kommen frem til Aasen blaaste han tredie Gang. Og det svared tredie Gang.

Gik han da varsomt frem; for han tænkte, det kunde være huldrent Folk.

Ret som det var, han gik, fik han se en fager Kvinde staa paa en Sten frem ved Elven. Og Lur havde hun i Haand.

Da blev han staaende, bergtagen.

Og han bad til Hellig-Olaf.

Men Kvindfolket, som stod der paa Stenen, da hun saa ham, lo hun Og han kjendte sig medett tagen af saa varm en Kjendsel.

«Er Du Folk?» ropte han saa.

Da lo hun end mere.

«End Du?» ropte hun tilbage.

Slig kom de to til at tales ved. Og saa fik han høre, at hun var af Dalens gamle Æt, men at alle de andre var døde.

Paa Sæter og i Fjeld havde hun faret; Ku og Gjeit havde hun bjerget, Vinter over; nu var det Sommer, og saa syntes hun, hun maatte se ned til Dals. Hellig Olaf naade os, det hun fik at se! Slig kom de to ihop og tog Sørgard under Eie.

For Jenten hun fulgte ham samme Dag, og Maanedsdag efter var der Barn ivente; men Prest til at vie eller døbe fik de aldrig; thi Dauden havde taget alt levende.

* * *

Gamle Arne Sørgard seg længer ihop, der han sad; thi det var blevet Kveld, og hans Tanke gled bort og blev graa som Skygger, saa han vilde sove.

Da ropte det fra Kovedøren, lindt.

«Arne!» ropte det.

Han reiste sig og gik ind.

Der sad hun, Guri, Konen hans, og bødte Broger i det svindende Lys.

«Han Jon? Er han heme?» spurgte hun.

Arne Sørgard kom frempaa og satte sig paa Sengen med Hænder i Fang.

«Aa nei! Han Jon er nok inte heme!» svared han harm.

Guri lagde Broken.

«En ser ikke længer,» sagde hun.

«Tvi vori! Kast Brogen hans!»

Arne Sørgard reiste sig for at gaa. Konen skulde ikke se, hvor harm han var.

Da sagde Guri:

«Andre har Du vel at harme dig over end Sønnen din?»

Arne blev staaende. Hans Tanker fôr til Reidar Rêten, og han saa Gaardegrænserne sine. Mørke af Skog og stærke som i Fædres evige Tid mod Rêtens lyse Aakerflekker og Engeland.

Han mumled Bandskab, der han gik, og han slog Kovedøren i efter sig.

Men da han vel havde været bagom Udhuset, hvor han letted sig, bag i Vedskaalen, hvor han hug Øksen fast, og under Laavbroen, hvor Grisen stod indgjerdet, hørte han det rope fra Svaldøren.

«Arne!» ropte det.

«Ja.» Han var tvær, da han svared.

«Kom og æt!»

Han svared ikke. Men der fôr Mathug i ham. Saa gik han langsomt ind. Flytted paa Ljaaen ved Svalen, spændte Smaasten unda ved Veien, tog i Spiudet, som stod reist i Svalgangen, og aabned saa Klinken med varsomt Tag.

Guri, Konen, bar Surmelksringen frem og op fra Kjælderlemmen. Hun satte den paa Bordet ved Siden af Brødleven og Stærk-osten. Saa gik hun hen og slog Lemmen igjen.

«Kom og æt naa,» sagde hun.

Han gik fremtil uden et Ord. Han hørte Fræsen af Surmelken, som slog Bobler i Melkeringen. Han gjorde Korsets Tegn og satte sig.

Konen gjorde det samme.

«Saa gjør ikke han Reidar,» sagde hun.

Hun saa paa sin Mand.

Arne Sørgard svared ikke. Han aad.

«Der er mange af dem deroppe,» sagde han efter en Stund.

Konen saa atter paa ham.

«Reidar er da bare én!» sagde hun.

Sørgardsbonden svared fremdeles ikke. Han bare aad videre. Surmelken drypped fra Skeen ned paa hans gulgraa Skjæg. Han lod den hænge, strøg Skeen af i Haanden og reiste sig.

Han Ansigt var mørkt.

En Time senere sov de paa Sørgard; i den brede Seng i Koven Arne og hans Hustru under Skindfælden, fra hinanden vendt, Grisen flad paa Side i Halmen under Laavbroen, Hunden i en Ring paa Vagt midt paa Tunet; men Jon, Sønnens Seng paa Ramnen stod tom, og alle Udhus var øde. Kun at de havde sin ældgamle Lugt, af Hest paa Stald, af fjorgammelt Høi paa Træv og i Fjøset af Ku, som var borte. Og Sommers slumrende Øde vidt omkring i den graa Nat.

⁂

Sancta Maria, ora pro nobis!

Det sang kring Baalene paa Fonaasfjeld. Mørke Mandsrøster i de sorte Kapper, Bønders Røster og fremmedes; Kvinder sad tause og hørte; Korsets Tegn blev tegnet for Ansigt og Bryst.

«*Sancta Maria ora pro nobis!*»

Det steg i den natgraa Kjølighed, men døde uden Gjenlyd i Viddens og Nattens Uendelighed.

Og atter lød der Tale og mumlende Dur fra Grupperne, som de sad og laa kring sine glødende Kogstenhauger for at holde Varmen. Thi Fjeldet har sin Kjølighed ved Nat selv høgstsommers.

Følget fra Rendalen laa i en Grop mellem Stenene.

Skogsmanden og hans Søn stelte Varmen; den svenske Rytter laa med Sadlen under Hovedet og Kappen kring sig slængt; han sov.

Men Gunhilde sad endnu med vidaabne Øine sammensunken og stirred ind i Ilden, hvoraf hun suged Varme og Kraft. Og den unge Pilegrim laa ved hendes Side, støttet paa Albuen, spørgende.

Hans Ansigt havde ingen Træthed; hans Øine var friske og blanke som ved Morgen.

«Vil I ikke hvile, Gunhilde?»

Han talte højt, som tænkte han, at de andre skulde intet høre. Thi det har Fjeldet ved sig, at en tror sig alene og kjender sig ensom, som det selv er ensomt og troskyldigt.

Gunhilde vendte ikke sit Hoved; hun løfted heller ikke sine Øine.

«Snart — kan hænde» — svared hun som i Drømme.

«Skjønne Gunhilde!»

Han saa paa hende, betagen. Og han talte atter højt; thi atter tænkte han, at de andre intet kunde

høre, fordi enhver ligesom har nok med sig og sit her paa det store, øde Fjeld.

Gunhilde vendte langsomt sit Hoved og lod ham faa se paa sig.

Og hun tænkte som i træt Gysen paa den Gang, ja de mange Gange, hun havde siddet skinnende ung med Klenod over Barmen og perlestukken Hue i Klostrets Refektorium paa Hovedø tilsæde hos Mester Hans og Hans Olssøn, Domprovsten. Hun vidste, hvad de vilde de Mænd alle. Hun var led og kjed deraf. Blot hun kunde sove sig til Ro, gjerne i Døden ind og helst heroppe paa det store, trætte Fjeld. Thi her var Evigheds Glemsel.

Saa smilte hun til den unge Pilegrim, og han saa betagen hendes blekrøde Mund over de hvide Tænder skilles, som naar en blekrød Blomst med Vold aabnes, drivhvid ufærdig og ung indeni.

Han reiste sig, der han laa, halvt saa han sad. Og han flytted hende et halvt Skridt nærmere.

«Elskede Gunhilde!»

Da saa hun paa ham alvorlig og saa usigelig træt, mens Skogsmanden lod som han intet saa eller hørte og Dvergen laa som en sort Klump ved Stenen.

«Nu vil jeg sove!» hvisked hun.

Og hun gled sagte ned paa Siden med Hodet i hans Fang, der han sad, fremdeles opreist og nu saa huggende stille.

Thi han kjendte hendes Hoveds Byrde i sit

Fang, og det var ham som Salighed, fordi hun var saa skjøn og var hans. Og han bildte sig ind, at han var Uskylds Beskytter i denne farlige Verden, skjønt han vel vidste, at det var paa Elskovs Alfarvei, de begge fôr.

Men som han sad og saa paa hendes sovende Ansigt med de mætte Øienfrynser og den bleke Hud i Kveldens usikre Ildslys, kunde han fornemme Sorgens og Tidens første vage Striber kring Mundens Linjer — en fin Erfaringens Alfarvei fra Næsevingerne og ned, en Bue paa paa Sider.

Da snudde hans Følelse medett fra hed Betagenhed til stor Væmmelse. Han syntes, hun blev tung og til Byrde, der hun laa. Syntes, han kunde stikke en Dolk under hendes Barm lige til Skjæftet ind og gaa fra hende, saa hun laa paa Fjeldet som et Dyr efterglemt.

Han flytted uvilkaarlig sine Knæ; han syntes, han maatte fri sig og komme bort; da saa han Skogsmandens vagtsomme Øine paa sig. Manden selv sad som en Støtte stille.

Den unge Pilegrim svared paa hans Blik.

«Hun vil sove,» sagde han dæmpet. Nu syntes han, at alt maatte høres dobbelt høit.

Skogsmanden svared ikke, nikked bare og gav sig atter ifærd med Varmen.

Da tog den unge Pilegrim varsomt Gunhildes sovende Hoved mellem sine Hænder og smøg sig unda.

«Nu skal I sove!» hvisked han og lagde sin

Kappe forsigtig under hendes Nakke, som han holdt oppe med sin anden Haand.

Hun slog Øinene op. Graa og dødstrætte saa de paa ham ud af sin Søvn; saa lukked de sig atter. Hun sov, ligesæl med al Verden og alt Livet.

Da reiste han sig op og drog Aanden, lettet, og han kjendte sig sval og fri, der han stod om Natten paa Vidden og stirred ind i den urgraa Fjeldenes Søvn. Og hans Tanker drog i Vemod fjernt hen mod en bleg blaaøiet Jomfrus Ansigt langt bagom alle Fjeld ved det blaa Hav. Tro, om han nogensinde atter skulde møde hende, den besynderlige?

Han saa ned paa Gunhildes sovende Skikkelse med de friske Former under Kjortelfolderne. Og det kom over ham med en Naturmagts Uimodstaaelighed, at hun dog var en ung Kvinde og ham ganske nær.

«Elskov er dog en underlig Ting,» tænkte den unge Pilegrim.

Da saa han paany Skogsmandens vagtsomme Øine.

«Det blir Kveld,» sagde denne.

Pilegrimen i Ridderdragten nikked.

«Ja det blir Kveld,» svared han. Men han stod som før, svalt aandende i Nattekjøligheden.

Da vendte Skogsmanden sig, der han sad, og lagde sig langsomt med Hovedet snudd ud mod Mørket og Ryggen vendt mod det sluknende Baal.

Og der blev ganske stille paa Fjeldet.

Den unge Pilegrim stod som før, længe.

Han stirred ud i de vældige, slumrende Vidder; han fornam et helt Lands tause Tale. Et fremmed Land af vældig Kraft, et Land i Søvn, et Land, som havde vendt sig bort fra Verden.

Og staalsterke Tanker syntes at stige af hans Sind som af Glemsel. Kræfter, som havde slumret, vokste og fik Magt, slig at det syntes i hans Aasyn, der han stod paa det graa Fjeld i de fornemt farvede Klæder, oplyste af Kogstensbaalets sluknende Lue.

En Riddersmand ved Nat paa Fjeldet! En, som maatte vaage, mens de andre sov!

Han kjendte det selv, der han stod og stirred med Kvinden ved sin Fod og de sovende Folk rundt omkring; han kjendte det som Styrke og Glæde i Krop og Sjæl.

Og han mumled uvilkaarlig sine Tanker hen, men fór straks sammen ved at høre sin egen Røst,

Da vendte Skogsmanden stille sit Ansigt og stirred efter ham, som havde talt. Snudde sig atter og lagde sig tilrette med Ansigtet vendt ud mod Mørket som før.

Hvem kunde hin fremmede Pilegrim vel være?

Fjeldet svarer ikke.

⁂

Sol stod himmelhvidt skinnende i den kjølige Sommermorgen, da Følget vaagned og strakte sine stivnende Lemmer. Fjeldene laa som tvættede i Bad, blyblankt blaanende øverst kring Tinderne, rensdyrgraat lysende længer nede, briskbrunt vatret over de tørre Vidder og med Fjeldviens sølvgraa Fløil langs de grønskende Bækkefar.

Hestebjælderne klikked og klang, udhvilet og kjøligt i Morgenfriskheden; Hingstene knegged over til Hopperne, som svared humrende uden at løfte Hovedet fra Beitningen; Sang, Latter og Tale summed paa den lille Flek i Ødet, hvor Følget laa.

Frem til Gløderne, hvor den unge Pilegrim og Gunhilde sad og aad Dugul, mens Skogsmanden og Dvergen laa kring sin Nisteskræppe længer nede mellem Stenene og den svenske Rytter netop spændte Sadlen paa sin fjeldmætte, bugtrinde Hest, seg Reidar Réten, forsigtig paa Bondes Vis mellem Fremmede.

«En god Dag,» sagde han stilt. Han blev staaende og se.

«Eder det samme!»

Det var den unge Pilegrims friske Røst, kvæget af Nattens Søvn.

Og Gunhilde saa op, med blanke Øine fra Stenen, der hun sad.

Reidar Réten retted sin slanke Krop; han stod høiere end før; thi han var fra gammelt vant at færdes mellem godt Folk.

«I er paa Nidarosfærd?» spurgte han med stor Værdighed.

«Det er vi, Bonde!» Pilegrimen smilte og nikked, mens han aad videre.

«At sone for Synd?»

Reidar smilte som den anden og saa klogt fra ham og paa Gunhilde.

Den unge Ridder smilte høiere.

«Du synes, vi ser ud saalunde?» spurgte han.

Reidar Rêten taug en Stund; hans Øine gik forskende fra den ene paa den anden af de to.

«Synd har vi alle!» sagde han undvigende.

«Derudi har Du Ret!»

Pilegrimen lukked Nisteskræppens Laag med et Smeld og reiste sig.

Da satte Reidar sig paa en Sten ved Siden af.

«Ja, da er Hellig Olaf god at have,» sagde han fremdeles smilende.

Pilegrimen saa vist paa Bonden. Han syntes at fornemme Spot i hans Øienkroge. Og det undred ham at træffe slig Tanke saa langt Nord.

«Hellig Olaf var en stor Guds Mand,» sagde han, næsten muntert.

«De siger saa!»

Bondens Svar kom tørt og kort.

Der blev en liden Stilhed. Saa spurgte atter Bonden:

«I kommer fra Oslo?»

Han talte ligesæl, som Bønder bruge gjøre.

Atter nikked den fremmede; men han saa i det samme paa Gunhilde.

«Ja!» sagde han.

Bonden saa nu ogsaa paa den fremmede Kvinde, som han før ikke havde ænset.

«I kommer kanske længer fra, kan kænde?»

Den unge Pilegrim lo.

«Du er sterk til at spørge?» sagde han ligefrem.

Reidar taug. Der blev atter en Stund stille.

Gunhilde stelte med sit Tøi; den unge Pilegrim gjorde sig færdig til at fare.

«I er kanske fra Danmark?»

Spørgsmaalet kom, som om ingen Ting var hændt eller sagt.

Da smilte den unge Pilegrim og slog Reidar Rêten med Haanden paa Skulderen.

«Du er ikke her fra Dalen,» sagde han saa, sikker.

Reidar saa paa ham.

«Jeg har Gaard her i Dalen nu paa tiende Aaret,» svared han.

Pilegrimen kasted sin Kappe over Akslen.

«Der ser Du, at Du ikke er født her i Dalen,» sagde han.

Reidar drog paa Smilen.

«I er en Kongens Mand; det ser jeg.» Han reiste sig ogsaa fra Stenen, hvor han sad. Han forstod, der var Opbrud i vente.

Snart var Følget paa Færd; Opbruds Larm stod over Fjeldet; Folk drog Syd og Nord, veksled Hilsener og forsvandt som svarte Punkter paa de øde Fjeldveie.

Til Følget, som drog mod Nidaros, havde Reidar Rêten og hin anden Tyldalsbonde slaaet sig. Først som ensomme Mænd efter Følget, saa efterhaanden længer og længer frem. Nu gik Reidar lige efter den unge Pilegrim og Gunhilde med Skræppe paa Ryg og Stav i Haand.

«Vi fik et vakkert Veir!»

Den unge Pilegrim vendte sig ved at høre Bondens Stemme.

«Er det dig?» spurgte han.

«Ja, det er saa,» svared den anden.

«Du skal til Nidaros, kan hænde?»

Nu var det Pilegrimen, som spurgte, og han smilte derved.

Reidar lo, en stille, tilbageholden Latter.

«Aa nei, saa ilde er det naa ikke,» sagde han.

«Du er fri for Synd, kan ske?»

Pilegrimen fortsatte, som han havde begyndt, og skotted fra Siden bort paa Bonden.

Denne gik en Stund uden at svare, men hele Tiden med Smil.

«Den greier Præsten, Hrr. Erik,» sagde han saa.

«Bare en kan gjøre Ret for sig aat honnom,» føied han til.

Pilegrimen kjendte sig munter ved den norske Bondes djærve Tale.

«Saa har I vel liden Nød for Hellig Olaf?» sagde han og vendte nu helt sit Hoved.

Reidar Rêten var kommen op paa Siden af den Fremmede.

«Det er os for dyr en Mand,» sagde han.

Da lo Pilegrimen, men stansed straks, da Gunhilde spørgende vendte sit Ansigt.

«Det er fattigt Folk her i Dalene?» spurgte han for at lede Samtalen over paa andet.

«Aa, vi berger Livet!»

«Men Sjælen?»

Pilegrimen saa forstaaelsesfuldt paa Bonden og blinked med Øinene.

«Det har ingen Nød. Den greier Hrr. Erik.»

Reidar talte lavt.

Saa marscherede Følget lang Tid i Stilhed.

Om en Stund, da de kom frem paa Skaret, talte atter Bonden.

«I, som farer vide, kan I sige mig, hvordan det gik med hin Kjætter, Magister Morten af Wittenberg?»

Spørgsmaalet kom saa bent og braat, at Pilegrimen stansed og stirred paa ham, som spurgte.

«Kiender Du til hannem?» kom det studsende.

Reidar Rêten satte sin Fod paa en Sten i Veikanten; han stod og saa ud over Dalen.

«Aa. Rygtet gaar!» sagde han.

Nu forstod de to hinanden. Og den unge Pilegrim talte dæmpet med et klogt Blik fra sine dybgraa Øine ind i Reidar Rêtens agtsomme blaa.

«Læren gaar frem,» sagde han fort.

Reidars Ansigt lyste op og blev vakkert.

Det var, som om den unge Pilegrim havde skjænket ham en Gave.

«End Kongen? De siger, han skal være Hrr. Morten god.»

Reidar vented i Spænding Svaret.

Pilegrimen sænked sin Røst.

«Han er hannem god,» sagde han.

Reidar nikked.

«Du kommer fra Danemark og er nok hans gode Mand kan jeg skjønne!» sagde han saa dæmpet, som en Bonde kan tale.

«Hm!»

Pilegrimen smilte.

«Du er sterk til at spørge,» sagde han.

Bonden svared ikke. Vendte sig bare og pegte ned i Dalen, som laa lys i Sommersolen.

«Der ligger Kirken,» sagde han høit.

Saa gik han videre.

«I har vel den hellige Jomfrus Billed?»

Nu var det atter den unge Pilegrim, som spurgte.

Der var bleven en Forstaaelse mellem de to.

«Det har vi.»

Reidar Rêten saa bort.

«Men hun er ved klen Helse paa det sidste.»

Pilegrimen stansed atter.

«Hvi saa?» spurgte han.

«Hun morkner i Træet — hun maatte til Snedker ifjor.»

«Da holder hun vel iaar?»

Pilegrimen og Reidar Rêten smilte begge, da de talte.

«Ja, det tør en tro. Han Haakaa Smed er troendes; det han lager, det blir sterkere.»

Reidar stansed; thi nu kom den anden Bonde nær.

«Der ser du Rêten, min Gaard,» sagde han og pegte syd over Østlien.

Pilegrimen stod længe og saa.

«Det var lys Gaard i svarte Skogen,» sagde han og nikked glad mod Bonden.

Gunhilde stod ogsaa undrende.

«Ja, det var fager Gaard,» sagde hun. Hendes Røst hørtes saa lind, fordi den saa sjelden hørtes.

Den høireiste, vakre Bonde stod en Stund med et underligt Smil.

«Saa siger ikke Granderne mine,» sagde han saa høit, at den anden Bonde hørte det.

«Da har Granderne dine lidet Skjøn!»

Den unge Pilegrim fortsatte Veien, og snart kom Følget til Aasen Gaard, som laa øverst i Dalen, tæt ved Tyslas Strøm.

Her tog Reidar Farvel med Munkefølget og drog ensom Syd til sin Gaard.

Men da den svenske Rytter i Spidsen for Følget red ind paa Aasen, studsed han og holdt sin Hest an. Han syntes at se kjendt Mands Ansigt.

⁂

«Såg I Hrr. Olof, Ärkbiskopen?»

«Ney. Jag såg honom inte!»

Det hviskedes dæmpet bag Staldvæggen. Det var den svenske Rytter og en fremmed Mand.

«Än Mäster Knut och Peder Sunnanväder — de äro väl uti Norjet?»

«Ja väl äro de så!»

«I Nidaros?»

«Ja väl äro de uti Nidaros de djäflarne!»

Der hviskedes endnu sagtere.

«Än Ärkbiskopen! Hvad Svar gaf han?»

«Jag har bref med!»

Den svenske Rytter gik nogle Skridt frem, stirred, om nogen skulde komme, og gik atter tilbage til den anden.

«Han ville inte lämna honom?» spurgte han saa.

«Ney — han ville inte lämna honom — tills vidare.»

«Hm!»

Den svenske Rytter tog Tinflasken frem af sin Kjortel og rakte den anden.

«Det er franskt vin,» sagde han.

Den anden drak.

Det er länge sedan senast,» sagde han.

«Illa får en at fara oc illa får en at äta här uti Norjet; det är magert land.»

Han drak anden Gang.

Da tog den svenske Rytter Tinflasken tilbage.

«Inte värst hos presterna!»

Han smilte og stak Flasken ind paa sin Barm.

Den anden Svenske strakte sine Arme, gjæsped og læned sig tilbage mod Staldvæggen.

«Kors i alle — hvad läckert Kvind I faren med!» sagde han. «Hvem är hon?»

«Det vete hin Onde; men läcker är hon!»

Rytteren smilte.

«Är hon ensam?»

«Ensam?» Rytteren smilte atter. «En ensam Kvinna oc ung!»

«Hvem far med henne?»

«Det vete åter hin Onde!»

«Er han riddare?»

«Det ser så ut. Konung Fredericks man är han förvisst.»

Der blev stille bag Staldvæggen.

Og Dvergen, der sad i Stalden ved Staldgluggen som en svart Klump og havde hørt hvert et Ord, lo med sit lyse Ansigt, fast han ikke stort forstod.

Da talte atter den svenske Rytter.

«Du farer till Dalarne?» sagde han.

«Nog giör jag det! Det är närmast väg till Konung Gösta.» Den fremmede gik fremover langs Væggen, og den svenske Rytter fulgte.

Saa mumledes der:

«Det blef stilla nu mot Konung Gösta!»

«Ja, det blef stilla sedan ifjol uti Dalarne!»

Skridt døde hen og Taushed faldt. Dvergen sad tyst som en Mus ved Staldgluggen. Saa smøg han lydløst ned paa Staldgulvet og var straks forsvunden.

— Da Solen stod høiest paa Himlen Sommerdag, forlod Følget Tysladalen.

Jernbækvola op i østre Li drog de, mod Nord til Tønsetr, der laa under Trondfjelds høje Kuppel ved Glommens Vand.

Kommen op paa Høiden ved Jernbækvola vendte den unge Pilegrim sig og saa ud over Dalen, som den laa der uendelig stille med Solens Skin over de grønbrune Granskoger fjern og nær. Og han tænkte paa hin vidfarne Bonde med de tænksomme Øine og hin store Længsel efter det, som vilde komme — at han igaar saa ham for første og sidste Gang, slig som Mennesker sees og skilles og ikke videre drager Suk for hinanden.

Saa vendte han sig mod Gunhilde, gik Vejen frem og saa sig ikke mere tilbage.

Dalen var strøgen ud af hans Sind.

Men vil Du vide, hvordan det senere gik hin Reidar, da synger Sagnet efter ham i Dalen saalunde:

Høisommer stod over Tysladalen.

Elven, som i Vaarflommen var gaaet stor og rivende, saa Vandstanden stod høit op paa Haugerne, hvor de spredte Gaarde laa, var nu sunken til Sommers Maal; kun i Dalens søndre Bund stod endnu det synkende Vand dampende mellem Tuverne og de store Nedfaldslægstrer i den sterke Skog; men over de flade Enge midt i Dalen laa flomført Sand som et graagult Lag mellem det spirende grønne og hindred al Vækst.

Det var Søndag med Klokkeringnings Fred gjennem Dalen. Solskin dirred over de disigt blaanende Fjeld, den lyse Bjerkeskog i Fjeldbandet og de uendelige Granskogvidder længer nede. Røg steg fra Öfrebygaarden i Vest, svared fra Sörgard og Haukstad i Syd og steg som en enslig, forladt Stribe op fra Rêtens ensomme Gaard mellem Sörgard og Kirken.

Men i Nord løfted Trondkalven og Stortrond sine mægtige, sneflækkede Skaller mod den blaa Luft.

Paa Rêtens Gaard, midt paa Tunet, stod Reidar Rêten med Öks i Haand og stirred.

Han saa ud over Dalen mod Öfreby, længe.

Der fornam han Kirkefolk, som red Benveien over Elven for at spare den lange Færd sydover til Sörgard, over Broen ved Haukstad og saa nordover langs Klopper og Myrer Lien skraas op til Kirken.

Han snudde sig, skygged med Haanden for Øinene, saa op mod Fjeldbandet i østre Li og stirred længe. Om han ikke skulde øine Pilgrimsfølge paa Olafsfærd langs Fjeldveien deroppe.

Men Fjeldet var tomt idag. Ingen svarte Skikkelser seg langsomt frem mod den graagule Mose i den klare Luft. Fjeldsiden laa i øde Forventning, klar og skinnende.

Og Bondens Blik gled videre langs Fjeldveiene nordover og ned mod Kirken. Han holdt om Øksens Jern med sin høire Haand og støtted dens Skaft mod Jorden som Stav.

En Kvinde kom frem i Døren paa det brunstegte, ældgamle Hus. Hun stod en Stund og saa paa sin Husbond. Saa kom hun helt frem af Svalen og ud paa Tunet.

«Farer Du med Vaaben til Messen idag, Reidar?» spurgte hun undrende.

Reidar Rêten svared ikke straks. Han stod støttet til Øksen og stirred hen.

«Det tør trænges,» sagde han lavt omsider.

«For den, som farer ensom,» føied han til endnu lavere.

Hans Hustru kom ham nærmere. Hun stod i sin mørke Kjortel med Søljer i det drivhvide Lin og Hovedklædet løst bundet over det rige Haar.

«Jeg farer ikke til Kirke, naar jeg ey tør fare tryg og i Fred,» siger hun. — Stemmen er haard.

Den høie, mørke Bonde retted sin Krop og saa bent hen for sig.

«Vel farer Du tryg,» sagde han kort. «Det er mig alene, de vil ramme.»

«Fordi du gaar dem i Veien!»

«Ja, fordi mine nye Jorder ligger dem i Veien.»

«Fordi du ikke deler deres gamle Tro!»

«Jeg siger dig — en ny vil komme.»

Han talte varmt og dæmpet.

Hun gik lige hen til ham; hendes Haand laa varsomt paa hans Arm.

«Vist ved Du mer end mange; thi viden om har Du faret; men jeg siger dig, Reidar, agt dig; alle staar dig imod, og Herr Erik har lagt dig for Had.»

Hun saa bekymret ind i hans sterke Ansigt.

Han løste lindt hendes Haand fra sin Arm og stod rak og stolt.

«Rydde skal jeg, midt for deres Næse som før; veide Dyr skal jeg, deres Sendrægtighed til Trods, og ikke bøier jeg Knæ for Jomfru Marias morkne Billed, haardt som det trænger at lages, om det længer skal staa. Her var i gammel Tid et Afgudsbilled af Thor; nu ligger det paa Lundr i den gamle Lade gjemt og en skaldet Skindfeld derover; — saa vil det og gaa Maria!»

Hans Hustru tog et Skridt tilbage. «Krist skjærme os, saa sterkt Du taler!» sagde hun hviskende og gjorde uvilkaarlig Korsets Tegn.

Da smilte Reidar, et lyst, stolt Smil.

«Snart bliver kanhænde ei heller Du mig længer god! Tør hænde Du angrer den Dag, Du tog mig ind til dig her paa Gaarden!»

Hans Hustru stod og saa paa ham betagen. Og hun syntes, han mer var Ridder end Bonde, der han stod høireist og slank i Sommersolen, og hun mindedes den Dag, da han kom farende Fjeldvidden i stort Følge af fremmede Mænd, fik se hende ved Kirken efter Messe og stansed i Bygden.

Om hans Æt havde hun aldrig spurgt. Men framifraa var han fremfor andre Mænd i Bygden.

«Reidar! Min Husbond!» sagde hun lavt, og en dyb, varm Rødme skylled over hendes lyse, friske Ansigt. «Gjor alt, du vil!» føied hun til; hun gik lige hen til ham og læned sig tæt ind til ham, — saa sig om og stod som før.

Reidar Rêten saa paa hende længe, varmt.

«Du er mig af Hjertet god,» sagde han lavt. Saa vendte han sig og stirred ned i Dalen mod Kirkeveien.

«Der farer Sörgardsfolk,» siger han medett.

Hans Hustru stirrer som han.

«De er mandsterke idag,» siger hun.

«Og Mænd alle.» Han tager Øksen paa Armen som for at gaa.

Da griber hun om hans Arm, bedende.

«Gaa ikke idag,» hvisker hun.

«Ikke er jeg Hedning, om jeg ey tilbeder Sten og Træ,» svarer han næsten haardt.

«Og ikke er jeg feig, at jeg ikke skulde turde møde mine Grander paa Kirkevei som i Skog.» Han snudde sig og gik langsomt nordover.

Hun stod og saa efter ham med det bønlige Udtryk i sit Ansigt, længe, til han forsvandt i Løvskogen, Bakken ned.

* * *

Fremved Bækken ved Skillet mellem Lundr og Præstgard holdt Sörgardsfolket Rast. Nisten var dragen frem; Skjørmelks-kagerne var sat i Bækken for at holde sig kjølige i Sommervarmen.

Økserne laa henslængt i Græsset mellem Nisteskræpperne; Mændene sad paa Bækkefarets Ren og aad. Arne Sörgard skar af en fed Fenaknoke, gulnende af Ælde og Styrke. Aad Fladbrød dertil.

«Snart fælder han Skogen lige tildals,» sagde han sterkt. Han skar og aad, sled det seige Kjød mellem sterke Tænder og slængte det gulnende Fedt i Græsset.

«Nu har han snart et helt Kalveskind braatebrændt syd for Gaarden!»

Det var Haakaa Haukstad, som svared. Han drak, saa Skjørmelken klukked i Kaggen. Lagde saa Fillen over, satte Træspunset i og bar forsigtig Kaggen bort til Bækken, hvor han satte den ned mellem Stenene.

«Hvad værre er — han haaner den hellige Jomfru — det ved jeg for vist!»

Det var Olav Sörgard övre, som lagde et mørkt Ord ind.

«Sligt tør volde hans Bane, før eller siden. Af Bygdens Æt er han ikke.» Det var atter Arne Sörgard, som talte.

«Venner har han heller ikke, hverken mange eller mægtige; det tør vel mindes!» Den gamle Bonde lagde Fenaknoken i Skræppen, lod Brødet følge forsigtig efter og snøred Remmen igjen.

Da hørtes Skridt nede i Veien. De saa op alle.

«Der er han!» Flere mumled det frem paa en Gang, og alle blev siddende.

«Reidar Rèten kom i sterk Gang med Øks paa Arm gaaende. Da han fik se dem alle — de var syv, otte Mand — siddende fremved Bækken, gik han langsommere. Og kommen lige hen stansed han, som Skik og Brug var.

«Guds Fred,» sagde han klart og høit.

Der svartes ikke straks.

«Dig det samme,» sagde Arne Sörgard omsider.

«Du skal tilskogs?» Han saa ikke op, da han spurgte.

Reidar Rèten saa paa ham længe, lunt.

«Det er Søndag — Skogen faar kvile,» sagde han freidigt som før.

Da saa Arne op og lo.

«Godt den faar kvile én Ugens Dag,» sagde han; han saa bort paa de andre, fort.

Reidar smilte, men svared ikke.

«I er kanske paa Kirkevei,» sagde han straks Han saa fra Arne over paa de andre.

«Vi er saa.» Det var Olav Øvre, som svared. «Kanhænde Du er det samme.» Da smilte alle Sörgardsmændene og stirred allesammen bent ind i hans Ansigt.

«Det er jeg.» Han var alvorlig; hans blaa Øine tog mørkere Let.

«For at bede til den hellige Jomfru!» Nu lo Mændene alle.

«Kan hænde det — kan og hænde ikke. Men ikke er det noget at flire af for voksne Mænd.» Øksen sank ned fra Armkroken og ned i hans Haand; hans Øine brændte.

Da reiste Arne Sörgard sig, slængte sin Nisteskreppe paa Ryg og bøied sig efter sin Øks.

«Det samme mener og jeg,» sagde han haardt; «og den Mand, som her i Dalen haaner den hellige Jomfru, han blir ikke gammel.»

Han saa sig om for at gaa. De andre reiste sig ogsaa.

«Da er den hellige Jomfru gammel nok; — hun styrter snart, der hun staar!»

Reidar Rêten vendte sig og gik.

«Nei vent nu — saa faar vi Kirkefølge,» ropte Arne. Og de gik alle opover.

Reidar snudde sig og stansed.

«Aanei! I gaar langsommere end jeg,» sagde han og gik straks videre.

«Ja, Du farer fort, Reidar!» ropte Arne efter ham. «Men retnu farer Du ilde,» mumled han saa høit, at de andre hørte det.

* * *

Kirkefærden var forbi; de sidste var gaaet; Klokkeklangen taug forlængst. Reidar havde forladt Kirken mellem de første; men Sörgardsmændene stod nu som nogle af de sidste udenfor Kirkens Sakristi og talte dæmpet med Præsten.

Svar og Spørgsmaal kunde ikke høres af andre, som stod i Nærheden; bare de alvorlige Røsters Dur klang som en dæmpet Murren, og Hrr. Eriks hvide Hænder førtes hid og did, mens han talte.

Saa rakte han tilslut Arne sin Haand og nikked, tog dem saa alle i Haand en efter en og nikked for hver Gang. De alvorlige Bønder nikked igjen, hilste, snudde sig en for en og gik i samlet Følge.

Men da de vel var komne udenfor Kirkeplanken, sagde Arne dæmpet til de andre, idet han saa sig tilbage: «Lader vi ham gaa, er vi snart hans Tjenere alle!»

* * *

Det var blevet Høst med Løvfald og Storm.

Michels Messe stod forhaanden; skarevis, Følge efter Følge, drog Pilgrimerne sydover, stansed ved Tysladalens lille Kirke for at bede og for videre de øde Fjeldveie.

Reidar Rêten havde været ofte fremme ved Aasen, hvor de havde Herberge; han havde talt med mange af dem og spurgt om mangt og meget, og mangen Tidende fra fremmed Land havde han hørt, og mangt et godt Raad om nye Ting havde han faaet og taget til Indtægt for sit Arbeide og sin Gjerning.

Men ét havde han særlig hørt, som gjorde hans Holdning høiere og hans Tale stærkere end før: — det var Rygtet om hin Wittenberger-munk Hrr. Morten, som for al Verdens Øine bød Paven Trods i vrang Lære med sin Haand paa Biblens Bog som det ene saliggjørende i Verden.

Og Reidar fornam, da han ensom gik tilbage den lange Vei til sit Hjem, at nu stod det nye forhaanden, det, som al hans dæmrende Hu stod til.

Michels Messe Dag var han atter paa Kirkevei. Det stormed i Løvfald; det suste langs den vasbløde Vei; Granskogen bøied sig svartnende under Veiret. Reidar gik Kirkeveien, stærk i sin Ensomhed. Snart skulde nye Tider suse over Landene, og han længted efter at fare herfra, bort fra det tunge og ensomme; ja, han var forlængst faren, som han var kommen, om ikke hans Hustru, den unge, varme havde holdt ham bunden fast.

Da han gik forbi Skjørbækken, den lille Bakke op, braastansed han medett som vaagnet af Drømme. Han syntes, han kjendte en Pils kolde Sus tæt forbi sit Bryst.

Han snudde sig og saa sig om skarpt mellem de høstsvarte Træer, men saa intet og gik hurtig videre. Saa sig nu og da tilbage, men gik atter hurtig, til han naadde gresnere Skog.

En Kjendsel af Kulde drog sig gjennem hans Krop, fast han gik saa fort, at Aandedrættet jagedes op og Hjertet slog høit.

Hans Uvenner var gangne saa vidt, at de ikke længer vilde spare Livet. Ja selv Snigmord vilde de øve.

Fremme ved Kirken, udenfor Kirkepladsen stansed han og satte sig paa en Tuve, en blandt de mange, som fandtes der.

Han sad der for at hvile og vente; thi endnu var der ikke ringt til Høimesse.

Som han sad der, kom flere Mænd Veien frem paa Kirkefærd som han. Han kjendte dem straks — det var Sörgardsfolket. De var otte eller ni og alle væbnede.

De gik først ret paa Kirken; men da de fik se ham, bøied de af og kom lige hen.

«Guds Fred, Reidar!» Arne hilste først.

«Guds Fred!»

Saa satte de sig alle paa Tuverne rundt omkring. Og Reidar syntes, de sad som Støtter paa en Kirkegaard.

«I kommer tidligt til Messe?» Han syntes, han maatte tale.

«Vi har noget først at gjøre af.»

Det stak til i Reidar. Saa blev han medett saa forunderlig kjølig og rolig.

«Var det en af Eder, som skjød?» spurgte han.

«Det var saa.» Arne Sörgard svared.

«Det var feig Handling.» Reidar sad stille og stirred hen uden at se paa Arne, da han talte.

Da reiste Olav Øvre sig og hug til Reidar med Øksen af al Magt.

«Saa er denne ikke feig,» sagde han.

Reider gav et Ryk og reiste sig, men satte sig atter. Hans høire Aksel var kløvet.

«Dette er det feigeste», sagde han, — «ni mod en paa Kirkevei.»

Saa sank han ned ved Tuven og blev liggende der, mens han saa langt paa dem alle, en for en eftersom han vendte Hodet.

Reiste sig saa og stod med Øksen i venstre Haand, ventende.

«Hug nu!» sagde han sterkt.

Alle Sörgardsmændene havde reist sig som han. Ni Økser blev løftet; ni Hug faldt. Reidar styrted, uden en Lyd, om mellem Tuverne.

«Haan nu den hellige Jomfru!» ropte Arne Sörgard høit, vendte sig og gik mod Skogen. De otte fulgte ham langsomt uden at se sig tilbage.

Men Kirkefolket, som kom, fandt Reidar død. Hans Blod havde farvet Tuvernes Lyng.

Reidar blev begraven, der han faldt — i ukristnet Jord; thi Hrr. Erik, Præsten, forkyndte

ham for Kjætter at være, og de ni Ugjerningsmænd sad fri for Straf paa sine Gaarde.

Men Aaret efter, Michelsmesskvæld, som Arne Søgard aabned Grinden til sin Gaard, sused en Pil frem fra Skogen og sad dirrende i hans Bug. Arne drog Pilen ud, styrted og døde kort efter. Og paa Pilens Skaft læste de, som fandt ham, de to Ord: „Fraa Reidar", runeskrevne.

Alle i Bygden lagde Ragnhild Rêten, hans Hustru, ud for Daaden, og tryg sad hun paa sin Gaard til sin Døds Dag; thi Hr. Erik, Præsten, fik fare i tredje Kristjerns Tider, og en ny Præst af Doktor Martins Lære tog hans Gaard og Sæde, mange Bønder til stor Harm, al den Stund Jomfru Marias hellige Billed blev styrtet og brændt og meget nyt blev læst og befalet.

Men Tuverne udenom Kirkeplanken i Tysladals gamle Kirke kaldes Reidartuverne den Dag idag.

Tiende Kapitel.

Til Hellig Olafs Skrin.

Det var Sommermorgen over Nidaros.

Kirker og Huse sitred i gylden Sol; Luften skalv af Klokkeklang og Glæde; men i Haver og paa de aabne Pladse dufted Træerne ud af sit tvættede Bladhang forynget Høisommer; thi om Natten havde et stort Tordenveir med Svovlblink, Angst og svartnende Regnskyl huseret Trøndelagen ind som et Helvedes Opgjør mellem Himmel og Jord og suset videre mod Øst til Fjeldene.

Nu laa Staden frelst og kvæget med Olsokmesses velsignede Himmel over sine slanke Taarne.

Alle Gader og Veiter summed af Folk.

Festklædte Skarer fra alt Norges Bygder gav sig Gud i Vold under Kristkirkens Klokkers dirrende Dur, der svirred som Dommedags malmerne Munds Forkyndelse over dem alle.

Pilgrimes svartnende, kutteklædte Tog ormed sig mystisk gjennem den brogede Mængde; Thrøndelagens stærke, trodsige Folk holdt Stand paa kjendte

Pladse hopvis, gruppevis for at fornemme det hele og tages voldelig af de store Stevners kjendte Høitidsstemning.

* * *

I Fransiskanerklostrets Have, paa Løibænk under duftende Træer laa Peder Kansler, Svensken, Sunnanväder kaldet.

Han laa med Hænderne foldede over sig Bug og Øinene halvlukkede i det melne Ansigt. Hovedet med det kortklippede gulgraa Haar under Tonsuren var bart i Sommerskyggen; thi Solen var endnu i Morgenrinding, og Murene gav Slagskyggers Sommersvalhed i den forfriskede Luft.

Peder Sunnanväder aanded Morgenkjølighed og vented. Over hans Krop og Sjæl var falden stor Træthed efter de lange Reiser og den megen Strid og Harm. Kong Gustavs Navn og Billed havde summet for hans Øren og staaet for hans Øine og været i hans Munds Tale til alle Mennesker nu i saa lang en Tid, at han var bleven syg og kvalm derved.

I Maaned efter Maaned havde han nu, hemmeligt og aabenbare, stærkt og gelinde talt hin voldelige Konung ned mellem alt Folket; men Konung Gustav var bleven ham for lang en Kat at løfte.

Stilt havde han hvisket al Kirken og alt Folket til, hvor farlig hin Mand var for gammel Tro og gammelt Styre og at engang vilde han ende med at styrte alt det gamle om og sætte nyt i dets Sted — Konung Gustav var bleven ham for lang en Kat at løfte. Fik han hannem op efter hans Bug, saa stod han krum paa sine Fødder fire; fik han hannem løfted fra Marken foran, saa stod han paa sine Fødder bag. Og hans sledske Svans den svang over alt Landet fram og atter.

Ja, han tænkte, at om hin Kat, Konung Gustav, blev af Mands Vælde løftet i Luft og kastet høi i Veyr, saa vilde han dog falde til Gulv paa alle fire og staa som før paa bløde Poter midt i sit Land, Sverig, uskyldig, som om intet var hændet eller kunde hannem hænde.

Derfor var Peder Sunnanväder endelig faren syg i Sind og træt i Skind til Norrig at hente Hjælp og søge Hvile efter denne sin seige Strid med Konung Gustav, Sverigs lumske Drot og Fare.

Nu laa han da og kjendte Freden af at være frelst i fremmed Land, Peder Sunnanväder, med de halvlukkede Øine i det melne Ansigt og den grove Næse slumrende mellem velnærede Hudfolder, som Folk har dem flest.

Han laa der og aanded Morgenkjølighed i fremmed Land, fyldt af Venskabs gode Mad og vented.

Thi det troed han om sig selv, at nu var han Sverig, han alene, og om ham og ham alene talte hele Norden. Thi han alene forstod i sit Hjertes Ro og sin Forstands Stilhed, hvad der baaded Sverig bedst og hvad fule Snarer hin nye Konung Gustav havde lagt over alt Land.

Peder Sunnanväder slog sine Øine op og saa paa Muren. Et Par matgraa Øine, som gjorde hans Ansigt endnu mere kalket, der han laa, og sletted hans Rynkers Mening ud.

Slig laa han en kort Stund, ubevægelig; saa lukked han dem atter; men de gled op og blev staaende halvaabne eller rettere halvlukkede som før.

Peder Sunnanväder vented.

* * *

«Eders Høiærværdighed!»

Det var en Klosterbroder med Hænderne knepte over sit Bryst, som talte. Han stod i nogen Afstand fra den slumrende og talte blødt som til en syg.

Peder Sunnanväder aabned sine Øine og saa ret frem; men han svared ikke.

Klosterbroderen med det gode Ansigt gik varsomt et Par Skridt nærmere.

Hans Øine, blaa og udstaaende i det runde, solbrændte Syn, gled fra Siden forskende hen over den Fremmede paa Løibænken.

«Eders Høiærværdighed!»

Han talte høiere, men fremdeles dæmpet.

«*Ja.*»

Peder Sunnanväder svared, men vendte ikke sit Hoved.

«Hvor lider Eders Høiærværdighed?»

Munken saa glad ud ved at høre den Fremmede tale.

«*Bättre!*»

Peder Sunnanväder nikked tre Gange træt med sit Hoved, men uden at vende det.

Klosterbroderen stod som før.

«Hellig Olaf være Lov!» sagde han.

Det var stille.

Fjernt fra kunde en høre den festlige Kimen af Kirkeklokkerne; Duft af Bjerk drev ind.

«Skal jeg bringe Eders Høiærværdighed nogen Morgendrik?»

Da snudde Peder Sunnanväder sit Hoved.

«*Hvad drycka hafven I?*» spurgte han, saa usigelig mildt.

«Krydret Vin, Eders Høiærværdighed.»

Peder Sunnanväder lukked Øinene; han kjendte Velbehaget ved at være mellem Venner; et fedt Klosters allehaande Behag fra Kjælder, Boder og Refektorium drev hans Sanser forbi.

«*Hämta mig det kryddade vinet.*»

Ordene kom lindt som fra en Hensovende, og Peder Kansler lukked sine Øine helt.

Klosterbroderen vendte sig halvt for at gaa, men blev staaende.

«Saa er der og nogen, som vil at tale med Eders Høiærværdighed,» sagde han næsten hviskende.

Peder Sunnanväder gjorde et Ryk og kom op paa Albuen.

«*Hvem?*»

Slig blev han liggende og stirre paa den solbrændte Klosterbroder.

Da gik denne lige hen, bøied sin Mund mod Peder Sunnanväders gulnende Øre og hvisked:

«Folk fra Østraat, Eders Høiærværdighed!»

Peder Sunnanväder reiste sig hastig helt op og sad paa Løibænken.

«*Folk från Fru Inger?*» spurgte han.

Klosterbroderen stod hemmelighedsfuld.

«Det er en Kvinde, Eders Høiærværdighed,» hvisked han og skotted forsigtig omkring sig med det samme.

«*En kvinna? Här?*»

Peder Sunnanväders Ansigt fik et betænksomt Udtryk. Han saa paa Klosterbroderen.

Denne nikked.

Da seg Peder Sunnanväder med et Suk tilbage paa Løibænken, folded sine Hænder over sin Bug og lukked sine Øine.

«*Låt kvinnan komma,*» sagde han saa usigelig mildt og stille.

Klosterbroderen nikked.

«*Och hämta mig det kryddade Vinet sedan!*»

Ordene sang som en Velsignelse efter Klosterbroderen, der han gik.

* * *

Peder Sunnanväder laa med lukkede Øine, da Skridt atter hørtes paa de stenlagte Gange.

Han hørte et stærkt Aandedrag og fornam en høi Skikkelse, der nu traadte lige hen for ham.

Da slog han sine Øine op.

«*Fru Inger! I sjelf, högborna frue!*»

Fru Inger stod foran ham, høi og stolt. Med sort Kappe over Klædningen, med sort, sølverindvirket Hue over det mellembrune Haar, hvori den aldrende Kvindes hvide Stænk begyndte at fornemmes.

«Som I det ser, høiærværdige Hrr. Peder!»

Hun stod fremdeles, medens han møisommelig reiste sig.

«Ney, tag I kun Eders Sygdom i Agt!»

Hun saa sig om efter Sæde.

Nu reiste Peder Kansler sig helt. Og han rakte den fornemme Frue til Østraat sin Haand, som hun modtog for at blive ført til Sæde paa Løibænken.

«*Min sjukdom är ikkun sorrig, välborna fru Inger, och liten synes den mig nu, sedan I är kommen.*»

Fru Inger smilte i forgangen Skjønhed.

«I er svensk og høvisk!» sagde hun.

Peder Sunnanväder nikked, vemodig.

«*Ja, nog är jag svensk — och derföre uti sorrig,*» sagde han med denne forunderlig sølvsyngende Klang i Røsten.

«*Men hövisk — det har Konung Gösta intet lärt oss at vara.*»

Peder Kansler smilte som en Mand, der behersker en fysisk Smerte eller Træthed.

Fru Inger taug. Hun saa sig om. Hun skøv alle farlige Tanker tilside.

«Lider I vel her udi Klostret?» spurgte hun endelig.

Peder Summanväder sukked.

«*Jag är en främling*,» sagde han dæmpet.

Fru Inger svared ikke. Saa heller ikke paa ham.

«Jeg mener — om I sidder tryg herinde?»

Hun talte i ligegyldig Tone; men Peder Sunnanväder kjendte en Kjølighed krybe over sin Ryg.

Han dulgte sin Angst og sagde smilende:

«*Jag sitter mellan vänner!*»

Fru Inger sad en Stund. Saa sagde hun pludselig:

«Her er Bud fra Kong Gustav med Hjemlov for Eder.»

Peder Sunnanväder blekned, der han sad.

«*Till hvem?*» spurgte han hviskende.

Fru Inger talte dæmpet, da hun svared.

«Til Hans Naade Erkebiskopen!»

Peder Sunnanväders melgraa Ansigt fik atter sin Let.

«*Hvarifrån har nådiga Fru Inger hint ord?*» spurgte han forsigtig.

«Fra ham selv.»

«*Erkebiskopen?*»

«Ney. Fra Konung Gustavs Bud. Han havde og Bud til Hrr. Vincentz, min Maag.»

Fru Inger havde reist sig.

«*I samma sak?*»

Peder Sunnanväder spurgte i Angst, og Fru Inger fornam hans Uro i hans bleke Blik.

«Ney. Budet til Hrr. Vincentz var om Gods for Hrr. Thure Jønsson.»

«*Ah!*» — Peder Sunnanväders Ansigt lyste op i Haan.

«*Då vill Hrr. Vincentz säkerligen vara hannem till villies!*»

Kanslerens matgraa Øine stod underfundige paa Fru Inger.

Herskerinden til Østraat smilte, og hun blev høiere, der hun stod.

«Det tør trygt I tro,» sagde hun.

Da smilte Peder Sunnanväder.

«*Konung Gösta har så lång en svans,*» sagde han; «*nu vill han och sopa Norrig sig innunder!*»

Og Peder Sunnanväder, den svenske Mand, forsøgte at le.

Da rakte Fru Inger den rædde Mand sin Haand.

«Derfor er det, jeg idag er kommen,» sagde hun klart og høit, «at sige Eder dette, at om I ey kiender Eder at sidde tryg herinde, saa staar min Gaard Fosen Eder aaben til Tieneste, om I saa skulde ønske at fare herfra om ey for andet, saa for at fange bedre Røgt for Eders Sot end her mellem Mænd.»

Peder Sunnanväder reiste sig, hurtigere end en turde tiltro den syge Mand, og greb Fru Ingers Haand.

«*Tack, högborna Fru Inger!*» sagde han, og hans milde Røst skalv af Bevægelse.

«*Sten Stures ätt borde att råda uti Sverig som Eders uti Norrig — då kom glans och häder att råda öfver landena!*»

Fru Inger vendte sig braat og saa paa den svenske Kansler. Hendes Ansigt mørkned.

«Min Æt føder ikkun Døtre!» sagde hun — hendes Stemme fik saa bedsk en Klang.

«*Och Sten Stures endast söner,*» kom Peder Kanslers slagfærdige Svar.

Fru Inger vendte sig.

«Far vel, Eders Høiærværdighed!» sagde hun og gik.

«*På återseende!*» Peder Kanslers sidste Hilsen sang efter hende som en Bøn og et spirende Haab.

Og atter laa den svenske Mand alene paa Løibænken under sommerlig Klokkeklang og Duft af forfriskede Træer og Blomster.

Men paa Fru Inger havde Peder Kanslers Svar paa hendes bitre Klage over Slægtens Skjæbne virket som et Pust af Foraar i tidlig Høst.

Hans Tale om Sten Stures Sønner havde drevet som Fnug af Frø langveis fra gjennem Luften did ind, hvor hun sad med sine Døtre i Ode og Længsel.

Da faldt Klosterporten i efter hende med et tungt Dron. Det var Virkeligheden, som skilte mellem hende og hendes Drømme.

⁂

— — — «Eders Høiærværdighed!»

«*Ja!*»

«Her er den krydrede Vin!»

Peder Sunnanväder vinked Klosterbroderen nærmere hen uden at skotte til Kanden og Bægeret.

«*Hvart är Mester Knut?*»

Han talte fort og henaandet.

«Mester Knut er hos hans Naade Erkebiskopen.»

Klosterbroderen satte Vinen paa Bordet ved Løibænken.

«*Få honom hit genast!*»

Peder Sunnanväders Øine var melkblaa, kolde. Hans Fingre famled kring Sølvbægeret.

«Bud skal gaa saafort, Eders Høiærværdighed.»

Klosterbroderen hilste dybt.

Peder Sunnanväder nikked.

«*Sofort!*» sagde han.

«*Jag mår ey väl!*» føied han til. Han skjænked med skjælvende Haand.

Og Klosterbroderen, som forstod, at han var angst, men ey forstod hvorfor, bøied sig atter uden et Ord og forlod Hans Høiærværdighed den svenske Kansler.

Men da Munkens Trin var døet hen i Klostergangene, reiste Peder Sunnanväder sig og skjænked Bægeret fuldt af den krydrede Vin, satte det for Munden og drak tilbunds. Fyldte atter til Randen og drak atter tilbunds. Satte Bægeret med et

Klask tilbage paa Solvbrikken og sank styrket tilbage paa sin Løibænk mellem Puderne.

«*Hemlof!*» mumled han.

⁂

Solen stod ind fra Vest. Det var Non Tid og Hvile.

Peder Sunnanväder sad opret i sin Løibænk; Mester Knut, mørk og harm, stod foran ham.

«*Tror I, Hans Nåd, Olaf Ingebrechtson, att han står oss bi?*»

Mester Knut med det skraa, brune Blik ser paa Peder Kansler, idet han spørger.

Peder Kansler svarer ikke straks. Han sidder med lukkede Øine. Hans Ansigt er som et Ansigt af Ler.

«*Det tör jag väl tro, all den stund det här gäller Kyrkans sak!*» svarer han endelig og folder sine Hænder fastere.

«*Men Konungen, Jutekonungen – tror I honom?*»

Peder Kansler sidder endnu længer end før.

«*Det blifver värre!*» siger han saa.

Mester Knut tier. Han staar der firskaaren og fast og stirrer hen for sig.

Da taler atter Peder Kansler, syngende mildt, som i stille Henførelse.

«*Mycket hafva wi nu lidit för Sverigs och Kyrkans sak; mer skolen wi att lida förvisst:*

men bättre hade det warit för allt och alla, om Konung Gösta nu var döder man.»

Røsten sænked sig til en Hvisken.

Da saa Mester Knut op paa sin Ven, Peder Sunnanväder.

«*Hvem skulle göra honom dertil?*» spurgte han ublufærdigt.

Peder Sunnanväder smilte.

«*Intet jag!*» sagde han.

«*Jag icke heller!*» svared Mester Knut.

Peder Sunnanväder sad længe og stirred hen.

«*Må hända kann himlen sig förbarma,*» sagde han vemodigen.

Peder Sunnanväders Ven, Mester Knut, drog paa sine stærke Skuldre.

«*Måtte så väl det varda!*» sagde han, ogsaa han vemodeligen.

«*Ellers torde lätt det hända, det Konung Gösta gjorde oss till det samma,*» føied han til.

«*Till hvad?*» Peder Sunnanväder saa paa sin Ven, Mester Knut.

«*Till döder man!*» — Mester Knut saa paa sin Ven, Peder Sunnanväder.

«*Det forbjuda den milda Krist!*» Peder Sunnanväder gjorde Korsets Tegn foran sit Leransigt.

«*Ja, det förbjuda den milda Krist nåderligen!*»

Mester Knut gjorde som sin Ven Peder Sunnanväder.

Saa var der en Stund stille i Klosterhaven.

Om lidt drog Peder Kansler et Aandedrag som for at tale, og Mester Knut lytted.

«*Här är kryddadt vin!*» sagde han; han havde først tænkt at fortælle om Fru Inger og hendes gode Venskabs Tilbud, men taug dermed.

Mester Knut skjænked og drak.

«*Jag säger Eder tack därför!*» svared han — han satte det tømte Bæger ved Siden af Kanden.

Saa sagde han, styrket ved den fyrige Frankervin: «*Det är sårt att sitta i främmande land!*» Peder Kansler reiste sig.

«*Sårare att sitta främmande i sit eget!*» svared han.

«*Kan hända vill I nu hem fara?*» fortsatte han, og det var ikke frit for, at der sang Haan i Stemmen.

Da svared Mester Knut:

«*Konung Gösta sänder fritt lejde för os båda.*»

Peder Sunnanväder kvak til og satte sig atter.

«*Hvad sägen I? Fritt rep åt oss båda?*» hvisked han stilt og lindt.

«*Fritt lejde, Hrr. Peder!*» Mester Knuts Rost klang kold.

«*Fritt lejde är fritt rep från Konung Gösta — det vet I väl!*»

Peder Sunnanväder begyndte at blive glad over, at han intet havde talt til Mester Knut om Fru Inger og Fosen Gaard. Thi det forstod han, at Mester Knut ei var af den Art og Skik, at han kunde føre sin Strid igjennem med Kongen, hverken med List eller med Magt, men at han var en Mand som Mænd er flest, som aad, naar

han fik at æde og skrek, naar han fik at skrike for, som gjerne gik i Brudeseng idag, fast han vidste, han skulde under Øksen imorgen Dag.

Saa smilte Peder Sunnanväder til sin Ven Mester Knut, de som nu havde faret saa mange Hundred øde Mil sammen og ædt saa megen ussel Mad tilhobe.

«*Far I hem med Konung Göstas lejde,*» sagde han saa lindt, at Mester Knut skalv derved.

«*Men gif Eder helt god en tid!*»

Han lagde sin Haand mildt paa den stærke Mester Knuts Skulder og saa ham ind i de brune skraa Øine med sine vasgraa udtrykstomme.

Da sagde Mester Hans et Ord af Forstand:

«*På all ting uti verlden skall man sofva,*» sagde han.

* * *

To Dage senere stod atter Klosterbroderen foran den svenske Prælat paa Løibænken.

«*Hvad har I idag at bringa?*» spurgte Peder Sunnanväder; hans vasblaa Øine stirred trætte hen.

«Kalvesteg, Eders Høiærværdighed!» Klosterbroderen stod ventende.

Peder Sunnanväder lukked sine Øine og nikked flere Gange med Hovedet.

«*Kalfstek är godt,*» sagde han.

Klosterbroderen blev staaende. Da saa Peder Sunnanväder op.

«*Är där annat?*» spurgte han stille.

Klosterbroderen tog et Skridt frem.

«Ja, Eders Høiærværdighed. Hans Naade Ærkebiskopen lader spørge, hvorlunde Eders Høiærværdighed lider.»

Peder Sunnanväder lukked atter sine Øine. Hans Ansigt saa ud som det graa Ler.

«*Jag lider värre,*» svared han.

Klosterbroderen blev fremdeles staaende. Og Peder Sunnanväder snudde med smaa Ryk sit Hoved mod ham og skotted op.

«*Är där framdeles mera?*» spurgte han.

Da traadte Klosterbroderen ganske nær, bøied sig ned og sagde dæmpet:

«Ja, Eders Høiærværdighed. Mester Knut bringer Eders Høiærværdighed sin Hilsen og Godnat. Han farer idag med Leide til Sverig hjem at stande til Rette for Kong Gustav.»

Peder Sunnanväder reiste sig med et Ryk og blev siddende paa Løibænken med Hænderne under sine Laar og de visne Øine i det lergraa Ansigt stift fæstede paa Klosterbroderen. Men han sagde ikke et Ord.

Klosterbroderen traadte et Par Skridt tilbage og blev staaende, dybt ærbødig.

Der var længe stille. Og under Stilheden sank Prælatens Ansigtsfolder langsomt tilbage i sin hverdagsagtige Intetsigenhed.

Saa lagde han sig varsomt tilbage paa Løibænken, fik Benene op og laa som før med lukkede Øine og Hænderne foldede over sin Mave.

Da talte Klosterbroderen endelig.

«Hvad er Eders Høiærværdigheds Villie?» spurgte han dæmpet.

Peder Sunnanväder laa som før. Hans Øine aabnedes ikke; hans Træk bevægedes ikke.

«*Hemta mig kalfsteken!*» sagde han stille.

Næste Nat gik et hemmeligt Ilbud med Brev fra Peder Sunnanväder til Fru Inger Ottesdatter paa Fosen Kongsgaard, mens en rhinsk Gylden fra svensk Pung laa gjemt i en Læddik i et hemmeligt Rum i Klosterbroderens Celle.

Ellevte Kapitel.

Høibaarne Fru Inger!

Det var den hellige Botolfi Dag.

Gjennem Throndhjems Gader drog Folket i Flok og Følge ud til Lagthingstedet, hvor der skulde holdes Thing.

Fra alle Bygder rundt omkring var Almuen mødt frem til Stævnet; tidlig komne Pilgrime i sine mørke Kapper blanded sig i Toget, og Erkebiskopen, Hrr. Olav Engebrektsøn, fòr netop nu med mange Svende afsted for at tage sine verdslige Sager i Agt.

Erkebiskopen red gjennem Gaderne paa sin blissede Pasganger i Solstegen. Han sad der høi, knogestærk og mager; de mørkblaa Øine stirred skarpt frem under sorte Bryn, den smale, ørnede Ættenæse krummed sig benet og stærk over en villiefast, sammenbidt Mund.

Slig red han mellem sine Svende Gaderne frem, den gammelættede Normand, fuld af stærke Tanker.

Thi vanskelige vare Tiderne i Norge.

Landet sad Kong Frederik til Villies, fast Kong Kristjern endnu leved med retmæssigt Krav paa Norges Troskab.

Ham, Olav Engebrektsøn, kunde det for den Sags Skyld være lige godt, hvem af de danske Høge tvende der nu skulde bære Krone, kun at Norges og Kirkens Sag i Norge stod sig vel derved.

Men derom kunde mangt i disse Tider tænkes og mangen Angst opstaa.

Thi hin Kristjern, ved hvem alt Folket fra fordums Tider hang som en Draabe Blod ved blanken Knivsblad, han var jo nu, siden dansk og svensk Adel havde hannem sveget og Kirkens Mænd havde føiet sig til dennem, en svoren Dr. Martinii Mand, der han sad i fremmed Land og feyded paa sine egne Landes Næring fast som en Røver eller anden farlig Gast, skjønt Norrig havde han elskeligen sparet det skulde man til hans Ære ret hjertelig erkjende. Og Kong Frederik — ja var Kong Frederik noget bestemt her i Verden, da var ogsaa han en kjættersk Mester Martinii Mand; thi Kong Frederik var det, som vilde vorde og seire, altid det og intet andet og altid saa stille, at ingen før efter paa havde vidst, hvad han var.

Og dette var det, som mest naged Hans Naade, Erkebiskop Olaf Engebrektsøn, der han red gjennem Throndhjems Gader for at tage sin megen verdslige Handel i Agt paa Thinge. Dette var det, som naged Hans Naade mest. Thi det, at Kong Kristjern var bleven en Martinii Mand, det sagde saa lidet, fordi denne Kong Kristjern altid

blev det, som stod de mange imod; men at Kong Frederik var bleven det samme det naged og plaged Hrr. Olaf som sagt; thi Kong Frederik var altid det, som vilde komme og tage Vekst mellem de mange.

Derfor havde Hans Naade, Erkebiskopen, det travlt og ondt i disse strenge Tider for Norrig; thi han fornam, at noget nyt var paa Færd og i Færd med at ryste baade Kirke og Throner.

I Danmark sad Kong Frederik — en Kjætter. I Holland sad Kong Kristjern — en Kjætter, og i Sverig sad Kong Gustav — ogsaa en Kjætter! Hvad i Hellig Olafs Navn var der faren for en Hund udi alle Konger paa Jorden, og hvad veired hin Hund i dem alle med sin fine Næse?!

Ey derfor, at han, Erkebiskop Olaf, skulde være trangere født end andre hans Lige, saa han ikke skulde kunne ævne at følge Tid og forstaa Varsel han som de, og lige gyldigt kunde det og være ham, om Mester Martin eller andre sad paa St. Petri Stol og bød, hvad der skulde læres og troes paa Jorden; men i den hellige Olafs Navn: Magister Martin sad der ey endnu, og sidde der kom han ey heller til, han mer end andre af de Herrens kloge Tjenere, som gammel Sæd og Lære vilde ændre.

Og Folket her Nord! Hvad skulde saa i al den Tid blive af dennem? Naar Tro paa Kirke blev tagen, som Tro paa Konge var tagen tilforn?

Det havde man jo seet og saart fornummet

her Nord, at kongeløst Land er halvt forloret. Kirkeløst Land vilde blive det helt.

Olaf Engebrektsøn slog Skinklerne i Hestens Sider af stærk Forvisning; Hesten slog med Hovedet og rykked i Bigslet, men gik ikke stærkere derved.

— Det kunde være godt og vel, at Hrr. Vincentz Lunge sad i norsk Slægt og holdt Norges Sag høit mod Kong Frederik; men dansk Blod flød dog i hans Aarer, og Søn, som kunde bære Norges Sag videre — den havde han ikke magtet et avle.

Fire Gange i tre Aar havde Fru Margretha undfanget, næsten som i Feber for at føde, og trende Gange var Norges ventede Frelsermand bleven en Pige!

Som om Guds uransagelige Villie negted at sætte Søn af dansk Blod i Norges Sæde!

Olaf Engebrektsøn aanded dybt op i Sommerheden. Han kjendte i livsalig Styrke de Kaners norske Blod strømme gjennem sit Legem.

Ved Kristi hellige Kors han skulde Norges Rige og Norges Folk til sidste Draabe Blod forsvare! — Krist tilgive, hvad Synder han derfor maatte begaa!

Sang ikke ogsaa paa Østraat og i Bergen nu den danske Tunge? Og sveded ikke Mester Martins Kjætteri Vincentz Lunge ud af hans Hud?

Olaf Engebrektsøn kunde lugte det langveis, der det drev som stærk Lugt med Vinden i vage

Rygter og alskons smaa Gjerning, som stort Folk ikke agter, men smaat Folk straks kjender.

Sang ikke de velbaarne Herrer alt Martin Luthers spottelige Sange ved Bordet paa Østraat, saa Fru Inger maatte korse sig derved?

Og havde ikke Hrr. Olafs egen Staldknegt fortalt, hvad Gilde paa fersk Kjødmadsfad og anden stærk Ret der Dag efter Dag blev holdt paa Ørlandet midt i strengest Fastetide?

Jo, jo! Hrr. Vincentz blev, om den gamle Frue faldt fra, saa haard en Hals at have her Nord; det vidste Hrr. Olaf klart. Og Magt i Norge, hvem var vel nærmest dertil, om ikke han selv, Erkebispen af de Kaners gode Æt og med Frænder mellem alt stort og gammelt her i Lande?

Men hvad Magt og Ret fik vel han, Erkebispen, om Martin Luthers Lære tog første Sæde i Norrig?

Han kunde ey derfor, Hr. Olaf; men han fornam Bordsangen og den glade, borgerlige Tale ved Fest og i Sokn som Varselsskrig af Ugle eller anden fremmed Varselsfugl for Kirkens Vælde alt Norden over, og han drømte tidt, at han hørte et vældigt Drøn af alle Nordens Kirker, som faldt, og derefter et end vældigere — det var af Norges gamle Fjeld, som faldt i Grus tilhobe.

Derfor steg der hos Hrr. Olaf Ingebrektsøn, Norges Riges øverste Raad, Norges Primas her nord et stærkt Had til Hrr. Vincentz og alt hans Væsen, et Had, der langsomt lagde sig lig Bundfald i hans Sjæl.

Det skulde siden, naar Storm kom og rørt Vande, gjøre Norges Fremtid graa for Aarhundreder.

* * *

Thing var sat. De store Flokke af Mænd fra alle Byer og Bygder stod i Trængsel trindt omkring, og en Folkedags daadsvangre Summen skalv over Nidaros.

Men kring Graabrødreklostret var der stille. Summen af Humle i Haven, speidende Hoveder fra alle Celler, en Bagport halvaaben og en Klosterbroder paa Vagt derindenfor.

Der kommer et Følge Svende, troskyldig ridende. De som alle andre paa Færd mod Thinget. En Rytter stiger af ved Klostret — han har vel Ærind og Hilsen til nogen. Saa gaar han sagtelig hen til Bagporten og gløtter ind.

«Er I rede, Broder Hans?» hvisker han.

Klosterbroderen kommer frem til Laagen.

«Ere I mandsstærke?» hvisker han.

«Ja. Stærke nok for idag. Men skynd Eder, mens Gaden er tom!»

Klosterbroderen nikker og forsvinder.

Et Minut senere kommer en kutteklædt Mand, fulgt af en Tjener ud af Klostret og hen til Bagporten. Den kutteklædte Mand gaar bøiet; Tjeneren bærer et Skrin.

Saa stanser den kutteklædte.

«*Lösen och helsning*,» hvisker han.

«Den hellige Sunniva og Guds Fred!» svarer Rytteren.

Den kutteklædte korser sig.

«*Så i den heliga Jungfrus namn!*» siger han. «*Hvar er min hest?*»

Rytteren bøier sig:

«I tager min, høiærværdige Herre!» siger han.

Peder Sunnanväder — thi ham var det — gjør atter Korsets Tegn.

«*Benedictio vobis!*»

«*Men min tenare?*» Prælaten ser ængstelig, mere paa Kisten end paa Tjeneren.

Rytteren bøier sig atter.

«Han tager en andens Hest, Herre,» siger han.

Prælaten skotter til Klosterdøren, hvor Klosterbroderens Hoved synes.

Saa nikker han. Og denne nikker tilbage.

«*För hesten för porten.*» Prælaten taler nu bydende.

Rytteren bøier sig som før.

«Det er lidet raadeligt, høiærværdige Herre, om nogen skulde komme og se dette.»

Han staar og stirrer, nysgjerrig paa den svenske Prælat.

«*I har rätt.*» Peder Sunnanväder nikker. *Saa i den heliga Jungfrus namn!*»

Han korser sig og gaar, alene, frem mod Rytterfølget, stiger lettere end en tør tænke op paa den ledige Hest, vinker sin Tjener hen til sig og tager Skrinet.

«Rid!» kommanderer Høvedsmanden for Rytterfølget. Det klaprer af Hestesko, der høres Døn af Hestes Aande, og i en stor Sving snur Følget, rider en Baggade ned og forsvinder paa den bakkede Vei ud til Ørlandet.

Peder Sunnanväder, Olaf Engebrektsøns fangne og uvelkomne Gæst, er i Sikkerhed for sin Vært og for Kong Gösta.

Men Jöns Hanssön, Peder Sunnanväders Tjener, staar raadløs midt paa Veien og stirrer. Da kommer den norske Rytter ham imod, leende ud af et solbrændt, blaaøiet Ansigt.

«Vi to ere lige ilde farne,» sagde han.

«I er en Tjener uden Herre og jeg en Rytter uden Hest — slig kan det arte sig i Verden.»

Han glislo.

Da sagde Jöns Hanssön, Svensken:

«*Hvad är så at göra, kära bror?*» sagde han.

«Drikke, kära Bror!» sagde Rytteren.

«*Har I flaska eller krus?*» sagde Jöns Hanssön.

«Kom ind,» sagde Klosterbroderen. Han stod smilende i Porten.

Tolvte Kapitel.

Paa Fosen Kongsgaard.

Det var Kveld, da den fremmede Prælat efter en lang og anstrengende Færd naaede Fosen gamle Kongsgaard paa Ørjen.

Fru Inger stod ham tilmøde i Gaardens Port og havde ved Side den 16aarige, skjønne Jomfru Lucie med de dybe Æventyrøine og det tunge Hovedsølv i det gyldentrøde Haar.

Fru Inger gik Peder Sunnanväder med Værdighed tilmøde og rakte ham straks Haand, saasnart han var hjulpen af Hesten.

«Vær velkommen til min Gaard, Eders Høiærværdighed,» sagde hun, stolt i Holdning og med stor Værdighed.

Peder Sunnanväder beholdt hendes Haand længe.

«*Benedictio dei vobis!*» sagde han høit.

«*Jag är fast färdig att falla*,» hvisked han og saa frem for sig med graa, trætte Øine.

Fru Inger vendte sig mod Tjenerskabet.

«Bring Hans Höiærværdighed til Gjæstekammeret,» bød hun og vinked.

Og ved Tjeneres Hjælp steg Prælaten stønnende ind og op, Riddersalen forbi, gjennem Stue og andre mindre Rum møisommeligen frem til Gjæstekammeret, hvor han straks gik tilsengs, efterat Natverd var bleven ham bragt og Vin til Styrkelse.

Tidlig næste Morgen, da han efter en dyb Søvn vaagned, stod hans egen Tjener Jöns Hansson ham ved Side, som han hver Morgen brugte at gjøre.

Kansleren stirred undrende.

«*Den heliga St. Erik vara prisat! Hvart kom Du hit, min Jöns?*» spurgte Kantsleren og reiste sig braat i Sengen.

«*Jag red hit som Eders Högvördighet på fremmande djur!*» svared Tjeneren med et Smil og tog sin Herres Kjortel, at holde den rede.

«*Men i alla englars namn; hvart åt Du natvard?*» spurgte Prælaten.

Jöns Hanssön holdt Kjortelen frem, at hans Herre Kantsleren kunde smyge deri.

«*Hos broder Hans i klostret som vanligt,*» sagde han.

Peder Sunnanväder smøg ind.

«*Då har du druckit godt tillika,*» sagde han og saa paa sin Tjener Jöns Hansson.

Jöns Hansson strøg sig over sit Ansigt.

«*Kan jag inte neka, Eders Högvördighet!*» svared han.

Peder Sunnanväder sad paa Sengen og strakte Fødderne ud, for at Jöns Hansson kunde fæste de fagre Sko.

«*Något gott måste menniskan hafva.*» sagde han og drog et Suk.

Jöns Hansson saa op og spændte Skoene.

«*Ja, något gott måste meniskan också hafva,*» sagde han og lo til sin Herre, Peder Sunnanväder.

Peder Sunnanväder nikked.

«*Hälst uti främmande land.*» sagde han.

«*Hälst så ofta man kann.*» svared Jöns Hansson og reiste sig, for at hans Herre Kansleren kunde komme ud af Sengen og frem paa Gulvet.

Peder Sunnanväder smilte, da han stod paa sine Fødder og strakte sine Arme, for at kjende, om de end var hele efter forrige Dags Færd.

Og Jöns Hansson stod ærbødig foran sin Herre, Peder Sunnanväder.

«*Fick Eders Högvördighet kistan frällst?*» spurgte han.

Peder Sunnanväder vendte sig mod sin Tjener.

Der laa et lunt Smil over det lergraa Ansigt, og Folderne kring hans Øienkroge drog sig sammen i stort Humor.

«*Kistan fick jag frällst,*» svared han.

Peder Sunnanväders tro Tjener drog uvilkaarlig et Lettelsens Suk.

«*Kistan frällst — alting frällst!*» sagde han og smilte helt listelig derved.

Peder Sunnanväder, den syge Mand, gik op og ned paa Gulvet i Følelse af stor og glad Befrielse.

Han stansed foran Jöns Hansson.

«*Hin Kista skall vara vår vän her på Fosen hos Fru Inger,*» sagde han, lys i Stemmen og saa ind i Tjenerens Ansigt med sine vasblaa Øine, der nu havde større Glans.

Jöns Hansson lo stille.

«*Hon talar bra för sig!*» sagde han.

Peder Sunnanväder nikked.

«*Hon har englatunga!*» Han lagde sin Haand paa Jöns Hanssons Skulder.

«*Hon talar god Svenska!*» Jøns Hansson stod urørlig og kjendte sig Kammerat med sin Herre, Peder Sunnanväder.

Denne gjorde sig en Sving bortover Gulvet og stansed atter op foran sin Tjener, den tro Mand Jöns Hansson.

«*Undra, om Fru Inger förstår hennes röst?*» sagde han.

Jöns Hansson saa op — et klogt Blik.

«*De säga så,*» svared han.

Da tog Peder Sunnanväder sin Tjener lindt i hans Øre.

«*Jo!*» ropte han, dæmpet.

«*Jag frågade ryttaren, med honom jag drack! Fru Inger sägas helt väl forstå sådan Svenska!*»

Peder Sunnanväder slap sin gode Mand Jöns Hanssons Øre.

«*Du vara välsignat!*» sagde han. «*Du äst en tenare af guld!*»

«*Och för guld!*» Jöns Hansson bøied sig dybt for sin Herre Peder Kansler og forlod Rummet.

— En Time senere sad den svenske Prælat til Taffels med Fru Inger.

«*I hafve tack af hjerta, att I tok mig hit,*» sagde han til den stolte Frue. «*Hrr. Olaf har liten forbarmelse mot dennem, som lida!*»

Fru Inger saa alvorligt paa Peder Sunnanväder.

«Der tør nok og komme Hans Naades onde Dag, da han er glad for Barmhjertighed,» sagde hun dæmpet.

Peder Sunnanväder nikked og svælged sin Mad. Og han drak af det tunge Sølvbæger.

«*Den tör visserligen komma för os alla,*» sagde han.

Fru Inger aad længe i Taushed, og Peder Sunnanväder aad ligeledes. Men han betragted den hele Tid med stort Behag den velbaarne Frue, hvis svindende Skjønhed alle maatte se og hvis Magt alle maatte fornemme, naar de sad hende nær.

Fru Inger mødte hans Blik.

«Hvi stirrer I saa underlig?» spurgte hun.

Peder Sunnanväders vandblaa Øine stod freidige i hendes.

«*I är skön som en konungamoder!*» sagde han dristig, men med saa usigelig mild en Røst.

Blodet flød langsomt til Fru Ingers Ansigt. Han havde rørt ved hendes saareste Punkt.

«Og har ikkun Døtre,» sagde hun bittert.

Da tog Peder Sunnanväder Bladet dristig fra Mund og talte til Fru Inger i varme, hviskende

Ord om Sten Stures Æt og hendes Døtre og om Guds den Almægtiges Mening med det, som skeet var.

Og Fru Inger den skuffede, den i sit Haab dybt tilintetgjorte, sad der helt betagen og lytted til den svenske Prælats indsmigrende Tale.

Planer vikled sig ud og Daad. Om Sverigs og Norrigs nye samlede Ættekraft, om Hæder for hende og Styrke for Norden. Peder Sunnanväders Ord fløi som Duer og jagende Falke viden omkring, og hun sad aandeløs betagen i aandelig Undfangelse, saa hendes Bryst gik og hendes Øine fugtig tindred.

Sten Stures Søn og hendes Datter paa Norges og Sveriges Throne! Det sitred hende gjennem Sjælen, — det sused som Fjeldvind gjennem en tørkende Dal.

«I taler dristige Ord Herre Kansler,» hvisked hun.

«*Jag talar till Ædlingar!*» svared Peder Sunnanväder, «*och jag sätter lif inn för ord*,» føied han til; — han lagde Haanden paa sit Bryst og lukked sine Øine i det lergraa Ansigt.

Fru Inger reiste sig; thi ingen af dem aad mere.

«I har visseligen Ret — men hvorlunde?» mumled hun hen.

«*Därom få vi sedan at tala!*»

Peder Kansler reiste sig som hun og stod ventende foran Herskerinden til Østraat.

Fru Inger førte sin Gjæst til Riddersalen.

«Siden at tale — dertil faa vi liden Tid,» sagde hun.

Peder Kansler saa paa Fru Inger studsende.

«*Hvi så?*» spurgte han.

Fru Inger satte sig.

«Jeg farer imorgen til Bergen til min gode Maag Hrr. Vincentz,» svared hun. «Saa skulle vi at tale, maatte det blive nu idag.»

Peder Sunnanväders Aasyn tog en graa Skygge.

«*I faren?*» mumled han. Han gik op og ned paa Gulvet. Pludselig vender han sig mod Fru Inger.

«*I faren til Bergen?*» spurgte han.

«Ja.»

«*Då far jag med — at tala också med Hrr. Vincentz!*» Prælatens Ansigt lyste op i stærk Beslutsomhed.

Men Fru Inger reiste sig.

«Det kan I ey!» sagde hun, fast og stærkt.

Peder Sunnanväder forstod, at nu formaaed han intet mod hin Kvindes Villie. Thi Kvinder, som noget ey vil — til deres Forstand taler man forgjæves. Saa talte han da til hendes Barmhjertighed.

«*Så är jag då åter i Konung Göstas våld,*» sukked han og vendte sig bort.

Fru Inger traadte ham et Skridt nærmere.

«I er paa Fosen Kongsgaard i Norge, Eders Høiærværdighed,» sagde hun stærkt.

Men Peder Sunnanväder stod som før.

«*Hrr. Olaf Ingebrechtson, Ærkebispen vil finna mig här, och så är jag som Mester Knut innan kort uti Konung Göstas våld,*» sagde han. Stemmen sukked som klagende Vestenvind gjennem Salen.

Da lo Fru Inger. En ældre Kvindes metallisk klingende Latter.

«Eders Høiærværdighed er bange! Men Fosen Kongsgaard har mange Gjemmer og Fru Inger Ottesdotter mange Folk. — Vær I tryg! Ingen skal finde Eder her!» sagde hun, rydt. «Og om nogen Tid kommer jeg her tilbage. Saa kunne vi da tale videre, om ey I straks og fluksens føler Eder kaldet dertil.» Hun satte sig atter.

Peder Sunnanväder forstod, at her paa Fosen maatte han blive, og denne Kvinde var den eneste, som kunde redde hans Liv. Paa hende maatte han sætte alt ind; med hende maatte han staa eller falde. Saa gjorde han da al sin Sag til hendes.

«*Jag tackar Eder, högborna Fru Inger!*» sagde han med lav Røst. «*Hos Eder är visserligen jag frälst. Och vill jag då bedja Eder för mig at gömma, hvad jag för med mig i al hemlighet.*»

Peder Sunnanväders Ansigt fik et høitidsfuldt Udtryk, og Fru Inger studset derved, som havde nogen talt til det mest dulgte i hendes Sjæl.

Hvad kunde dette være, som den høiærværdige Herre havde at betro hende i sin Nød? Og mon der turde være Fare ved slig Betroelse?

Fru Inger havde en Fornemmelse af, at Fare maatte der være derved, og saa fik hun da en fast Villie til at trodse denne Fare og vide denne farlige Betroelse.

Hun vendte sit Ansigt mod Peder Sunnänväder og nikked alvorlig.

«Jeg skal modtage og skjule Eders Betroelse,« sagde hun klar og stille.

«*Jeg tackar Eder!*»

Peder Sunnanväder hilste dybt, forlod Riddersalen og gik til sit Gjæsterum.

Nogen Tid senere vendte han atter tilbage med det lille jernbeslagne Skrin under Armen.

«*Här är min betroelse, velborna frue*,» sagde han og satte Skrinet på Bordet.

Fru Inger pegte.

«Hvad er derudi?» spurgte hun ligegyldig.

Peder Sunnanväder forstod, at denne Kvinde var som alle Kvinder. Saa tog han sin Nøgel frem af Barmen og rakte Fru Inger.

«*Om I lysten at se, så öppna*,» sagde han. Herskerinden til Østraat tog Nøglen. Saa betænkte hun sig, om der kunde være nogen Fare.

«Hvad er derudi?» spurgte hun anden Gang.

Peder Sunnanväder stod med et lidet Smil.

Da satte Fru Inger Nøglen i Laasen og vred langsomt op. Saa slog hun Laaget tilside, bøied sig frem og stirred ned.

Det skimred Guld for hendes Øine. Rosenobler og rhinske Gylden, blandet med ungarske Guld og kostelige Smykker. Og i Skrinets venstre Side et hemmeligt Lukke, sølvbeslaget.

Fru Inger retted sig op, stolt.

«Guld og Stene har jeg før seet,» sagde hun, og Stemmen havde saa haard en Klang. «Men sig mig, hvad hemmeligt giver I mig at bevare bag hin sølvbeslagne Laas?»

Hun saa bort paa Kansleren, der hele Tiden stod og betragted hende, — og atter gled hendes Øine som fortryllede mod det skimrende Guld.

Peder Sunnanväder smilte. Han stod med foldede Hænder foran Fru Inger.

«*Mit Livs saga är deruti*,» sagde han blødt og dæmpet. «*Om jag dör eller tagen varder, villjen I deruti finna*, *hvad mening och mått mitt lif hafver!*»

Fru Inger nikked.

«Jeg skal vogte Eders Skat, høiærværdige Herre Kansler,» sagde hun. Saa vendte hun sig bort i stor Værdighed.

Men Peder Kansler bøied sig over Skrinet og tog en tung Armring af Guld op.

«*Se här gammalt konungsligt arv och äga*,» siger han høitidsfuld. Saa gaar han frem mod Fru Inger og tager hendes Haand.

«*Endast I, högborna frue har arm at bära hint dyra guld här i Norrig!*»

Han strøg Ringen op over hendes Arm, saa den bed fast tæt under Skulderen.

Fru Inger saa ned paa sin runde Skulder og smilte. Saa strøg hun med en vant og rask Bevægelse den tunge Ring af, gik hen til Skrinet, lagde den varsomt deri og smækked Skrinets Laag

ned, saa det klang. Derpaa vred hun Nøglen om og tog den ud.

«Ingen her i Lande skal bære slig Ring, før alt, hvad vi have talet om Sverig og Norge tilhobe skeet er,» sagde hun, kjølig i Stemmen. «Jeg skal tage Eders Skrin i Forvar, som jeg tager Eder selv,» føied hun til i en ligegyldig Tone.

Peder Sunnanväder bøied sig dybt for Herskerinden til Østraat.

«*Då äro vi båda säkra!*» sagde han.

Han bukked atter dybt og forlod med smaa, staselige Skridt Rummet for at gaa til sit eget Kammer, hvor hans Tjener Jøns Hansson vented ham.

Jøns Hansson var i stort Smil, da hans Herre Peder Sunnanväder kom.

«*I kommer högst lättad, Eders Högvördighet,*» sagde han.

Peder Sunnanväder satte sig. De vasblaa Øine smilte, saa Øienlaagene helt lukked sig; hans knyttede Hænder hvilte paa hans Laar.

«*Ja, nu är jag väl förvarad,*» sagde han.

Men Fru Inger, der han var gangen, stod længe og saa paa Skrinet. Hun foragted den svenske Mands Guld; men han selv var høit stegen i hendes Agt, da hun havde set Guldet.

«En Mand uden Guld er en uselig Ting,» hvisked hun høit for sig selv. Men Guld uden en Mand er værre!»

Hun tog Skrinet under Armen og gik lang-

somt, i dybe Tanker til Kjælderhvælvet paa Fosen Kongsgaard, hvor hun dvæled længe.

Da hun var kommen op, kaldte hun paa Høvedsmanden for sine Svende.

«Er Skuden rede?» spurgte hun.

«Ja, høibaarne Frue!»

«Jeg farer til Bergen Morgen Dag!

Hun saa udover Fjorden.

«Det er god Bør?»

«Ja, høibaarne Frue!»

Fru Inger nikked og blev staaende i stor Stilhed.

Da sagde hendes Høvedsmand:

«Hin svenske Prælat, som kom igaar, skal han og fare?»

Fru Inger slog sine blaa Øine høit op.

«Ney. Han skal her blive!» sagde hun i bydende Tone.

Høvedsmanden taug. Men Fru Inger stod atter længe taus.

«I staar mig inde for hannem,» sagde hun mekanisk hen, som i Drømme.

Høvedsmanden bukked dybt og traadte hen for sin Herskerinde.

«Velbaarne Frue! I ved tør hænde ikke, at hin Prælat er en Fange, rømt fra hans Naade Erkebiskopen af Nidaros?» sagde han dæmpet.

Fru Inger saa paa Høvedsmanden — en Herskers Blik paa en Tjener.

«Jeg ved alt, hvad jeg bør at vide,» sagde hun koldt.

Høvedsmanden hilste atter.

«Men om Hans Naades Folk komme at spore ham op?» sagde han.

«Da gjem ham.»

«Men om Hans Naades Folk finder ham?»

«Da dræb dem.»

«Men om selv jeg dræbes derved?» Høvedsmandens Øine stod rædde paa Fruen til Østraat.

Fru Inger gik lige hen til sin Høvedsmand og lagde Haanden paa hans Skulder.

«Da skal jeg hævne Eder,» sagde hun med et besynderligt Smil.

Høvedsmanden sagde intet; men han tænkte ved sig selv, at den Bod for hans Liv kom til at klinge i Fru Ingers Kiste, ham selv og hans til liden Baade.

Saa gik han med en dyb Hilsen, fast bestemt paa at leve saa høit han kunde, mens hans naadige Herskerinde var borte, og paa Sæt eller Vis at hytte sit Skind, saa godt ske kunde, for ei at maatte bløde Blod eller strække Hals for hin svenske Mands Skyld — han være nu, hvem han være vilde.

Næste Morgen fôr Fru Inger med Jomfru Lucie og Jomfru Eline paa sin Skude Leden ud til Bergen, medens Hrr. Peder Sunnanväder paa Fosen i Stilhed aad hendes gode Laks og drak hendes gode Vin uanfegtet og Jøns Hansson, den glade Tjener, prøved Øllet mellem Folkene.

⁂

Det var en hed Julikveld.

Hrr. Peder sad i Riddersalen og spilte Skak med sin Tjener.

Da kommer Hovmesteren ind, aandeløs.

«Eders Hoiærværdighed!» roper han hviskende.

Peder Sunnanväder reiser sig.

«*Hvad nu?*» spørger han og blekner.

Hovmesteren gaar lige hen og hvisker:

«Eders Høiærværdighed maa til Kjælders Hans Naade Erkebispens Folk holder for Gaarden og spørger efter Eder.

«*Kors i allas namn*!»

Kansleren reiste sig, anden Gang. Han stod blek og raadløs mellem de to Tjenere.

«Denne Vei og i Hast, Eders Høiærværdighed!»

Hovmesteren gik hurtigt foran gjennem Salen til Kjælderlemmen i Fadeburet, aabned og steg ned. Peder Sunnanväder fulgte skjælvende; han slog sin Kjortels vide Folder tæt omkring sig og gjorde Korsets Tegn, idet han steg ned sammen med sin Tjener.

Lemmen faldt knagende i efter ham. Hovmesteren tog Kansleren ved Haanden og ledte ham frem i Mørket. Tjeneren holdt i sin Herres Kjortelflig.

«Vogt Eder, her er den velbaarne Frues sure Melk.»

Hovmesteren drog Prælaten forsigtig forbi Surmelksaaen med den stærke Lugt.

«*Himlen vara mig nådig!*»

Peder Sunnanväder fulgte skjælvende.

«Vogt Eder! Her er den velbaarne Frues salte Laks!»

«Her er Rødskjær for Fasten — kryb ind her imellem. Her vil selv ey hin Onde finde Eder!»

Hovmesteren ledte den stønnende Prælat ind mellem Tørfiskbundterne i den inderste Kjælder.

Da sagde Jöns Hansson, den glade Tjener:

«*Men hvart är högborna fruns det gode vinet? Där är bättre att ligga, fast ey så torrt, må hända!*»

Da smilte Peder Sunnanväder, skjønt han var i Fare. Og han tog godt Varsel af sin tro, glade Tjener Jøns Hansson, der han sad paa Torfiskbundterne i Fru Inger til Østraats gamle Kjælder paa Fosen norske Kongsgaard.

Gjennem en hemmelig Dør, som førte fra Kjælderen ud i det Fri, var Hovmesteren forsvunden. Hans sidste Ord til Peder Sunnanväder havde været dette:

«Bed nu Gud og den hellige Jomfru for et godt Taalmod!»

Og Jøns Hansson havde føiet til:

«*Og för en god mogning af råglandet!*»

Nu sad de to da der alene og fornam hinanden i Stilheden og Mørket, ikke som Herre og Tjener, men som to Mennesker paa Flugt og i Fare.

«*Detta är främmande land, Eders Högvördighet,*» sagde Jøns Hansson.

Peder Sunnanväder sukked.

«*Ja forvissa!*» svared han.

Jøns Hansson sukked ham imod.

«*Mycket skall en lefva upp,* sagde han.

Peder Sunnanväder svared ikke, men sukked bare anden Gang.

Jøns Hansson taug en Stund. Saa talte han atter.

«*Undra, hvem som värst lider,*» sagde han træt.

Men oppe i Gaarden stod Hovmesteren og talte med Høvedsmanden for Erkebispens Ryttere.

«Er Hrr. Peder Sunnanväder paa Gaarden?» spurgte denne.

«Nei Her have vi ikkun Vestanveir om Dagen, svared Hovmesteren og slog Gjækken an.

Men i stort Alvor traadte Høvedsmanden for Hans Naades Ryttere Hovmesteren nær.

«Dette er Hans Naades alvorlige Bud til Fru Inger,» sagde han skarpt.

«Fru Inger er udi Bergen snart; — hun fôr Dagen før igaar!»

Hovmesteren vendte sig og gik.

Tolvte Kapitel.

Hans Naade, Hrr. Olaf.

Olaf Engebrektsøn, Norges Erkebiskop, sad paa sin Gaard i Throndhjem. Han var harm i Hu, at Hrr. Peder Sunnanväder, hans svenske Gjæst og Fange, var paa listelig Maade forsvunden, og han var harm i Hu, at han for Kong Frederiks Skyld og Kong Gustavs skulde fare saa hardt frem mod svenske Kirkens Mænd, som han nu med Mester Knut netop gjort havde — at sende dem med Kong Gustavs Leide lige ind til Døden; thi saa vilde blive Enden derpaa; det troede han saa vist efter hvad han havde fornummet af Rygte og af Gjerning om Kong Gustavs Sind. Den, som kunde svige sin Tro, han kunde og svige sit givne Kongeord og Leide; derfor troed han dem ingen, hverken Kong Gustav eller Kong Frederik eller den landflygtige Kong Kristjern. Alle vare de fulde af Svig og Magtbrynde; alle føre de efter det, som stod dem bedst an i Verden, og satte ei Liv ind for andet end deres eget, med mindre det da

var andres Liv, det gjaldt. Da satte de det gladeligen ind og triumferede derved.

Men han selv, Olaf Engebrektsøn af de Kaners gamle Æt han havde svoret en dyr Ed, at for ét vilde han sætte Liv ind — for Norges Sag. Liv, om saa maatte kræves, List og Bedrag, om han kunde slippe med saa ringe Offer; thi List og Bedrag var ikkun Svar paa Tiltale i hine haarde Dage for Norge, og sanddru Mænd — de fandtes ikke. Saa gjaldt det da at kunne knuse Kong Frederik med Kong Kristjern og Kong Gustav med Kong Frederik og dem alle med hverandre paa slig Vis, at Norge gik frelst ud af det hele. Men først gjaldt det at granske ud og faa at vide, hvor Kong Frederik var haardest at saare; thi mod hannem skulde Slaget først staa. Og Erkebiskop Olaf havde da atter besluttet, at Kong Frederik skulde han ramme ved at staa Vincentz Lunge, hans Udsending, hardt imod; thi det troed han at mærke, at Hrr. Vincentz viste sin Konge den bedste Troskab ved sit sledske Hykleri som Norges tro Mand og Forsvarer, hvad han i sit Hjertes dybeste Grund sikkerligen intet var.

Nu sad da Hans Naade Erkebiskopen harm paa sin Gaard, at Peder Sunnanväder saa listeligen havde draget Hoved ud af Kong Gustavs Snare, saa at denne maatte tro, at Hrr. Olaf stod ham imod og Kong Frederik maatte tro det samme, at han ei vilde lyde hans Bud og Befaling om at sende den svenske Prælat tilbage over Fjeldene, slig som Overenskomst var mellem Rigerne. Men dette, at han stod de to Konger imod, det var hvad Erbebispen Olaf Engebrektsøn mindst af alt vilde, at disse to Konger skulde tro eller vide.

Derfor var Hans Naade idag saa harm, medens Hovedsmanden for hans Svende stod for ham i hans hemmelige Kammer i Throndhjems Erkebispegaard.

«Har I allevegne søgt? Og med Besked?»

Erkebispen saa ud af mørke Øine paa Høvedsmanden.

«Ja, Eders Naade.»

«Paa Østraat?» Han rynked Brynene.

«Ja, Eders Naade.»

«Fru Inger — var hun til Huse?»

«Ney, Eders Naade.

Erkebispen saa hen for sig.

«Saa er hun paa Fosen. Søgte I paa Fosen Gaard?»

Hovedsmanden stod ærbodig, men stolt.

«Ja, Eders Naade. Vi har søgt overalt, hvor Fru Inger har noget at sige eller noget tileie her rundt omkring i Thrøndelagen.»

Han traadte uvilkaarlig et Skridt frem.

Olaf Engebrektsøn retted sig op. Det magre Ansigt med den krumme Næse morkned, straffende.

«Da har I søgt ilde,» sagde han.

«Høvedsmanden saa op.

«Fru Inger var ey til Huse paa Fosen,» svared han kort.

Erkebispens Ansigt skifted Udtryk.

«Ey til Huse?» gjentog han.

Hovedsmanden saa paa sin Herre, harm.

«Hun var faren til Bergen, til sin Maag, Hrr. Vincentz,» sagde han.

Erkebispens Træk mørkned.

«Til Bergen!» mumled han. «At tale med Hrr. Vincentz om Kong Gustav,» føied han til som for sig selv.

«Hvem fôr med hende?» spurgte han høit.

«Ingen uden de to Jomfruer Eline og Lucie samt Skibsfolket,» svared Høvedsmanden, nu med større Ro.

Erkebiskop Olaf reiste sig og gik hen til Vinduet. Der stod han længe taus.

Saa vendte han sig pludselig mod Høvedsmanden for Svendene.

«I er sikker, at Hrr. Peder ey sidder paa Fosen?» spurgte han først.

Høvedsmanden traadte et Skridt frem.

«Ingen Mand er sikker paa, hvad han ey ved,» sagde han stærkt; «men at vi ey have fundet hannem der trods al Søgen — derpaa er jeg sikker.»

Høvedsmanden stirred paa sin Herre Erkebiskopen- Da sagde denne:

«Hvem søgte?»

«Vi alle.» Høvedsmandens Ansigt blev rødt af Harme.

«Hvem tillod Eder at søge?»

«Hovmesteren Hrr. John!»

«Overalt?»

«Ja, overalt. Han bad os og at søge i Svinehuset; det turde hænde, mente han, at det var høvelig Plads. Han bad os og lytte, naar Hanen gol, om det ey skulde være Hrr. Peder.»

Høvedsmanden talte stærkt og rydt.

Da skjønte Hrr. Olaf Engebrektsøn, at nu var han gangen for vidt med hannem, om han længer vilde beholde ham i Brød; thi nu var det begyndt at syde i det norrøna Blod, og nu var den begyndt at reise sig, hans thrønderske Kam. Saa sagde han da lindt og stille:

«Naal i Hø er ey let at finde. I har visselig gjort Eders bedste. Mus i Laave tør og være slem at spore; men nu skulle vi sætte hannem en Fælde, hannem og dennem tilhobe.»

Høvedsmandens Ansigt tog lysere Let.

«Visselig have vi gjort vort Bedste, Eders Naade,» sagde han ærbødig.

Olaf Engebrektson slog ud med sin Haand i stor Værdighed.

«Derom tviler jeg intet,» sagde han og nikked. «Men hør nu nøye til og gjør Eders Bedste videre, saa skulle vi vel fange hin Kong Gustavs Mand og faa hannem vel af Lande sendt.»

Høvedsmanden bøied sig dybt for sin Herre.

«Jeg hører, Eders Naade,» sagde han.

Olaf Engebrektson gik lige hen til Høvedsmanden.

Han talte hviskende og holdt ham ved hans Kjortelbræm den hele Tid, mens han talte. Og han saa ham lige ind i hans Ansigt med stærke, mørkblaa Øine under de sorte Bryn, saa Høvedsmanden fornam Ubehaget af hans Persons Magt.

«Spred ud det Rygte,» sagde han, «at jeg, Olaf Engebrektsøn, paa Kirkens og Hans Naade Kong Frederiks Vegne har ladet tage fire af Fru Inger Ottesdatters Fogder her nord til Fange og at de alle ere bestemte at række Hals, om ey inden fire Solemærker den svenske Prælat, som Fru Inger voldeligen haver røvet fra Graabrødreklostret her i Staden, er i god Behold sendt hid tilbage.»

Høvedsmandens Ansigt lyste op, næsten til Smil.

«Saadant vil visselig virke,» sagde han dæmpet.

Olaf Engebrektsøn holdt ham fremdeles fast ved Kjortelbræmmen.

Bring Rygtet Ørjen rundt op til Fosen. Vi skulle da vel faa se, om ey Musen kommer af Laaven.»

Olaf Engebrektsøn lo og slap sin Høvedsmands Arm.

«Det skal ske fluksens Eders Naade,» sagde denne og bøied sig med en dyb Hilsen for at gaa.

Da slog der tre Slag paa det hemmelige Kammers Dør, og Erkebispens Vagt traadte ind med dyb Hilsen.

«Der er en fremmed Ridder udi Gaarden, Eders Naade; han begjærer ydmygt at komme til Tale med Eders Naade endnu Idag.»

Vagten stod ved Døren, ventende.

«Er Ridderen en Pilgrim?»

Erkebispen spurgte som den, der var vant at tage mod de mange.

«Ja, Eders Naade.»

«Saa lad ham komme. Men hold nøie Vagt ved Doren, at I kan høre, om jeg kalder.»

«Ja, Eders Naade.»

Vagten hilste og forlod Kammeret sammen med Høvedsmanden for Svendene.

Olaf Engebrektsøn, den norske Kirkes Primas, satte sig i Hyndestolen foran sit Arbeidsbord og sad i stor Værdighed ventende, hvad der vilde ske.

Den Mand, som straks efter stille traadte ind ad den lave Dør til Erkebiskopens hemmelige Kammer, var middelshøi, slank og ung. Det viste hans sikre Trin og raske Bevægelser, da han med Kutten for sit Ansigt smidig traadte hen foran Erkebiskopen og med Haanden paa sit Bryst hilste ærbødigen.

Erkebiskopen hilste igjen, men uden at reise sig.

«Hvad Erinde og hvad Navn?»

Erkebiskopen spurgte mekanisk, men betragted hele Tiden med Nysgjerrighed den Fremmede.

Denne saa sig tilbage mod Døren.

«Vi ere vel ene, Eders Naade?» spurgte han med en ung Mands Stemme.

Erkebiskopen nikked.

«Ja, vi ere ene.»

Pilegrimen slog Kutten tilbage over sit Hoved, og Erkebiskopen saa hans Ansigt.

Det var ungt med mørkt, kruset Haar og graa Øine. Mund og Hage bløde, af stort Behag.

«Mit Navn er Peder Hanssøn af Slægten Litle, Eders Naade, og mit Ærinde er mangt og meget mellem min Herre Kong Frederik og Eders Naade,» sagde han med klingende Røst og hilste anden Gang.

Erkebiskopen reiste sig halvt i Sædet og gav Hilsen tilbage, men satte sig atter.

«Peder Hanssøn,» gjentog han. Det Navn er mig godt, som Eders Slægt er god, fast det til nu er lidet kjendt her i Norge.»

Ridderen smilte, et betagende Smil. Og Erkebiskopen tænkte: Denne Mand har Magt mellem Kvinder forvisst.

Saa talte Ridderen med dæmpet Stemme:

«Visselig er mit Navn lidet kjendt her Nord, Eders Naade; men hvad det ey endnu er, det tør det vel siden vorde, om ellers Lykken er mig god. Men min største Lykke vilde være, om jeg kunde tale godt mellem min Herre Kong Frederik og Eders Naade. Da vilde jeg finde mig ret vel og mit Ærind godt udrettet.«

Han bøied sig for Erkebiskopen.

Erkebiskop Olaf Engebrektsøn sagde intet. Han sad en liden Stund taus.

«Tiderne ere haarde,» sagde han omsider.

«Og Mændene ligervis.» Hrr. Peder Hanssøn sagde det stille.

Erkebiskopen lod, som om han ikke hørte hine Ord. Han sad længe og stirred hen.

«I gik Hans Høiærværdighed Biskop Hans Mule tilhaande?» spurgte han pludselig og saa op.

Den unge Ridder saa forbauset paa Erkebiskopen.

«I kjender den Ting?» spurgte han.

«Ja, jeg kjender den Ting og har hørt allehaande derom,» svared Erkebiskopen.

«Ja, jeg gik Hans Mule tilhaande.» Ridderen saa freidigt ind i Olaf Engebrektsøns Ansigt.

Olaf Engebrektsøn lagde sine Hænder foldede over sit Bryst.

«Det var en god Mand og Herre,» sagde han og stirred forskende paa Ridderen.

«Han døde.» Ridderens Svar kom lakonisk.

Erkebiskopen sad som før; men han strakte sine Ben fra sig.

«Alle gode Mænd dø,» sagde han vemodig. Øinene stod stive paa Ridderen.

«Gud tog ham i sin Naade!»

Ridderen saa bort for ikke at maatte veksle Blik med Hans Naade.

«Er I og saa viss derpaa?» spurgte denne. Og hans Øine, der stod paa Ridderen fremdeles, saa ud til allehaande.

Da svared Ridderen et klogt Svar, det eneste, som var klogt at svare.

«Saa viss som Eders Naade selv,» sagde han.

Da lo Olaf Engebrektsøn, en pludselig skraldende Latter, en verdslig Mands Latter der i Helligdommen. Og Peder Hanssøn Litle lo med — ud af hele sit Hjerte. Slig lo de da begge i Erkebiskopens alvorsfulde Kammer, indtil Olaf Engebrektsøn pludselig brød af.

«I kjendte Manden?» sagde han.

«Ja, jeg kjendte Manden.»

«I var hans Kjøgemester?»

«Ja.»

«Da kjendte I Manden.»

Olaf Engebrektsøn reiste sig og gik en stor Sving henover Gulvet mod Døren og tilbage.

«Var I hos ham i hans Død?» spurgte han og satte sig.

«Jeg var paa Skibet, da han døde.»

«Skreg han i Døden, den Guds Mand?»

«Ja han skreg. Han blev tagen af en Bølge.»

Ridderen stod og stirred paa Hans Naade Erkebiskopen.

«Hans sidste Kvind — hvor er hun?»

Erkebiskopen saa bent paa Ridderen, hvem alt Blod fôr til hans Syn. Saa bestemte denne sig i al Hast til at tale sandt for at styrke sin Stilling hos denne mægtige Guds Tjener, som syntes at have saa lange Øren og saa vide Arme.

«I min Vold, Eders Naade,» svared han og saa lige ind i Erkebiskopens Øine.

«Da har I arvet det bedste af Mester Hans,» svared denne — han slog sine Øine ned; thi han havde ikke ventet Sandhed af Ridderen.

Men denne traadte dristig lige hen foran den norske Kirkes Primas.

«Er der *Indulgentia* for denne Synd, Eders Naade?» spurgte han klart og høit.

«Ja.»

Erkebispen gjorde et Tegn med sin Haand.

«Er hun her hos Eder?» spurgte han videre.

«Ja. Hun er her — at søge Naade for sin Sjæl. Hun er syg tilsinds.»

«Kom til den store Messe — og der skal blive Eder baade Synds Forladelse tildel. Helst, om I tale ærligt som tilforn.»

Erkebiskopen saa stærkt og ufravendt paa Ridderen.

«Det skal jeg, Eders Naade.»

Ridderen bøied sig atter for Prælaten.

Olaf Engebrektsøn reiste sig.

«Har I Breve?»

«Fra Kong Frederik har jeg ey Breve. Han gav mig Besked at ikkun tale med Eder.»

Erkebiskopen studsed.

«Det var stor Tro til saa ung en Mand,» sagde han.

Peder Hanssøn svared ikke.

«Men fra Olaf Galle har jeg Breve,» sagde han og drog et Pergament op af Barmen.

Erkebiskopen tog imod.

«Om Peder Sunnanväder?» spurgte han.

«Tør hænde.» Ridderen saa fjernt hen.

Olaf Engebrektsøn læste Brevet længe. Og der drog et Drag af Misnøie over hans magre Ansigt.

«Jeg har sendt Mester Knut afsted; mere kan jeg ey gjøre,» sagde han.

«Hvi ey Peder Sunnanväder tillige?» spurgte Ridderen.

Erkebiskopen saa op.

«Det har sin skjellige Grund,» sagde han skarpt.

»Peder Sunnanväder er forsvunden og ey at finde.»

Hrr. Peder Hanssøn saa forbauset ud. Han stod længe og stirred paa Bordet, hvor Brevet nu laa. Saa sagde han omsider:

«Sligt vil min Herre, Kong Frederik, have ondt for at forstaa.»

Erkebispen reiste sig.

«Ja, det vil Hans Naade have ondt for at forstaa,» gjentog han.

«Han tror Eders Naade istand til alt — selv til at finde Peder Sunnanväder.»

Ridderen smilte, da han talte.

Da vendte Olaf Engebrektsøn sig og saa skarpt paa Hr. Peder.

«Ja — Kong Frederik tror mig istand til alt — det er netop den store Fare,» sagde han koldt.

Ridderen smilte fremdeles — sit betagende Smil.

«Ey til ét,» sagde han stille.

Erkebiskopen stod som før med funklende blaa Øine paa Ridderen.

«Ey til Svig» — fortsatte og fuldførte denne.

Da lo Olaf Engebrektsøn.

«Svig, som kjendes, er ey Svig,» sagde han haardt.

Og Peder Hanssøn Litle forstod, at med denne Mand kom man ingen Vei med Ord, kun med Handling; thi han laa fri som en glat Sten i Vandet.

«Tør jeg saa imorgen komme videre at tale med Eders Naade om mit Ærind fra Kong Frederik?» spurgte han sagtmodig.

Erkebispen sad bøiet over Brevet og saa ikke op.

«Ey imorgen,» svared han.

«Jeg skal lade Eder siden budsende, om Leylighed dertil vil begive sig.»

Ridderen bukked dybt for den vrede Prælat.

«Som Eders Naade behager,» sagde han og forlod med hurtige Skridt Rummet.

Men Olaf Engebrektsøn, da han var bleven alene, tog Brevet, folded det sammen, slog det harm mod sin aabne Haand og forvared det i sin Skuffe.

«Trælle skulle vi Herrens Tienere altid for Fyrsterne paa Jorden,» mumled han og banded i sit Indre baade Kong Gustav og Kong Frederik.

⁂

Der blev stor Angst mellem alle Fru Inger Ottesdatters Folk tilhobe, da Rygtet begyndte at gaa, at de fire Fogder vare fangne og skulde strække Hals for Peder Sunnanväders Skyld. Men størst blev Angsten paa Fosen Gaard.

Hovmester og Høvedsmand sad sammen til Raad ved Bægerne. Somme vilde, at hin Guds Mand straks skulde ud af Huse; andre vilde, at Fru Inger skulde straks sendes Bud; men alle vented med Skjælven, at snart skulde Erkebispens Trusel vorde gjort til Gjerning og de fire Fogder springe over Klingen; thi idag var tredie Døgn ved Kveldstid forløbet.

Saa kaldte de Jöns Hansson, Kantslerens glade Tjener, at raadslaa med hannem.

De skjænked ham et Bæger Vin af Fru Ingers bedste Vin fra Frankland, tung og rød.

«Paa Eders Sundhed, Jøns Hansson!»

Det var Hovmesteren, som drak ham til.

«*Paa Eders tillbaka — det var gott vin.*» Jøns Hansson drak gladeligen.

Hovmesteren kræmted.

«Eders Herre bliver os en dyr Mand,» sagde han og smilte, bedskelig.

«*Hvi så?*»

Jøns Hansson stansed og tog Bægeret fra Munden.

«Nu koster han Fru Inger fire Fogder foruden andet Smaafæ, som slagtet er.»

Hovmesteren og Høvedsmanden knegged.

«*Hvi så?*« Jøns Hansson satte Bægeret ned.

«Olaf Engebrektsøn, Erkebiskopen, har fanget fire af Fruens Fogder, og nu skulle de strække Hals alle, fordi vi holde Hrr. Peder, Eders Herre, her forborgen.»

Jøns Hansson drak.

«*Där går många fogeder på en kantslare!*» sagde han.

«De ville ey miste Hovedet.»

Hovmesteren ler.

«*Det hafva de redan — såsom de låtit sig fånga!*»

Jøns Hansson drak og lo.

«Find paa et Raad.» Hovmesterens Røst blev haard.

«Heller ikke vi ville miste vore Hoveder, fast vi have været dumme nok til at tage Eders Herre ind her paa Gaarden.»

Jøns Hansson blev medett alvorlig.

«*Er det sanningen detta?*» spurgte han.

«Det er Sanningen!» Flere svarte.

Jøns Hansson satte sit Bæger ned.

«*Då måste vi ljuga*,» sagde han.

De norske Mænd saa paa Svensken.

«For hvem?» spurgte de.

«*För os sjelfva och för de andra.*» Jøns Hanssons Ansigt havde et klogt Udtryk.

«Hvorlunde?»

Fru Ingers Hovmester saa spændt paa Peder Kanslers Tjener.

«*Först ljuga vi för min härre*,» svared denne.

«Hvad Løgn skulle vi lyve hannem?»

Det var Hovedsmanden for Svendene, som nu spurgte.

Jøns Hansson lagde Fingeren paa sin Næse.

«*Honnom skolen vi säga, at han ey är trygg här på Fosen gård och at Fru Inger har sändt Folk at hemta honom till bättre och säkrere ort.*» sagde han i dybt Alvor.

De to Fru Ingers Mænd stødte sine Bægere mod hans.

«I er en god Mand, Jøns Hansson,» sagde de begge som én.

Jøns Hanssøn drak, satte Bægeret fra sig og lagde atter Fingeren paa sin Næse.

«*När så Hans Nåd Erkebiskopens folk komma att föra min herre til Thrundhiem, då hafva vi gladeligen ljugit för honom,*» sagde han.

De to Normænd lo.

«Ja da have vi løiet for hannem,» sagde de.

«Men for os selv — hvorlunde skulle vi saa lyve for os selv?» spurgte Hovmesteren.

Jøns Hansson lagde to Fingre paa sin Næse.

«*Wi skola ändast säga, at wi äro ärliga och hederligt folk — så ljuga vi för oss sjelfva helt behände!*» sagde han og lo med aaben Mund uden en Lyd.

De to Normænd lo med, men høit og skraldende.

«I er god Mand, Jøns Hansson!» sagde de begge.

Jøns Hansson gjorde Korsets Tegn.

«*Jag är ändast en tenare*, svared han.

Og de tre drak videre af Fru Ingers gode Vin fra Frankland, fast bestemte paa at gjøre intet videre for at skjule Hrr. Peder, om Erkebispens Folk anden Gang kom for at gribe ham.

Det var fjerde Døgn om Morgenen. Inden Sol var gaaet ned skulde de fire fangne Fogders Hoveder springe, om Hr. Peder Sunnanväder ikke til da var funden.

Han sad netop ved Dugulsbordet, drak Øl og aad salt Laks, da Høvedsmanden traadte ind.

«En god Morgen, Herre,» sagde denne.

Peder Sunnanväder aad videre.

«*Tack, Eder det samma*», svared han, sviælgende.

Høvedsmanden traadte nærmere.

«Her er Bud efter Eder,» sagde han kort og klart.

Peder Sunnanväder svælged færdigt og reiste sig braat.

«*Hvad sägen I*,» hvisked han blek.

Høvedsmanden traadte nærmere.

«I er ey tryg her paa Fosen, hverken I eyheller vi,» sagde han dæmpet. «Nu er her Folk at hente Eder til tryggere Gaard, hvor Hans Naades Svende ey falde paa at søge Eder.»

Peder Sunnanväder folded sine Hænder.

«*I Herrans namn!*» sagde han.

Da sagde Høvedsmanden:

«I gjør Ret udi fort at fare. Hans Naades Folk fare overalt her omkring. Inden Kveld have vi dem atter over os.»

Peder Kansler gik frem og tilbage.

«*Hvar är folket, som skola hemta mig?*» spurgte han, blek fremdeles.

Høvedsmanden stod og saa paa den ængstelige Prælat.

«De holde herude. I tør trygt gange. De føre Eder frelst did, I skal,» sagde han.

Peder Sunnanväder stod.

«*Så i St. Eriks helige namn latom oss fara. Kall min tenare*,» hvisked han.

Høvedsmanden hilste og forlod Rummet.

Og en halv Time senere drog Peder Kansler mellem Erkebiskopens Folk, fulgt af sin glade Tjener Jøns Hansson tilbage til Nidaros.

Da han mod Kveldstid saa Nidaros Kirketaarne, stansed han sin Hest med et Ryk.

«*Hvart fören I mig?*» spurgte han bleknende.

Anføreren for Erkebiskopens Svende gav sine Folk et Vink. Og straks slog de tæt Ring om Kansleren.

«Til en god Ven,» sagde han.

Og de red i stor Taushed videre.

Men da de slog ind paa Stadens Gader, stansed Hrr. Peder Sunnanväder anden Gang.

«*Hvart i Herrans namn fören I mig?*» ropte han.

«Til kjendt Sted,» svared Rytteranføreren. Og Peder Sunnanväder vidste, at nu var han fortabt.

Ti Minuter senere holdt Følget foran Graabrødreklostret i Nidaros, og Peder Sunnanväder saa Broder Hans' kjendte Skikkelse i Porten.

Stønnende blev han hjulpen af Hesten og ført ind. Da han gik Stentrappen op, saa han paa Klosterbroderen.

«*Dette är hård färd at fara,*» sagde han.

«Guds Veie ere mange og underlige,» svared Klosterbroderen med sørgmodig Stemme.

«*Men vägen til Konung Gustav är den underligaste och den tungaste,*» svared Prælaten mumlende og gik videre frem gjennem de kjendte Gange, fulgt af sin glade Tjener Jøns Hansson.

⁂

Det var Dagen efter paa Erkebispegaarden i Nidaros. Erkebiskop Olaf Engebrektsøn havde sendt Bud til den fremmede Ridder, Peder Hanssøn Lille, at nu var der Tid at tale, om han fremdeles havde Ting at betro Hans Naade udi Enrum.

Nu stod Hrr. Peder Hanssøn Litle i sin Ridderdragt foran Erkebiskopen. Hans Naade selv sad i Hyndestolen; men paa Bordet stod der mod Sædvane en Sølvkande med ædel Vin og tvende Sølvbægere dertil.

«Tag Sæde, Hrr. Peder Hanssøn,» sagde Hrr. Olaf; hans magre Ansigt prøved at vise stor Venlighed.

«Jeg takker Eders Naade.»

Hrr. Peder Hanssøn gjorde en høvisk Hilsen og satte sig paa Løibænken bent imod.

«Idag kunne vi tale videre, først om hint Brev fra Hrr. Olaf Galle og siden videre om Eders Erind fra Kong Frederik.» Erkebiskopen skjænked Vin i Sølvbægerne.

De to Herrer drak, begge to yderst lidet og begge to yderst forsigtigt med Blik paa hinanden. Bægrene klang mod Sølvbrikken og blev sat bort.

Der var en liden Taushed.

Da sagde Hrr. Peder Hanssøn med blød, lav Stemme:

«Eders Naade har faaet Tidende efter Eders Naades Behag?»

Han smilte klogt.

Olaf Engebrektsøn forandred ikke sit Ansigts Mine, da han svared. Og hans Øine saa ned.

«Ja, jeg har faaet uventet glad Tidende,» svared han stille.

Peder Hanssøns graa Øine stod blanke paa Prælaten.

«Peder Sunnanväder er funden?» sagde han dristigt.

«Ja. Han er funden.»

Erkebiskopen saa op.

«Men ey paa den Vis, I synes at tro,» føied han til, alvorlig.

Da smilte Peder Hanssøn sit gode Smil.

«Hvor stak han?» spurgte han kort.

Erkebiskopens blaa Øine stod sanddru paa Ridderen.

«Paa Fosen Kongsgaard — hos Fru Inger,» svared han.

Peder Hanssøn blev alvorlig; men hans Ansigt beholdt sit Smil. Det var ham helt ilde tilpas, om Fru Inger tænkte som Hrr. Olaf i denne Sag.

«Og hvor er han nu?» spurgte han.

«Nu er han i min Vold,» svared Erkebiskopen stærkt og tog atter Bægeret.

«Nu kunne vi raadslaa trygt om hannem.»

Han satte Bægeret atter fra sig og folded Hænderne over sit Bryst. Hans Ansigt var som en mager Maske, uigjennemtrængeligt.

Peder Hanssøn drak stille og satte stille sit Bæger bort.

«Har Eders Naade læst Hrr. Olaf Galles Brev?» spurgte han i stor Ro.

«Ja, tvende Gange.»

Erkebiskopens Tommelfingre gik rundt hinanden som for Tidsfordriv.

Peder Hanssøn Litle taug.

Og Erkebiskop Olaf taug.

Da sagde endelig Peder Hanssøn:

«Vil Eders Naade saa sende Hrr. Peder Sunnanväder til Kong Gustav?»

Erkebiskopen svared ikke straks, men sad som før. Kun at Blikket nu vandred fra det ene Sted til det andet i Rummet. «Hvad Erind har I til mig fra Hans Naade Kong Frederik?» spurgte han saa.

Peder Litle saa hen i Veiret.

Saa drog han et dybt Suk; men der lumred Smil under det alvorlige Ansigts unge Folder.

«Hans Naade, Kong Frederik lader Eders Naade bede, at I af al Magt vil fremme Hrr. Vincentz's Sag her Nord,» sagde han høitidsfuldt.

Olaf Engebrektsøn nikked.

Han vilde først til at le høit, men tog sig straks og itide deri og sagde ganske alvorlig:

«Hans Naade, Kong Frederik giør Ret udi at søge Hrr. Vincentz styrket og end mere Ret i at bede mig derom.»

Han reiste sig og gik op og ned i Rummet.

Peder Hanssøn forstod, at han trods alt

havde opnaaet at vække Hrr. Olafs Ubehag, og derfor talte han rolig videre.

«Det ligger Hans Naade Kong Frederik hardt paa Sinde,» sagde han mildt, «at han kan have en tro Mand Eder ved Side i Norrig saa langt Nord. Thi mangt er her at varetage, og faa ere de Landets Mænd, som staa hannem til Tjeneste.»

Peder Hanssøn taug atter og saa paa Erkebispen, som nu stod stille.

«Hans Naade er klog,« sagde denne.

«Men hvad Vederlag faar saa den, som støtter Hrr. Vincentz paa bedste Maade?» fortsatte han og begyndte atter at vandre.

«Hvis den Mand bliver Eders Naade, hvad Kong Frederik helst ser og ønsker, da bliver Eders Vederlag, hvad I selv helst begjærer,» svared den danske Konges danske Udsending.

«Klogere Svar gav sjelden nogen Konge,» sagde Olaf Engebrektsøn smilende. «Maatte nu mit Krav om Vederlag være saa klogt, at det blev hans Naade til Behag,» føied han til.

Peder Hanssøn reiste sig nu. De to Mænd stod og stirred paa hinanden.

«Hvad kræver saa Eders Naade?» spurgte han ganske rolig.

Erkebiskop Olaf Engebrektsøn gik lige hen til den unge Ridder, holdt sin Haand opmod sin Mund og talte lige ind i hans Øre, som talte han til en døv Mand.

«Tid!» sagde han.

Peder Hanssøn tog et Skridt tilbage og saa paa Erkebiskopen. Saa smilte han.

«Dette Eders Krav vil visselig Kong Frederik med Glæde indrømme Eder,» sagde han; «men hvad Vederlag kan der være for Eder selv derudi?»

Han saa forskende paa Erkebiskopen.

Olaf Engebrektsøn lukked sine Øine, drog paa sine Skuldre og sagde dæmpet:

«Det vil Tiden vise.»

Peder Hanssøns Tanker fôr rundt i hans Hjerne uden at forstaa; og han begyndte at tænke, at denne Erkebiskop Olaf var ham for snu en Mand.

Da talte atter Erkebiskopen.

«Tid trænges til alt i Verden,» sagde han stille og hemmelighedsfuld. Det nye kræver Tid at vokse; det gamle kræver Tid at dø; jeg vilde helt gjerne faa Tid at se, hvad der vil leve og hvad der vil dø her i Lande.»

Peder Hanssøn fik en stærk Fornemmelse af, at nu talte Olaf Engebrektsøn bag al gaadefuld og billedlig Tale sandt ud af sin Sjæl. Saa spurgte han da videre:

«Hvor lang Tid kræver Eders Naade?»

Erkebiskop Olafs Ansigt fik et stærkt, næsten vildt Udtryk. Han gik atter lige hen til den unge Ridder.

«Jeg vilde helt gjerne først se Martin Lutherus død,» sagde han næsten hviskende, og der var stor Magt i hans Mine.

Peder Hanssøn gjorde et Ryk tilbage.

«Ser I,» sagde Erkebiskopen. «I er Eders

Konge og Herre en tro Mand; I deler endog hans Vildfarelser!»

Peder Hanssøns Ansigt blev dybt alvorligt.

«Jeg er læg Mand, Eders Naade; — jeg giør min Herre Kongens Ærind uden at kny derved. Om min Tro kymrer sig ingen.»

«I er læg Mand, Hrr. Peder, men klog Mand tillige,» hvisked Erkebispen; «og saa meget forstaar I sagtens nu, at der ikkun er ét og ikke mere end ét mellem Hans Naade og mig — og dette ene er Dr. Martin.»

Han stod lige ind paa Ridderen, der saa hans Bryst gaa og følte hans varme Aande.

«Det forstaar jeg,» sagde denne og nikked alvorlig med sit Hoved, flere Gange. Han havde en Fornemmelse af, at nu var der rørt ved Ting, som kunde blive begivenhedssvangre for Norden.

«Og saa forstaar I vel ogsaa,» at mellem Hrr. Vincentius og mig er der ogsaa kun ét, og dette ene er den samme Dr. Martin.» Erkebiskopen saa bort, da han talte.

«Det forstaar jeg,» gjentog Hrr. Peder Hanssøn, skjønt han i sit Hjerte vel vidste, at mellem Hrr. Olaf og Hrr. Vincentius var der endnu ét — Magten i Norge.

«Men, naar saa er — hvad har I da egentlig mod denne Dr. Martin?» spurgte den danske Ridder videre i stor Troskyldighed.

Olaf Engebrektsøn vendte sig mod ham braat.

«Dette ene,» sagde han — «at han ey sidder paa St. Petri Stol.»

Da taug Peder Hanssøn.

Og man hørte kun Trinene af Erkebiskopen, der med foldede Hænder gik op og ned i Rummet Endelig sagde den danske Ridder ganske sagte:

«Det tror jeg forvist, at Hans Naade Kong Frederik vil give Eder Tid med Dr. Martin, at se hannem og hans Lære an, om den er af Liv eller Død.»

Erkebiskopen nikked.

«Det er kun det, jeg forlanger,» svared han lavt og fast.

«Og saa vil I som Vederlag gjøre Eders til at styrke Hrr. Vincentz, Kongens tro Mand her Nord?»

Peder Hanssøns graa Øine stod klart paa Erkebiskopens Ansigt.

Erkebiskop Olav Engebrektson af de Kaners gamle norske Æt nikked.

«Jeg vil gjøre mit til at styrke den Kongens tro Mand,» sagde han og saa fjernt hen.

Peder Hanssøn drog Aanden dybt og gik Olaf Engebrektsøn befriet imøde.

«Jeg takker Eder; — saa er mit Erind til Eders Naade godt udrettet,» sagde han med en dyb og ærbødig Hilsen.

Erkebiskop Olaf Engebrektsøn, der havde rakt sin Haand frem, drog den atter til sig og fikserede Hrr. Peder Hanssøn skarpt.

«I har og andet Erind?» sagde han.

Peder Hanssøn smilte.

«Ja. Jeg har Erind til Hrr. Vincentius, saa snart Hrr. Peder Sunnanväder er sendt til Kong Gustav,» sagde han dæmpet.

«Hvad Erind?» Erkebiskopens Spørgsmaal kom kvast.

Peder Hanssøns Ansigt tog Alvor.

«Det Erind,» sagde han, «at bede Hrr. Vincentius at styrke Eders Naades Magt hernord.»

Da smilte Hrr. Olaf.

Men i sit Hjerte begyndte han at tænke, at det kanhænde var baade godt og klogt at tjene saa klog en Konge.

«Saa vil jeg da sige Eders Naade Farvel og Godnat,» sagde Hrr. Peder; han stod ærbødig foran den norske Kirkes Primas.

«Og naar jeg kommer fra Hrr. Vincentius tilbage, tør jeg haabe, Hrr. Peder Sunnanväder ey ude Norrig findes?» fortsatte han.

Olaf Engebrektsøn rakte ham sin Haand.

«Det tør I haabe, om ey nyt og farligt i den den Tid hænder,» svared han.

Peder Hanssøn saa op.

«Hvad nyt tør hænde og farligt?» spurgte han nysgjerrig.

Olaf Engebrektsøn saa mystisk hen for sig.

«Norge har tvende Konger,» sagde han. Han fulgte den danske Ridder til Døren.

«Men ikkun én Erkebiskop,» svared denne med en dyb Hilsen og et smigrende Smil.

⁂

— — — Der slog tre Slag paa Peder Sunnanväders Celle. Den svenske Prælat løfted Hovedet fra sine Hænder og vendte det blege Ansigt mod Døren.

Det var Klosterbroder Hans, som traadte ind.

Peder Kansler reiste sig; thi han læste i Klosterbroderens Ansigt, at noget særligt var paa Færde.

«Hans Naade Erkebiskopen er kommen til Klosteret at faa Eders Høiærværdighed til Tale,» sagde denne hastig og dæmpet.

Peder Sunnanväder fôr sammen, men fatted sig straks.

«*Jag er beredd,*» svared han stille og satte sig.

«Hans Naade kommer fluksens,» sagde Klosterbroderen, hilste og forlod hurtig Cellen.

Peder Sunnanväder sad atter med Hovedet i sine Hænder, da Erkebiskopen med et eneste, kort Slag paa Cellens Dør traadte ind og lukked efter sig.

«*Benedictio Dei et salus,*» sagde den norske Kirkes Primas og hilste den svenske Kansler.

«*Vobis idem, frater illustrissime!*» svared denne og reiste sig med Besvær uden at gaa ham tilmøde. Hænderne laa foldede paa Bordpladen som en træt Fanges Hænder. Øinene var næsten lukkede og stirred fjernt hen.

Olaf Engebrektsøn gik lige hen foran den svenske Prælat.

«Jeg er kommen at tale med Eder,» sagde han kort og koldt.

Peder Kantsler saa op.

«Som Eders Naade befaler,» svared han og bod med stor Værdighed Erkebiskopen tage Plads.

Erkebiskop Olaf satte sig bredt tilrette.

«I faar at fare til Eders Land og Konge,» sagde han uden videre.

Peder Sunnanväder saa ned paa sine Hænder og atter op, denne Gang bent paa Erkebiskopen.

«*I överlemnar Herrans tenare till Kyrkans hatare?*» sagde han med sølvbævende Stemme.

Olaf Engebrektsøns Blik veg.

«Jeg er det norske Riges øverste Raad og faar at handle derefter,» svared han dæmpet.

Peder Sunnanväders vasblaa Øine hang ved Erkebispens Ansigt fremdeles.

«*Jag tänkte, Eders nåd var Herrans överste tenare framför allt och att Hans lag först krävde lydnad.*»

Røsten klang syngende som fra et Kirkekor, og Ansigtet fik et skinnende Udtryk af hvid Træthed.

Olaf Engebrecktsøn prøved at smile.

«Er det af Tro mod Eders Gud, I sviger Eders Konge?» spurgte han spottende.

Da reiste Peder Kantsler sig i stor Værdighed.

«*Ja Eders nåd! Så stor en syndare är jag,*» svared han saa uendelig mildt og pressed venstre Haand mod sit Hjerte.

Olaf Engebrektsøn fingred urolig med sine magre Fingre kring Hyndestolens Arm.

«Da er Eders Sag Guds Sag — I tør trygt at fare,» sagde han i stort Alvor.

«*Det torde jag och — om kung Gösta var en Guds konung paa jorden,*» sagde Peder Sunnanväder i Bitterhed.

Olaf Engebrektsøn saa paa Peder Sunnanväder.

«Er han ey en Guds Konning?» spurgte han og saa forundret ud.

«*Ney — han er en Satans röfvare paa jorden.*»

Peder Sunnanväders milde Røst fik en stærk, bævende Klang; hans graa Øine tog Sølvglans i Henførelse.

Olaf Engebrektsøn taug og saa ned.

«I taler haardt om Eders Drot,» mumled han.

Peder Sunnanväder havde reist sig.

Nu gik han frem og tilbage, som var han Herre og Olaf Engebrektsøn Tjener.

«*Är han ey en* Lutarus*?*» sagde han i stort Oprør. «*En af* Dr. *Martinii handtlangare och svurna Kyrkans fiender?*»

Han slog sine Hænder ihop med et stort Kladsk.

«*Er han ey den, som vil rifva allt Svearike från den heliga Kyrkans famn?*»

Han stansed op foran Olaf Engebrektsøn, blek og bævende.

«*Och till honom villjen I senda mig tilbaka — ett Kyrkans lamm i rofdjurets gap!*»

Olaf Engebrektsøn sad som før og stirred ned for sig.

«I har jo hans Leyde,» mumled han hen.

«*Hans leyde! Det bryter han förvisst. En* catarus *håller ey ord!*»

«Men vi, Kirkens sande Tjenere faar at holde Ord,» svared Olaf Engebrektsøn.

«Dette er en verdslig Sag, og nu have vi alle vi Nordmænd og mest dette Rigsens Raad svoret paa Malmørecessens Ord at sende dennem tilbage, som flygte fra Land og Rige fra Dom. Og det er Eders Tilfælde — ey sandt?»

Erkebiskopens mørkblaa Øine stod paa Peder Sunnanväder.

Denne folded atter sine Hænder.

«*Det är mitt tilfälle,*» svared han; *men en värdslig sak är doch intet, när Guds kyrka lider därvid,*» udbrød han.

Olaf Engebrektsøn slap ikke hans Blik.

«I taler med Norges Rigsraad, ey med Norges Kirkes Primas i denne Sag,» svared han koldt.

Peder Sunnanväder stod graablek foran den ubønhørlige Normand.

«*Nuväl,*» sagde han.

«*Sänden I mig tilbaka till Konung Gösta,*» *då blifver det döden; då har I mördat mig, Erkebiskop Olaf; då har den ena Kyrkens tenare mördat den andra, och då förstår jag väl, att kyrkans timma snart är slagen.*»

Olaf Engebrektsøn mørkned i sit Syn ved Kanslerens Ord.

«Jeg er tvungen,» sagde han.

«*Nuväl,*» gjentog Peder Sunnanväder.

«*I är tvungen för Edert lands skull och för Eder Konungs skull. Då vill jag tala til Eder om detta land och denna konung.*»

Peder Sunnanväder gik tæt ind paa Olaf Engebrektsøn og stirred ham ind i hans Ansigt. De to magre, skarpe Ansigter, det lysgraa og det svartnende bleke stod lige mod hinanden i Dagsskjæret.

«*Är Kung Frederik Edert land den rätta konung?*»

Olaf Engebrektsøn svared ikke.

«*Är ey Konung Kristjern det efter all säd och skik och tro?*»

Olaf Engebrektsøn svared fremdeles ikke.

«*Och hatar icke Konung Kristjern Gustaf Vasa och all hans gärning?*»

Olaf Engebrektsøn folded sine Hænder i Taalmod, men svared ikke.

Peder Sunnanväder slog ud med sine Arme:

«*Så sitta då på Nordens throner trende två Katari orätteligen, Konung Gösta och Konung Frederik Eder och oss til harm och förträt! Kämpen vi så til sammans. I för Konung Kristjern. vi för Sten Stures mishandlade ätt — så vill lycka åter uppstå för Norden!*»

Olaf Engebrektsøn sad betagen, der Peder Sunnanväder stod foran ham med de udslagne Arme og det graableke Ansigt.

«Konning Kristjern er og en *Katarus,*» mumled han hen for sig.

«*Tilvisse, Eders Nåd; men ikkun en Katarus utaf nöd; var säker, att han återvänder ångerfull till den heliga kyrkans sköte, såfort han åter sitter i sina länder fast och tryggt!*»

Peder Sunnanväder talte med stor Overbevisnings Kraft, og Olaf Engebrektsøn taug; thi han tænkte i sit Hjerte det samme om Kong Kristjern som den svenske Kansler, og gamle Planer om Norges Reisning gjennem Kong Kristjern begyndte paany at dukke op i hans Sjæl.

Peder Sunnanväder, som af Erkebiskopens Taushed forstod, at han havde rammet et eller andet Sted i hans Sind, talte videre:

«*Sten Stures ätt,*» sagde han, «*har till alla tider varit Norge huld och alla tider varit genägen att räcka hand till gammalt vänskap och förbund.*

Konung Gösta håller Viken med hård hand fast: löst blef den genast, om Sturerna åter sute i Svearikes stol som förut: var trygg derpå! Sten Sture har en son, ung — ännu ey i Konung Göstas våld. Tag hånom hit i beskydd, och Sverike skall vara Eder tacksam till alla Tider!

Norge har goda ätter men tyvärr ey någon ung mann dem imellan. Dock hafva de dötrar, sköna. Bind Stureätten till ätten Gyllenlöve, och I hafven ett förbund mellan landena, varacktigt till alla tider!»

Prælaten lod sine Hænder falde og stirred dristig paa Olaf Engebrektsøn, som havde reist sig.

«I taler dristige Ord, Eders Høiærværdighed og blandede Ord tillige. Først raader I mig at kjæmpe for Kong Kristjern; saa raader I mig videre at kjæmpe for Ætteforbund mellem Sverige og Norge. Alt synes mig lige farligt — og lige ugjørligt; men skjøn er hin sidste Tanke — det skal jeg dog lade Eder.»

Peder Kansler saa bent frem, lys i sit Ansigt.

«*Ja, skön är hin tanke: den är Nordens framtid och lycka i naturlikt skick*,» sagde han henført; og Olaf Engebrektsøn undred, at saa graa en Mand kunde lyse saa stærkt i sit Aasyn.

«*Länge nog hafva Nordens ätter — Svearikes som Norriges — lidet under andras ok.*» fortsatte Peder Sunnanväder; *länge nog hafva deras söner och döttrar lidit, att de ey hafva kunnet tilsammans förmas, sa som naturlikt och rätt varit hafver: men ännu är tid att tilsammanfoga de länder twå, som Gud tilsammans fogat hafver från skapelsens tider. Fölg mitt rad. Eders Nåd. och I räddar Norden. som I räddar kyrkan!*»

Peder Sunnanväders lyse Øine skinned som blaanende Sølv, mens han talte; hans pergamentgraa Ansigt tog en højere Farve. Men Olaf Engebrektsøn sænked sit Aasyn og stirred mørkt hen for sig.

«Skjøn er Tanken; men Midlerne dertil, hvor ere de?» sagde han med dyb Stemme.

Da gik Peder Sunnanväder den norske Kirkes Primas ganske nær.

«*Dem har jag, Eders Nåd!*» sagde han hviskende.

«I?»

Olaf Engebrektsøn lofted sit Hoved og stirred paa Prælaten.

Peder Sunnanväder nikked.

«*Ja, jag!*» sagde han lavt.

«Nu taler Du for dit Liv, dyrebare Broder,» tænkte Olaf Engebrektsøn, og hans Ansigt blev atter kjøligt og hans Blik ligegyldigt.

«I,» mumled han spottende.

Men Peder Sunnanväder, som vel forstod, at den norske Prælat kun lidet troed om hans Formue i denne Sag, bøied sig hen til hans Øre og hvisked:

«*Sturerna hafva en skatt!*»

Saa retted han sig op og stirred ind i Erkebiskopens Ansigt for at se Virkningen.

Olaf Engebrektsøn gjorde et Ryk tilbage.

«En Skat,» sagde han uvilkaarlig.

Peder Sunnanväder lagde Haanden med strak Pegefinger paa sin Mund.

Saa stirred han mistænksom mod Døren.

Olaf Engebrektsøn reiste sig.

«Vær tryg — vi ere ene,» sagde han, gik hen og lytted og satte sig atter.

«En Skat,» sagde han.

Peder Sunnanväder stod tæt hos ham.

«*Fru Kristina Gyllenstjerna har anförtrodd*

mig saken: det är mycket för den orsak, jag eftersträfvas af Konung Gösta,» sagde han dæmpet.

«En Skat,» gjentog Olaf Engebrektsøn for tredie Gang.

«Og hvor?» føied han til; han saa paa Prælaten, fort.

«*I Tyskland, Eders Nåd — på gifven ort.*»

Ordene kom hemmelighedsfulde og hviskende.

«I Tyskland!» Olaf Engebrektsøn nikked hen for sig.

«Men hvor?»

Peder Sunnanväders Ansigt fik et livligt Udtryk.

«*Det vet endast hon och jag?*» sagde han smilende.

Da nikked Olaf Engebrektsøn, men svagere end før.

«Betro mig Sagen — og jeg skal tro Eder,» sagde han.

Peder Sunnanväder smilte videre.

«*Jag är femtio fem år och Eder fånge,*» sagde han.

Olaf Engebrektsøn sad en Stund taus.

«Er Skatten stor?» spurgte han omsider.

«*Stor nog att resa allt Sverike och allt Norge med under vapen,*» svared den svenske Prælat. «*Det är Sturernas familjeskatt sedan långa tider.*»

Da tænkte Olaf Engebrektsøn anden Gang og sagde Ordene høit indvendig i sin Hjerne:

«Mon hin svenske Mand taler for sit Liv — eller er der Sandhed i hans Mund?»

Og han beslutted sig til at se Tiden an og

ikke sende Peder Sunnanväder tilbage til Kong Gustav før i yderst Nød.

Han saa sig om i Cellen som den der vilde undersøge, hvorvidt hans Ven havde det godt eller ilde.

«I lider her ey ilde, *domine frater?*» spurgte han.

Peder Sunnanväder forstod, at nu havde han opnaaet noget hos Erkebiskopen og nu gjaldt det at smede videre, mens Jernet var varmt.

«*Värre kunde jag lida end här,*» sagde han.

Olaf Engebrektsøn smilte.

«*Bättre kunde jag och lida,*» foied han till.

Olaf Engebrektsøn smilte atter.

«I faar dog nogen Stund at lide, hvad nu I har,» sagde han dæmpet.

«Jeg vil høre, hvad andet godt norsk Folk tykkes om Eders Plan mod Kong Gustav,» føied han til.

Peder Sunnanväders Ansigt fik et ivrigt Udtryk.

«*Gå till Hrr. Vincentius och Fru Inger,*» sagde han. «*Fru Inger har döttrar, och Sten Sture en son; måhända Fru Inger kunde finna det gott och rätt att binda sin ätt till Sverikes krona.*»

Olaf Engebrektsøn svared ikke; han sad hensunken i dybe Tanker.

Peder Sunnanväder gik lige hen til ham.

«*Måhända oc, att Norge var godt tjänt med, att Hrr. Vincentius fik en svensk måg att hålla honom ey för stor och ey för liten här nord!*»

Peder Sunnanväders Øine stod kloge paa Olaf Engebrektsøn.

Han forstod, at nu havde han truffet Erkebiskopen midt i hans hemmelige Ønske; thi det havde han alt længe forstaaet, at Hrr. Vincentius og hans store Magt i Norge var Erkebiskop Olaf Engebrektsøn en Torn i hans Kjød.

Olaf Engebrektsøn saa op.

Saa sagde han ganske langsomt og med dæmpet Vegt paa hvert Ord:

«Eders Plan har noget for sig, *domine frater.*» Han nikked eftertænksomt flere Gange og reiste sig.

Peder Sunnanväder sukked.

«*Den som hade skatten frällst,*» sagde han.

Olaf Engebrektson saa paa Peder Kansler.

«Jeg skal hasteligen tale til Hrr. Vincentius og Fru Inger,» sagde han.

«Lev I saa vel her i midler Tid!»

Han rakte den svenske Prælat Haanden og gik med hastige Skridt mod Døren.

Saaledes hændte det da, at Peder Kantsler blev siddende Sommeren hen i Graabrødreklosteret i Throndhjem uden at blive sendt hjem for at stande til Rette for sin Herre Kong Gösta.

* * *

Jøns Hansson, Peder Sunnanväders glade Tjener stod ligeoverfor sin Herre.

«*Hans Nåd gik herifrån uti stor fundering.*» sagde han smilende.

Peder Sunnanväder reiste sig fra sin Stol, gik hen til sin Løibænk og lagde sig.

«*Han gjorde så kann hända!*» svared han.

«*Och Eders Högvördighet tager sig god hvila? — Det är godt tecken?*»

Peder Sunnanväder nikked:

«*Det är godt tecken — måhända,*» svared han som før.

«*Hans Nåd har fåt at lukta på skatten?*»

Jøns Hanssons Ansigt saa ud som en smilende Rævs Ansigt.

«Ja.» Peder Sunnanväder nikked.

«*Han som de andra,*» svared han stilt.

«*Då reser Eders Högvördighet ey så snart tilbaka till kung Gösta.*»

Jøns Hanssons Ansigt var klart og hans Tale kort og afgjørende.

«*Ney ey så snart,*» svared Kansleren paa Løibænken og lukked sine Øine.

Jøns Hansson satte sig i Kanslerens Stol.

«*Så hafva vi voran högsta önskan fyld!*» siger han.

Peder Sunnanväder strækker sig paa Løibænken.

«*Vet Du, hvad som nu är min högsta önskan?*» spørger han.

«*Ney, Eders Högvördighet.*» Tjeneren ser smilende paa sin Herre.

«*En kalfstek och en bägare frankervin!*» Kansleren lukked sine Øine som en Mand, der gik ind til Salighed

«*Den önskan kann rätt snart blifva fyld, härre!*» svared Tjeneren. «*Jag såg broder Hans i Refektorium — han såg mig ut, som vore han idag högst bekalfvad. Han stod med et kalfhufvud, som var hans, och en kalfstek, som såg mig ut at kunna blifva Eders; måtte jag ikkun få, hvad I kvar lemnar!*»

Den glade Jøns Hansson lo; thi hans Herre Peder Sunnanväder klukked indvendig, og hans Ansigts Maske skjulte over meget Latter.

«*Du är mig en tröst uti all min svåra nöd, Jöns Hansson,*» sagde Kansleren og slog sine Øine op.

Jøns Hansson reiste sig.

«*Måtte Eders Högvördighet då alltid forblifva uti nöden, så jag alltid kunde vara Er Högvördighets tröstare — då vore mitt jordiska kall fyld,*» sagde han i samme lystige Tone som før.

Peder Sunnanväder lukked sine Øine.

«*Jag har en stor önskan änn,*» sagde han.

«*Hvilken då, härre?*» spurgte Tjeneren.

«*Att se dig hängd, Jöns Hansson — till tack för din fromma önskan,*» svared Peder Sunnanväder.

Jøns Hansson reiste sig atter og gjorde et dybt Buk for sin Herre.

«*Den önskan kann Eders Högvördighet rätt snart få fyld,*» sagde han. «*Dertill utkräfvas endast, att jag följer Eders Högvördighet som trogen tenare.*»

Da lo Peder Sunnanväder — en tvungen Latter, og reiste sig paa Løibænken.

Men Jøns Hansson, den glade Tjener, som forstod, at nu kom Angsten over Peder Sunnanväder, sagde med et lyst Smil.

«*Nog hafva vi andra hällre att önska hängt än oss sjelfva*,» sagde han.

«*Kung Gösta!*» hvisked han, hemmeligfuld.

Peder Sunnanväder nikked.

«*Kung Gösta!*» gjentog han stille.

«*Hämta mig så kalfsteken!*» Han lagde sig atter og laa med lukkede Øine, ventende.

«*Ja, Eders Högvördighet.*»

Jøns Hansson hilste med stor Schwung og gik for at tale med Klosterbroder Hans om den Ferskmad, Hans Høiærværdighed maatte have for sin store Sygdoms Skyld.

Trettende Kapitel.

Jomfruerne paa Østraat.

Erkebiskop Olaf Engebrektsøn sad ved Nat i sit Arbeidskammer.

Han havde i flere Døgn ikke kunnet faa Peder Sunnanväders Ord ud af sine Tanker. Søvn havde forladt ham; store Planer om Nordens ændrede Fremtid havde steget i hans Sind og ført ham viden om; viden om i Tanke paa, hvad Norrig havde været og videre i Drøm om hvad Norrig kunde blive, om det, som den svenske Kansler havde pegt paa i sine Samtaler med ham, kunde blive til Virkelighed.

Paa samme Tid var der kommen over ham saa stor en Ængstelse for Kirkens og dens Magts Skyld; thi det var dog vist og sikkert, at saavel Kong Gustav som Kong Frederik baade to vare Dr. Martinii Mænd og at med dem en stor Fare var forhaanden for Kirken i Norden.

Saa havde han da ogsaa tænkt over, længe og grundig, hvorvidt det var godt og klogt at knytte Sturernes Æt i Sverige til Gyldenløveætten i Norge, og han var kommen derhen, at det kunde være af sin Nytte, al den Stund Kong Gustav derigjennem blev stagget og Hrr. Vincentius ligervis, om han skulde tænke paa at tage Throne i Norge.

Der var, syntes Olaf Engebrektsøn, en Herrens forunderlige Ledelse over Ætten Gyldenløves Skjæbne, som over andre norske Ætters Skjæbne ligervis.

Hrr. Nils havde fem Døtre med Fru Inger, men ingen Søn – ikkun en uægte Søn, Hrr. Henrik, som havde taget geistlig Stand og var her udi Throndhjem som god og forstandig Mand.

Fru Inger og Hrr. Nils sørge haardelig over denne Slægtens Vanskjæbne og søgte fremmed Maag fra Danmark for Jomfru Margrethe.

Hrr. Vincentz kommer, høi af Æt og med store Planer at være norsk Mand mellem Normænd her Nord.

Og alle vente paa, at Sønner skal stige af Ætten, fast dansk paa Fædrene Side.

Nu har Hrr. Vincentz i tre Aar — trende Døtre og ingen Søn. Det er, som om Norges Skytspatron, den hellige Olaf, nægter Ættens Velsignelse for den danske Blodblandings Skyld. Det er, som om Norge ikke vil tage Hrr. Vincentii Arvinger for gode og støder alle ud.

Tør hænde, at her var Vink og at en anden og bedre af Jomfruerne paa Østraat skulde faa større Naade.

Der gik Jomfru Eline, halvt trolovet med dansk Mand, som aldrig kom. Der hun gik og vented paa

Hrr. Nils Lykke, blekere end bleknet Blom, sin Faders sidste Villie tro. Men Hrr. Nils han fór i fremmed Land og kom ikke.

Der gik Jomfru Ingeborg i Ættens frodige Styrke, ventende; men ingen Beiler var at se for hende, trods hendes Fagerhed. Tør hænde, at Hellig Olaf havde større Tanke med alt dette og at de gik her bevaret for Ætten Sture, om den Ting kunde ske, at den atter fik Magt i Sverige.

Paa alt dette havde Olaf Engebrektsøn, Norges Riges øverste Raad, den norske Kirkes Primas, tænkt baade Nætter og Dage.

Og bagom og ved Siden af det hele glinsed i gylden Glans Stureættens hemmelige Skat, den, hvorom Peder Sunnanvader med saa stor en Henførelse havde talt hin Dag i Cellen paa Graabroderklostret i Nidaros, hvor han fremdeles sad fangen.

Nu sad Olaf Engebrektsøn ved Nat i sit Arbeidskammer og læste for anden Gang det graagule Pergament, som en af Fru Ingers Svende igaar helt uventet havde bragt ham.

Brevet var dateret Bergen i Juli Maaned den den 25de og Fru Inger kaldte deri Hans Naade Erkebiskopen sin fuldtro Ven, paa samme Tid som hun haardeligen klaged over, hvad hun havde hørt for Tidende fra sin Gaard Fosen.

«*Item* hwadt jeg horer oc erfarer af myn gardt Foosen,» skriver den hoiadelige Frue, «saa kand jeg ikkun hardt klaghe, det Eders Naades folk oc suenne hafver woldelig fra samme gardt borttagīt den swenske mann, som der i skydd oc ro sad, Hrr. Peder, som oc derfor som giest optaghen war, formedelst stor sykdom oc elænde effter hin lang reyse oc flugt med stort tryck aff angst oc pine for sit liffs oc æres skyll.

Hvilken gode mand jeg aff saadan barmhiertig orsak opp tagit paa min gardt haffver, att han kunde der bedre pleye faa oc ferskt mad oc sød nymælk der bedre nyde enn udi Thrundhiem paa det klostrum, hvor han sad effter Eders Naades willie oc befal tills widere.

Haffde anden mand ænn Eders Naade saadan thing mod mig handlet, da skulde jeg for visse hafve talet videre medh hannem derom senere; men nu bedher oc bønfalder jeg, at Eders Naade ey sænder hiin fromme oc syge mand atter till Kong Gustaf, saasom han der ikkun elænde will faa for sin haarde strid for Sverikes sagh oc døden forwistt tilslutt. Men att Eders Naade haffwer hannem i god act hos Eders Naades folk, effterdi att han haffver stor sagh att tale med baade Eders Naade oc mig, naar wi atter siden sammen komme, huad snart tør att ske.

Min hiertens hilssen till Eders Naade oc fra min kiære maag Hrr. Vincentius oc hans frue min dotter Margareth i ligervis, huem allt gaar well til hande. Siger da oc saa min dotter Lucie Eders Naade ett hiertens godnat oc sender min nu ældste Dotter Eline, som i stor vent oc uvis angst er, Eders Naade en skiorte med egne hænder sydd, om Eders Naade saa synes oc vil finde dend god at bære.»

Olaf Engebrektsøn læste Brevet med et Smil over mangt og meget deri; men der sad dog tilslut en stor Tanke fast i hans Sjæl, alvorlig ja næsten farlig:

Kjendte Fru Inger tilfulde Peder Sunnanväders Hemmelighed, og var hun i sit Hjerte bleven fortrolig med den Tanke, at et eller andet Slægtskabs Baand kunde bindes mellem sluknende norske og svenske Slægter til Held for begge Lande og Guds hellige Kirke paa Jorden til Magts Styrkelse?

Det kunde Olaf Engebrektsøn helt vel tænke, at Jomfru Eline, fast hun var bunden til Hrr. Nils Lykke forlængst og trofast ventede hannem, dog skulde ville forjage denne sin Tro, om Sten Stures Søn kom hid til Norge at hente sig en Hustro. Og skulde Jomfru Eline mod al Formodning holde fast, saa havde Fru Inger dog Jomfru Ingeborg fri, og selv Jomfru Lucie var nu voksen saa skjønt op, at hun til den Tid vilde være færdig Mø og da efter hans Olaf Engebrektsøns Forstand den, som var mest at attraa af Fru Ingers Døtre alle; thi hun havde den herligste Vekst under sit rødgyllene Haar og dertil en saare forunderlig Deylighed i sine Øine, saa en kunde blive helt himmelsk henført, naar en saa derudi, saa dybe og sødt skinnende vare disse hendes Øien.

Saa Olaf Engebrektsøn tænkte forvist, at kom Sten Stures Søn først hid til Lande, saa vilde han vist ey fare fri derfra.

Var da ogsaa det samme Tifælde med Fru Margaretha, Hrr. Vincentius Hustru, at alle maatte

se efter hende, særlig nu i hendes Fruestands rige Deylighed, hvorfor da ogsaa Hrr. Vincentius, fast hun ikkun fødte hannem Døtre, ey slap hende af Øine, men drog hende med overalt, hvor han fôr, idet han uden Grund eller Orsak tænkte, det hun kunde fra hannem falde for nogen anden Mand, om hun blev ladt alene.

Og Erkebiskop Olaf Engebrektsøn smilte over Hrr. Vincentius, der var lige saa nidkjær om sin Hustru og begjærlig efter hende som han var begjærlig og nidkjær efter Gods og Guld, han næsten værre end Fru Inger, som nu snart stod i Kamp med alt Norrig om Arv og Gods, slig som hun nu sidst havde taget Reins Kloster og Gidskegodset gjennem Hrr. Vincentii kloge Paafund og spidsfindige Tolkning af Lov og Ret her i Lande.

Saa tænkte da Olaf Engebrektsøn, at han vilde se alle disse Sager an og endnu ikke sende Hrr. Peder tilbage til Kong Gustav, hans Herre, uden i høiest Nød; men til Fru Inger og Hrr. Vincentz, der talte bag hendes Ord, vilde han tie og intet gjøre, før de atter talte videre om denne Sag; thi saa vilde de gjøre, hvis Sagen laa dem hardt paa Sinde.

Dette beslutted Olaf Engebrektsøn i Nattens store Stilhed paa Nidaros Erkebispegaard, og han reiste sig, tog Fru Ingers Brev og bar det til det hemmelige Gjemme, hvis Laas han forsigtig lukked.

Derefter slukked han sin Lampe og begav sig stille til sit Sovekammer.

Fjortende Kapitel.

Olaf Engebrektsøns Valg.

Sommer var gaaet hen over Nidaros.

Den store St. Olafs Messe var sungen; Pilgrimenes Tog var draget forlængst mod Syd; nu sused Septembermaaneds Forladthed over Thrøndelagens bølgede Land med Løvfald i de gulnende Birkelunde.

Atter stod Kong Frederiks Sendebud, Peder Hanssøn Litle i Arbeidsrummet i Bispegaarden foran Olaf Engebrektssøn, mens Gunhilde, Mester Hans Mules forladte Kvind, sad ventende paa en Gaard i Thrundhiems By, for al sin Synd absolveret og færdig til at gjøre alt paa Jord for hannem, sin nye Elskov, som hun aldrig vilde svige, ey heller forlade.

Peder Hanssøn stod foran Olaf Engebrektsøn, reisefærdig med Hat i Haand, kappeklædt.

Erkebiskopen sad mørk, i dybe Tanker. Hrr. Peder havde talt, og Hrr. Olaf tænkte dybt og længe over, hvad talet var.

«I saa Fru Inger?» spurgte han omsider.

«Ja, Eders Naade.»

Peder Hanssøn talte ærbødig og i stort Alvor.

«I var hende til Tale?»

Erkebiskopen saa grundende hen for sig, da han spurgte.

«Ja, Eders Naade; jeg var hende til Tale gjentagende.

Peder Hanssøns Svar kom i stor Tryghed.

«Og hun var Kong Frederik god?»

Nu saa Erkebiskopen paa den danske Adelsmand.

Peder Hanssøn undveg Blikket.

«Derom talte vi intet,» svared han nølende.

«Saa talte I vel med Hr. Vincentz derom?» spurgte Erkebispen.

«Det gjorde jeg.»

Peder Hanssøn saa freidigt paa Olaf Engebrektsøn.

«Og han var Kong Frederik god?» Erkebiskopens mørke Øine stod ufravendt paa Hrr. Peder Litle.

«Ja, han var Kong Frederik af Hjertet god,» svarede denne uden Betænkning. «Fast jeg tror, den Mand er sig af alle selv bedst,» føied han smilende til.

Olaf Engebrektsøn nikked hen for sig.

«I taler der større Sandhed, end I og Kong Frederik ved,» sagde han dæmpet.

Peder Hanssøn Litle smilte, sit gode Smil.

«Kong Frederik véd tør hænde mere, end I her Nord tro,» sagde han hemmelighedsfuld.

Erkebiskopen blev opmærksom.

Han saa forskende paa den danske Ridder, men talte ikke.

Da fortsatte denne:

«Hans Naade Kong Frederik ved mellem mangt og meget ogsaa dette, at faar Hrr. Vincentz frit at vokse, bliver han Eders Naade for stor her Nord, særlig, om Ætten faar større Magt ved Giftermaal end alt den har.»

Erkebiskopens blaa Øine tog Staalets Glans.

«Saa det ved Hans Naade?» sagde ham lummert.

Peder Litle hilste smilende.

«Hans Naade ved videre, at faar Peder Sunnanväder fare frem som begyndt, da tør det ret snart hænde, at Fru Ingers Æt æder sig videre ud end godt kan være, baade her i Lande og andetsteds,» sagde han lavt, men fast.

Olaf Engebrektsøn sad atter længe, stirred hen og tænkte.

«Fru Inger har fagre Døtre,» sagde han omsider.

Peder Hanssøns Blik veg et Sekund; saa stirred han atter bent frem.

«Ja tilvisse,» sagde han.

Og for hans Syn stod Jomfru Ingeborgs rige, unge Skikkelse, den han havde seet hin første Gang i Bergen sammen med Mester Hans Mule, hvis Kjøgemester han var, og hvis Skikkelse var bleven end rigere og hvis Øine lued end dybere i blaanende Attraa, da han nu saa hende efter trende Aar anden Gang og tog hende i Haand til Hilsen.

Men Olaf Engebrektsøn tænkte ved sig selv, at denne Ridder, som havde saa stor Magt over Kvinde, vel maatte have seet en eller anden af Fru Ingers Døtre med Lyst og at det kan hænde vilde være bedre for Norrig, om en eller anden dansk Adelsmand paany blev Maag paa Østraat, end om Hrr. Vincentz fik Sture-Ætten til Støtte og til Overtag over alt og alle her Nord.

Saadan tænkte Olaf Engebrektsøn nu, da han havde siddet længe alene og grundet over hine Ting, som Peder Sunnanväder havde stillet saa lokkende frem for hans Sjæl ved sin sledske Tale.

Nu var hans Haab til Norrig medét sunken hen og døet bort, og hans Had til Hrr. Vincentz steget op og dukket frem af hans mismodige Sjæls Dyb; saa fandt han det da bedre at være til Vens med Kong Frederik for at kue Hrr. Vincentz end at være til Vens med Hrr. Vincentz og Sten Stures Æt for at løfte Norrig af Døds Dvale.

Og han sagde sig selv, at Norge, det var i al Hændelse for tungt og for dybt til Bunds sunket; det kunde ey løftes mere. Saa gjaldt det at kjæmpe med List og Vold om Magt; den fik række, saa længe den kunde. Turde hænde, at ny Tid var inde og nye Begivenheder vilde ske, som kunde alting ændre. Den fik en da at se an og ikke ro sig videre ud, end en atter til Land kunde komme.

Saa beslutted da Erkebiskop Olaf Engebrekt-

søn, at han, saa langt ske kunde, vilde vise sig Kong Frederik god, kun at han ey gav Slip paa Kirkens Magt og stadig havde sig Vei aaben til Kong Kristjern, om Gud og den hellige Jomfru gav hin Konge Leylighed til atter at vinde sine Riger og Lande i Norden. Thi skeede saadant, da var Olaf Engebrektsøn tryg i sin Sjæl, at det ikkun skulde ske i Forbund med den hellige almindelige Kirke, som havde sat Krone paa Kong Kristjerns Hoved efter hans store Bod og Omvendelse hin Gang i hans unge Alders Tid.

Olaf Engebrektsøn, der havde siddet længe taus, vendte sig nu atter til den danske Ridder.

«Talte I til nogen af Fru Ingers Jomfruer, der I sad til Tale med hende i Bergen?» spurgte han stille.

Peder Hanssøn nikked.

«Ja, Eders Naade. Jeg talte dem til baade, Jomfru Ingeborg som Jomfru Eline,» sagde han, fremdeles med sit gode Smil.

«Hvem tykkes Eder fagrest af de tvende?»

Erkebiskopen var bestemt paa at høre alt om denne Mand og disse Kvinder.

Da bukked Peder Hanssøn sig svagt for Olaf Engebrektsøn.

«Den, Eders Naade saa synes,» sagde han med et klogt Smil.

Olaf Engebrektsøn gjengjældte Smilet.

«Det vil sige, at I syntes, de baade vare lige fagre?» sagde han spørgende.

Peder Hanssøn bukked atter.

«Ja, hvis saa er Eders Naades Mening,» svarede han belevent.

Da taug Olaf Engebrektsøn tankefuld. Han forstod, at denne Ridder vilde have noget hemmeligt om disse Damer, siden han saa vel forstod at skjule sin Mening.

«Jomfru Eline er skjøn, men blek,» sagde han.

«Hun er i Venten efter sin trolovede, Hrr. Nils Lykke,» svared Peder Hanssøn.

«Jomfru Ingeborg er og skjøn,» sagde Erkebispen videre. Han saa stærkt paa Peder Hanssøn.

«Ja hun er skjønnere,» svared denne dristig og stirred lige ind i Olaf Engebrektsøns Øine.

Og Olaf Engebrektsøn tænkte:

«Nu dækker han over sin Elskov ved dristig at bekiende, som han før dække derover ved høflig at skjule.»

«Men Jomfru Lucie er dog skiønnest,» sagde han afgjort og slap ikke Peder Hanssøns Blik.

«Jomfru Lucie saa jeg intet,» svared denne for endelig at komme fri, men følte i det samme, at han var gaaet i en Snare.

«Hun er og fast et Barn,» skyndte Olaf Engebrektsøn sig at sige han vidste nu, hvad han vilde vide. Han undred kun, om ogsaa Jomfru Ingeborg var den unge Ridder god.

«Mester Hans Mules Kvind, hin fagre, — hvor har I saa hende?» spurgte han pludselig.

Peder Hanssøn saa op.

«Jeg har ey hende, Eders Naade,» svared han næsten ivrig.

Olaf Engebrektsøns blaa Oine stod store paa den danske Ridder.

«I har ey hende — længer?» sagde han.

Han forstod nu, at Hrr. Peder havde stor Tro til Jomfru Ingeborgs Elskov, siden han havde sluppet hin anden saa fagre Kvinde derfor.

«Hin Gunhilde elsker Eder dog — og venter Eder fortfarende her i Nidaros,» sagde han provende.

«Det giøre saa mange,» svared Peder Hansson med et stolt Smil,

«Kvinder tør hænde, men vel ey Jomfruer, mødte Olaf Engebrektsøn imod.

Peder Litle drog Aanden som for at tale, men taug.

Da skjønte atter Olaf Engebrektsøn, at den danske Ridder var sig Jomfru Ingeborgs Elskov bevidst, men ey vilde stoltsere derover, al den Stund han havde sin Fremtids Haab og Drøm hos hende. Og Olaf Engebrektsøns smale Læber fik en fin, spottende Linie. Norsk Kongeblod givet hen til en dansk Ridder uden Navn og Hæder! Tiderne vare haarde!

Peder Hansson fornam det spottende Drag kring Olaf Engebrektsøns Mund, og hans Stolthed steg. Han var dog Kong Frederiks kaarede Udsending og Ridder af ædelt Blod, faren paa Færd hid Nord i Odet for Danmarks Skyld.

«Vil I saa sende Hrr. Peder Sunnanvader til Kong Gustav efter min Herre Kong Frederiks

Bøn?» spurgte han med en kort Hilsen og et koldt Glimt i de graa Øine.

Erkebiskop Olaf Engebrektsøn reiste sig.

Han gik den danske Ridder ganske nær og saa ham med de luende blaa Øine lige ind i hans graa.

«Det vil jeg — derpaa tør trygt I at trøste,» sagde han stærkt og med Vegt paa hvert eneste Ord, saa Peder Hanssøn helt vel kunde fornemme, at den Mand, som talte, vel vidste, baade hvad han sagde og hvad han gjorde, baade hvorlangt han vilde gaa og naar han vilde stanse.

«Og saadant kan jeg sige min Herre, Kong Frederik?»

Peder Hanssøn traadte et Skridt tilbage for at fri sig fra Olaf Engebrektsøns trykkende Nærhed.

«Det kan I sige.»

Ordene faldt korte og hvasse.

«Naar farer Hr. Peder?»

«Imorgen Dag!»

Den danske Ridder bukked dybt for den norske Kirkes Primas.

«Jeg takker Eders Naade,» sagde han.

Olaf Engebrektsøn rakte sin Haand ud.

«Jeg ønsker Eder en god Reise,» sagde han varmt.

Peder Hanssøn holdt Erkebispens Haand mellem begge sine.

«Maatte denne Haand ret snart sætte Kronen paa min Herre, Kong Frederiks Hoved,» sagde han i stort Alvor. Saa førte han Haanden til sine Læber.

Olaf Engebrektsøn drog den hurtig tilbage. Hans Øine tindred.

«Da maatte Eders Herre, Kong Frederik meget at ændres,» sagde han koldt.

«Han eller I, Eders Naade,» svared Peder Hanssøn og gik.

«Eller kan hænde vi baade,» mumled Olaf Engebrektsøn hen for sig, idet den danske Ridder med hastige Skridt forlod Rummet.

* * *

Da Peder Sunnanväder næste Morgen vaagned i Graabrødreklostret i Nidaros, stod hans Tjener Jøns Hansson allerede i hans Celle med et bekymret Udtryk i sit glade Ansigt.

«*Hvad nytt?*» spurgte Kansleren, reiste sig braat og stirred paa sin Tjener.

«*Illa nytt, Härre!*»

Jøns Hanssons Øienbryn drog sig sammen; det runde Ansigt saa ræd ud.

«*Hvad illa nytt?*»

Peder Kansler tog efter sine Hoser og stirred paa sin Tjener hele Tiden, spørgende.

Jøns Hanssøn skyndte sig at hjælpe sin Herre med Paaklædningen.

«*I måste att fara!*» sagde han i sorgfuld, syngende Tone.

«*Att fara! Hvart hen?*»

Peder Sunnanväders graa Let blev blekere; hans Øine var som Striber i hans Ansigt.

«*Till den, I minnst vill,*» svared Jøns Hansosn.

«*Till Konung Gosta?*»

Peder Kansler fòr op og stod paa sine Ben.

«*Tyvärr!*»

Tjeneren rysted paa sit runde Hoved; hele hans Ansigt saa ud som Sorg.

Og nu fortalte han med Klynk i Røst og bange Fagter, at der var kommen Bud tidlig Dags til Klostret med Befaling fra Olaf Engebrektsøn, at Hrr. Peder straks skulde overantvordes til Kong Gustavs Ryttere, som vilde komme inden Sol stod høiest at hente ham for at føre ham tilbage til hans Herre Kongen.

«*I St. Eriks namn! Hvad skolen wi göra!*» udbrød den ulykkelige Prælat og saa paa sin Tjener.

Jøns Hansson saa hen i Veiret.

«*Bed till den heliga Jungfru — det är det ända, Eders Högvördighet har at göra!*» svared han i sorgsen Tone.

«*Men Du?*»

Peder Sunnanväder hug Tag i sin Tjeners Arm.

«*Jag?*» Jøns Hansson saa angst ud.

«*Ja Du?*»

Da løsned den glade Tjener Jøns Hansson sin Herres Haand lempelig fra sin Skulder.

«*Jag stannar här — tills I vänder tillbaka,*« svared han lunt.

Peder Sunnanväder slog sine Hænder ihop.

«*Min tenare sviker mig!*» ropte han med sølvbævende Stemme.

Eders Högvördighet har ey tenare behof.» svared Jøns Hansson.

«*Eders Högvördighet har af Konung Göstas tenara mera änn nog,*» føied han til.

Peder Sunnanväder stod som før med foldede Hænder og ihopknebne Øine.

«*Jag farer att dö hos Konung Gösta för Sverikes Sak!*» siger han vemodigt syngende hen.

«*Då vill jag bedja för Eders Högvördighet, att Eders själ maa väl fara!*» svared den glade Tjener Jøns Hansson og folded sine Hænder han som sin Herre.

Da løfted Peder Sunnanväder sin Haand for at slaa sin Tjener Jøns Hansson. Men han stansed midt i Slaget, strakte tre Fingre ud mod Tjeneren og sagde stille:

«*Guds den allsmectigas straff skal komma — bed til den heliga Jungfru för din egen befläckade själ.*» sagde han stille, og hans Haand sank i stor Værdighed.

Men Jøns Hansson kjendte sig saa underlig tilmode, der han stilt og uden at se sig tilbage sneg sig ud af sin Herres Celle.

En Time senere forlod Peder Sunnanväder under stærk Bevogtning af svenske Ryttere Graabrødreklostret i Nidaros for at fare til sin Herre Kong Gösta at stande til Rette. Men da han vel sad paa sin graa Hest, vendte han sig i Sadlen mod Graabrødremunken Klosterbroder Hans, som stod i den aabne Port.

«*Hils Hans Nåd Erkebiskop Olaf Engebrechtson från mig Peder Kansler og säg, att idag vänder han Nordens öde om till ondo, hvad han sjelff skall helt snart och sårt få att erfara!*» ropte han truende og red bort mellem de svenske Ryttere. Norge skulde han ikke mere skue; thi allerede samme Aar led han Døden, trods Kong Gustavs Leide; men hans Spaadom over Norges Rige skulde blive paa underlig Maade opfyldt, som Fremtidens æventyrlige Saga skal vise.

⁂

Rimfrost laa over Østerdalsskogerne, tindrende Høstveir over de graa Vidder.

Langt inde i Skogen under Fonnaasrfjeld ropte det.

«Arne!» ropte det.

«Ja!» svared det fjernt, inde under de store Træer.

«Arne!»

«Ja!» svared det nærmere. Og fra de dybe Skoger kom en gammel Mand med Øks langsomt gaaende, mens en Kvinde, mager med blekt Ansigt arbeided sig frem af Gransnaret imod ham.

Da hun fik ham at se, seg hun ned og slog sine Hænder ihop.

«Den hellige Olaf fri os!» ropte hun med brustent Maal og vagged paa Tuven, der hun sad.

Arne Sudrgard stansed og stirred paa sin Kvinde.

«Hvad ondt har Du seet,» siger han handfalden og støtter sig paa Øksen.

Da reiste hans Kvinde sig.

«Her dør en ung Kvinde i Skogen!» hvisker hun hæst.

Arne Sudrgard spytter.

«Er Du fra Sans,» mumler han, og stirrer fremover.

Hans Kvinde peger med mager Arm ind mellem Buskene.

Han gaar nærmere og stirrer. Der laa Gunhilde, den fremmede Kvinde, Mester Hans' Kvinde tilforn, Hrr. Peder Hanssons Kvinde derefter, grue paa sit Ansigt.

Hun var bleven ene i den vilde Verden med et Foster under sit Hjerte; thi Hrr. Peder var faren, som om intet havde været mellem dennem, siden han havde seet Jomfru Ingeborg paa Østraat for anden Gang. Saa stærk er Kjærlighed — til at glemme.

De to Skogens Folk tog hende ind og fik hende varm. Ung som hun var og stærk, med Sorg i Sind og Død i Haab fór hun om nogle Dage videre — et Æventyr for dem, som havde taget hende ind til sig og nu stod stirrende efter hende, der hun fór videre ud i Verden den kolde og onde. Og Frost sank videre over Østerdalens dybe Skoger.

⁂

En Maaned senere fandt Klosterbrødre, som red til Kongens Havn i Oslo, en Kvinde med et lidet Barn i Fang duvende ved Kongens Brygge. Det var Gunhilde, som havde søgt Lægedom ved den hellige Edmunds Kilde og fundet den omsider. De tog hende ind; thi de kjendte hendes Skjæbne, og de bisatte Mester Hans' Kvinde med hendes lille Barn i Hovedøens Klostermur ved dyb Nat.

Misericordia Dei illac!

Og Skjæbner vælted videre, som Liv vælter videre over Død i al Evighed. Barmhjertige Glemsel! Du er den største Synd og den største Naade mellem Mennesker!

◆

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PT
8834
F7
1902

Bull, Jacob Breda
Fra fru Ingers tid

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 13 05 04 05 016 2